

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

15 NUMARALI AMASYA ŞER'İYE SİCİLİNİN
TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Doç. Dr. Özlem BAŞARIR

HAZIRLAYAN
Murat AKBAŞ

MALATYA 2019

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

15 NUMARALI AMASYA ŞER'İYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Murat AKBAŞ

Danışman
Doç. Dr. Özlem BAŞARIR

MALATYA 2019

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

15 NUMARALI AMASYA ŞER'İYE SİCİLİNİN
TRANSKRİPSİYONU VE
DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Doç. Dr. Özlem BAŞARIR

HAZIRLAYAN
Murat AKBAŞ

Jürimiz 25.10.2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda bu yüksek lisans/ doktora tezini (oybirliği /oyçokluğu) ile başarılı bulunarak Tarih Anabilim, ... Bilim dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyelerinin Unvan Ad Soyadı imzası

1. Prof. Dr. Mehmet KARAGÖZ
2. Doç. Dr. Özlem BAŞARIR
3. Dr. Öğr. Üyesi Özcan TATAR
4. ....
5. ....

İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun.....tarih ve.....sayılı kararıyla bu tezin kabulü onaylanmıştır

Prof. Dr. Mehmet KUBAT
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ONUR SÖZÜ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum ‘15 Numaralı Amasya Şer’iye Sicili’nin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi’ başlıklı çalışmamın bilimsel ve ahlaki geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Murat AKBAŞ

ÖNSÖZ

Osmanlı İmparatorluğu'nun siyasi, askeri, sosyal durumu hakkında birçok araştırmalar yapılmış, bu bağlamda şehirlerin tarihlerinin araştırılması ön plana çıkmıştır. Bu araştırmalarda, şer'ie sicilleri en önemli kaynaklar arasında geçmektedir. Sadece ölkemiz sınırlarında bulunan toprakların değil, zamanında imparatorluktan ayrılan ve bugün sınırlarımız dışında bulunan toprakların da gerçek tarihi; bu kayıtlar incelenmeden tam olarak ortaya çıkarılması mümkün değildir.

. şer'ie sicilleri, önemli tarihi olayların, tarihi şahsiyetlerin, mahalli yer adlarının ve tarihten bize gelen müesseselerin bütün ayrıntılarıyla doğru olarak tespitinde birinci derecede önem taşımaktadır. Ayrıca sosyo-ekonomik ve beşeri kültürümüz üzerinde çalışma yapanlar için de birinci dereceden önemli bir kaynak oluşturmaktadır. Bu çalışmada, 15 Numaralı Amasya şer'ie Sicili'nin zabıtları transkribe edilerek, içerdęi kayıtlar konu ve tarihsel olarak tasnif edilmiş olup, özetleri ve değerlendirmesi yapılmıştır.

Bana Osmanlıcayı sevdiren ve öğreten, bu çalışmam esnasında da ayrıca desteğini benden esirgemeyen değerli tez danışmanım Sayın Hocam, Doç.Dr. Özlem BAşARIR'a ve okula girdiğim ilk günden itibaren benden bilgi ve görüşlerini esirgemeyerek her zaman yanımda olan Sayın Hocam, Prof. Dr. Mehmet KARAGÖZ'e sonsuz şükranlarımı sunuyorum. Çalışmalarım esnasında iş yoğunluğumun yanı sıra, kendilerine ayıracağım zamandan feragât eden ve her zaman anlayış ve yardımlarını benden esirgemeyen eşim Yasemin Pınar AKBAş ve oğullarıma teşekkürlerimi sunuyorum.

Murat AKBAş

ÖZET

Amasya, şehzadelerin yönettiği bir sancak olmasından dolayı Osmanlı İmparatorluğu içerisinde önemli bir merkez olmuştur. Bunun yanında bir ticaret ve kültür merkezi olması bu şehrin önemini daha da çok arttırmıştır. Bunun gibi şehirlerin araştırmalarını yapmak için öncelik olarak Şer'iyeye sicilleri'nin kullanılması gerekmektedir. Bu bağlamda çalıştığımız 15 Numaralı Amasya Şer'iyeye Sicil zabıtları, sosyal olarak, ekonomik olarak, idari-askeri ve coğrafi yapı olarak birçok bilgi içermektedir.

Hazırlamış olduğum bu çalışmada, M. 1664-1665 (H.1074-1076) yıllarına ait Amasya 15 Numaralı Şer'iyeye Sicil Defteri'nin zabıtlarından toplamda 79 sayfasının transkripsiyonu yapılarak, özetleri çıkarılmıştır. Ayrıca içerdiği kayıtlar konu ve tarihsel olarak tasnif edilmiştir. Toplamda üç ana bölümden oluşan çalışmamız, değerlendirme ile sonlandırılmıştır.

Bu çalışmada her ne kadar Amasya vilayeti üzerinde meydana gelen olaylar üzerine yoğunlaşmış olsada, Osmanlı Devleti ile ilgili o döneme ait bilgiler sunulmaya çalışılmıştır. Böylece araştırmacılara daha kolay ulaşabilecekleri bir kaynak sunmak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, Şer'iyeye Sicilleri, Amasya, Şehir Tarihi

ABSTRACT

Amasya was an important center in the Ottoman Empire because it was a starboard ruled by princes. Besides, being a commercial and cultural center, this city has increased its importance even more. Şer'iyye registrations should be used as a priority for the research of such cities. In this context, the Amasya Şer'iyye Registries numbered 15 contain a lot of information as social, economic, administrative-military and geographical structure.

In this study I prepared, a total of 79 pages were transcribed and summarized from the records of Amasya 15 Registrar of Amasya belonging to M. 1664-1665 (H.1074-1076). In addition, the records are classified as subject and historically. Our study, which consists of three main sections in total, was concluded with an evaluation.

In this study, although the events that took place on the province of Amasya were focused on, information about the Ottoman Empire was tried to be presented. In this way, it is aimed to provide a resource that researchers can reach more easily.

Keywords: Ottoman Empire, Şer'iyye Registers, Amasya, City History

İÇİNDEKİLER

KABUL ONAY SAYFASI	iii
ONUR SÖZÜ.....	iv
ÖNSÖZ	v
ÖZET	vi
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ	x
KISALTMALAR	xi
KONU VE KAYNAKLAR.....	xii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ŞER'İYE SİCİLLERİNİN TANITIMI VE OSMANLI'DA YARGI GÖREVLİLERİ

1.1- Şer'îye Sicilleri'nin Genel Tanıtımı.....	3
1.1.1. İlam	4
1.1.2. Hüccet	4
1.1.3. Marûz.....	4
1.1.4. Mürasele	4
1.1.5. Tezkire	5
1.1.6. Ferman, Berat ve Buyruldu Suretleri.....	5
1.2. Osmanlı Devletinde Yargı Görevlileri.....	5
1.2.1. Şeyh'ül-islam.....	5
1.2.2. Kadıasker	6
1.2.3. Kadı.....	6
1.2.4. Naip.....	7

İKİNCİ BÖLÜM

AMASYA'NIN TARİHİ SÜREÇ İÇİNDE YERİ VE İDARİ YAPISI

2.1. Amasya'nın Tarihi Süreçte Yeri.....	8
2.2. Amasya'nın İdari Yapısı.....	10

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

15 NUMARALI AMASYA ŞER'İYE SİCİLİ'NİN DEĞERLENDİRİLMESİ

3.1. 15 Numaralı Şer'ie Sicili'nde Bulunan Belgelerin Fihristi.....	11
3.3. 15 Numaralı Şer'ie Sicilinde Bulunan Zabıtların Özetleri.....	16
3.3. 15 Numaralı Amasya Şer'ie Sicili'nin Değerlendirilmesi.....	47
3.3.1. Kayıtların Yıllara Göre Tasnif Edilmesi.....	47
3.3.2. Kayıtların Mahallelere ve Kaza/Köylere Göre Tasnif Edilmesi	48
3.3.3. Kayıtların Dinlere Göre Tasnif Edilmesi	52
3.3.4. Kayıtların Konularına Göre Tasnif Edilmesi	53
3.3.4.1. Tayin	53
3.3.4.2. Narh.....	54
3.3.4.3. Alışveriş.....	55
3.3.4.4. Borç-Anlaşmazlık.....	55
3.3.4.5. Tamir.....	56
3.3.4.6. Miras	56
3.3.4.7. Mehir-Nafaka	57
3.3.4.8. Vakıf.....	58
3.3.4.9. Ölüm.....	58
3.3.4.10. Vergi-Kira.....	59
3.3.4.11. Diğer Zabıtlar	59
3.6. 15 Numaralı Amasya Şer'ie Sicili'nin Transkripsiyonu.....	60
SONUÇ	156
KAYNAKÇA.....	159

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 3.1. Fihrist	11
Tablo 3.2. Yıllar ve aylara göre Hüküm sayıları.....	48
Tablo 3.3. Da’va Açan Şahısların Yaşadığı Mahalleler ve açılan kayıt sayısı	49
Tablo 3.4. Dava açan şahısların yaşadığı köy/kasaba/kazalar	51
Tablo 3.5. Müslim ve Gayr-i Müslimlere Ait Hükümlerin Tarihsel Dağılımı.....	52
Tablo 3.6. Hükümlerin Yıllara ve Belge Numaralarına Göre Dağılımı.....	53
Tablo 3.7. Narh Uygulamasında Geçen Mallar ve Fiyatlandırması.....	54

KISALTMALAR

AŞS : Amasya Şer'ıye Sicilleri

bkz. : Bakınız

C. : Cilt

ed. : Editör

H. : Hicri

S. : Sayı

s. : Sayfa

ss. : Sayfa sayısı

M. : Miladi

M.Ö. : Milattan Önce

M.S. : Milattan Sonra

Üni. : Üniversitesi

vb. : ve benzeri

KONU VE KAYNAKLAR

Bilindiği üzere Osmanlı Devleti tarihi ile araştırma yapacak olan araştırmacılar şehir tarihleri ile ilgili bilgilere ziyadesi ile muhtaçtır. Bundan dolayı şer'îye sicilleri birinci derece kaynak olarak ön plana çıkmaktadır. Daha önceden transkribe edilmemiş ve tezime konu olan 15 Numaralı Amasya Şer'îye Sicili, Başbakanlık Osmanlı Arşivinde 70 numaralı mikrofilm poz olarak kayıtlıdır.

Defter toplamda 139 sayfadan oluşmaktadır. Sicilin 80-81. sayfaları boştur. Tezime konu olan ilk 79 sayfa zabıtları oluştururken, 82. sayfa ile 139. sayfa arası merkezden ya da diğer makamlardan gönderilen belgelerin kayıtlarını içermektedir. Sicildeki sayfa numaraları sonradan verilmiştir. Transkribe aşamasında bir sayfada birden fazla kayıt olabildiği tespit edilmiş olup, yazım esnasında aynı sayfada olan zabıtlar için sayfa numarası yazılıp, sonrasında belgeye sıra numarası verilmiştir.

Sicilde zabıtların tutulduğu sicill-i mahfûz bölümünde tarihler genel olarak sıra ile gitmekle beraber buna istisna olarak, 30 numaralı sayfada bulunan 67 numaralı belge tarihsizdir. Ayrıca 38 numaralı sayfada bulunan 80 ve 81 numaralı belgeler Rebi'ül-ahir 1075 tarihinden sonra Zilhicce 1074 tarihli olarak kayıt altına alınmıştır. Devamında tekrardan kayıt Rebi'ül-ahir 1075 olarak devam etmiştir. 64 numaralı sayfada bulunan 134 numaralı belge Zi'l-hicce 1075 tarihinden sonra Zi'l-ka'de 1075 olarak kayıt altına alınmış ve tekrar Zi'l-hicce 1075 olarak devam etmiştir. Yine 68 numaralı sayfada bulunan 145 numaralı belge, Safer ayından sonra Muharrem ayı olarak kayıt altına alınmıştır.

Toplamda zabıtlar 165 belgeden meydana gelen sicilin bu kısmında yer alan kayıtların başlangıç tarihi 27 Nisan-6 Mayıs 1664 (Evâil-i Şevvâl 1074) bitiş tarihi ise 28 Kasım-8 Aralık 1665 (Evâhir-i Cemâziye'l-evvel 1076)'dır. Böylece Amasya tarihinde toplamda 590 günü ihtiva eder mahiyete sahiptir.

GİRİŞ

Osmanlı Devleti, kuruluşundan XVI. yüzyıl sonuna kadar topraklarını genişletmeye devam etmiş, kendi tarihi boyunca en geniş sınırlarına ulaşmıştır. Teze kaynaklık eden sicilin kapsadığı 1664-1665 yılları, yüzyılın başlarında devleti en çok uğraştıran iç meselelerinden Celali isyanlarının artık sükun bulduğu ve Habsburglarla yapılan Saint Gotthard savaşının ardından Vasvar Anlaşması'nın imzalandığı dönemin ertesine denk gelmekteydi. Padişah olarak IV. Mehmed'in (1648-1687) tahtta bulunduğu ancak iktidarın Köprülü ailesinden gelen vezirlerce yürütüldüğü bahsi geçen dönemde, şehzadelerin sancağa çıkma temayülü terkedildiğinden Amasya artık, bir şehzade sancağı olma kimliğinden uzaklaşmıştı.¹ Bunun yanısıra tımarlı sipahilerin etkisi azalmış; yerlerini, sekban ve sarıcalar almaya başlamıştı. Kapıkulu ocakları için devşirilenlerin sayısı bu yüzyıl içerisinde en az dört katına çıkmış, Şehzade Bayezid'in isyanından bu yana, Anadolu şehirlerine garnizon kurmuşlar ve bir daha ayrılmamışlardır. Ayrıca ticaret, esnafılık, çiftçilikle de uğraştıkları için halkın sosyal yaşantısını olduğu kadar, devletin savaş için asker talebini de etkilemişlerdir.²

XVII. yüzyılın mali düzeninde de ciddi değişiklikler olmuştur. İltizam sistemi yaygınlık kazanırken olağanüstü zamanlarda alınması gereken avarız türü vergilerin toplanması olağan hale gelmiş ve ehl-i örf yetkililerinin mükemmel kapu halkı besleme zorunluluğu, onların tekalif-i örfiye vergilerinin sınırlarını genişletmelerine ve bir yönüyle de ahaliye zulmetmelerine yol açmıştı.³ Ayrıca padişahın cülus şekli, devleti idare şartları başta olmak üzere, taşra yönetimi, ekonomik ve askeri sistemlerde meydana gelen değişiklikler, bahsi geçen yüzyılda Osmanlı Devleti'ni klasik yapısının da bir dönüşüm yaşamasına olanak tanımıştı.

XV. yüzyıldan başlayarak, XX. yüzyılın ilk çeyreğine kadar geçen yaklaşık beş asırlık bir dönemin kayıtlarını içeren şer'iyeye sicilleri, Osmanlı toplum yapısıyla ilgili çalışmalarda vazgeçilmez kaynaklardan birisidir. İncelenen dönemin yaşam şartlarının tümünü bu kayıtlarda görmek mümkündür. Kadı tarafından tutuldukları için 'kadı defterleri' veya 'sicilleri', mahkeme konusu olan davaları içerdikleri için 'mahkeme

¹ İncalcık, Halil, **Devlet-i Aliyye III**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2015, ss. 75-98.

² Akdağ, Mustafa, "Genel Çizgileri ile XVII. Yüzyıl Türkiye Tarihi IV", **Tarih Araştırmaları Dergisi**, Sayı 6 (Mayıs 1966), ss. 212-213.

³ İncalcık, Halil, "Military and Fiscal Transformation in the Ottoman Empire (1600-1700)", **Archivum Ottomanicum**, VI(1980), pp. 23-66.

defterleri' veya 'şer'i mahkeme defterleri' ya da 'sicill-i mahfûz' şeklinde değişik adlarla anılmaktadır.⁴ Tez çalışmasının konusu olan Amasya 15 Numaralı Şer'îye Sicil kaydı Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde 70 numaralı mikrofilm poz olarak kayıtlıdır. Toplamda 139 sayfadan oluşmaktadır. Sicilin 80-81. sayfaları boştur. Değerlendirme ve transkripsiyon yaptığım ilk 79 sayfa zabıtları oluştururken, 82. Sayfa ile 139. sayfa arası merkezden ya da diğer makamlardan gönderilen belgelerin 'suretler'ini içermektedir. Sicildeki sayfa numaraları sonradan verilmiştir.

Yapmış olduğum bu tez çalışması üç bölümden meydana gelmektedir. İlk bölümde, şer'îye sicillerinin genel olarak tanımı ve Osmanlı Devleti'nde yargı sisteminin işleyişi, mahkeme ve mahkeme görevlilerinin görev ve sorumlulukları hakkında bilgi verilmiştir.

İkinci bölümde ise, Amasya vilayetinin tarihsel süreç içerisinde hangi medeniyet ve toplumlar tarafından yönetildiği; mahalle, köy ve kaza oluşumu ile coğrafi yapısı ele alınmıştır.

Üçüncü bölümde ise, 15 Numaralı Amasya Şer'îye sicilinin –aynı zamanda özetlerinin de verildiği- zabıtlardan elde edilen verilerden faydalanılarak M.1664-1665 (H.1074-1076) yılları arasında, Amasya sancağı içerisinde yaşayanlar hakkında çeşitli tablolar oluşturulmuş ve bazı değerlendirmeler yapılmıştır. Aynı zamanda bu bölümde transkripsiyonlu metin de yer almaktadır.

---

⁴Demir, Alparslan, "Konya Şer'îyye Sicillerinde Rıza Senedi Örnekleri (1659-1749)", **Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi (Prof. Dr. Enver Konukçu Armağanı ed. Dursun Ali Akbulut, Salim Cöhce, Osman Köse)**, Mart 2012, ss. 31-46.

BİRİNCİ BÖLÜM

ŞER'İYE SİCİLLERİNİN TANITIMI VE OSMANLI'DA YARGI GÖREVLİLERİ

1.1- Şer'îye Sicilleri'nin Genel Tanıtımı

Sözlükte “okumak, kaydetmek ve karar vermek” gibi anlamlara gelen “sicil” kelimesi, terim olarak ise, o bölgede yaşanlar hakkında kâdılar tarafından verilen hükümleri, hüccetleri, yargıyı ilgilendiren çeşitli yazılı kayıtları ve merkezden gelen ferman, emir ve tebliğlerin kaydedildiği defterlerdir.⁵ Bilinen ilk mahkeme sicilleri Emeviler tarafından tutulmuştur. Muaviye'nin Mısır Kadısı olan Süleym b. İtir daha önce hükme bağlamış olduğu bir miras davasının taraflar tarafından sonradan inkar edilmesi üzerine tekrar hükme bağlayıp sonra da ispatını kolaylaştırmak için bir sicile kaydetmiş ve şahitlerle de bunu belgelendirmiştir.⁶

XV. yüzyılın ikinci yarısından başlayarak, XX. yüzyılın başına kadar geçen yaklaşık beş yüz yıllık bir dönemin kayıtlarını içeren şer'îye sicilleri⁷, Türk kültür, siyasi, sosyal ve ekonomik hayatı için büyük bir öneme sahiptir. Kayda geçirildiği kazanın mahkeme kayıtlarının yanı sıra, merkezden gelen hükümleri de içerdiği için döneme ait birçok bilgiye ulaşmamızda da yardımcı olur. Bu siciller kullanılarak, Osmanlı hukukunun kaynakları, İslam hukukunun uygulanabilirlik sınırı, padişahların ve devlet adamlarının yasama yetki sınırı, örfî hukukun uygulanma alanları yani Kanunnâmelerin içerdiği hususları bütün açıklığıyla ortaya koymak mümkündür.⁸

Kadılar, bulunduğu bölgenin, hem idari hem de adli görevlerine baktığı için o döneme ait defterlerde her iki görev ile ilgili kayıtlara rastlamak mümkündür.⁹ Bu kayıtlardan idari görevlere ait belgelerde memur, yiğitbaşı ve kethüda tayini ile ilgili

---

⁵ Pakalın, Mehmed Zeki, **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü III**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1993, s.343.

⁶ Aydın, M. Akif, **Osmanlı Devleti ve Medeniyet Tarihi I**, ed. Ekmeleddin İhsanoğlu, İslam Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi, İstanbul 1994, s. 418.

⁷ Akgündüz, Ahmet, **Şer'îye Sicilleri II**, 1. Basım, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul 1998, s.11.

⁸ Akgündüz, Ahmet, “İslam hukukunun Osmanlı devletinde tatbiki; Şer'îye mahkemeleri ve şer'îye sicilleri”, **İslam Hukuku Araştırma Dergisi**, S.14, Ankara 2009, s.19

⁹ Duman, Ali, “Kadı defterleri mahiyetleri, muhtevaları ve İslam hukuku açısından incelemelerinin önemi”, **Ekev Akademi Dergisi**, S.33, 2007, s.142.

belgelere, kendi bölgelerinde bulunan cami, medrese, vakıf, imaret, kütüphane gibi resmi hizmete bağlı binaların onarım ve bakımı ile ilgili kayıtlara, sonradan Müslüman olanların kayıtlarına, ayrıca vakıfların denetlenmesi, kiraya verilmesi, bölgenin vergi ve cizyelerinin toplanması görevi Osmanlı hukukunca kadılara verildiği için bu kayıtlara da şer'iyeye sicillerinde rastlıyoruz.¹⁰

Şer'iyeye sicillerinde yer alan belgelere alt başlıklar altında değinirsek;

1.1.1. İlam

Kadı'nın imza ve mührünü taşıyan ve kadı tarafından verilmiş hükmü içeren belgelere ilam adı verilmektedir. İlamlar, borç-alacak, kefalet, havale ve istihkak, evlenme, boşanma, töhmet, miras paylaşımında yaşanan anlaşmazlıklar, öldürme, yaralama gibi sosyal hayatı ilgilendiren konuları içerir.¹¹

1.1.2. Hüccet

Herhangi bir kararı içermeyen, sadece taraflardan biri tarafından yapılan ikrar ile karşı tarafın bu ikrarı tasdik etmesi ve hakimin bunu, imza ve mührünü kullanarak belgelemesi sonucunda kadı tarafından taraflara verilen ve bir suretinin de sicil defterine kaydedildiği belgelere hüccet denir.¹²

1.1.3. Marûz

Kelime anlamı itibariyle arz olunmuş demek olup kadılar tarafından icra makamlarına idari bir durumun arz edildiği yazılı kayıtlara veya halkın kadıya yazdığı şikayet dilekçelerine marûz adı verilmektedir.

1.1.4. Mürasele

Arapça mektuplaşma, haberleşme anlamına gelir. Şer'iyeye sicillerinde kadının kendisine denk veya daha aşağı rütbedeki şahıs yahut makamlara hitaben kaleme aldığı yazılı belgelere mürasele adı verilir¹³.

---

¹⁰ Duman. , 2007, s.148.

¹¹ Duman , 2007, s.149.

¹² Pakalın, Mehmed Zeki, **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü II**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1993, s.865.

¹³ Pakalın, 1993, s. 621

1.1.5. Tezkire

Genellikle aynı şehir ve kasabada bulunan resmi dairelerin birinden ötekine ve halkın birbirine yazdıkları yazılar hakkında kullanılan bir tabir olan tezkire, diplomaside üstten asta ve aynı seviyedeki makamlar arasında gerçekleşen resmi yazılara verilen isimdir.¹⁴

1.1.6. Ferman, Berat ve Buyruldu Suretleri

Şer'iyye sicillerinde ilgili bölgeyi ilgilendiren ya da merkeze ulaşmış şikayetlerin sonucuna dair başvuru yapan kişilerle alakalı bölge yöneticilerine hitaben yazılan fermanların ya da beylerbeyi/valilerin çeşitli hususlar için yolladıkları buyurulduların yanında sancakta göreve başlayacakların atama beratlarının suretleri de yer almaktadır.

Tarih araştırmalarının birinci derecede kaynağı şer'iyye sicilleridir. Özellikle bir bölgenin tarihî ve iktisadî yapısını ve önemini meydana çıkarmak amacıyla yazılan ve yazılacak olan tarihler, geçmişi bütün gerçeğiyle ortaya çıkaran şer'iyye sicilleri incelenerek ve analiz edilerek ortaya çıkarılacaktır. Bu siciller araştırılmadan yapılan bir çalışma, daima eksik kalacaktır.

1.2. Osmanlı Devletinde Yargı Görevlileri

Osmanlı Devleti kurulduktan sonra yeni bir hukuk sistemi ortaya çıkmamıştır. Türk-İslam devletlerinde kullanılan hukuk sistemi benimsenmiştir. Direkt olarak bu sistemi aldıklarını söyleyemeyiz. Devlet var olduğu sürece, ihtiyaca binaen ilave ve değişiklikler yapmışlardır.¹⁵ Şer'i mahkemeler Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan Tanzimat dönemine kadar hukuki işlemlerin çözüldüğü bir makam olarak görev yapmıştır.¹⁶ Mahkemelerin bağlı olduğu birimler ve mahkeme görevlilerine biraz değineceğiz.

1.2.1. Şeyh'ül-islam

Osmanlı döneminde şeyhülislam teriminin resmi olarak ne zaman kullanılmaya başladığı kesin olarak bilinmemektedir. Ayrıca Fatih Kanunnamesinde Şeyhülislam'ın

---

¹⁴ Pakalın, Mehmed Zeki, **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü I**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1993, s.491

¹⁵ Aydın, 1994, s.375.

¹⁶ Aydın, 1994, s.391.

ulemanın başı olduğu belirtilmektedir. Kanunnamede ulemanın başı olarak gösterilen şeyhülislam İstanbul müftüsüdür.¹⁷ Devletin kuruluş ve yıkılış dönemleri bir tarafa bırakılırsa Osmanlı Devletinde ulemâ ve kaza teşkilatının başı şeyhülislamdır.

1.2.2. Kadıasker

Osmanlı Devletinde kadılık, Osman Bey zamanına kadar uzanır.¹⁸ Bilecik Kadılığı görevinde olan Çandarlı Kara Halil Paşa, sonradan İznik ve Bursa kadılığı yaptıktan sonra, I. Murad zamanında kadıasker olmuştur.¹⁹ Böylece Murat Hüdavendigâr zamanında ilk Kadıaskerlik başlamış olur. Bu makam, Osmanlı Devleti'nde askeri sınıfın şer'i ve hukuki işlerine bakan, ayrıca kaza ve sancak kadılarının tayin merciidir. Kadıaskerler, Divan-ı Hümayun'un doğrudan üyesidirler. Anadolu ve Rumeli olmak üzere iki ayrı kadıasker bulunmaktadır.²⁰

1.2.3. Kadı

Arapça'da, ikdam, ihkam ve iblâğ edâ, inhâ, vaz' ve takdir kökünden gelmektedir. İslamiyet ile ortaya çıkan bu mevki, Osmanlı Devleti'nde de divan ve Huzur mahkemeleri hariç, şer'i mahkemelerin kaldırılmasına kadar devam etmiştir²¹. Kuruluşundan itibaren, Osmanlı'nın başında olan padişahlar bir bölgeye iki yönetici yollamışlardır. Bunlardan, yürütme görevini ifâ eden Bey, diğeri de yargı görevini ifâ eden Kadı'dır. Bey, Kadı'nın hükmü olmadan hiç kimseyi cezalandıramadığı gibi, Kadı da beyin kuvvetine başvurmadan kararını uygulayamamaktadır. Kadı hükümlerinde bağımsızdı ve doğrudan doğruya padişaktan emir alır, ona arzda bulunabilirdi. Osmanlılar, taşra yönetiminde bu kuvvetler ayırımını, âdil bir yönetimin temeli saymışlardır. Bu anlayışa uygun olarak Osmanlı Devleti, bir yandan 'Beylerbeyilik' ve "Sancak" diye "askerî-ıdarî" birimlere ayrılırken aynı zamanda bu ayırma tâbi topraklar üzerinde "Kaza" denilen "şer'î-ıdarî" birimler yer almıştır.²²

¹⁷ Taş, Kemaleddin, "Osmanlı Yönetim Sisteminde Şeyhülislamlık Kurumu-Sosyolojik Bir Çözümleme", **Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S.1, Ocak-Temmuz 2005, s.82.

¹⁸ Neşri, Kitab-ı Cihan-numa I, **Türk Tarih Kurumu Basımevi**, Ankara 1949, s.111.

¹⁹ Aşıkpaşazade, **Osmanoğulları'nın Tarihi**, Mas matbaacılık, İstanbul 2003,s.97.

²⁰ Akgündüz, 2009, s.67.

²¹ Karagöz, Mehmet, "*XVIII. Asrın Başlarında Kayseri (1700-1730)*", (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri 1993, s. XVII.

²² İnalcık, Halil, **Osmanlı İmparatorluğu Klâsik Çağ (1300-1600)**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2003, ss. ?? Osmanlı kadısı hakkında daha geniş bilgi için ayrıca bkz. Ortaylı, İlber, **Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı**, Kronik Kitap, İstanbul 2016.

Tanzimat öncesinde mahkemeler, kadıların evlerinde veya camilerde olurdu²³. Bazen yolda giderken bile kadıya başvuru davasını arz edenler olur, hemen ayak üzeri dava görülüp karar verilirdi. Kadılar kendi aralarında rütbe ve gelir olarak ayrılırlardı. Ayrıca, aralarında bir hiyerarşi söz konusu değildi. Buldukları bölgenin mülki amirlerinin de kadılar üzerinde denetim yetkisi bulunmuyordu. Kadılar merkezden tayin edilir ve yazışmalarını doğrudan merkezle yürütürlerdi. Mahkemelerde islami hukuk uygulanır ve alınan kararlar derhal kolluk görevlileri tarafından yerine getirilirdi. İtirazlar İstanbul'da bulunan Divan-ı Hümayun'a götürebilirdi. Divan kararı inceledikten sonra, hukuka aykırılık görürse davayı yeniden görülmek üzere ya hükmü veren mahkemeye ya da başka bir mahkemeye gönderir veya davaya bizzat kendisi bakarak sonuçlandırabilirdi.²⁴

1.2.4. Naip

Kadıların yargı yetkisi dahiline giren bölgeye tek başına yetişmesinin mümkün olmadığı durumlarda, alt adli-idari birim olarak nahiyeler oluşturulur ve birer naip atanırdı.

---

²³ Ergenç, Özer, "XVII. Yüzyılın Başlarında Ankara'nın Yerleşim Durumu Üzerine Bazı Bilgiler", **Osmanlı Tarihi Yazıları Şehir, Toplum, Devlet**, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2012, s. 131.

²⁴ Ekinci, Ekrem Buğra, "Osmanlı Devleti'nde Mahkemeler ve Kadılık Müessesesi Literatürü", **Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi III**, S.5, 2005, s. 418.

İKİNCİ BÖLÜM

AMASYA'NIN TARİHİ SÜREÇ İÇİNDE YERİ VE İDARİ YAPISI

Kazova tarafındaki Ferhadarası'yla, Suluova yönündeki Leylekli-Fındıklı Boğazı Yeşilirmak'ın giderindeki Zana köyü ile Kuz Kilise ve Acem derbentleri arasında kalan etrafı bulutlara kadar yükselen azametli kayalıklar ile dik, yüksek Akdağ silsilesinin yamaçlarıyla çevrilmiş bulunan korkunç ve dar vadinin bir şehri kurmak için en uygun olan noktası şimdiki Amasya şehrinin bulunduğu yerdir²⁵. Çorum, Samsun, Tokat ve Yozgat illeri ile komşudur. Yeşilirmak şehir içine doğru 4 km. kadar devam eder.²⁶ Amasya, kale içerisinde konumlanmış bir yapıya sahip olduğu için kale-şehir özelliğini taşıyamaktadır. Bundan dolayı nüfusunun çoğu kale içerisinde yaşamaktadır. Ancak kalenin yaşam alanı olan iç kale küçük olduğu için zamanla yerleşim, kalenin dışında yakınlarına veya eteklerine taşmış ve bu durum şehri, açık şehir konumuna getirmiştir.²⁷

2.1. Amasya'nın Tarihi Süreçte Yeri

Medinetü'l-Hükemâ, Bağdâdü'r-Rûm, Rûmiyye-i Suğrâ, Ermeniyye-i Kübrâ, Hısnü'l-Mirât, Kubbetü'l-Ulemâ, Türbetü'l-Evliyâ, Dârü'n-Nasr, Dârü'l-İzz, Dârü'l-Fütûh ve Kasrû's-Selâtin unvanlarıyla anılan Amasya ilinin ismi, Hititler döneminde "Amasid", Helenistik döneme ait yazıtlarda ise "Ameseia" olarak geçmektedir.²⁸ İsmi kökeni hakkında görüş birliği, şehri kuran kişinin Amas, Amis, Amises, Amezdi isminde biri olduğu noktasında toplanmaktadır.²⁹

Ulaşılan bilgilere göre Amasya'nın en eski ismi Amaseia'dır. Lakin şehrin ne zaman ve kim tarafından kurulduğu kesin olarak bilinmemektedir. Ayrıca, Büyük İskender devrinden (M.Ö. 336-323) önce de şehrin bulunduğu ve şehrin tarihinin Hititler dönemine kadar uzandığı düşünülmektedir. Ayrıca Helenistik dönemde zaman zaman Pontus krallarının başşehri olduğu ve M.Ö. 63 yılında da Roma Devleti sınırları içine katıldığı bilinmektedir. M.S. III. yüzyılda bir piskoposluk merkezi olarak önem

²⁵ Olcay, 2010, s. 24.

²⁶ Emecen, Feridun, 1991, s. 3.

²⁷ Kavaklı, S., "XVII. Yüzyılın İkinci Yarısında Amasya", (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, Ankara 2011, s.53.

²⁸ Kavaklı, 2011, s. 44.

²⁹ Olcay, Osman Fevzi, **Amasya Şehri**, Amasya Belediyesi Kültür Yayınları XIV, Amasya 2010, s.19

kazanan şehir, 712 yılında Emeviler tarafından alındı ise de birkaç yıl sonra Bizans idaresine geçmiştir.³⁰

Abbasiler döneminde de Bizans ile sürekli el değiştiren şehir, 906 yılında Emir Ahmed b. Kilig el-Türkî tarafından fetholunmuş ve bir süre sonra da Halep Hükümdarı Seyfü'd-Devle'nin taarruzları altında kalmıştır. Abbasilerin son zamanlarındaki zafiyetten yararlanan Bizans orduları, Seyfü'd-Devle'nin Şam'a gitmesini fırsat bilerek İslam ülkelerine saldırmışlar; Pon ve Kapadokya Valisi Phdkas ile Kilikya Valisi Oannes Çimiskes, Halep'e kadar bütün İslam ülkelerini harap etmişlerdir. Amasya, her defasında Bizans tarafından tekrar alınmıştır.³¹

Amasya'nın Türkler tarafından ne zaman fethedildiği konusunda kesin bir bilgi yoktur. Ancak XI. yüzyılın başlarında Danişmendliler tarafından yönetildiği bilinmektedir. Bu yönetim süreci, Anadolu Selçuklu Sultanı II. Kılıçarslan (1155-1192) tarafından fethedilene kadar devam etmiştir. Anadolu Selçuklu Devleti döneminde "Dârü'l-İzz" unvanı ile bilinen Amasya şehri, II. Kılıçarslan'ın saltanatının sonlarına doğru oğulları arasında yapılan taksimde Nizâmeddin Argunşah'ın payına düşmüştür.³²

1243 yılında Moğollar ile yapılan Köseadağ Savaşı'ndan sonra şehir üzerinde Moğol hâkimiyeti ön plana çıkmıştır. Bu hâkimiyet, 1277 yılında Hülagu'nun kurduğu İlhanlı Devleti'nin Anadolu'yu tamamen ele geçirmesine kadar devam etmiştir. İlhanlı hakimiyeti Anadolu'dan kalkınca, beylikler dönemi başlamış olup Amasya, Sivas merkezli Eretna Beyliği'nin toprakları içinde kalmıştır. 1371 yılında bu beyliğin kadısı ve sonrasında veziri olan Kadı Burhaneddin, Amasya Beyi Şahgeldi ile yaptığı savaşı kazanarak beyliğin başına geçmesine rağmen Amasya'ya hâkim olamamıştır.³³ Şahgeldi'nin oğlu Ahmed, Osmanlı padişahı olan Yıldırım Bayezid'i yanına alarak şehri savunmuştur.³⁴ I. Murad tarafından Candaroğulları Beyliği'ne son verildikten sonra, Osmancık, Gümüş ve Amasya'nın Osmanlı hâkimiyetini kabul etmelerini bildirmeleri üzerine bu bölgeye şehzade Yıldırım Bayezid gönderilmiş ve 1386 yılında Amasya ve bölgesinin Osmanlı Devleti'ne ilhakı sağlanmıştır. Böylece I. Murad zamanında

³⁰ Emecen, Feridun, "Amasya", **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, Cilt 3, 1991, s. 1.

³¹ Budak, Abdulhamit, **Bir Şehir Bir Tarikat Amasya ve Halvetilik**, Amasya Belediyesi Kültür Yayınları, Amasya 2015, s. 57.

³² Emecen, Feridun, 1991, s. 1.

³³ Budak, 2015, s. 60.

³⁴ Emecen, Feridun, 1991, s. 1.

merkezi Amasya olmak üzere kurulan “Rum Eyaleti”nin ilk valisi Şehzâde Bayezid olmuştur. Padişah olduktan sonra ortaya çıkan Timur tehlikesi karşısında Amasya Sancağı’na Şehzade Mehmed tayin edilmiş, onun zamanında Tokat, Sivas ve Amasya’da siyasi birlik temin edilmiştir.³⁵

1402 Ankara Savaşı’nda Yıldırım Bayezid’in esir düşmesinden sonra başlayan fetret döneminde Şehzade Mehmed burayı, tahta çıkana kadar kardeşleri Süleyman ve İsa Çelebi’ye karşı hareket üssü olarak kullanmıştır.³⁶ Daha sonrasında sancakbeyliğine Yörgüç Paşa getirilmişse de Kara Tatarların karışıklık çıkarmalarından dolayı Şehzade Murad tahta çıkana kadar Amasya sancakbeyi olmuştur.³⁷ II. Murad’dan sonra sırasıyla Şehzade Alaaddin, Şehzade Bayezid ve Şehzade Ahmed Amasya’da sancakbeyliği yapmış olup, şehzade sancağı olan Amasya’nın önemini bir hayli arttırmıştır.³⁸

2.2. Amasya’nın İdari Yapısı

Coğrafi ve tarihi olarak çok önemli bir yere sahip olan Amasya, tarihsel süreci boyunca mahalle ve köylerinde azalma veya çoğalmalar meydana gelmiştir. Bu durum tamamen nüfus ve sosyo-ekonomik yapı ile doğru orantılı olmuştur. Amasya sancağının 1520 yılındaki ilk tahrir sonuçlarına göre mahalle adedi 54, 1576 yılında ise 53’tür. 1520’den 1576’ya kadar nüfusun artmasına rağmen mahalle miktarının artmaması, nüfusu az olan mahallelerin birleştirilerek tek bir mahalle haline getirilmesinden kaynaklanmaktadır.³⁹

Klasik Osmanlı şehirlerinden⁴⁰ biri olan Amasya’da mahalleler genel olarak cami, mescit gibi dini müesseselerin çevresinde imar olmuştur. Mahallelerin isimleri de ya bu yapıları yaptıranların adıyla ya da devlet tarafından Amasya Sancağı’nda önemli görevlerde bulunmuş şahısların isimleri ile anılmıştır.⁴¹

---

³⁵ Kavaklı, 2011, s. 47.

³⁶ Emecen, Feridun, 1991, s. 1.

³⁷ Kavaklı, 2011, s.48.

³⁸ Şimşirgil, Ahmet, “16. Yüzyılda Amasya Şehri”, **Tarih İncelemeleri Dergisi**, Sayı 11, 1996, s. 79.

³⁹ Şimşirgil, 1996, s. 80.

⁴⁰ İslamî öğeler ve Orta Asya Türk uygarlıklarının etkileri bulunan Osmanlı şehrinin üç temel birimi, cami, bedesten ve imaret yapılarıydı. Bunun tamamlayıcı unsurları ise çarşı ve pazarlar ile mahallelerdi. Ergenç, Özer, “Osmanlı Şehrinde Esnâf Örgütlerinin Fizik Yapıya Etkileri”, **Osmanlı Tarihi Yazıları Şehir, Devlet, Toplum**, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2012, ss. 87-89.

⁴¹ Şimşirgil, 1996, s. 81.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

15 NUMARALI AMASYA ŞER'İYE SİCİLİ'NİN DEĞERLENDİRİLMESİ

3.1. 15 Numaralı Şer'İye Sicili'nde Bulunan Belgelerin Fihristi

İncelemiş olduğumuz Şer'İye Sicili kayıtlarında bulunan belgelerin hangi tür belgeleri ihtiva ettiğini belirtmek ve ilgili kayıtlara ulaşılmasında araştırmacılara faydalı olacağı düşünüldüğünden toplu bir fihrist hazırlanması yoluna gidilmiştir. Kayıtlarda toplamda 57 ilam ve 108 hüccet kaydına rastlıyoruz. Fihristte ayrıca belgelerin hangi sayfada olduğu ve belge numaraları da belirtilmiştir.

Tablo 3.1. Fihrist

SIRA NO	SİCİL SAYFA NUMARASI	SİCİLİN TÜRÜ	SİCİLİN TEZ İÇERİSİNDEKİ SAYFA NUMARASI	SİCİLİN GEÇTİĞİ TARİH
1	1	İ'PLÂM	65	ŞEVVAL 1075
2	1	İ'PLÂM	65	REB'İ'Ü'L-ÂHİR 1076
3	1	İ'PLÂM	65	ZİLKA'DE 1074
4	1	İ'PLÂM	65	ZİL-HİCCE 1075
5	1	İ'PLÂM	65	ŞEVVAL 1074
6	2	HÜCCET	66	ŞEVVAL 1074
7	2	HÜCCET	66	ŞEVVAL 1074
8	2	HÜCCET	67	ŞEVVAL 1074
9	3	İ'PLÂM	67	ŞEVVAL 1074
10	3	HÜCCET	68	ŞEVVAL 1074
11	4	HÜCCET	68	ŞEVVAL 1074
12	4	HÜCCET	69	ŞEVVAL 1074
13	4	İ'PLÂM	69	ŞEVVAL 1074
14	5	İ'PLÂM	70	ŞEVVAL 1074
15	5	HÜCCET	71	ŞEVVAL 1074
16	6	İ'PLÂM	71	ŞEVVAL 1074
17	6	İ'PLÂM	72	ŞEVVAL 1074
18	7	İ'PLÂM	73	ŞEVVAL 1074
19	7	HÜCCET	73	ŞEVVAL 1074
20	7	HÜCCET	74	ŞEVVAL 1074
21	8	HÜCCET	74	ŞEVVAL 1074
22	8	İ'PLÂM	75	ŞEVVAL 1074
23	9	İ'PLÂM	76	ŞEVVAL 1074
24	9	HÜCCET	76	ŞEVVAL 1074

25	9	HÜCCET	77	ŞEVVAL 1074
26	10	HÜCCET	77	ŞEVVAL 1074
27	10	İ'LÂM	78	ŞEVVAL 1074
28	11	HÜCCET	78	ŞEVVAL 1074
29	11	HÜCCET	79	ŞEVVAL 1074
30	11	HÜCCET	80	ŞEVVAL 1074
31	12	HÜCCET	80	ŞEVVAL 1074
32	12	HÜCCET	81	ŞEVVAL 1074
33	13	HÜCCET	82	ŞEVVAL 1074
34	13	HÜCCET	82	ŞEVVAL 1074
35	14	İLÂM	83	ŞEVVAL 1074
36	14	HÜCCET	84	ZİLKA'DE 1074
37	15	HÜCCET	85	ZİLKA'DE 1074
38	15	HÜCCET	85	ZİLKA'DE 1074
39	16	HÜCCET	86	ZİLKA'DE 1074
40	16	İLÂM	86	ZİLKA'DE 1074
41	17	HÜCCET	87	ZİLKA'DE 1074
42	17	HÜCCET	88	ZİLKA'DE 1074
43	18	İ'LÂM	89	ZİLKA'DE 1074
44	18	İ'LÂM	89	ZİLKA'DE 1074
45	19	İ'LÂM	90	ZİLKA'DE 1074
46	19	İ'LÂM	91	ZİLKA'DE 1074
47	20	HÜCCET	92	ZİLKA'DE 1074
48	20	İ'LÂM	93	ZİLKA'DE 1074
49	21	İ'LÂM	93	ZİLKA'DE 1074
50	21	HÜCCET	94	Zİ'L-HİCCE 1074
51	22	İ'LÂM	94	MUHARREM 1075
52	22	HÜCCET	95	MUHARREM 1075
53	23	İ'LÂM	95	MUHARREM 1075
54	23	İ'LÂM	96	MUHARREM 1075
55	24	İ'LÂM	97	MUHARREM 1075
56	24	İ'LÂM	97	MUHARREM 1075
57	25	HÜCCET	98	MUHARREM 1075
58	25	HÜCCET	99	MUHARREM 1075
59	26	İ'LÂM	99	MUHARREM 1075
60	26	İ'LÂM	100	MUHARREM 1075

61	27	İ'LÂM	100	MUHARREM 1075
62	28	İ'LÂM	101	MUHARREM 1075
63	28	HÜCCET	102	SAFER 1075
64	29	İ'LÂM	102	MUHARREM 1075
65	29	İ'LÂM	103	SAFER 1075
66	30	İ'LÂM	104	SAFER 1075
67	30	HÜCCET	104	-----
68	31	İ'LÂM	105	REBİ'ÜL- EVVEL 1075
69	31	İ'LÂM	106	REBİ'ÜL- EVVEL 1075
70	32	HÜCCET	107	REBİ'ÜL- EVVEL 1075
71	32	HÜCCET	107	REBİ'ÜL- EVVEL 1075
72	32	HÜCCET	107	REBİ'ÜL- EVVEL 1075
73	33	İ'LÂM	108	REBİ'ÜL- EVVEL 1075
74	34	HÜCCET	109	REBİ'ÜL- EVVEL 1075
75	34	HÜCCET	110	REBİ'ÜL-AHİR 1075
76	35	HÜCCET	111	REBİ'ÜL-AHİR 1075
77	36	İ'LÂM	111	REBİ'ÜL-AHİR 1075
78	36	HÜCCET	112	REBİ'ÜL-AHİR 1075
79	37	HÜCCET	113	REBİ'ÜL-AHİR 1075
80	38	HÜCCET	113	Zİ'L-HİCCE 1074
81	38	HÜCCET	114	Zİ'L-HİCCE 1074
82	38	HÜCCET	114	REBİ'ÜL-AHİR 1075
83	39	HÜCCET	115	CEMÂZİYE'L- EVVEL 1075
84	40	HÜCCET	115	CEMÂZİYE'L- EVVEL 1075
85	40	HÜCCET	116	CEMÂZİYE'L- EVVEL 1075

86	40	İ'LÂM	116	CEMÂZİYE'L- EVVEL 1075
87	41	HÜCCET	117	CEMÂZİYE'L- EVVEL 1075
88	42	HÜCCET	118	CEMÂZİYE'L- EVVEL 1075
89	42	HÜCCET	119	CEMÂZİYE'L- AHİR 1075
90	43	İ'LÂM	119	CEMÂZİYE'L- AHİR 1075
91	43	HÜCCET	120	CEMÂZİYE'L- AHİR 1075
92	44	HÜCCET	120	CEMÂZİYE'L- AHİR 1075
93	44	HÜCCET	121	CEMÂZİYE'L- AHİR 1075
94	45	HÜCCET	121	CEMÂZİYE'L- AHİR 1075
95	45	HÜCCET	122	CEMÂZİYE'L- AHİR 1075
96	46	HÜCCET	122	RECEB 1075
97	46	HÜCCET	123	RECEB 1075
98	47	İ'LÂM	123	RECEB 1075
99	47	HÜCCET	124	RECEB 1075
100	48	İ'LÂM	125	RECEB 1075
101	49	HÜCCET	127	RECEB 1075
102	50	İ'LÂM	127	RECEB 1075
103	50	HÜCCET	128	RECEB 1075
104	51	HÜCCET	129	RECEB 1075
105	51	HÜCCET	129	ŞA'BÂN 1075
106	52	HÜCCET	130	ŞA'BÂN 1075
107	52	İ'LÂM	130	ŞA'BÂN 1075
108	52	İ'LÂM	131	ŞA'BÂN 1075
109	53	İ'LÂM	131	ŞA'BÂN 1075
110	53	HÜCCET	132	ŞA'BÂN 1075
111	54	HÜCCET	133	ŞA'BÂN 1075
112	54	HÜCCET	134	ŞA'BÂN 1075
113	55	HÜCCET	134	RAMAZAN 1075
114	56	HÜCCET	135	RAMAZAN 1075
115	56	HÜCCET	135	RAMAZAN 1075
116	56	HÜCCET	136	ŞEVVÂL 1075
117	57	HÜCCET	137	ŞEVVÂL 1075
118	57	HÜCCET	137	ŞEVVÂL 1075
119	58	HÜCCET	138	ŞEVVÂL 1075

120	58	HÜCCET	139	Zİ'L-KA'DE 1075
121	59	HÜCCET	139	Zİ'L-KA'DE 1075
122	59	HÜCCET	140	Zİ'L-KA'DE 1075
123	59	HÜCCET	140	Zİ'L-KA'DE 1075
124	60	HÜCCET	141	Zİ'L-KA'DE 1075
125	60	HÜCCET	142	Zİ'L-KA'DE 1075
126	61	HÜCCET	142	Zİ'L-HİCCE 1075
127	61	HÜCCET	143	Zİ'L-HİCCE 1075
128	62	HÜCCET	143	Zİ'L-HİCCE 1075
129	62	HÜCCET	144	Zİ'L-HİCCE 1075
130	62	HÜCCET	144	Zİ'L-HİCCE 1075
131	63	HÜCCET	145	Zİ'L-HİCCE 1075
132	63	HÜCCET	146	Zİ'L-HİCCE 1075
133	63	İ'LÂM	146	Zİ'L-HİCCE 1075
134	64	İ'LÂM	147	Zİ'L-KA'DE 1075
135	65	İ'LÂM	148	Zİ'L-HİCCE 1075
136	65	İ'LÂM	148	Zİ'L-HİCCE 1075
137	65	HÜCCET	149	MUHARREM 1076
138	66	İ'LÂM	149	MUHARREM 1076
139	66	HÜCCET	150	MUHARREM 1076
140	67	HÜCCET	150	MUHARREM 1076
141	67	HÜCCET	151	MUHARREM 1076
142	67	HÜCCET	151	MUHARREM 1076
143	68	HÜCCET	152	SAFER 1076
144	68	HÜCCET	152	SAFER 1076
145	68	İ'LÂM	153	MUHARREM 1076
146	69	HÜCCET	153	REBİ'Ü'L- EVVEL 1076
147	69	HÜCCET	154	REBİ'Ü'L- EVVEL 1076

148	69	HÜCCET	154	REBİ'Ü'L- EVVEL 1076
149	70	HÜCCET	155	REBİ'Ü'L- EVVEL 1076
150	70	HÜCCET	155	REBİ'Ü'L- EVVEL 1076
151	71	İ'LÂM	156	REBİ'Ü'L- EVVEL 1076
152	71	HÜCCET	157	REBİ'Ü'L-AHİR 1076
153	72	HÜCCET	157	REBİ'Ü'L-AHİR 1076
154	73	HÜCCET	158	CEMAZİYE'L- EVVEL 1076
155	73	İ'LÂM	158	CEMAZİYE'L- EVVEL 1076
156	73	HÜCCET	159	CEMAZİYE'L- EVVEL 1076
157	74	HÜCCET	159	CEMAZİYE'L- EVVEL 1076
158	74	İ'LÂM	160	CEMAZİYE'L- EVVEL 1076
159	76	İ'LÂM	161	CEMAZİYE'L- EVVEL 1076
160	77	HÜCCET	163	CEMAZİYE'L- EVVEL 1076
161	77	HÜCCET	163	CEMAZİYE'L- EVVEL 1076
162	77	HÜCCET	163	CEMAZİYE'L- EVVEL 1076
163	78	HÜCCET	164	CEMAZİYE'L- EVVEL 1076
164	78	HÜCCET	164	CEMAZİYE'L- EVVEL 1076
165	78	İ'LÂM	165	CEMAZİYE'L- EVVEL 1076

3.3. 15 Numaralı Şer'îye Sicilinde Bulunan Zabıtların Özetleri

AŞS. Sayfa 1: Belge No 1:

Kara Abdi'nin, yüz yirmi iki akçeye, sene boyunca menzilci tayin olduğuna dair gurre-i Şevval 1075 (17 Nisan 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 1: Belge No 2:

Kara Abdi'nin, kırk bin akçeye, altı ay boyunca menzilci tayin olduğuna dair gurre-i Rebî'ü'l-âhir 1076 (11 Ekim 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 1: Belge No 3:

Kara Abdi'nin, 27 Nisan 1664 tarihinden geçerli, senede seksen bin akçeye, menzilci tayin olduğuna dair gurre-i Zi'l-ka'de 1074 (26 Mayıs 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 1: Belge No 4:

Menzilci Kara Abdi'nin tekrar yüz bin akçeye tayin olduğuna dair gurre-i Zi'l-hicce 1074 (25 Haziran 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 1: Belge No 5:

Boyacılar Amasya'da belirlenen fiyatlardan fazla akçe almayacaklarına taahhüt ettiklerine dair Şevvâl 1075 (17 Nisan 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 2: Belge No 6:

Şeyh Kırık adlı mahalle sakinlerinden Mustafa oğlu Mustafa kişi tarafından Musallı oğlu Halil'e Ferhadarası adlı yerde bulunan bağ satışı ile ilgili evâil-i Şevvâl 1074 (27 Nisan-6 Mayıs 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 2: Belge No 7:

Hamza adlı mahalle sakinlerinden İbrahim oğlu Veli Beşe tarafından alınan borç senedinin, Mustafa oğlu Nuh Bey tarafından verilmemesi üzerine açılan davaya dair evâil-i Şevvâl 1074 (27 Nisan-6 Mayıs 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 2: Belge No 8:

Fatihyye mahallesi sakinlerinden Mehmed Ağa, Sefir Ağa oğlu Mehmed Ağa tarafından merhum babasından kendisine kalan bin iki yüz esedî guruşun yarısını Karakaş veled-i Bedrusi adlı zımmiden talep ettiğine dair evâil-i Şevvâl 1074 (27 Nisan-6 Mayıs 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 3: Belge No 9:

Eslem mahallesi sakinlerinden Maden oğlu Mehmed tarafından merhûm babasının alacağı olan otuz esedî gurûşu, Mustafa oğlu Oruc adlı kişiden talep ettiğine dair evâil-i Şevvâl 1074 (27 Nisan-6 Mayıs 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 3: Belge No 10:

Amasya Kalesi Dizdarı Mehmed Ağa tarafından kalenin güney duvarının yıkılmasından dolayı tamir talebi ile ilgili evâil-i Şevvâl 1074 (27 Nisan-6 Mayıs 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 4: Belge No 11:

İlyas mahallesi sakinlerinden Mustafa kızı Ayşe adlı hatunun, Memidede yakınında bulunan bağını, oğlu Hüseyin Bey'e sattığına dair evâil-i Şevvâl 1074 (27 Nisan-6 Mayıs 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 4: Belge No 12:

Helkis mahallesi sakinlerinden Mustafa Bey oğlu Ali Bey, Gelü gelen Nahiyesi'nde Zare adlı köyde bulunan değirmenini, Murad Ağa oğlu Ahmed Ağa'ya sattığına dair evâil-i Şevvâl 1074 (27 Nisan-6 Mayıs 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 4: Belge No 13:

Çeribaşı mahallesi sakinlerinden Güher veled-i Tursi adlı zım mi kadın tarafından, İbrahim veled-i Ukub adlı zım miye açılan davada, babasından kalan halının İbrahim tarafından satıldığını iddia etmektedir. Davalı İbrahim'in ise bahsi geçen halının Güher Hatun'un annesi tarafından kendisine satıldığını beyan ettiğine dair evâil-i Şevvâl 1074 (27 Nisan-6 Mayıs 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 5: Belge No 14:

Ladik kasabasından Ahmed adlı kişi tarafından, Mehmed oğlu Resul'e açılan davada babasından kendisine intikâl ettiğini söylediği bağın Resul tarafından kullanıldığını ve kendisine verilmesini istediğini; Resul'ün ise bu bağın kırk seneden

fazla boş olduğunu, beş sene önce tapusu ile kendine geçtiğini ve beş senedir kullandığını belirttiği evâil-i Şevvâl 1074 (27 Nisan-6 Mayıs 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 5: Belge No 15:

Kazanlı köyü sakinlerinden olup vefat eden Ali adlı kişinin varislerine (oğulları Hasan, Hüseyin, Mehmed, Ömer, Osman, Musa ve büyük oğlu Habib adlı kişilere) miras yoluyla intikal etmiş olan bağın, vasileri Habib tarafından, Halil oğlu Koca'ya satışını gösteren evâil-i Şevvâl 1074 (27 Nisan-6 Mayıs 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 6: Belge No 16:

Ezine Bazarı adlı köy tımarına mutasarrıf olan Mehmed Bey oğlu Mustafa adlı kişi tarafından, Halil oğlu Bünyad adlı kişinin hayvan vergisini vermediğini belirten evâsıt-ı Şevvâl 1074 (6-16 Mayıs 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 6: Belge No 17:

Pervane Bey mahallesi sakinlerinden vefat eden Ömer adlı kişinin kızları Aişe ve Fatma adlı hatunların, aynı ana-babadan olan kardeşleri Osman adlı kişiden babalarından kalan miras paylarını istedikleri evâsıt-ı Şevvâl 1074 (6-16 Mayıs 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 7: Belge No 18:

Çorum kasabasından Şeyh Eyûb mahallesi sakinlerinden Halil Çelebi oğlu Mehmed Çelebi tarafından, Cafî Çelebi oğlu Mustafa Çelebi adlı kişiden atası merhûm Eyûb Bey'in alacağını istediği evâsıt-ı Şevvâl 1074 (6-16 Mayıs 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 7: Belge No 19:

Kazgancı mahallesi sakinlerinden İsâ veled-i Berusi adlı zimminin, Vasil adlı zimmiye Kazgancı mahallesindeki mülkünü sattığına dair evâsıt-ı Şevvâl 1074 (6-16 Mayıs 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 7: Belge No 20:

Seyfe'd-dîn mahallesi sakinlerinden İlyas oğlu Hafız Mustafa tarafından, Kübra olarak bilinen yerde bulunan berber dükkanını, Abdullah Çelebi bin Ahmed oğlu Abdullah Çelebi'ye sattığına dair evâsıt-ı Şevvâl 1074 (6-16 Mayıs 1664)) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 8: Belge No 21:

İlyas mahallesi sakinlerinden Hamdullah'ın, Hüseyin Çelebi kızı Fatma adlı hatundan, vefât eden İsmail adlı kişinin verâsetinden dolayı kendi oğlu ve zevcesine düşmesi gereken bağ hissesini istediği evâhir-i Şevvâl 1074 (16-25 Mayıs 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 8: Belge No 22:

Kozluca adlı köy sakinlerinden Ömer oğlu Mustafa adlı kişi, merhûm babasından kalan iki camış ineği, Darü's-selam mahallesi sakinlerinden Hıdır oğlu Şaban adlı kişiden talep ettiği evâhir-i Şevvâl 1074 (16-25 Mayıs 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 9: Belge No 23:

Bayındır adlı köy sakinlerinden Mustafa kızı Ayşe adlı hatunun, zevci Abdurrahman oğlu Ömer adlı kişiden mehr-i müeccelini ve nafakasını aldığına dair evâhir-i Şevvâl 1074 (16-25 Mayıs 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 9: Belge No 24:

Sarachâne mahallesi sakinlerinden Mahmud oğlu Mehmed babası Mahmud'un vermesi gereken vergileri zümre-i yeniçeriyandan olduğu için verilmediğini ve bunu kabul etmeyip yedi sekiz seneden beri vergi miktarının gerektiği miktarı ödediğini belirttiği evâhir-i Şevvâl 1074 (16-25 Mayıs 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 9: Belge No 25:

Dere mahallesi sakinlerinden İbdan oğlu Ahmed ve Hamid oğlu Abdulkadir'in vermesi gereken vergileri zümre-i yeniçeriyandan oldukları için verilmediğini ve bunu kabul etmeyip, vergi miktarını gerektiği miktarı ödediklerini belirttiği evâhir-i Şevvâl 1074 (16-25 Mayıs 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 10: Belge No 26:

Kolay adlı köy sakinlerinden Seyid Baki oğlu Seyid Mustafa ve Seyid Ebubekir oğlu Seyid Ömer kardeşlere babasından kalan su değirmeni hisselerini, büyük kardeşleri olan Seyid Baki'ye devrettikleri ve Seyid Baki'nin de kendi hissesine düşen bir bağ hissesini onlara devrettiğini belirten evâhir-i Şevvâl 1074 (16-25 Mayıs 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 10: Belge No 27:

Yavru adlı köy sakinlerinden Hasan oğlu Hüseyin adlı kişinin, Ömer oğlu Hasan'dan dokuz esedi gurûş borcunu istediğine dair evâhir-i Şevvâl 1074 (16-25 Mayıs 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 11: Belge No 28:

Zire adlı köy sakinlerinden Mahmud oğlu Ahmed ve Ali oğlu İbrahim ve Mehmed oğlu Ahmed ve diğer Mehmed oğlu İbrahim ve Abdullah oğlu Mehmed adlı kişiler tarafından açılan davada, Mehmed Oğlu İbrahim ve İbrahim Oğlu Mehmet ve sairlerine *beşe* oldukları şüphesi ile dava açılmış olup, adı geçen şahısların yeniçerilikle alakaları olmadığını ve tekâlif-i örfiye vergilerini verdiklerini beyan ettiklerine dair evâhir-i Şevvâl 1074 (16-25 Mayıs 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 11: Belge No 29:

Kuşcu adlı köy sakinlerinden Hamza oğlu İsaverdi adlı kişi kendisine ait olan çiftliği, sarâcbaşı olan Ömer oğlu Ramazan Ağa'ya sattığına dair evâhir-i Şevvâl 1074 (16-25 Mayıs 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 11: Belge No 30:

Mehmed Paşa Mahallesi sakinlerinden Seyid Han Bey kızı Ayşe adlı hatuna ait araziye, Osman Ağa'ya sattığına dair evâhir-i Şevvâl 1074 (16-25 Mayıs 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 12: Belge No 31:

Beytül-mâl emini vekili olan Ahmed oğlu İbrahim tarafından, vefât eden Mustafa'nın varisi olmadığı için, ondan kalan mülk ve eşyayı es-Seyyid İlyas oğlu es-

Seyyid Osman adlı kişiden talep ettiğine dair evâhir-i Şevvâl 1074 (16-25 Mayıs 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 12: Belge No 32:

İlyas mahallesi sakinlerinden el-Hâc Ahmed bin el-Hâc Ali sattığı zerdeva kürkünün parasını, Abdi oğlu Mustafa'dan talep ettiğine dair evâhir-i Şevvâl 1074 (16-25 Mayıs 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 13: Belge No 33:

Kürtler adlı köy ahalisinden Ahmed oğlu el-Hâc Rübneddin oğlu Mehmed adlı kişiler tarafından kul oldukları şüphesi ile davaaçılmış olup adı geçen şahısların kullukla alakalarının olmadığını ve tekâlif-i örfiye vergilerini verdiklerini beyan ettiklerine dair evâhir-i Şevvâl 1074 (16-25 Mayıs 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 13: Belge No 34:

Kale muhafızlarından İsmail oğlu es-Seyyid Mehmed adlı kişi, validesi Hadice adlı hatundan kendisine kalan akârât ve menkûlâtı, el-Hâc Ali oğlu Ali Beşe'den talep ettiğine dair evâhir-i Şevvâl 1074 (16-25 Mayıs 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 14: Belge No 35:

Amasya mütesellimi Hüseyin Ağa tarafından, Mehmed Paşa mahallesi sakinlerinden Fatima adlı hatunun kendi evi içerisinde kılıç yarası sonucunda öldüğüne dair zabıt tutulmasını istediği evâhir-i Şevvâl 1074 (16-25 Mayıs 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 14: Belge No 36:

Kamerü'd-din mahallesi sakinlerinden Osman kızları Emine, Fatima ve Raziye adlı hatunlara vekil olan eşleri Mehmed oğlu Receb, Ömer oğlu Osman ve Mustafa oğlu Ramazan adlı kişiler tarafından, aynı ana-babadan olan Bekir adlı kişiden babalarından kalan bağın hissesini istediklerine dair a.ılan davaya dair evâ'il-i Zilka'de 1074 (26 Mayıs-4 Haziran 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 15: Belge No 37:

Beytûlmâl Emîni vekili olan Mehmed oğlu İbrahim adlı kişi tarafından hazineye kalan menzili, Çeribaşı mahallesi sakinlerinden Sinan Efendi oğlu Nasuh Efendi'ye sattığına dair evâ'il-i Zilka'de 1074 (26 Mayıs-4 Haziran 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 15: Belge No 38:

Devehane mahallesi sakinlerinden Abdullah kızı Nazenin adlı hatunun, kölesi olan Abdullah oğlu Kenan adlı kişiyi azat ettiğine dair evâ'il-i Zilka'de 1074 (26 Mayıs-4 Haziran 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 16: Belge No 39:

Şamlular mahallesi sakinlerinden Abdullah kızı Şakire Hatun'un, amcası merhum Mehmed oğlu İbrahim adlı kişiden kalan malların yarı hissesini, Helkis mahallesi sakinlerinden Beytûlmâl Emîni vekili olan İbrahim oğlu Mustafa adlı kişiden istediğine dair evâ'il-i zilka'de' 1074 (26 Mayıs-4 Haziran 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 16: Belge No 40:

Yukarı Amasya adlı mahalle sakinlerinden Mustafa oğlu İsa adlı kişinin oğlu nehir kenarında boğularak vefat etmiş, bu olayın köy ahalisi ile alakası olmadığına dair evâ'il-i Zilka'de 1074 (26 Mayıs-4 Haziran 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 17: Belge No 41:

Yakutiyye mahallesi sakinlerinden Erzurumlu Hatun olarak bilinen Raziye adlı Hatun'a ait menzilin ve çiftliğini ve muhtelif ev eşyalarını, Emine adlı Hatun'a sattığına dair evâ'il-i Zilka'de 1074 (26 Mayıs-4 Haziran 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 17: Belge No 42:

Yakutiyye mahallesi sakinlerinden Erzurumlu Raziye adlı hatuna ait olan menzil ve tarlalar ve muhtelif ev eşyasını, Zemané adlı hatunun oğlu el-Hâc Mehmed'e sattığına dair evâ'il-i Zilka'de 1074 (26 Mayıs-4 Haziran 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 18: Belge No 43:

Çorlu adlı köy sakinlerinden Mustafa kızı Ayşe adlı hatunun vekili olan zevcesi Hüseyin oğlu Mehmed tarafından, kendilerinin tasarruf bir öküzlük mezranın, Hızır adlı kişi tarafından tasarrufuna engel olunduğuna dair evâ'il-i Zilka'de 1074 (26 Mayıs-4 Haziran 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 18: Belge No 44:

Zahire adlı köy sakinlerinden Hatuni veled-i asl adlı zımminin vekili Tutor veled-i Gorki adlı zimmi tarafından, davacının babasından ve annesinden kalan, Yazıyar bağı olarak bilinen mevzideki bağın üzerlerine alınmasına, Girasi veled-i Gorki zımmiyenin vekili olan kocası Murad veled-i Yuvân adlı zimmi tarafından müdehale edilmesine dair evâhir-i Zilka'de 1074 (14-24 Haziran 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 19: Belge No 45:

Yakutiye mahallesi sakinlerinden olup vefât eden olan Erzurumlu Hatun'un geride varisi olmadığı için Beytül-mâl Emîni vekili olan İbrahim Ağa tarafından merkûmeden kalan malların, Abdulfettah adlı kişiden istendiğine dair evâhir-i Zilka'de 1074 (14-24 Haziran 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 19: Belge No 46:

Beytü'l-mâl emîni vekili olan İbrahim Ağa tarafından, vefât eden el-Hâc Ahmed'in geride varisi olmadığı için merkûmeden kalan mallarını, ayrılmış olduğu eşi Yusuf adlı kişiden istendiğine dair evâhir-i zilka'de' 1074 (14-24 Haziran 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 20: Belge No 47:

Beytü'l-mâl emîni vekili olan İbrahim Ağa'nın, Acem Ali mahallesi sakinlerinden vefât eden el-Hac Mahmud adlı kişi ve yine ölen eski zevcesi Yasemin adlı hatundan kalan mallar ve menzil haricinde, kalan nakit parayı, Yusuf adlı kişiden istediğine dair evâhir-i zilka'de' 1074 (14-24 Haziran 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 20: Belge No 48:

Zile voyvodası tarafından vekil olan Kürd Hüseyin Ağa'nın, Hızır Paşa mahallesi sakinlerinden İsa adlı kişiden baş harcı ve resm-i re'yyeti alamadığına dair evâhir-i zilka'de' 1074 (14-24 Haziran 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 21: Belge No 49:

Zire adlı köy sakinlerinden Ahmed kızı Fatma adlı hatun, Evren Zulesva adlı zımminin kendisine nakit gösterip evinden boğça esvâbını çaldığını beyan ettiği evâhir-i zilka'de' 1074 (14-24 Haziran 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 21: Belge No 50:

Sarachâne mahallesi sakinlerinden yahudiyân tâ'ifesinden Arslan veledi Yasif adlı yahudiye ait olan mülkü, Mahmiyye-i Haleb sakinlerinden diğer Arslan veledi Sabık adlı kişiye sattığına dair evâhir-i zilka'de' 1074 (14-24 Temmuz 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 22: Belge No 51:

Kübcügez mahallesi sakinlerinden olub vefât eden Hasan adlı kişinin küçük oğlu Hasan'ın validesi Ümmihan adlı hatun tarafından, ölen Hasan'dan kalan malından nafaka ve kisve istediğine dair hurre-i Muharrem 1075 (25 Temmuz 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 22: Belge No 52:

Karataş mahallesi sakinlerinden Ali Beg, iki odası üstte ve iki odası altta olan evini ve bir ambarını, Mustafa adlı kişiye sattığına dair hurre-i Muharrem 1075 (25 Temmuz 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 23: Belge No 53:

Bayezid Paşa mahallesi sakinlerinden Mustafa kızı Hadice adlı hatunun zevcesi 'Abdu'l-lâh adlı kişi tarafından, vefât eden Abdullah oğlu Mustafa adlı kişiden kalan malların dava açtığı diğer 'Abdu'l-lâh oğlu Mustafa adlı kişinin zevcesine kaldığı gibi, kendi zevcesine de kaldığını, fakat vermediklerini beyan ettiğine dair evâil-i Muharrem 1075 (25 Temmuz-3 Ağustos 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 23: Belge No 54:

Gök Medrese adlı mahalle sakinlerinden Suphi kızı Emine adlı hatunun vekili aynı ana-baba kardeşi olan Mustafa adlı kişi kardeşi Emine'ye ait olan Kemeru'd-dîn mahallesinde olan bir bağı, Mustafa Paşa hazretlerinin mirâhoru Hüseyin Ağa oğlu Mecid'e sattığına dair evâil-i Muharrem 1075 (25 Temmuz-3 Ağustos 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 24: Belge No 55:

Temenna mahallesi sakinlerinden Satılmış adlı kişi kendine ait bağı, Zile Kalesi kethüdası Mehmed Ağa adlı kişiye sattığına dair evâil-i Muharrem 1075 (25 Temmuz-3 Ağustos 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 24: Belge No 56:

Şeyh Cevai Kuddusi sırrıh'ül-'azizin zaviyesine Zaviyedar olan Yusuf adlı kişi, Akbalık olarak bilinen yerdeki tarlaların kendi zaviyesine ait olduğunu ve bu tarlaları, Yağmur adlı köy malikanesine mülkiye üzere mutasarrıf olan Mahmud adlı kişiden istediğine dair evâil-i Muharrem 1075 (25 Temmuz-3 Ağustos 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 25: Belge No 57:

Devehane mahallesi sakinlerinden vefât eden Tursi adlı zimminin küçük oğlu diger Tursi ve küçük kızları Meyrem ve Kader adlı çocukların vekilleri Batusi veled Hacusı, borçlarından dolayı müteveffa-i mezbûrdan sadece bir menzilin kaldığını ve bu menzilin Murad veled Hayati ve zevcesi Anya adlı zimmi ve zimmiyye'ye satmak zorunda olduklarını belirttiği ve bu kişilere adı geçen menzili sattıklarına dair evâsıt-ı Muharrem 1075 (3-13 Ağustos 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 25: Belge No 58:

Kurşunlu mahallesi sakinlerinden Mehmed kendine ait Ahu Ökü olarak bilinen yerdeki bağı, Osman ağa oğlu Mücdan'a sattığına dair evâsıt-ı Muharrem 1075 (3-13 Ağustos 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 26: Belge No 59:

Bayezid Paşa cami'i şerifede mütevellî olan Derviş Çelebi adlı kiş tarafından Ayvasu olarak bilinen mahallede bulunan bağın, zirâ'at yapmadığı için ve vakıf malı olduğu için kala'-i bâlâ sakinlerinden Mehmed adlı kişiden talep ettiklerine dair evâhir-i Muharrem 1075 (13-23 Ağustos 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 26: Belge No 60:

İlyas mahallesi sakinlerinden Mehmed adlı kiş Kuru olarak bilinen mevzi'de kız 'Â'îşe'nin nehre düşüp boğulduğunu ve bu olayın bağ komşuları Hüseyin ve Ahmed ve İbrahim ve sairleri tamamının bir alakasının olmadığına dair evâhir-i Muharrem 1075 (13-23 Ağustos 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 27: Belge No 61:

Helkis mahallesi sakinlerinden es-Seyyid Halil Efendi adlı kiş, vefât eden Hâce adlı hatunun annesi ile kendi dedesi 'Abdu'l-lâh'ın kardeş oldukları için Hâce'den kalan mirasın yarısının kendisine düştüğünü ve bu hakkını ölen Hâce adlı hatunun zevcesi el-Hac Musalli adlı kişinin vekili Mehmed Çelebi'den istediğine dair evâsıt-ı safer 1075 (2-12 Eylül 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 28: Belge No 62:

Mütesellim olan Hüseyin Ağa tarafından, İlyas mahallesi sakinlerinden Mehmed adlı kişinin nehre düşerek ölen kız 'Ayşe'nin ölümünden babası Mehmed'in bir alakası olmadığını, şahitlerin dinlenmesi ile karara bağladığına dair evâsıt-ı safer 1075 (2-12 Eylül 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 28: Belge No 63:

İlyas mahallesi sakinlerinden Nuzuh Ağa tasarrufunda bulunan bağ içinde bulunan evin sağlaştırılması için ustalar tarafından belirlenen paranın yetmediğine dair evâsıt-ı safer 1075 (2-12 Eylül 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 29: Belge No 64:

Mehmed Ağa adlı kişinin kölesi olan Dilaver adlı kişinin kaçtığı için, mültezim Hüseyin Ağa Dilaver'i, Mehmed adlı kişiye teslim ve nafaka eylemesine dair evâ'il-i muharrem 1075 (25 Temmuz-3 Ağustos 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 29: Belge No 65:

Kazgancı mahallesi sakinlerinden Küçük Ustaoglu olarak bilinen yerde Mezsi Serki adlı zımmiye ait olan arazinin, tasarrufunun kendi zevcesi Tursi kızı Encelü adlı zımmiye tarafından engellendiğine dair evâhir-i safer 1075 (12-22 Eylül 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 30: Belge No 66:

Gök Medrese adlı mahalle sakinlerinden Veli kızı Emine adlı hatun'un vekili Abdulkadir adlı kişi tarafından, Emine hatun zevcesinden aldığı paranın yarısını Yörgüç Paşa mescid-i şerifinde imam olanlara ve Boruc Paşa mescid-i şerifinde imam olan Abdu'l-latif adlı kişiye hayırına verdiğine dair evâhir-i safer 1075 (12-22 Eylül 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 30: Belge No 67:

Devehane mahallesi sakinlerinden el-Hac Mehmed oğlu Ahmed, kardeşi Osman Çelebi adlı kişinin tasarrufunda olan menzilin mukatasının bir kısmının kendine sattığını ve satın aldığı kısmı alamadığını beyan ettiğine dair evâhir-i safer 1075 (12-22 Eylül 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 31: Belge No 68:

Mütesellim ve beyt'ül-mal emini olan Hüseyin Ağa, Kazgancı adlı mahallede bir mutaf dükkanının, beyt'ül-mâl olmasından dolayı Mukırdiç adlı zımmiden istediğine dair gurre-i rebî'ül-evvel (22 Eylül 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 31: Belge No 69:

Dere mahallesi sakinlerinden es-Seyyid Hüseyin adlı kişi, Asvazdar adlı zımmiye verdiği borcu karşılığında aldığı menzilin kullanımını Asvazdar'ın zevcesi Nazlı

zımkiye tarafından engellendiğine dair gurre-i rebi'ül-evvel (22 Eylül 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 32: Belge No 70:

Buzahane mahallesi sakinlerinden Bogos adlı zımminin babası olan Sadud adlı zımmiden nafaka istediğine dair evâil-i rebi'ül-evvel 1075 (22 Eylül-1Ekim 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 32: Belge No 71:

Kazgancı mahallesinde beyt'ül-mâl olan havli-i müstemilin, mütesellim ve beytül-mâl emini olan Hüseyin tarafından, Mehmed Ağa'ya sattığına dair evâil-i rebi'ül-evvel 1075 (22 Eylül-1Ekim 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 32: Belge No 72:

Câmi'-i Enderun mahallesi sakinlerinden Sinan ve Sultan Şah Veledi Evasi adlı zımmiler kendi kardeşleri üzerine açtıkları davada, babalarından kalan bağ hisselerini kardeşleri Eydbin adlı zımmiden istediklerine dair evâil-i rebi'ül-evvel 1075 (22 Eylül-1Ekim 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 33: Belge No 73:

Fatihyye mahallesi sakinlerinden Ömer adlı kişi vefât iden babasından kalan İlhak adlı mevzi'de olan bağın tasarrufunun, Muhiddin kızı Ayşe adlı hatunun zevcesi ve kendisi tarafından engellendiğine, davacılarında vefât eden Ömerin babasını onlara olan borçlarına karşılık olarak vefât etmeden önce sattığını beyan ettiğine dair evâsıt-ı Rebi'ül-evvel 1075 (1-11 Ekim 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 34: Belge No 74:

Zane adlı köy sakinlerinden Yuvan ve Bersi veled Enduz adlı zımmiler, ölen kardeşlerinden kendilerine ve kardeşlerinin zevcesine kalan bağ hisselerini, ölen kardeşlerinin diğer zevcesinden olan Mukadder ve Meşkulema adlı vasileri Yuvan kızı Güllü adlı zımkiye tarafından tasarrufu engellendiğini beyan ettiğine dair evâhir-i Rebi'ül-evvel 1075 (11-21 Ekim 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 34: Belge No 75:

Vefât eden Ümyeddin adlı kişiye ait olan Sagir Ekin adlı mevzi'de bulunan bağ, kayb olan oğluna intikal etmiş, oğlu olmadığı için emaneten Hallac zade Mehmed Aga adlı kişi tarafından tasarruf edilmiş, bu kişide vefât edince bu emanete Birinçi mahallesi sakinlerinden es-Seyyid Hüseyin Çelebi adlı kişinin talib olduğuna dair Evâsıt-ı Rebi'ü'l-ahir 1075 (31 Ekim-10 Kasım1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 35: Belge No 76:

Kamerüddin mahallesi sakinlerinden Ahmed Beşe adlı kişinin, vefât eden Karatay mahallesi sakinlerinden Hallaczade Mehmed Agadan alacağı parayı, merhûm Mehmed'in vasi muhtarı el-Hac İsmail adlı kişiden istediğine dair Evâsıt-ı Rebi'ü'l-ahir 1075 (31 Ekim-10 Kasım1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 36: Belge No 77:

Bayezid Paşa cami' imâreti evkâfından padişah beratı ile Bayezid Paşa evkafına zeva'id olan es-Seyyid Mustafa ve es-Seyyid Ahmed ve İbrahim ve Salih Dede ve Mehmed ve Hasan ve es-Seyyid Abdulkerim ve diğerleri, berât-ı şehr-iyârıyla mütevellî olan Mehmed adlı kişinin kendilerine birkaç senedir devam ettirdikleri görevlerini tekrardan vermediğine ve bunu geri istediklerini beyan ettiklerine dair Evâsıt-ı Rebi'ü'l-ahir 1075 (31 Ekim-10 Kasım1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 36: Belge No 78:

Berât-ı şehr-i yâr ile mütevellî olan Mehmed adlı kişinin mütevellî olduğu cami' için tamir izn ve vakıfdan harc ve sarf talebinde bulunduğuna dair Evâsıt-ı Rebi'ü'l-ahir 1075 (31 Ekim-10 Kasım1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 37: Belge No 79:

Berât-ı şehr-i yâr ile mütevellî olan Mehmed adlı kişi tarafından Bazar Sofili olarak bilinen yerde Sinan oğlu adlı hamam için tamir izni ve vakıfdan harc ve sarf talebinde bulunduğuna dair Evâsıt-ı Rebi'ü'l-ahir 1075 (31 Ekim-10 Kasım1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 38: Belge No 80:

Zire adlı köy sakinlerinden vefât eden Eyvad adlı zımminin küçük oğlu Mihail adlı çocuğun validesi Nazlı adlı zımmiye'nin, ölen Eyvad'dan kalan maldan nafaka ve kisve istediğine dair evahir-i Zilhicce 1074 (14-24 Temmuz 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 38: Belge No 81:

Merzifon sakinlerinden vefât eden Akub veled Bihabbar adlı zımminin oğlu İlkan adlı çocuğun validesi Melike adlı zımmiye'nin, ölen Akub veled Bihabbar'dan kalan maldan nafaka ve kisve istediğine dair evahir-i Zilhicce 1074 (14-24 Temmuz 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 38: Belge No 82:

Gök Medrese mahallesi sakinlerinden Mustafa kızı Abre adlı hatuna ait Ömer dede olarak bilinen yerde bulunan bağ hissesini, Ahi Sadeddin mahallesi sakinlerinden Ayşe ve Hanım Yeti el-Hac Banu adlı hatunların vekilleri zevceleri Hasan ve Mehmed adlı kişilere sattığına dair rebî'ü'l-ahir 1075 (Ekim 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 39: Belge No 83:

Es-Seyyid Emrullah Çelebi oğlu İsmail ve Es-Seyyid Ahmed Çelebi ve kız kardeşleri Cemile adlı hatun'a vefât eden babalarından kalan dükkandan kendilerine düşen hisselerini kardeşleri es-Seyyid Ahmed Çelebi'nin vermediğini beyan ettiklerine dair evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel 1075 (29 Kasım-9 Aralık 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 40: Belge No 84:

Bayezid Paşa mahallesi sakinlerinden el-Hac Hasru kızı Fatma adlı hatun, Zire Köbrüsü olarak bilinen yerde bulunan menzilin ve bağını Asım adlı kişiye sattığına dair evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel 1075 (29 Kasım-9 Aralık 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 40: Belge No 85:

Saray mahallesi sakinlerinden el-Hac Hüseyin kızı Ümmühan adlı hatun müştemil mülki menzilin, Ulvi adlı köy sakinlerinden Osman Turâbı adlı kişiye sattığına dair evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel 1075 (29 Kasım-9 Aralık 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 40: Belge No 86:

Kurşunlu Mahallesi sakinlerinden Mehmed Efendi tarafından, vefât eden Seyfeddin mahallesi sakinlerinden İlyas adlı kişinin, Halebden gelirken yağma üzerine, kendisinden aldığı borcu, ölen İlyas'ın kardeşi ve varisi olan Hafız Mustafa adlı kişiden istediği evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel 1075 (29 Kasım-9 Aralık 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 41: Belge No 87:

Mütesellim ve Emin-i beyt'ül-mâl olan Hüseyin Aga'nın vekili Taceddin Efendi tarafından, Mustafa Çelebi oğlu Ali adlı kişinin vereceği otuzbir esedi guruşu değişme yoluyla ödediğine dair evâhir-i Cemâziye'l-evvel 1075 (9-19 Aralık 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 42: Belge No 88

Seyfeddin mahallesi sakinlerinden olup vefât iden merhûm Mehmed Beg oğlu İlyas adlı kişinin küçük oğulları Ali ve Osman ve küçük kızı Aliye adlı çocukların ve çocukların vasileri ve ölen Mehmed Beg'in aynı ana-baba kardeşi olanı Hafız Mustafa adlı kişi tarafından, ölen babalarından kalan Akabelli olarak bilinen yerde olan bağın, ölmeden önceki borcu için, Kurşunlu mahallesi sakinlerinden Hasan beşe adlı kişinin vekili Mustafa Beşeye satıldığına dair evâhir-i Cemâziye'l-evvel 1075 (9-19 Aralık 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 42: Belge No 89:

Şamlular mahallesi sakinlerinden Mezbu adlı kişi kendi tasarrufunda olan bağı, küçük kızı Esmahan adlı hatunun zevcesinin vekili olan 'Abdu'l-lâh adlı kişiye doksan dokuz seneliğine kiraladığına dair evâil-i Cemâziye'l-ahir 1075 (20-29 Aralık 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 43: Belge No 90:

Mehmed Paşa mahallesi sakinlerinden seferde vefât eden Mehmed Beg adlı kişinin küçük oğlu Mustafa adlı çocuğun işlerinin görülmesi için, dedesi Ali adlı kişiye velayetinin verildiğine dair evâsıt-ı Cemâziye'l-ahir 1075 (29 Aralık 1664-8 Ocak 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 43: Belge No 91:

Şamlular mahallesi sakinlerinden Allahverdi adlı kişi, Güzgülu magara olarak bilinen yerdeki bağı, küçük kızı Esmahan adlı hatunun zevcesinin vekili olan Mehmed adlı kişiye doksan dokuz seneliğine kiraladığına dair evâhir-i Cemâziye'l-ahir (8-17 Ocak 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 44: Belge No 92:

Şamice mahallesi sakinlerinden vefât eden el-Hac Mustafa adlı kişinin küçük oğulları İsmail ve Ali ve Hasan ve küçük kızı Hadice adlı sagirunun çocukların valideleri Ayşe adlı hatun tarafından, vefât eden Mustafa'nın malından nafaka ve kisve istediğine dair evâhir-i Cemâziye'l-ahir (8-17 Ocak 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 44: Belge No 93:

Acem Ali mahallesi sakinlerinden olup vefât eden el-Hac Musa adlı kişinin küçük oğlu Musa adlı çocuğun validesi Anya adlı hatun tarafından, vefât eden Musa'nın malından nafaka ve kisve istediği evâil-i Cemâziye'l-ahir (20-29 Aralık 1664) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 45: Belge No 94:

Mehmed Paşa ve Karatay adlı mahalleler sakinlerinden Mehmed Ağa kızları Hadice ve Havva adlı hatunların vekilleri Mehmed Çelebi oğlu Mustafa ve es-Seyyid Osman Çelebi oğlu 'Abdu'l-lâh adlı kişiler tarafından, vefât eden kızkardeşlerinden kalanlardan yigirmi sekiz bin toplamda elli altı bin akce'nin Musalli Ağa'nın zevcesi hadice ve kız kardeşlerine kalmasının belirtildiği ve bu mktarın ödendiğinin beyan edildiğine dair evâhir-i Cemâziye'l-evvel 1075 (8-17 Ocak 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 45: Belge No 95:

Mehmed Paşa mahallesi sakinlerinden Mehmed Ağa kızı Hadice adlı hatunun vekili es-Seyyid Osman Çelebi oğlu 'Abdu'l-lâh adlı kişi tarafından, vefât eden Fatma Hatunun kızkardeşleri Hadice ve Havva ve Hadicenin zevcesi'nin kalanlardan hisselerinin birbirlerine haklarının teslim ettiklerine dair evâhir-i Cemâziye'l-evvel 1075 (8-17 Ocak 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 46: Belge No 96:

Buzahane mahallesi sakinlerinden sefer-i humâyunda olan İbrahim Beşe oğlu Ali adlı kişinin vekili tarafından kendisine ait bir mülki, Mehmed Beşe oğlu ‘Abdu’l-lâh adlı kişiye sattığına dair evâ’il-i receb1075 (18-27 Ocak 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 46: Belge No 97:

Bayezid Paşa mahallesi sakinlerinden Sinan Beşe oğlu es-Seyyid Mehmed Ali ve karındaşı es-Seyyid Mustafa adlı çocukların vasisi Mehmed adlı kişilere ait olan tarlalar, değirmen ve menzili Merzifon ahalisinden Mehmed ve ‘Abdu’l-lâh oğlu Dilaver Ağa adlı kişilere sattığına dair evâ’il-i receb1075 (18-27 Ocak 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 47: Belge No 98:

Ölüsu adlı köy sakinlerinden Mehmed Beg oğlu Muzaffer Ağa kendi tasarruflarında olan Beşkatu tarla ve Hırkaltı adlı yerde ve Kayabaşı arası adlı yerde ve Kale çayı adlı yerde olan tarlalarını, Osman ve Abdi ve Mustafa ve Mehmed Çelebi adlı kişiler tarafından tasarruf edildiğini, adı geçen tarlaların kendi tasarrufuna verilmesini istediğine dair evâ’il-i receb1075 (18-27 Ocak 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 47: Belge No 99:

Medine-i Konstantiniyye sakinlerinden vefât eden Ali Ağa adlı kişinin vasi-i vekili sa’âdetlü vezir Revşin Zamir Paşa hazretlerinin vekili Kenan Beg oğlu ‘Abdu’l-lâh adlı kişi tarafından, Hızır Paşa mahallesi sakinlerinden Hüseyin Beg kızı Hadice adlı hatunun aynı ana-babadan olma kardeşi ve vekili olan Hüseyin Beg oğlu Mahi ve Mustafa adlı kişiler ve Hadice’nin vekili Hasan’ın, vefât eden Ali Ağanın nişanlı olduğu Hadiceye verdiği eşya ve mihr karşılığı parayı geri istediğine dair evâsıt-ı receb 1075 (27 Ocak-6 Şubat 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 48: Belge No 100:

Kocacık mahallesi sakinlerinden Hasan Ağa oğlu Hüseyin, bir üst odalı ve bir alt odalı evini ve mahalle hududları dahilinde bir sabunhane ve meyveli ve meyvesiz

ağaçları ile birlikte bir kıta' mülk bağını, fukara için vakf olunmak üzere hayır ettiğiine dair evâsıt-ı receb 1075 (27 Ocak-6 Şubat 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 49: Belge No 101:

Oltu adlı kasaba sakinlerinden Veli Big oğlu Kurd adlı kişi vefât eden Erzurumlu hatundan kalan mallardan bir katır ve iki bin akce aldığıını, Yakutiyye mahallesi sakinlerinden Erzurumlu Hatunun kendinden ayrılmış olan yardımcısı Zemane adlı hatunun küçük çocukları Emine ve el-Hâc Mehmed adlı çocukların vasisi Ahmed Efendi oğlu Abdu'l-fettah adlı kişiye teslim ettiğiine dair evâhir-ı receb 1075 (6-15 Şubat 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 50: Belge No 102:

Gümüş ahalisinden Bağluca adlı köy sakinlerinden Hasan ve Mehmed adlı kişiler tarafından, Ya'kub Paşa mahallesi sakinlerinden Sinân Beşe oğlu es-Seyyid Mehmed ve kardeşi es-Seyyid Mustafa adlı çocukların vasisi es-Seyyid Mehmed adlı kişilerden kendilerine çocukların babalarından kalan, öküzlük arsa ve Bulâk tobrağında bulunan üç kıta' tarla ve asberi adlı köyde bulunan bir öküzlük araziyi, babalarının kendilerine sattığını lakin adı geçen vekillerin teslim etmediğini beyan ettiğiine dair evâhir-ı receb 1075 (6-15 Şubat 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 50: Belge No 103:

Üçler mahallesi sakinlerinden Mustafa kızı 'Â'îşe adlı hatuna ait Kocacık adlı mahallede olan menzili, Mehmed oğlu Mehmed adlı kişiye sattığıına dair evâhir-ı receb 1075 (6-15 Şubat 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 51: Belge No 104:

Çayköyü adlı köy sakinlerinden Ali adlı kişi ve vasisi olduğu kardeşi Osman adlı çocuğun vefât eden babalarından üzerilerine isabet eden arazinin yarısını, kız kardeşler olan Asiye ve 'Â'îşe ve Döndü adlı hatunlara verdiklerine dair (6-15 Şubat 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 51: Belge No 105:

Köbrü Başı mahallesi sakinlerinden Busi hatun adlı zimmiyenin zevci ve tarafının vekili Sefer veledi Vartursi adlı zimmi vefât eden babaları Kazar adlı zimmiden kalan malları, anası ve Murad kızı Aratrı adlı zimmiye zimmetinden istediğine dair gurre-i Şa'bân1075 (17 Şubat 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 52: Belge No 106:

Vefât eden Karabekir adlı köy sakinlerinden Davud adlı kişinin varisi oğlu Zu'l-fikar'ın küçük olması sebebiyle, akrabasından olan Hüseyin adlı kişiye veraset verilmesine dair evâil-i Şa'bân1075 (17-26 Şubat 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 52: Belge No 107:

Şamlular mahallesi sakinlerinden Hüdaverdi adlı kişi Güzgülü Magara adlı bölgede olan bağını nadasa bırakmak için istediği izn talebine dair evâil-i Şa'bân1075 (17-26 Şubat 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 52: Belge No 108:

Osmancık Kazâsından Dodurga adlı köy sâkinlerinden Mehmed kızı Hadice adlı hatun tarafından, Amasya muzâfâtından Yenice adlı köy sâkinlerinden Hasan bin Şa'bân'a sattığı katırın yavrulu olduğu ve bunu talep ettiğine dair evâsıt-ı Şa'bân 1075 (26 Şubat-8 Mart 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 53: Belge No 109:

Seyfeddin mahallesi sakinlerinden Ahmed ve Mehmed adlı kişiler tarafından vefât eden İmam Mehmed adlı kişinin veraseti kendilerine ve eski eşi Yusuf kızı Fatma adlı hatuna kaldığını, ancak adı geçen hatunun kendilerine düşen hisselerini vermediğini beyan ettikleri evâsıt-ı Şa'bân 1075 (26 Şubat-8 Mart 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 53: Belge No 110:

Şamlular mahallesi sakinlerinden Allahverdi adlı kişi kendisine ait Güzgülü magara adlı bölgede bulunan bağını, Karatay mahallesi sakinlerinden Agub veledi Kızar

adlı zimmiye kiraya verdiğine dair evâsıt-ı Şa'bân 1075 (26 Şubat-8 Mart 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 54: Belge No 111:

Karatay mahallesi sakinlerinden vefât eden kala' Kethüdası Hallac zâde Mehmed Ağa adlı kişinin vekili el-Hâc İsmail bin el-Hâc Mehmed adlı kişi tarafından, vefât eden Mehmed Ağanın tasarruf ettiği Sagra Kerki adlı bölgede bulunan bağın tasarrufunun, yine vefât eden İdbin adlı kişinin vasisi es-Seyyid Hüseyin kişi tarafından engellendiğini beyan ettiği evâhir-i Şa'bân 1075 (8-17 Mart 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 54: Belge No 112:

Karabekir adlı köy sakinlerinden vefât eden Davud adlı kişinin küçük oğlu Zülfikarın vasisi Hüseyin ve zevcesi Mehmed kızı Asiye adlı hatunun vekili 'abdu'l-baki' adlı kişi tarafından, ölen kişinin kalan borcu için, kendisinden kalan bir mülkün satılıp, Helkis mahallesi sakinlerinden Mustafa adlı kişiye borcun ödenmesi için izin istendiğine dair evâhir-i Şa'bân 1075 (8-17 Mart 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 55: Belge No 113:

Zire adlı köyden Hüseyin adlı kişi, sattığı bağın parasını Ömer adlı kişiden alamadığını beyan ettiği evâ'il-i ramazân 1075 (18-27 Mart 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 56: Belge No 114:

Acem Ali mahallesi sakinlerinden Abdu'l-nabi ve Mehmed oğlu Ali adlı kişiler babalarından kalan mihr-i mü'eccel'i, hak sahibi Şah Beşe hatuna teslim ettiklerine dair evâ'il-i ramazân 1075 (18-27 Mart 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 56: Belge No 115:

Sofular mahallesi sakinlerinden Erdoğdu adlı kişiye ait mülk-i menzili Es-Seyyid Mehmed Çelebi oğlu Ali Çavuş adlı kişiye sattığına dair evâsıt-ı ramazân 1075 (27 Mart-6 Nisan 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 56: Belge No 116:

Hızır Paşa mahallesi sakinlerinden Mustafa Big kızı Nazenin adlı hatunun vekili ve zevci Zülfikar Big adlı kişi tarafından, ahur kethüdası olarak bilinen Ali Big adlı kişinin kendisine ait cariyeyi alıkoymasından dolayı açılan evâ'il-i şevvâl 1075 (17-26 Nisan 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 57: Belge No 117:

Bayezid Paşa mahallesi sakinlerinden Mustafa Big kızı Hadice adlı hatunun vekilleri olan Ahmed ve 'Abdu'l-lâh Çelebi oğlu Abdi adlı kişiler tarafından, Hadicenin babası vefât edipkendisine kalan malların, kardeşi Mehmed Çelebi adlı kişiden talep ettiğine dair evâ'il-i şevvâl 1075 (17-26 Nisan 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 57: Belge No 118:

Helkis mahallesi sakinlerinden 'Abdu'l-baki' Çelebi ve kız kardeşleri Hasan Çelebi kızları Ümmü ve Hadice ve zevcesi Fatma adlı hatunun küçük kızı Salime adlı hatunlar tarafından, Salime'nin anasının babası olan Mehmed Çelebi'nin kardeşi 'Abdu'l-bâki' Çelebi'nin vasilerinden haklarını istediklerine dair evâ'il-i şevvâl 1075 (17-26 Nisan 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 58: Belge No 119:

Temannâ mahallesi sakinlerinden müteveli olan Mustafa Çelebi oğlu Ma'den Beşe adlı kişi tarafından adı geçen mahallede bulunan çeşmenin ta'mir ve vakf malından kullanım iznine dair evâhir-i şevvâl 1075 (6-15 Mayıs 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 58: Belge No 120:

Eski Kethüda mahallesi sakinlerinden İbrâhim Çelebi oğlu 'Ali Çavuş adlı kişiye ait olan Hamza Bencesi adlı bölgede bulunan bağı, el-Hâc 'Ali Bala kızı Meyrem adlı hatunun vekili Mehmed Çelebi adlı kişiye sattığına dair evâhir-i zi'l-ka'de'1075 (4-14 Haziran 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 59: Belge No 121:

Sofular mahallesi sakinlerinden Mustafa adlı kişi kendisine ait olan mülkünün ve bağının yarısını, damadı Mustafa adlı kişiye sattığına dair evâ'il zi'l-ka'de'1075 (16-25 Mayıs 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 59: Belge No 122:

Kurşunlu mahallesi sakinlerinden vefât eden Hüseyin adlı kişi ve validesi 'A'îşe adlı müteveffânın küçük oğlu İbrâhim'in vasisi Emine adlı hatun tarafından mezbûr çocuğun vefât eden anasını borcu için ondan kalan menzili, 'Ali adlı kişiye satılma izni ve satılmasına dair evâ'il zi'l-ka'de'1075 (16-25 Mayıs 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 59: Belge No 123:

Karatay mahallesi sakinlerinden olup vefât eden 'Abdu'l-lâh Çelebinin zevc-i 'Abde adlı hatunun vekili 'Abdu'l-kerim Çelebi adlı kişi tarafından, Abde'nin Abdullah Çelebi'den kalan mihr-i mü'eccelini ve nafaka ve kisvesini istediği ve diğer vasilerinin buna engel olduğuna dair evâ'il zi'l-ka'de'1075 (16-25 Mayıs 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 60: Belge No 124:

Buzahane mahallesi sakinlerinden Sarısmavan veledi Münasi adlı zımmi, ölen Bayezid Paşa mahallesinden Arslan veledi Agub adlı zımminin kendisine olan borcunu, kardeşi Avak adlı zımmi tarafından ödendiğini beyan ettiği evâsıt-ı zi'l-ka'de'1075 (25 Mayıs-4 Haziran 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 60: Belge No 125:

Buzahane mahallesi sakinlerinden İvan veled 'İsâmi adlı zımminin, İdin veledi Abdu'l-lâh adlı köleyi azat ettiğini beyan ettiğine dair evâsıt-ı zi'l-ka'de'1075 (25 Mayıs-4 Haziran 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 61: Belge No 126:

Köbrübaşı mahallesi sakinlerinden Ömer Big kendisine ait olan, Memi Dede bölgesinde bulunan bağını, Devehane mahallesinden Lefeber veled Kirar adlı zımmiye sattığına dair gurre-i zi'l-hicce 1075 (15 Haziran 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 61: Belge No 127:

Bayezid Paşa câmi'-i şerife evkâfından mütevellî olan Derviş Çelebi'nin vekîli Mehmed Çelebi oğlu el-Hâc Musallî adlı kişî tarafından, vakfa ait bir araziyi, Ahmed Ağa'ya kiraladıklarına dair gurre-i zi'l-hicce 1075 (15 Haziran 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 62: Belge No 128:

Şamice mahallesi sakinlerinden Mehmed kızı Râbi'a adlı hatun vefât eden anasından kalan terekenin kendisine düşen hissesini kardeşi Pir Muhammed adlı kişîden istediğine dair gurre-i zi'l-hicce 1075 (15 Haziran 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 62: Belge No 129:

Saru Alan adlı köyde 'İsmâil adlı kişî tarafından, babası Mehmed Abdullatif Taşrazâde ile aralarındaki husumeti, da'va ve nizâ'dan ve mu'arızadan evvel hükümsüz bıraktığına dair gurre-i zi'l-hicce 1075 (15 Haziran 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 62: Belge No 130:

Devehane mahallesi sakinlerinden Bünyad kızı Râziye adlı hatun, kendisine ait olan bağını, kardeşi Mustafa Çelebi'ye sattığına dair gurre-i zi'l-hicce 1075 (15 Haziran 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 63: Belge No 131:

Mütevellî olan Mustafa Efendi adlı kişî tarafından, Aşağı Bazar mahallesinde bulunan Pir Hoca mescid-i şerife evkâfına ait ve savaşda harab olan 3 adet dükkanın kiraya verilmesi ile ilgili evâ'il-i zi'l-hicce 1075 (15-24 Haziran 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 63: Belge No 132:

Mütevellî olan Mustafa Efendi adlı kişî tarafından, Aşağı Bazar mahallesinde vâki' merhûm Pir Hoca mescid-i şerife evkâfına ait 3 adet dükkanın ta'miri ve vakf malından kullanılması için izn isteğine dair evâ'il-i zi'l-hicce 1075 (15-24 Haziran 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 63: Belge No 133:

Yavru adlı köy sakinlerinden Hasan adlı kişi, dedesinden babasına ve devamında kendisine isabet eden bağı, zabt ve tasarruf eden Bayram adlı kişiden istediğine dair evâsıt-ı zi'l-hicce 1075 (24 Haziran-4 Temmuz 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 64: Belge No 134:

Hamza mahallesi sakinlerinden Ömer adlı kişi tarafından, mütesellim olan Hüseyin Ağa'nın kendisinden adamlarını darb ettiği için para aldığı ve kendisini hapis ettirdiğini ve hakkını geri istediğine dair evâ'il-i zi'l-ka'de' 1075 (16-25 Mayıs 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 65: Belge No 135:

Mehmed Paşa mahallesi sakinlerinden Bedrûsi veledi Meltan adlı zımmi tarafından, Çırçır Binâr adlı bölgede bulunan bağının sınırının, Kurusi ve Arslan veledi Şehribâr adlı zımmiyeler tarafından ihlal edildiğini beyan ettiğine dair evâhir-i zi'l-hicce 1075 (4-13 Temmuz 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 65: Belge No 136:

Bulduklı adlı köy sakinlerinden Habib adlı kişi tarafından, ölen kardeşi Murataza'nın küçük oğlu Resul'ün tarlada hasad ederken öldüğünü ihbar ettiği evâhir-i zi'l-hicce 1075 (4-13 Temmuz 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 65: Belge No 137:

Geldiklân kazâsına bağlı Estagul adlı köy sakinlerinden Şeyh oğlu Mustafa Çelebi adlı kişi kendine ait olan Akbalık adlı bölgede bulunan bağını, Eski Kethüda mahallesi sakinlerinden el-Hâc Efendizade Mehmed Ağa'ya sattığına dair evâ'il-i muharrem evâ'il-i muharrem 1076 (14-23 Temmuz 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 66: Belge No 138:

Emîn-i Beytü'l-mâl ve mütesellim olan Hüseyin Ağa tarafından, Buzahâne Mahallesi sâkinlerinden Kareyed veled-i Mika'il adlı zimminin, kendi duvarını yıktığı esnada bir miktar altın ve inci bulduğu ve bu bulunanalardan Beytü'l-mâl'in hakkı

olduğuna dair açtığı, lakin duvar sahibine ait olduğuna karar verilen evâ'il-i muharrem 1076 (14-23 Temmuz 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 66: Belge No 139:

Kılıçcı mahallesi sakinlerinden Receb Ağa oğlu 'Abdu'l-lâh adlı kişi kendisine ait olan, Bayezid Paşa mahallesinde bulunan menzilin, Ali Beğ oğlu Mahmud adlı kişiye sattığına dair evâsıt-ı muharrem 1076 (23 Temmuz- 2 Ağustos 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 67: Belge No 140:

Sabiku'ddîn mahallesi sakinlerinden Mahmud kızı'A'işe adlı hatun kendisine ait olan menzili, Mehmed kızı Fatma adlı hatun'a sattığına dair evâsıt-ı muharrem 1076 (23 Temmuz- 2 Ağustos 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 67: Belge No 141:

Zile sakinlerinden İbrahim Beg kızı Fatma adlı hatun kendisine ait olan menzili, es-Seyyid İbrâhim Çelebi oğlu Yusuf adlı kişiye sattığına dair evâhir-ı muharrem 1076 (2-12 Ağustos 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 67: Belge No 142:

Bulduklı adlı köyden Abdi adlı kişi kendisine ait olan bağını, zevcesi Fatma adlı hatun'a, ölünce kendisi için hayır işlemeşi şartıyla hibe ettiğine dair evâsıt-ı safer 1076 (22 Ağustos-1 Eylül 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 68: Belge No 143:

Pervane Beğ mahallesinden olub sefer-i hümayunda şehadetinden ölen şahin Osman Beg adlı kişini küçük kızları Hadice ve Aişe adlı çocukların validesi Emine adlı hatun tarafından çocukların ihtiyaçları için ölen babasından intikâl iden mallarından yevmi her birilerine dörd akce takrîr olunmasını talep ettiğine dair evâhir-i safer 1076 (1-10 Eylül 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 68: Belge No 144:

Pervane Beğ mahallesi ahalisinden olub sefer-i hümayunda şehadetinden ölen Şahin Osman Beg adlı kişinin verâseti küçük kendi oğlu Ali Beg ve küçük oğlu Ömer Beg ve küçük kızları Hadice ve Aişe ve zevcesi çocuklarının valideleri Emine tarafından, ölen Osman'ın daha önceden kendisinde olan tımar akçesinden kalan miktarı talep ettiklerine dair evâhir-i safer 1076 (1-10 Eylül 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 68: Belge No 145:

Amasya sancak merkezine, Amasya Sancağının tımar erbâbı tarafından, kendilerinin alaybeğleri ve mir-i miran tarafından saldırganlık ve tecavüz işledikleri nedeniyle Hapis olunma kararının iptal olunmasını istedikleri ve merkezinde bunun tımar erbabının istediği gibi olması gerektiğini bildiren evâ'il-i Muharrem 1076 (14-23 Temmuz 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 69: Belge No 146:

Hatuniyye mahallesi sakinlerinden Mehmed Beğ kızı Sette adlı hatununa ait olan iki oda üst beyt ve bir oda alt beyt ve bir matbah ve bir hamâm-ı hâvi olan evini, kendisinin vekili İbrahim Ağa oğlu Hüseyin adlı kişi tarafından Mustafa Beşe oğlu el-Hâc Kasım adlı kişiye satıldığına dair evâ'il-i rebi'ü'l-evvel 1076 (11-20 Eylül 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 69: Belge No 147:

Kurşunlu mahallesi sakinlerinden Mustafa Beşe oğlu el-Hâc Kâsım adlı kişi kendisine ait olan mülkini, Nuru'l-lah Efendi Hazretleri'ne sattığına dair evâ'il-i rebi'ü'l-evvel 1076 (11-20 Eylül 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 69: Belge No 148:

Köbrübaşı mahallesi sakinlerinden Â'işe adlı hatunun zevci ve tarafının vekili Ömer Beğ adlı kişi tarafından kendilerine ait olan debbağ dükkanını, Gümüşlüzade mahallesi sakinlerinden İbrahim adlı kişiye sattığına dair evâ'il-i rebi'ü'l-evvel 1076 (11-20 Eylül 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 70: Belge No 149:

Eski Kethuda mahallesi sakinlerinden el-Hâc Efendizade Mehmed Ağa kendisine ait Ahi Sa'âde'd-din mahallesinde ki mülki, Mehmed Efendi'ye sattığına dair evâhir-i rebî'ü'l-evvel 1076 (30 Eylül-10 Ekim 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 70: Belge No 150:

Câmi'-i Enderun mahallesi sakinlerinden İbrahim Efendi kızı A'îşe adlı hatunun zevci ve tarafının vekili Ali Beğ oğlu Ahmed tarafından, kendilerine ait bağını, Hüseyin Ağa'ya sattığına dair evâhir-i rebî'ü'l-evvel 1076 (30 Eylül-10 Ekim 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 71: Belge No 151:

Karlı adlı köy tımar ve malikanesine mutasarrıf olan Hüseyin Ağa oğlu Piri Efendi ve Derviş Çelebi oğlu Mehmed adlı kişiler tarafından, mutasarruf oldukları mezbûr köy'e ait Bilar Köy'ü sınırındaki tarlaların tımarının, Bilar adlı köy tımarına mutasarrıf olan Küçük Hüseyin zade Mehmed Beg ile anlaşamadıklarına dair evâhir-i rebî'ü'l-evvel 1076 (30 Eylül-10 Ekim 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 71: Belge No 152:

Fatihyye mahallesi sakinlerinden vefât eden Davud adlı kişinin küçük oğlu Veli adlı çocuğun vasisi ve anası Veli kızı Fato adlı hatun tarafından, vefât eden kişinin borcu için kendilerine kalan mülkün satışı için izin istediğine dair evâsıt-ı rebî'ü'l-ahir 1076 (20-30 Ekim 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 72: Belge No 153:

Kurşunlu mahallesi sakinlerinden Mehmed kızı Emine adlı hatunun küçük oğlu kendisine ait olan mülki, Abdu'l-lah bin Şa'bân adlı kişiye sattığına dair evâsıt-ı rebî'ü'l-ahir 1076 (20-30 Ekim 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 73: Belge No 154:

Köbrübaşı mahallesi sakinlerinden Fatma adlı hatun ve aynı ana-babadan olan kardeşi Hüseyin Big adlı kişilerin vekilleri Ali Beşe oğlu Mustafa adlı kişi tarafından,

müvekkillerine ait olan mülki, el-Hâc Mehmed Ağa oğlu Ali adlı kişiye sattığına dair evâ'il-i cemaziye'l-evvel 1076 (9-18 Kasım 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 73: Belge No 155:

Yakudiyye mahallesinde bulunan Bimarhane bölgesindeki arsayı kiraya vermek için Mustafa Big oğlu Mehmed Big'in müteveli tayin edildiğine dair evâ'il-i cemaziye'l-evvel 1076 (9-18 Kasım 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 73: Belge No 156:

Zire adlı köyde sâkin iken ölen Mustafa adlı kişinin küçük kızları Râbi'a ve Zahide ve Safiye adlı çocuklara vasî olan vâlideleri İsmail kızı Meryem adlı hatun tarafından, ölen Mustafa'dan kalan bağı, Hüseyin adlı kişiye sattığına dair evâ'il-i cemaziye'l-evvel 1076 (9-18 Kasım 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 74: Belge No 157:

Kılıccı mahallesinden arazi icârı için mütevellî olan Mustafa Bey oğlu Mehmed Bey adlı kişi, Nuh Bey evkâfına ait ve harab olan bir arsanın tamir için vakfin müsadesi olmadığından, Mehmed Ağa'ya icar ve üzerine yeni bina inşa ve tamir için izin verdiğine dair evâ'il-i cemaziye'l-evvel 1076 (9-18 Kasım 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 74: Belge No 158:

Amasya ahalisinden Mehmed Ağa eş-şehîr kâmî Efendizâde, mütevellî olarak görevlendirdiği Mustafa Bey oğlu Mehmed Bey tarafından kendisine ait olan beş göz bir değirmen ve bazar sufli ve sekiz oda dükkanını kendi rızasıyla vakf ettiğini, hayatta kaldığı sürece kendisinin müteveli olacağını, ancak kendinden sonra hiçbir evladı ve torununun müteveli olmayacağını, ayrıca mahruse-i mezburede müftü olanların bağışlanan vakfa müteveli olmaları şartını getirdiği ve vakf gelirlerinin nasıl harcanması gerektiğini belirten evâ'il-i cemaziye'l-evvel 1076 (9-18 Kasım 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 76: Belge No 159:

Medine-i Haleb sakinlerinden olub vefât eden Kasım Çelebi'nin oğlu Mehmed'in kendi ve kardeşleri tarafından açılan davada, babalarına borcu olan yine vefât eden Seyfe'd-din mahallesi sakinlerinden Mehmed Beg adlı kişinin vasilerinden, babalarının alacağını istediklerine dair evâ'il-i cemâziye'l-evvel 1076 (9-18 Kasım 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 77: Belge No 160:

Devehane mahallesi sakinlerinden İbrahim kızı Anya hatun kendisine ait olan mülki, kızkardeşinin oğlu Mehmed adlı kişiye hibe ettiğine dair evâhir-i Cemâziye'l-evvel 1076 (28 Kasım-8 Aralık 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 77: Belge No 161:

Acem Ali mahallesi sakinlerinden 'Âbde adlı hatun kendisine ait olan mülki, oğlu Mustafa adlı kişiye sattığına dair evâhir-i Cemâziye'l-evvel 1076 (28 Kasım-8 Aralık 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 77: Belge No 162:

Kocacık mahallesi sakinlerinden Hasan Çelebi adlı kişi tarafından kendisine ait bağını, zevcesi Mehmed kızı Raziye adlı hatuna, otuz bin akce mihr-i mü'eccel karşılığında verdiği dair evâhir-i Cemâziye'l-evvel (28 Kasım-8 Aralık 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 78: Belge No 163:

Kocacık mahallesi sakinlerinden Raziye binti Mehmed adlı hatunun vekili kardeşi Mustafa Çelebi oğlu Mehmed adlı kişi tarafından müvekkilesine ait olan bahçeyi, Mustafa ve Mehmed adlı kardeşlere sattığına dair evâhir-i Cemâziye'l-evvel (28 Kasım-8 Aralık 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 78: Belge No 164:

Şamlular mahallesi ahalisinden Receb adlı kişi tarafından, kendisine ait olan İnfâsil adlı bölgede bulunan bağı, Bekir adlı kişiye sattığına dair evâhir-i Cemâziye'l-evvel (28 Kasım-8 Aralık 1665) tarihli kayıt.

AŞS. Sayfa 78: Belge No 165:

Pirincci mahallesi sakinlerinden el-Hâc Hamza adlı kişi tarafından, kendisine eşinin babasından kalan mülkün bir kısmından yol geçtikten sonra tasarrufunun Şa'bân bin Mehmed adlı kişi tarafından zabt edildiğine dair evâhir-i Cemâziye'l-evvel (28 Kasım-8 Aralık 1665)

3.3. 15 Numaralı Amasya Şer'îye Sicili'nin Değerlendirilmesi

3.3.1. Kayıtların Yıllara Göre Tasnif Edilmesi

Tutulan kayıtların tarihsel olarak ilki Şevvâl 1074 (27 Nisan-6 Mayıs 1664) tarihli kayıt ile başlayıp Cemâziye'l-evvel 1076 (28 Kasım-8 Aralık 1665) tarihli kayıt ile son bulmaktadır. Defterde 1074 yılına ait 49, 1075 yılına ait 86 ve 1075 yılına ait 30 olmak üzere toplam 165 kayıt bulunmaktadır. Bu kayıtlar yıl bazında bakıldığında 1074 yılının son çeyreğini ve 1076 yılının ilk çeyreğini ve 1075 yılının tamamını muhteva ettiği için yoğunluk olarak 1075 yılına ait kayıtlar mevcuttur. Tutulan kayıtların yoğunluğuna bakıldığında, defterin kapsadığı tüm dönemde en çok Şevval ayında, en az da Ramazan ayında kayıt tutulmuştur. Amasya'da bu bağlamda tutulan kayıtların miktarı, nüfusunun çoğunluğu müslüman olan Osmanlı devleti için mübarek olan Ramazan ayında düşerken, Ramazan ayından sonra gelen Şevval ayında artmaktadır diyebiliriz.

Tablo 3.2. Yıllar ve aylara göre Hüküm sayıları

	1074	1075	1076
Muharrem	-	13	7
Safer	-	3	2
Rebi'ül-evvel	-	7	6
Rebi'ül-âhir	-	6	3
Cemâziye'l-evvel	-	6	12
Cemâziye'l-âhir	-	7	-
Receb	-	9	-
Şâban	-	8	-
Ramazan	-	3	-
Şevval	31	5	-
Zilka'de	15	7	-
Zilhicce	3	11	-
TOPLAM	49	85	30

3.3.2. Kayıtların Mahallelere ve Kaza/Köylere Göre Tasnif Edilmesi

Davacı şahısların ikamet ettiği mahallelerden açılan davalara baktığımızda daha çok tayin, keşif, vergi gibi konulara dair kayıt fazlalığı gözümüze çarpıyor. Örnek verecek olursak 27 Nisan-6 Mayıs 1664 (Evâil-i Şevvâl 1074) tarihinde yapılan keşifte, kalenin tamire ihtiyacı olup tamiri gereken yerlerin keşfi talep edilmektedir. Tüm kale sakinleri, kalenin 'cânib-i kıblîsi' yani güneyinin yıkılması üzerine mahkemeye başvurup kadıdan kalenin tamir edilmesi isteğinde bulunmuşlardır. Mimar Üstad Hasan ve diğer görevlilerin oluşturduğu heyet, kaleye giderek kalenin tamiri için 125 akçe masraf çıkarmışlardır.⁴² Ayrıca defterde Beytülmal emini veya vekili görevini üstlenenlerin, vefât ettiklerinde geride varisi olmayan kişilerin mallarını devlete iade etmek için açtıkları davalara da rastlamaktayız.⁴³

Genel olarak kayıtlara bakıldığında Müslüman ve gayrimüslim ahalinin aynı mahallelerde oturdukları anlaşılmaktadır. Örneğin Çeribaşı mahallesinde yaşayan Güher veled-i Tursi adlı gayrimüslim olan hatun, babasından kalan halının peşine düşüp, İbrahim'den bu halının bedelini istemektedir.⁴⁴ Burada Gayr-i Müslim olan Güher Hatun Çeribaşı mahallesinde yaşamaktadır. Buna karşılık Eslem mahallesi

⁴² AŞS., 10.

⁴³ AŞS., 31, 37, 45, 47.

⁴⁴ AŞS., 13.

sakinlerinden Mehmed'in, Çeribaşı mahallesi sakinlerinden Oruc adlı kişiden, vefat eden babasından kalan borcu istediğine dair kayıta da⁴⁵ Müslüman olan Oruc'un yine Çeribaşı Mahallesi'nde oturduğunu gözlemliyoruz. Başka bir örnek daha verecek olursak Mehmed Paşa Mahallesi'nde yaşayan Seyid kızı Ayşe adlı hatunun kendisine ait olan araziye, Osman Ağa'ya sattığına dair olan belgede⁴⁶, Ayşe Hatun'un Mehmed Paşa Mahallesi'nde ikamet ettiğini, buna karşılık olarak, Mehmed Paşa mahallesi sakinlerinden Bedrûsi veled-i Meltan adlı gayrimüslim şahıs tarafından, Çırçır Binâr adlı bölgede bulunan bağının sınırının, Kurusi ve Arslan veledi Şehribâr adlı şahıslar tarafından ihlal edildiğini beyan ettiğine dair tutulan kayıta⁴⁷, yine Bedrûsi veled-i Meltan adlı gayrimüslim şahsın Mehmed Paşa Mahallesi'nde oturduğunu gözlemliyoruz.

Tablo 3.3. Da'va Açan Şahısların Yaşadığı Mahalleler ve açılan kayıt sayısı

MAHALLE	1074	1075	1076
Amasya Merkez	8	5	3
Acem Ali Mahallesi	1	2	1
Aşağı Bazar Mahallesi		2	
Bayezid Paşa Mahallesi		9	
Birincci Mahallesi		1	1
Buzahane Mahallesi		4	1
Cami-i Enderun Mahallesi		1	1
Çeribaşı Mahallesi	1		
Dere Mahallesi	1	1	
Devehane Mahallesi	1	3	1
Eski Keddüda Mahallesi		1	1
Eslem Mahallesi	1		
Fatıhiyye Mahallesi	1	1	1
Gök Medrese Mahallesi		3	
Hacı Hamza Mahallesi		1	
Hatuniyye Mahallesi			1
Helkıs Mahallesi	1	2	
Hızır Paşa Mahallesi	1	2	
İlyas Mahallesi	3	3	
Kamerü'd-din Mahallesi	1	1	
Karataş(y) Mahallesi		3	
Kazgancı Mahallesi	1	3	

⁴⁵ AŞS., 9.

⁴⁶ AŞS., 30.

⁴⁷ AŞS., 135.

Kocacık Mahallesi		1	2
Köbrübaşı Mahallesi		2	2
Kılıccı Mahallesi			2
Kurşunlu Mahallesi		3	2
Kübcügez Mahallesi		1	
Mehmed Paşa Mahallesi	1	4	
Pervane Bey Mahallesi	1		2
Sabiku'ddîn Mahallesi			1
Sarachane Mahallesi	2		
Saray Mahallesi		1	
Seyfe'd-din Mahallesi	1	2	1
Sofular Mahallesi		2	
Şamice Mahallesi		2	
Şamlular Mahallesi	1	4	1
Şeyh Kırık Mahallesi	1		
Temenna Mahallesi		2	
Üçler Mahallesi		1	
Yakutiye Mahallesi	3		1
Yukarı Amasya Mahallesi	1		
TOPLAM	32	73	25

Köy ve kasabalardan gelenler tarafından tutulan kayıtlar genel olarak çok azdır. Kayıtlar ağırlık olarak Amasya şehir merkezi mahalleleri üzerinde yoğunlaşmaktadır. Genel olarak tutulan kayıtlar satış⁴⁸, mal anlaşmazlığı⁴⁹ ve miras⁵⁰ davaları üzerine yoğunlaşmıştır. Ayrıca şehir merkezi haricinde dava edenlere baktığımızda gayrimüslim tabakanın da varlığı dikkat çekmektedir.⁵¹

Müslüman ve gayrimüslim ahali, aynı mahallede oturduğu gibi aynı köyde de bir arada yaşadıklarını, tutulan kayıtlardan gözlemleyebiliyoruz. Zire köyünden Hüseyin adlı kişi, sattığı bağın parasını Ömer'den alamadığını beyan ettiği kayıтта⁵² Hüseyin, Zire Köyü'nde yaşamaktadır. Yine Zire köyünden vefat eden Eyvad adlı zımminin küçük oğlu Mihail'in ihtiyaçlarının karşılanması için annesi Nazlı'nın, ölen Eyvad'dan

⁴⁸ AŞS, 12, 29, 85, 137,142, 156.

⁴⁹ AŞS,43, 44,98, 108, 129.

⁵⁰ AŞS, 74,104, 133.

⁵¹ AŞS, 44, 74, 80.

⁵² AŞS., 113.

kalan mallardan nafaka ve kisve-bahâ istediğine dair kayıttan⁵³, gayrimüslim olan bir ailenin aynı köyde ikamet ettiği anlaşılmaktadır.

Bu kayıtlar bağlamında şehir merkezi haricinde yaşayanların, o zamanların ulaşım durumu da gözönünde bulundurularak, zorunlu olmadıkça meselelerini hukuki boyuta taşımadıklarını düşünmek mümkünse de bunu hem bölgeye hem de diğer şehirlere ilişkin çalışmaların artması sonucunda elde edilecek verilerin artmasıyla genelleştirmek imkan dahilinde olacaktır.

Tablo 3.4. Dava açan şahısların yaşadığı köy/kasaba/kazalar

KAZA/KASABA/KÖY	1074	1075	1076
Bayındır	1		
Bulduklı		1	1
Çayköy		1	
Çorum Kasaba	1		
Çorlu	1		
Ezine Bazarı	1		
Geldiklan Kaza			1
Gümüş Kasaba		1	
Karabekir		2	
Karlı			1
Kazanlı	1		
Kolay	1		
Kozluca	1		
Kuşcu	1		
Kürtler	1		
Ladik Kasaba	1		
Merzifon	1		
Oltu Kasaba		1	
Ölüsu		1	
Osmancık Kaza		1	
Sarualan		1	
Yağmur		1	
Yavru	1	1	
Zahire	1		
Zane		1	
Zile	1		1
Zire	3	1	1
TOPLAM	17	13	5

⁵³ AŞS., 80.

3.3.3. Kayıtların Dinlere Göre Tasnif Edilmesi

Yeni fethedilmiş bir yerde yaşayan gayrimüslim ahali ile Osmanlı Devleti bir anlaşma yapmaktadır. Bu anlaşmaya zimmet anlaşması denilmektedir. Bu vesileyle gayrimüslimlere zımmi denilmektedir. Bu anlaşmayla zımmiler askerlik yapmama ve cizye adı altında vergi vermek şartıyla Osmanlı Devleti'nin koruması altına girmektedirler.⁵⁴ Zımmiler cemaat mahkemesi adı altında bir mahkeme tarafından kendi inançları doğrultusunda yargılanmaktadırlar. İsterlerse şer'i mahkemelere de başvurabilirler, lakin burada İslam hukuku kurallarına göre yargılanırlardı. Bu durum Osmanlı Devleti'nin ilk yıllarında daha çok rastlanmaktaydı.⁵⁵

İncelemiş olduğumuz sicil defterinde gayrimüslimler için tutulan kayıtlar, Müslüman tebaaya göre nispeten daha azdır ki bunların sayısı 19'dur. Yine de kendilerine ait mahkemeleri olmasına rağmen, mal anlaşmazlığı⁵⁶, satış⁵⁷, hırsızlık⁵⁸ ve nafaka⁵⁹ gibi davaları şer'i mahkemelere taşınmaları, dikkate değer veriler olarak zikredilmelidir.

Tablo 3.5. Müslim ve Gayr-i Müslimlere Ait Hükümlerin Tarihsel Dağılımı

	1074	1075	1076
Müslim	41	75	30
Gayr-ı Müslim	8	11	-
Toplam	49	86	30

⁵⁴ Aydın, 1994, s. 420.

⁵⁵ Aydın, 1994, s. 421.

⁵⁶ AŞS, 8, 13, 44, 65, 68, 69.

⁵⁷ AŞS, 19, 57.

⁵⁸ AŞS, 49.

⁵⁹ AŞS, 70.

3.3.4. Kayıtların Konularına Göre Tasnif Edilmesi

Tablo 3.6. Hükümlerin Yıllara ve Belge Numaralarına Göre Dağılımı

	1074	1075	1076	Belge Numarası
Tayin	2	2	2	1,2,3,4,77,155
Narh		1		5
Alışveriş	12	22	18	6,11,12,15,19,20,29,30,37,41 42,50,52,54,55,57,58,67,71,73,82,8, 85,88,96,97,102,103,115,120,121, 122,126,130,137,139,140,141,142, 146,147,148,149,150,152,153,154, 156,160,161,163,164
Borç	7	6	2	7,8,9,18,27,32,34,76,86,87,112 113,124,144,159
Ta'mir	1	5		10,63,78,79,119,132
Mal Anlaşmazlığı	2	12	2	13,43,56,59,65,68,69,74,98 108,111,116,129,135,138 ,165
Miras	12	14		14,17,21,22,26,31,36,39,44,45, 46,47,53,61,72,75,83,94,95,101 105,109,117,118,128,133
Mehr-i Müeccel/Nafaka	3	7	2	23,80,81,51,70,92,93,99,114,123, 143,162
Vergi	6	-	1	16,24,25,28,33,48,151
Ölüm/Cinayet	2	3		35,40,60,62,136
Azad	1	1		38,125
Hırsızlık	1			49
Tapu		1		104
Köle Kaçması		1		64
Vakıf		2	1	66,100,158
Kira		6	1	89,91,107,110,127,131,157
Vasî Tayini		2		90,106
Habs		1	1	134,145
TOPLAM	49	86	30	

3.3.4.1. Tayin

Tez çalışmasına konu olan Amasya 15 Numaralı Şer'iyeciler Sicili'nin sicill-i mahfûz kısmı, gurre-i Şevval 1075 menzili tayini ile başlamaktadır. Kara Abdi defterin zabıtlarının tutulduğu tarihler boyunca menzili olarak göreve atanmıştır.⁶⁰ Toplamda

⁶⁰ AŞS., 1, 2, 3, 4.

beş tayin kaydının dördü menzilci tayini iken, bir tanesi ise Nuh Bey Evkafı'na mütevellî tayini olarak karşımıza çıkmaktadır.⁶¹

3.3.4.2. Narh

Narh, devletin başındaki şahsın veya yetki verdiği memurlarının veya halkın işleri için vekil tayin olanların, esnafa mallarını belirlenmiş bir fiyata satmalarını yasalaştırmasını ve bu fiyattan aşağı veya yukarı satış yapmayı yasaklaması olarak tanımlanmaktadır.⁶² Tezimin ikinci sayfasında 1075 yılına ait malların narh uygulaması verilmiştir.

Tablo 3.7. Narh Uygulamasında Geçen Mallar ve Fiyatlandırması

Lahm-ı ganem 1 vukıyye kıymeti 8 guruş fi evâ'il-i Zî'l-hicce	Lahm-ı sığır 1 vukıyye kıymeti 7 guruş	Lahm-ı bakar 1 vukıyye kıymeti 5 guruş	Mum 1 vukıyye kıymeti 16 guruş
İç 1 vukıyye kıymeti 8 guruş	Revgan-ı kuyruk 1 vukıyye kıymeti 13 guruş	Lahm-ı ganem 1 vukıyye kıymeti 9 guruş	Lahm-ı sığır 1 vukıyye kıymeti 6 guruş
Zeytun yağı 1 vukıyye 33 guruş	Sabun 1 vukıyye kıymeti 33 guruş	Revgan-ı sâde 1 vukıyye kıymeti 23 guruş	
Penpe 1 vukıyye kıymeti 33 guruş	Lahm-ı bakar 1 vukıyye kıymeti 3 guruş	Mâh-ı seferde narh	Lahm-ı ganem 1 vukıyye kıymeti 7 guruş
Lahm-ı sığır 1 vukıyye kıymet i6 guruş	Lahm-ı bakar 1 vukıyye kıymeti 3 guruş		
Köme badem 1 vukıyye kıymeti 20 guruş	Ceviz köme 1 vukıyye kıymeti 11 guruş	Mor küb üzümü 1 vukıyye kıymeti 8 guruş	Yumurcak üzümü 2 vukıyye kıymeti 7 guruş
Badem 1 vukıyye 36 guruş	Findık 1 vukıyye kıymeti 8 guruş	Leblebi 1 vukıyye kıymeti 5 guruş	Nişasta 1 vukıyye kıymeti 6 guruş
Keşnis 1 vukıyye kıymeti 32 guruş	Şab 1 vukıyye kıymeti 16 guruş	Zerdali kurusu 1 vukıyye kıymeti 13 guruş	Erik kurusu 1 vukıyye kıymeti 8 guruş

⁶¹ AŞS, 155.

⁶² Öztürk, Temel, "Osmanlılarda Narh Sistemi", **Türkler X**, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, s. 1595.

3.3.4.3. Alışveriş

Alışveriş kayıtları mahkemeler tarafından zabıt altına alınırdı. Satılacak malın özellikleri zabıt içerisinde tutulmaktaydı. İncelediğimiz sicil kayıtlarında, tarihi sıralamada ilk kayıt Şevval 1074 yılına ait olan Ferhad Arası adlı bölgede bulunan bir bağın satışıdır⁶³. Örneğin bir mülk satışında, mülke ait odaların altta ve üstte kaç adet olduğu, ahır, bahçesi olup olmadığı ve hatta sınır mülklerin sahiplerinin isimleri ile kayıt altına alınırdı.⁶⁴ Bağ-bahçe satışlarında yine hudut belirlenir, hatta içerisinde bulunan meyveli meyvesiz ağaçlar da kayıt altına alınırdı.⁶⁵ Bu çerçevede sicilde bağ-bahçe, dükkan, değirmen, ev ve mal satışları yer almaktadır. Ayrıca kayıtlar içerisinde yeniçeri tairesinden olanların bu tür alım-satım işlerindeki rolleri de dikkati çekmektedir.⁶⁶

Alım-satım işlemleri sadece gönül rızasıyla değil, kadı makamından çıkacak sonuca göre de yapılabilmekteydi. Vefat eden bir şahsın borcuna istinaden, üzerine olan bir malın satılacağı gibi, kendinden sonra kalan varislerin hayatlarını devam ettirebilmeleri için gereken nafaka ve kisve için satışının, Kadılık makamı tarafından onaylanabildiğini gözlemliyoruz. Kurşunlu mahallesi sakinlerinden vefât eden Hüseyin ve validesi Ayşe'nin küçük oğlu İbrâhim'in velayetine sahip olan Emine hatun tarafından açılan davada, küçük İbrahim'in ölen annesinin borcu karşılığında ondan kalan mülkünün, Ali'ye satılma iznine dair verilen hüküm⁶⁷ zorunlu satışa örnek olarak gösterilebilir.

3.3.4.4. Borç-Anlaşmazlık

Mahkemelere yansıyan diğer bir konu ise borç-alacak ve mal anlaşmazlığıdır. İncelediğimiz kayıtlardan örneklendirecek olursak, Hamza mahallesinde yaşayan Veli Beşe oğlu İbrahim tarafından alınan borç senedinin karşılığının, Nuh Bey oğlu Mustafa tarafından verilmemesi üzerine açtığı davada, Nuh Bey tarafından borç senedinin verilmesi kararı çıkmıştır.⁶⁸ Yine o zamanlar kasaba olan Çorum ahalisinden Şeyh Eyûb mahallesinde yaşayan Halil Çelebi'nin, dedesi Eyûb Bey'in alacağı olan 33 esedi

---

⁶³ AŞS, 6.

⁶⁴ AŞS, 52.

⁶⁵ AŞS, 6.

⁶⁶ AŞS, 88, 96, 97, 146, 147, 154

⁶⁷ AŞS., 122.

⁶⁸ AŞS., 7.

guruşu, Mustafa Çelebi oğlu Cafı Çelebi'den istediğini görüyoruz.⁶⁹ Borç üzerindeki anlaşmazlıkların, sadece nakit üzerinden devam etmediğini de gözlemliyoruz. İlyas mahallesinde yaşayan el-Hâc Ali, sattığı zerdeva kürkünün parasını, Abdi'den alamadığında⁷⁰, mahkeme aracılığı ile karşılığını istemiştir.

İncelemiş olduğumuz sicilde ayrıca sınır anlaşmazlığı, bağ-bahçe alım satım anlaşmazlığı ve arazi kullanım hakkının kısıtlaması⁷¹ ile ilgili kayıtlara da rastlanmaktadır.

3.3.4.5. Tamir

Osmanlı Devleti'nde bulunan yerleşim alanları içerisinde yaşayan insanların ortak olarak kullandıkları cami, kale, çeşme, hamam, imaret v.b. yapılar üzerinde oluşacak hasarların giderilmesinin izinleri, şer'i mahkeme tarafından verilirdi. Öncelikle tamire muhtaç olan yapı, uzman kişiler tarafından teftiş ettirilir ve tamire yönelik karar ona göre verilirdi. Amasya Kalesi'nin tamiri için tüm kale halkının başvurusu⁷², Bayezid Paşa Camisi'nin bazı yerlerinin onarılması için gerekli keşfin yapılması⁷³, Temannâ Mahallesi'ndeki çeşmenin onarımı⁷⁴, Sinanoğlu Hamamı'nın tamir izni⁷⁵ bunlara örnek gösterilebilir. Bayezid Paşa Camisi onarımı için Naip Mehmed Efendi ve mimarlardan Hasan, harap olan kısma keşif yaparak harcanacak nakdin miktarını belirlemişlerdir. Ayrıca Bazar-ı Süfliyye (Aşağı Bazar) Mahallesi'nde bulunan Pir Hoca Mescid-i Şerife Evkâfi'na ait üç adet dükkanın tamiri ve gerekli harcamanın vakıf malından kullanılması için izin istenmesi⁷⁶ de kayıtlara yansıyan tamir işlemlerine bir diğer örnektir.

3.3.4.6. Miras

Anlam olarak sözlükte kök, temel; birinin diğerinden devraldığı eski durum, bakiye anlamlarındaki miras kelimesi irs kelimesi kökünden türemiştir. Ayrıca

---

⁶⁹ AŞS., 18.

⁷⁰ AŞS., 32

⁷¹ AŞS, 43, 56, 59, 65.

⁷² AŞS., 10.

⁷³ AŞS., 78.

⁷⁴ AŞS., 119.

⁷⁵ AŞS., 79.

⁷⁶ AŞS., 132.

başkasından kalan ve bir şeyin birinden başkasına geçmesi anlamına da gelir.⁷⁷ Miras davaları döneme ait ele alınan ahalinin sosyal ve gündelik hayatına ilişkin dikkate değer konulardan biridir. Kamerü'd-din Mahallesi sakinlerinden Emine, Fatima ve Raziye adlı hatunlar, vekilleri olarak belirledikleri kocaları Receb, Osman ve Ramazan adlı kişiler vekaletiyle, kardeşleri Bekir'den babalarından kalan bağın hissesini istemekteydiler⁷⁸. Başka bir davada, Helkis Mahallesi sakinlerinden es-Seyyid Halil Efendi oğlu Hüseyin, vefat eden Hace adlı hatunun annesi ile kendi dedesi Abdullah'ın kardeş oldukları için Hace'den kalan mirasın yarısının kendisine düştüğünü iddia ederek bu hakkını, ölen Hace Hatun'un zevcesi el-Hâc Musalli'nin vekili Mehmed Çelebi'den istemektedir.⁷⁹

3.3.4.7. Mehir-Nafaka

Kocanın, karısına nikah akdinin sonucunda ödemek zorunda olduğu para veya mala mehir adı verilmektedir. İslam hukuk anlayışı çerçevesinde nikah esnasında mehir bedeli ve ne şekilde ödeneceği belirlenmektedir⁸⁰. Amacı bir bakımdan kadını boşanma durumunda, garanti altına almaktır. Osmanlı hukuku kadını sadece mehr-i müeccel ile koruma altına almaz. Ayrıca ölüm durumunda veya ayrılmalarda, küçük çocukları dahil olmak şartıyla, nafaka ve kisve-bahâ bağlamakla da görevlidir. Bayındır köyü sakinlerinden Ayşe adlı hatunun, kocası Ömer'den mehr-i müeccelini ve nafakası olan 500 akçeyi aldığına dair kayıt⁸¹ hem mehr için hem de nafaka için örnek gösterilebilir.

Mehr-i müeccel ve nafaka hakkı bazen mirasçılar tarafından dava konusu olmuştur. Karatay mahallesi sakinlerinden vefat eden Abdullah Çelebi'nin karısı Abde adlı hatunun, Abdülkerim Çelebi oğlu Hasan adlı kişi vekaletiyle açtığı davada, vefat eden kocasından kalan 25.000 akçe mehr-i mü'eccelini, nafaka ve kisve-bahâsını

---

⁷⁷Aktan, Hamza, "Miras", **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi XXX**, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 2005, s.143.

⁷⁸AŞS., 36.

⁷⁹AŞS., 61.

⁸⁰Aydın, Mehmet Âkif, "Mehir", **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, Cilt 28, 2003, s. 389; Akyüz, Jülide, "Evlenme Sözleşmesinin Önemli Bir Ögesi Olan 'Mehir' Hakkında Bazı Düşünceler", **Tarih Araştırmaları Dergisi**, Cilt 24, Sayı 37, 2005, ss. 213-230; Imber, Colin, "Kadınlar, Evlilik ve Mülkiyet: Yenişehirli Abdullah'ın Behcetü'l-Fetâvâsı'nda Mehir", **Modernleşmenin Eşiğinde Osmanlı Kadınları**, ed. Madeline C. Zilfi, İstanbul 2000, ss. 78-102.

⁸¹AŞS., 23.

istediği halde diğer mirasçılarının buna engel olduğunu iddia etmektedir. Neticesinde hakkı olan 25.000 akçeyi almıştır.⁸²

Mahkeme ayrıca hayatta olan ve durumu olmayan çocukları da koruma altına almıştır. Buna örnek verirse Bozahane mahallesinden Bogos, bakıma muhtaç olan babasına bakmaktadır. Ancak maddi durumu kötüdür. Babası ise zengindir. Bogos'un talebi ile Bogos'a babasının malından günlük 15 akçe nafaka bağlanmıştır.⁸³ Örneklerden de anlaşılacağı üzere aile içerisinde geçim sağlayan şahıs vefât etse ya da hastalansa bile geride kalanlar, mahkeme aracılığıyla hukukun kendilerine tanıdığı hakkı alabilmişlerdir.

3.3.4.8. Vakıf

Sözlük anlamı olarak “durmak; durdurmak, alıkoymak” anlamına gelen vakıf (vakf) kelimesi, terim olarak “bir malın sahibi tarafından dini, içtimai ve hayri bir amaca sonsuza kadar tahsisi” şeklinde özetlenebilecek hukukî bir işlemle kurulan ve İslâm medeniyetinin önemli unsurlarından birini oluşturan hayır kurumunu ifade eder.⁸⁴

Sicilde üç adet vakıf kaydına rastlıyoruz. Amasya ahalisinden Mehmed Ağa kendisine ait bir değirmen ve sekiz oda dükkanını kendi rızasıyla vakfettiğini, hayatta olduğu sürece kendisinin başında duracağını mahkeme önünde beyan etmiştir. Ayrıca kendisinden sonra gelecek hiçbir evladı yada torununun vakıf başına getirilmeyeceğini ve vakıf gelirlerinin nerelere harcanacağını da belirterek hayır yaptığı kurumlara ileride hak talep edilmesinin de önüne geçmiştir.⁸⁵

3.3.4.9. Ölüm

Kayıtların tutulduğu süreç içerisinde bir cinayet vakası⁸⁶ ve dört ölüm vakası⁸⁷ görülmektedir. Kayıtlarda tek olan cinayet vakasında, mütesellim olan Hüseyin Ağa tarafından yapılan keşifte, Mehmed Paşa Mahallesi sakinlerinden Fatima adlı hatunun kendi evi içerisinde boynunun sol tarafında kılıç yarası olduğu tespit edilmiştir.⁸⁸ Diğer

---

⁸² AŞS., 123.

⁸³ AŞS., 70.

⁸⁴ Günay, Hacı Mehmet, “Vakıf”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, Cilt 42, 2012, s. 475.

⁸⁵ AŞS., 158.

⁸⁶ AŞS., 35.

⁸⁷ AŞS., 40, 60, 62, 136

⁸⁸ AŞS., 35.

ölüm kayıtlarının ikisi suda boğularak, birisi de harman yerinde ani ölüm olarak kayıtlara geçirilmişlerdi. Yukarı Amasya sakinlerinden İsa bin Mustafa'nın oğlu Mustafa nehirden boğulmuş, Mehmed bin Mustafa ve Koray bin Mehmed ve Hüseyin bin Hasan'ın bu boğulmada alakalarının olmadığı belirtilmiştir.⁸⁹ Yine İlyas Mahallesi sakinlerinden Beyri'nin kızı nehre düşüp boğulmuş, Mehmed komşularının tamamının bu iş ile alakalarının olmadığını belirtmiştir.⁹⁰ Bir sonraki ölüm davası yine Beyri'nin kızı Ayşe'nin nasıl nehre düştüğüne dair keşif ve sorgulama kayıdır.⁹¹ Son olarak Bulduklü köyü sakinlerinden Habib kardeş çocuğu Resul'un harman ederken öldüğünü belirttiği kayıttır.⁹² Burada ölüm vakalarında başkalarının zân altında kalması da engellendiği gibi, şüpheli ölümlerin de ayrıca incelendiği gözlemleniyor.

3.3.4.10. Vergi-Kira

Osmanlılarda vergi tekâlîf-i şer'îye, tekâlîf-i örfiye diye ikiye ayrılır. Tekâlîf-i şer'îyye zekât, öşür, haraç ve cizyeden meydana gelen vergilerdir. Tekâlîf-i örfiyye ise savaş, doğal afet gibi olağan üstü durumlarda toplanan vergilerdir. Haraç ve cizye, gayrimüslim tebadan toplanmaktadır.⁹³ Sicilde bulunan zabıtlardaki vergi ile ilgili konular raiyyet rüsumu, baş harcı⁹⁴ ve kişilerin kendilerinin yeniçeri taifesinden olmadıklarını ve tekalif-i örfiye vergilerini ödediklerini ispat etmeye çalıştıkları zabıtlardır.⁹⁵ Örneğin Sarachâne Mahallesi sakinlerinden Mahmud oğlu Mehmed, babası Mahmud'un vermesi gereken vergileri zümre-i yeniçeriyandan olduğu için verilmediğini ve bunu kabul etmeyip yedi sekiz seneden beri vergi miktarının gerektiği miktarı ödemediğini beyan etmişlerdir.⁹⁶

3.3.4.11. Diğer Zabıtlar

Sicil içerisinde ayrıca köle azad edilmesi ile ilgili iki kayıt⁹⁷, hırsızlığa dair bir kayıt⁹⁸, bir adet tapu kaydı⁹⁹, köle kaçması¹⁰⁰ ile ilgili bir kayıt ve iki adet hapsedme

---

⁸⁹ AŞS., 40.

⁹⁰ AŞS., 60.

⁹¹ AŞS., 62.

⁹² AŞS., 136.

⁹³ Kenanoğlu, M. Macit, "Vergi", **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, Cilt 43, 2013, s. 56.

⁹⁴ AŞS, 16, 48.

⁹⁵ AŞS, 24, 25, 28, 33.

⁹⁶ AŞS. 24,25,28,33

⁹⁷ AŞS, 38, 25.

⁹⁸ AŞS, 49.

kaydı¹⁰¹ mevcuttur. Burada dikkat çeken bir hadise yönetici ta'ife tarafından verilen hapis cezasının, mahkeme tarafından düşürülebilmesidir. Örneğin Amasya Sancağı'na direkt başvuran tımar erbabı kişiler, kendi başlarında olan alaybeği ve mir-i miran tarafından haksız yere saldırganlık ve tecavüz işledikleri nedeniyle, verilen hapis olunma kararının iptal edilmesini istediklerini beyan edip, merkez tarafından da bu başvurunun kabul edildiği görülmektedir.¹⁰² Ayrıca ölen ebeveynlerden geriye kalan küçük çocukların işlerinin görülmesi için velayetinin alınması ile ilgili olaylara da rastlanmaktadır.¹⁰³

3.6. 15 Numaralı Amasya Şer'iyе Sicili'nin Transkripsiyonu

AŞS. Sayfa :1 Belge No:1

Yâ Allah Yâ Fettâh Yâ Rezzâk Yâ Allâm

Bin yetmiş beş Şevvâli guresinden vilâyet ma'rifetiyle yüz yirmi iki akçeye sene temâmına dek Kara Abdi menzilci ta'yîn olmuşdur

AŞS. Sayfa :1 Belge No:2

Bin yetmiş altı Rebî'ü'l-âhir guresinden altı ay temâmına dek kırk bin akçeye Kara Abdi vilâyet ma'rifetiyle menzilci ta'yîn olmuşdur

AŞS. Sayfa :1 Belge No:3

Kara Abdi bin yetmiş dördünün Şevvâlinden senevî seksen bin akçe verilmek üzere vilâyet ma'rifetiyle menzilci ta'yîn olmuşdur vaka'ü'l-mu'tâd fî'l-yevmi'l-işrîn min Zî'l-ka'deti's-şerîfe li-sene erba'a ve seb'în ve elf.

AŞS. Sayfa :1 Belge No:4

Menzilci Kara Abdi yine yüz bin akçeye vilâyet ma'rifetiyle ta'yîn olmuşdur

Fî gurre-i Zi'l-hicce.

---

⁹⁹ AŞS, 104.

¹⁰⁰ AŞS, 64.

¹⁰¹ AŞS, 134, 145.

¹⁰² AŞS., 68.

¹⁰³ AŞS, 90,106.

AŞS. Sayfa :1 Belge No:5

Boyacılar mahfil-i şer'ide narh olandan ziyâde akçe almamasına ta'ahhüd ittidiler.

Narh-ı kıssa beyân fi 20 Şevvâl

AŞS. Sayfa :2 Belge No:6

Mahmiyye-i Amasya mahallâtından Şeyh Kırık nam mahalle sakinlerinden olan Mustafa bin Mustafa nam kimesne mahfil kazada yine mahalle-i mezburede bâ'isu'l-kitâb Halil bin Musalli mahzarında bi-tav' ikrâr ve takrîr-i kelâm idub Ferhad Arası nam mevzi'de vâki' olub silk-i mülkümde münsalik bir haddî Kazgancı Şeyhzâde bağına ve bir haddî Mezdun Osman Ali bağına ve bir haddi nehr-i kebîre ve bir haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmîri hâvî mülk bağımı işbu müşârün-ileyh Halile elli esedi guruşa bey'-i bât-ı sahih-i şer'î ile bey' ve teslimi mebi' ve kabz-ı semen idub ol-dahi iştirâ ve tesellüm eyledi min- ba'd mülk-i müşterasıdır keyfe mâ yeşâ' ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırr-i mezbûrun minvâl-i meşrûh üzere câri olan ikrâr ve i'tirâfını muma-ileyh Halil vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk eylemeğın heze'l-vesika-i 'ala mâhûvel-hakika 'ömrü't-taleb ketb ve imlâ ve yed-i tâlebe vaz' ve i'tâ olundığı mezkur mâcera ve mübin-i mâmeza ola fi evâil-i şehr-i şevvâli'l-mübarek sene erba' ve seb'in ve elf min hicreti men lehü'l-i'zzü ve's-şeref

AŞS. Sayfa : Belge No:7

Mahmiyye-i Amasya mahallâtından el-Hâc Hamza nam mahalle sükkânından olan ba'is'ül-kitâb Veli Beşe ibn İbrahim mahfil kazâda yine Mahmiyye-i mezbûrede Gümüşlüoğlu mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem begzâde merhûmun eytam-ı sigârının kıbel-i şer'iden mensûb vasiyyeleri olan Nuh Beg ibn Mustafa nam kimesne mahzarında takrîr-i da'vâ idub ve mezbûr Nuh Begden eytam-ı mezbûre malından murâbaha ile iki yüz elli riyâl guruşu alub yedine ve deyn temessûki virilmiş idi bir kaç seneden sonra mezbûr Nuh Beğ ol akce-i benden bi't- tamâm ve-l kemâl ahz ve kabz idub kendünde olan deyn temessükümü taleb iylediğimde virmede te'allül ider sûâl olunub cevâbı tahrir ve yedinde olan deyn temessükümü alıvirilmek matlûbumdur didikde gibbe's-sûâl mezbûr Nuh beyin cevabında fi'l-vâka' eytâm-ı mezbûre malından merkûm Veli Beşede olan iki yüz elli guruşu asl malı bi't- tamâm ve-l kemâl ahz

yledim ve lakin mezbûr Veli Beşe zimmetinde birkaç senenin rehni kalub virmedimki ecluden ol temessükü virmem didikde mezbûr Veli Beşe Faziletlü Amasya müftüsü Ebusu'ûd Efendi hazretlerinden bir kıt'â fetvâ-i şerife ibrâz idub mazmun-u münifinde zeber mu'âmele ile yetim akçesinden Ömerde mâ'lum'ul-mikdar meblağ alub bir kaç sene Ömerde mu'âmelesini virub ba'de asl-ı mal olan meblağ-ı mezbûru dahi Ömer edâ itdikden sonra hala amr-u zeyd-i yetim senin üzerinde bir iki sene mu'âmelem kaldı idi deyudur şer'iyeye-i mu'âmele talebi kadar mı cevâb bâ-savâblar yed olmaz deyu buyurulmağın bir mûcib fetvâ-i şerife mezbûr Nuh Beyin mu'âmele talebinden men' olunub zimmetinde olan deyn temessükü merkûm Veli Beşeye vereceğim işbu vesika ketb olunub yed-i talebe vaz' olundu kâşif mâcera ola fi evâil-i şehr-i şevvâli'l-mübarek sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :2 Belge No:8

Mahmiyye-i Amasya mahallatından Fatihyye nam mahalle sakinlerinden zahr'ul-akran Mehmed ağa ibn Sefir ağa şer'i şerife bitevi ve mahfil-i din-i münif-i Mustafaviden yine Mahmiyye-i mezbûrede Hatuniyye mahallesi sakinlerinden olan bâ'is'ul- kitâb Karakaş Veled Bedrusi nam zımmi mahzarında bi'tav' ve'r-rıza ikrâr ve i'tirâf ve takrîr-i kelâm idub mezbûr zımmi zimmetinde bundan akdem babam merkûm Sefir ağa 'ali sebil'ül-müdirebe virub bana ırs-i şer'ile intikâl iden bin iki yüz esedi guruşuki nısfı te'kidü'l-asl altı yüz guruş ider bi't-tamam ve-l kemâl ahz ve kabz itdim min-ba'd bir akce ve bir habbe hakkım kalmadı didikde mezbûr Karakaş zımmi dahi müşârün-ileyh Mehmed ağanın minvâl-i meşrûh üzere câri olan ikrâr-ı bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâfehe tahkîk iylemeğın işbu vesikât'ül-enikatühü 'alâ-mâ-hüvel-hakîka bi't-taleb ketb ve imlâ ve yed-i talebe vaz' ve def' olunduğı kaşif mâcera ola fi evâil-i şehr-i şevvâli'l-mübarek sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :3 Belge No:9

Mahmiyye-i Amasya mahallatından Eslem mahallesi sakinlerinden Mehmed bin Maden mahfil kazada Çeribaşı mahallesi sakinlerinden olan bâ'isu'l- kitâb Oruc bin Mustafa nam kimesne mahzarından takrîr-i da'va idub bundan akdem mezbûr Oruc babam merkûm Madenden 'ali sebil'ül-karz olub bana ırs-i şer'ile intikâl iden otuz esedi guruşu müşârün-ileyh Orucdan taleb iylemedikmide virmede te'allül ider sû'al

olunub ihkâk-ı hak olunmak matlubumdır didikde gıbbe's-suâl ve 'akib'ül-inkâr mezbûr Mehmedin sıdk-ı makâline muvâfık beyyine taleb olundukda ityan-ı bi-l beyinnden 'âcz-i kasr olub istihlâf iyledikde merkûm Oruc mumaileyh Mehmedin babası mezbûr Madenden 'ali sebil'ül-karz bir akce ve bir habbe almadım deyu halef billâhi'l-aliyi'l-âlâ iyledikten sonra merkûm Mehmedi bi-vech mu'ârazadan men' ve def' virile işbu vesikât'ül-enikatühü 'alâ-mâ-hüvel-hakîka bi't-taleb ketb ve imlâ ve yed-i talebe vaz' olundığı mezkur mâcera mübinde mâmeza ola fi evâil-i şehri-şevvâli'l-mübarek sene erba' ve seb'in ve elf.

AŞS. Sayfa :3 Belge No:10

Mahmiyye-i Amasya vaka-i kal'a-i bâlâda bi-l fi'il dizâdar olan Mehmed ağa ve sâir kal'a-i mezbûre sukkânı bâ-cem'hüm meclis-i şer'i şerifede hâzirun olub takrîr-i kelâm ve ta'bir-i meram idub mezbûre kal'anın cânib kıblesi münhedim oldu cânib-i şer'i şerifeden üzerine varulub keşf ve meremmet ve i'mâr sittin mikdar akçe kadar tahmin-i sahih ile tahmin olunması taleb ideriz didiklerinden bi'l-fi'il kendimiz ve hassa-i mi'mârlardan üstaz Hasan ve zeyl kitabede esamiyeleri mestûre olan bi-garz-ı müslimînler ile mahhal-i mezbûre varulub keşf olundukda cem'ân yüz yigirmi beş akceye ancak ta'mir ve terkim olundığı tahmin-i sahih ile tahmin olunmağın mezbûrunun talebleriyle mâhûvel-hakika olundığı kâşif mâcera ola fi evâil-i şehri-şevvâli'l-mübarek sene erba' ve seb'in ve elf min hicreti min lehü'l-izzü ve'ş-şeref

AŞS. Sayfa :4 Belge No:11

Mahmiyye-i Amasya mahallatından el-Hâc İlyas mahallesi sakinlerinden Aişe binti Mustafa nam hatun tarafından kerem-i ati'l-beyâmı hisabe el-Hâc Mustafa bin el-Hâc Abdi ve 'abdu'l-baki' bin el-Hâc Mustafa şehâdetleriyle sabbet'ul-vekalet olan Hızır bin Mehmed meclis-i şer'i şerifede müvekkile-i mezbûre Aişenin sulbi oğlu olan Hüseyin Begin mahzarında bi't-tav' ve'r-rıza-i ikrar ve itiraf idub müvekkilem mezbûre Âişenin Memidede kurbinde vâki' bir haddi el-Hâc Bekir bağı ve bir haddi Cibinioğlu bağı ve bir haddi nehr-i kebîr ve bir haddi tarik-i 'âmm ile mahdûd olan mülk bağımı merkûm Hüseyin Bige sahih-i şer'-i şerife ile hibe ve teslim ol-dahi ittihâb ve teslîm iyledi min- ba'd mârû'z-zikr bağ mersûm Hüseyin Sekki mülki mevhubdur keyfe-mâ-yeşâ ve yehtar zabt ve tasarruf iylesin didikde mukırr-i mezbûre minvâl-i meşruh üzere

carî olan ikrarın el-mukırrle el-mezbûr vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk iylemeğın hibe-i merkûmenin sıhhatine ve mezbûr Hüseyn Sekki malikâne-i tasarruf eylesine hükm-i birle işbu vesikât'ül-enikatühü 'alâ-mâ-hüvel-hakîka bi't-taleb ketb ve yed-i talebe vaz' olundı kâşif mâ-cerâ ola fi evâil-i şehr-i şevvâli'l-mübârek sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :4 Belge No:12

Mahmiyye-i Amasya mahallatından Helkis nam mahalle sakinlerinden zuhru'l-akran Ali Beg ibn Mustafa Beg mahfil-i şer'-i şerifede Mahmiyye-i mezbûrede Sevadiye mahallesi sakinlerinden sahibu'l-kitab Ahmed ağa ibn Murad ağa muvâcehesinde bi't-tav'ül-saf îkrâr ve i'tirâf idub Mahmiyye-i mezbûre muzâfâtından olub Gelü gelen nahiyesinde Zare nam karyede vaki' silk-i mülkimde münsalık olan İkbaba mülk-i degirmenimi cemi'-i tevabi' ve'llevahık ile işbu müşârün-ileyh Ahmed ağa üçyüz esedi gurusu bey'-i bât-ı sahih ile bey' ve teslim-i mebi' ve kabz-ı semen idub mumaleyleh dahi iştirâ ve teslim iyledi min-ba'd mülk-i müşterâsıdır keyfe-mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırr-i mezbûrun el-mukırrle el-mezbûr minvâl-i meşruh ve muharrer üzere carî olan îkrâr ve i'tirâfında bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâfehe tahkîk iylemeğın mâhûve'l-vâki' bi't-taleb ketb ve yed-i talebe vaz' ve def' olundığı vakt-i hacetde kaşif mâcera ola fi evâil-i şehr-i şevvâli'l-mübârek sene erba' ve seb'in ve elf min hicreti min lehü'l-ızzü ve's-şeref

AŞS. Sayfa :4 Belge No:13

Mahmiyye-i Amasya mahallatından Çeribaşı mahallesi sakinlerinden Güher veled-i Tursi nam zımmiye yine mahalle-i mezbûre sakinlerinden İbrahim Veled-i Ukub nam zimmi sahibu'l-kitabı meclis-i şer'-i şerife ihzâr ve mahzarında üzerine da'va ve takrir-i mer'am idub bundan akdem mürid olan babam Tursi zımminin ve râsi bana ve sa'ir verese-i mahsure olub bizden izinsiz terekesinden bir kali ona ikâme işbu mezbûr İbrahim bey' iylemiş ismâ' idub icare itmedim su'âl olunub takrîr-i tahrîr ve lâzım-ı icrâ olunmak matlubumdır didikde gıbbe's-suâl ve 'akibu'l-inkar müdde'-i-i mezbûre Güherden sıdk-ı makaline muvâfık beyyine taleb olundukda ityan-ı bi'l-beyneden muhâceze ve kasire olub istihlâf iyledikde müdde'-i-i 'aleyh-i mezbûr İbrahim müdde'-i-i mezbûrenin babası mürid merkûmdan kendüye ırs-i şer'ile intikâl iden bir kalısı ona anası olandan iştirâ idub hakkı sende değılmi deyu tahlif olundukda halef

billahi'l-aliyyu'l ellezi inzâl'il-incil-i 'ali e's-salavatu's-s'ali nebiyyina ve 'aliye iylemeyin müdde'ye mezbûre bi-vech-i mu'ârizadan men' olunub mâhûve'l-vâki' ketb ve imlâ ve yed-i talebe vaz' ve def' olındığı vakt-i hacetde kaşif mâcera ola fi evâil-i şehri-şevvâli'l-mübarek sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :5 Belge No:14

Kasaba-i ladikden Ahmed bin nam kimesne Mahmiyye-i Amasya muzâfatından Yıkılğan nam karye sakinlerinden olub kerem-i âti'l-beyâniye vaz'uy-yed olan sahib'ül kitab Resul bin Mehmed nam kimesnenin şer'-i şerife-i hatt-ı lâzımü'l-tevkîre ihzâr ve mahzarında üzerine da'va ve takrir-i kelâm idub işbu mezbûr Resul mezbûrede 'indâllâhe bi-ve'l-cirân ma'lûmu'l-hudud olub bundan akdem ceddîm ba'd-ı kât-ı babam ba'd-ı kât-ı bana ırs-i şer'ile intikâl iden bağımlı bi-vechi vaz'-ı yed ider suâl olunub takrîr-i tahrir ve kasr-ı yedine hükm olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl müdde-i 'aliye mezbûr Resul cevabında ol zikr olunan bağ harab olub kırk seneden mütecâviz zirâ'tat itdikten mâ'adâ sahib-i arz-ı izniyle bağ hirâset olunub müstehakk olmağla sahib-i gars idub malikane-i tasarruf iderim didikden sonra bir kıta' fetvâ-i şerif ibrâz idub mezmununda bir karye toprağında harab bağları olub kırk seneden beri hirâset ve zirâ'tat olunduktan sonra müstehakk tabu olmağın ziyade ol yer sahib-i arzdan tabu ile yine ma'rifet-i sahib-i arzla bağ-ı gars idub beş seneden beru tasarruf üzere iken hala amr-u mukaddemâ benim ceddîm bağı yeri imiş deyu ziyadesi elinden almağa kader olur mu cevabında olmaz deyu sorulmağın ber-mucib fetvâ-i şerife müdde'i-i merkûm Ahmed bi-vech-i mu'ârizadan men' olub müdde'i-i 'aleyh-i mezbûrun mülkine hükm-i birle işbu vesika-i 'ali mâhûvel-hakika ketb ve yed-i talebe vaz' ve def' olındığı mâcera ola fi evâil-i şehri-şevvâli'l-kerim sene erba' ve seb'in ve elf.

AŞS. Sayfa :5 Belge No:15

Mahmiyye-i Amasya müzâfatından Kazanlı nam karye sakinlerinden olub bundan akdem vefât iden el-Hâc 'Ali nam kimesnenin vârisi sulbi sagir oğulları Hasan ve Hüseyin ve Mehmed ve Ömer ve Osman ve Musa ve kebir oğlu Habib nam kimesnelere münhasire olub sagirân-ı mezbûrenin kibel-i şer'den mansûb vasileri olan mezbûr Habib mahfil-i kazada işbu sâhibu'l-kitâb Koca bin Halil muvâcehesinde bi't-tavü's-saf

ikrâr ve i'tirâf idub karye-i mezbûrede vâki' babam müteveffâ merkûm el-Hâc Alinin muhallelâtından olub bana ve sagirân-ı mezbûrûna ırs-i şer'ile intikâl itmekle silk-i mülkümüzde münsalik olan bir haddi Ömer bin İsmâil ve bir haddi Kel Ömer ve bir haddi Musa ve bir haddi tarik-i 'âmm ile mahdûd olan bir mülk bağıını isâline ve sagirân-ı merkûmûndan zaruret-i din için vesâyâ mesfûr kocaya onyedî esedî guruşa bey'-i bât-ı sahîh ile bey' ve kabz ve semen ve teslîm-i mebî' iyledim ba'de'l-yevm mezbûrun mülk-i müşterâsıdır keyfe-mâ-yeşâ ve yehtar tasarruf olsun didikde mukırr-ı mezbûr ikrar-i meşrûhda el-mukırla el-merkûm bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâfehe tahkîk iylemeğın mâ-hûve'l-vaki'ü't-taleb ketb olunub yed-i talebe vaz' olundığı vakt-i hacetde kâşif mâcerâ ola fî evâil-i şehr-i şevvâli'l-mübârek sene erba' ve seb'in ve elf.

AŞS. Sayfa :6 Belge No:16

Mahmiyye-i Amasya kazâsına tabi' Ezine Bazarı nam karye tımarına mutasarrıf olan Mehmed Beğ ibn-i Mustafa nam kimesne tarafından vekil ve subaşı olan mahmiyye-i mezbûre mahallatından Kurşunlu mahallesi sakinlerinden Himmet bin Ahmed mahfil-i kazaya Pirincci mahallesi sakinlerinden sahibu'l-kitab Bünyad bin Halil nam kimesnenin ihzâr ve mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idub işbu mezbûr Bünyadın müvekkilem merkûm Mehmed Beyin tımarı olan karye-i mezbûrede babası sakin olub mezbûr Bünyad ra'iyet oğlu olmak ile resm-i ra'iyeti talep iyledikde virmede te'allül ider sûal olunub cevabı tahrîr ve lâzım-ı icrâ olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr Bünyad cevabında benim babam merkûm Halil yetmiş sekiz seneden mütecâviz mahalle-i mezbûrede doğub büyüyüb vaka' olan muhâlif-i mahle-i mezbûre ahaliysiyle virdim mezbûrun yedinde suret-i defterde babamın ve benim esami mestûr değildir vechen-mine'l-vucûh bunda 'alâkası yokdur deyub mezbûr Himmetden suret-i defter bulmamağla istihlâf idub mezbûr Bünyâd baban müvekkil-i merkûm Mehmed Beğ tımarı olan karye-i mezbûrede sakin olub ra'iyet-i vasi dahi ra'iyet oğlu değilmiş deyu tahlif olundıkda ol-dahi vefk'il-mesûl halef billa'hi'l-'ali iylemeğın merkûm Himmet bi-vech-i mu'arazadan men' olunub mâ-vaka'-i 'ali vukû'-i bi't-taleb ketb-ü yed-i tâlebe vaz' olundığı vakt-i hacetde kaşif mâcera ola fî evasıt-ı şehr-i Şevvâli'l-mübârek sene erba' ve seb'in ve elf.

AŞS. Sayfa :6 Belge No:17

Mahmiyye-i Amasya mahallatından Pervane Beğ mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem vefât iden Ömer nam kimesnenin sadriyye kızları Aişe ve Fâtma nam hatunlar mahfil kazâda mahle-i mezbûre sakinlerinden olub mezbûrtanın li-ebeveyn karındaşları olan Osman nam kimesne muvacehesinde bi't-tav'ü's-sâf-ı ikrâr ve i'tirâf idub işbu mezbûr Osman ile babamız müteveffâ merkûm Ömerin muhallefâtından mahalle-i mezbûrede vaki'-i menzilden ve sâir esas-ı beytden hisse-i şer'iyemizi taleb iylediğimizde ma-beytimde münâza'ât-ı kesîre ve muhâsemât-ı şedîde vâki' olmuş idi el-hâletü hazîhi mâ-beytimizde muslihûn-i müslimûn tavassut idub es-sulh-ı seyyidu'l-ahkâm istid'âsınca bizleri her birilerimize üçer esedi gurusu virmek üzere ıslâh iylediklerinde bizler dahi sulh-ı mezbûru kabul ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr üçer gurusu merkûm Osman yedinden bi't-tamam ve'l-kemâl ahz ve kabz idub mezbûr Osmanın zimmetini husus-ı mesfure mute'allik cem'-i dâ'va ve husumâtdan ibrâ-i tâm ile ibrâ ve ıskât iyledik ba'de'l-yevm husus-ı mezbûre mute'allik bizlerden dâ'va sudûr idersem lede'l-hükkâmü'l-'izâmü'l-kirâm mesmu' ve makbule olsun didiklerinde mukırrtân-ı mezbûrtânın minvâl-i meşruh üzere sâdr olan ikrârların el-mukırrle el-mezbûr bil-muvacehe tasdîk ve bi'l-müşâfehe tahkîk iylemeğin merkûmân Aişe ve Fâtma bi-vech mu'arızadan men' olunub mezbûr Osmanın husûs-u merkûmdan berâ't-ı zimmetine hükm-i birle mâ-vaka'-i 'ali vukû'-i bi't-taleb ketb ve yed-i talebe vaz' ve def' olunduğı vakt-i hacetde kaşif mâcera ola fi evâsıt-ı şehr-i Şevvâli'l-mübarek sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :7 Belge No:18

Kasaba-i Çorum mahallatından Şeyh Eyûb mahallesi sükkânından Mehmed Çelebi bin Halil Çelebi mahfil-i kazaya Zunnûnabâd kazasına tabi' Elvan Çelebi nam tekye sakinlerinden Mustafa Çelebi ibn Cafî Çelebi nam sahibu'l-kitabın ihzâr ve mahzarında üzerine da'va ve takrir-i kelâm idub mahalle-i mezbure sakinlerinden olub bundan akdem fevt olan Fa'ik bin 'Abdu'l-lâh nam 'abdceddîm merhûm Eyûb Beğîn 'abd-ı memlûki olub veraseti bana münhasıra olmağla müteveffâ mezbur Fa'ik merkûm Mustafa Çelebiye karz-ı şer'i otuz üç esedi gurusu virub hala mezkur Mustafa Çelebinin zimmetinde kalmışdır verasetim hasebiyle taleb iylediğimizde edâ eylemekden imtinâ' ider su'âl olunub cevabı tahrir ve lazımı icrâ ve alıvirilmesi matlubumdur didikde

gıbbe's-suâl mezbur Mustafa Çelebi cevabında fi'l-vâki' müteveffa merkûm fa'ikden karz-ı şer'i otuz üç esedi guruşu aldım idi ve lakin yine bit-tamam mezbura edâ iyledim zimmetimde bir akçesi kalmadı didikde mezkur Mehmed Çelebi edâsını münkir olıcak müdde'-i mesfûr Mustafa Çelebiden sıdk-ı makâlisine muvâfık ve mutâbık beyyine taleb olundukda 'udûl-i müslimîn ve sikât-ı mü'ahhidînden Hızır Çelebi bin Mustafa Çelebi ve İbrahim Çelebi bin Musa Çelebi meclis-i şer'i li-ecli's-şehadet hâzirân olub mâhûvel-hakika mezbur Mustafa Çelebi merkûm fa'ikden karz-ı şer'i otuz üç esedi guruşu almış idi ve lakin huzurumuzdan mezkur Fa'ik'e bi't- tamam ve-l kemâl meblağ-ı mezburu edâ ve teslim iyledi zimmetinde bir akce ve habbe merkûm Fa'ike deyn-i bâki kalmamışdır bu hususuna şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu eda-i şehâdet-i şer'iyeye iylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye makbule olmağın mezbur Mehmed Çelebi bi-vech-i mu'ârazadan men' olunub merkûm Mustafa Çelebinin husus-ı mezkurdan cüret-i zimmetine hükmi birle mâ-hûvel-vâki' bi't-taleb ketb olundığı kâşif mâ-cerâ ola fi evâsıt-ı şehr-i şevvâli'l-mübarek sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :7 Belge No:19

Mahmiyye-i Amasya mahallatından Kazgancı mahallesi sakinlerinden İsa Veleli Berusi nam zimmi mahfil kazada Sadri oğlu olan işbu sahibi'l-kitab Vasil nam zimmi mahzarında bit'tav'ül-saf ikrar ve i'tirâf idub silk-i mülkümde münsalik olub mahalle-i mezburede vâki' bir haddi Semerci Mehmed mülkine ve bir haddi el-Hâc Dilaver mülkine ve bir haddi el-Hâc dükkaniye-i müttesil ve bir haddi tarik-i 'amm ile mahdûd mülk-i menzilimi cemî' tevâbi' ve levâhıkla işbu mezbur Vasil hibe-i sahih-i şer'iyeye ile hibe ve teslim ve ol-dahi kabul ve kabz ve teslim iyledi ba'de'l-yevm mülk-i mevhubdur keyfe-mâ-yeşâ ve yehtar mutasarruf olsun didikde mukırr-i mezburu minvâl-i muharrer üzere cari olan ikrarında el-mukırrle el-merkûm vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk iylemeğın mâhûvel-vâki' bi'l-ibkâ'-i ketb ve yed-i talebe vaz' ve def' olundığı vakt-i hacetde kaşif mâcera ola fi evâsıt-ı şehr-i şevvâli'l-mukattim sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :7 Belge No:20

Mahmiyye-i Amasya mahallatından Seyfe'd-dîn mahallesi sakinlerinden Hafız Mustafa bin İlyas nam kimesne mahfil kazada Bazar Beğli mahallesi sükkânından

‘Abdu’l-lâh Çelebi bin Ahmed mahzarında bi’t-tavû’s-saf ikrâr ve i’tirâf idub ancak kübra demekle ma’rûf kübra kurbunda vâki’ silk-i mülkümde münselik olan haddini Abdulvahab dükkânına ve bir haddi Cebecioğlu Mustafa dükkanına ve bir haddi tarik-i ‘amm ile mahdûd olan bir mülk-i berber dükkanı işbu mumaileyh ‘Abdu’l-lâh Çelebiye almış beş esedi guruşa bey’-i bât ile bey’ ve kabz-ı semen ve teslim-i mebi’ ol-dahi iştirâ ve teslim iyledi ba’de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfemâ yeşa’ ve yehtar mutasarruf olsun didikde mukırr-ı mezburun minvâl-i meşruh üzere sadr olan ikrârında el-mukirrele el-mezbur bil-muvacehe tasdîk ve bi’l-müşâfehe tahkîk iylemeğın mâhûvel-vaki’ bi’l-ibkâ’-i ve’t-taleb ketb olunduğı vakt-i hacetde mübin-i mâmeza ve müdekkir mâcera ola fi evâsıt-ı şehr-i şevvâli’l-mübarek sene erba’ ve seb’in ve elf

AŞS. Sayfa :8 Belge No:21

Mahmiyye-i Amasya mahallatından el-Hâc İlyas mahallesi sakinlerinden Hamdu’l-lah mahfil kazada Şamice mahallesi sakinlerinden olup kerem-i ati’z-zikri vazife’ul-yed olan sahibi’l-kitab Fatma binti Hüseyin Çelebi nam hatun mahzarında üzerine da’va ve takrîr merâm idub sadri oğlum olup bundan akdem müteveffâ olan İsmail nam kimesnenin veraseti bana ve zevcesi mezbure Fatma ve kızı Aişe nam kimesnelere mahsure olup müteveffa mezburun metrûkât ve muhellefâtından olan Eltekin nam karye tarağında vaki’ bir haddi Çavuşoğlu bağınave bir haddi Derviş nam kimesne bağına ve bir haddi nehr-i kebire ve bir haddi İsmail Ağa tarlasına muttasıl ve müntehi olan bağdan hass-ı şer’iye isabet iden sehmi işbu mezbure Fatmadan mine’l-verâset taleb iylediğimde te’allül ider su’âl olunub cevabı tahrir ve hass-ı şer’iyemin alıvırılması matlubumdur didikde gibbe’s-suâl mezbure Fatma cevabında fi’l-hakîka müteveffâ-yı merkûmun metrûkâtından olup mevzi’-i mezburede vaki’ olan bağda mezkur Hamdullahın hass-ı şer’iyesi vardır ve lakin mezbur müteveffânın zimmi vacib’ül eda-i ve lâzımü’l-kazâ-i mihrim akçesinden üç bin akce deynim var idi iki mukâbelesinde ol bağı hamli bana virdiler didikde gibbe’s-suâl merkum Hamdullah müteveffâ mezbur İsmailin mezkure Fatmaya mihr akçesinden vacib’ül eda-i ve lâzımü’l-kazâ-i adâ bin akce deyni olduğu ta’ifan ikrâr ve i’tirâf idub zikr olunan bağı mezkur üç bin akce mukâbelesinde virmeğe razı olmuştur mâhûvel-vaka’-i ‘ali vukû’-i bi’l-ibkâ’-i ketb olunduğı vakt-i hacetde kaşif ma-cera ola fi evâhir-i şehr-i Şevvâli’l-mükerrem sene erba’ ve seb’in ve elf

AŞS. Sayfa :8 Belge No:22

Mahmiyye-i Amasya muzâfâtından Kozluca nam karye sakinlerinden Mustafa bin Ömer nam kimesne mahfil kazada yine Mahmiyye-i mezbure mahallatından Darü's-selam mahallesi sakinlerinden sahib'ül-kitab Şa'bân bin Hıdır nam kimesne mahzarında üzerine da'va ve takrir-i kelâm idub bundan akdem müteveffâ olan babam mezbur Ömerin verâseti bana ve aher oğulları Muharrem ve Bekir nam kimesnelere münhasire olub terekesinden olub hala işbu merkum Şa'bânın yedinde olan iki râsi camus iniki vasiyetim hasebiyle mezkur Şa'bândan taleb itdiğimde virmeden imtinâ' ider su'al olunub cevabı tahrir ve yedinden aliverilmesi matlubumdur didikde gibbe's-suâl mezbur Şa'ban cevabında fi'l-vâki' hala yedimde olan iki râsi camus ineki müteveffâ merkumun metrûkâtındandır ve lakin hâl-i hayat ve kemâl-i sıhhatinde müteveffâ-yı mezbûrda cihet-i karzından yiğirmi esedi gurusum olub ol yiğirmi esedi gurusu bana mezbur iki râsi camusu bey'-i bât-ı sahih ile bey' iyledi mülk-i müşterâmdır didikde gibbe's-suâl müdde'i-i mezbur bey'-i merkûmu münkir oluncak mezkur Şa'bândan sıdk-ı makaline beyyine taleb olundukda 'udûl-i hâlden mir-i mezbur sakinlerinden Ali bin Şa'bân ve Emen nam karye sakinlerinden Mustafa bin Abdulfettah li-ecli's-sehâdet hâzırân olub fi-elhakika müteveffâ mezbur hal-i hayatında merkum Şa'bâna zıkr olunan iki râsi camuş ineğin cihet-i karzından zimmetinde olan yiğirmi esedi gurusu huzurumuzda bey'-i bât ile bey' iyledi bu husûsa şâhidleriz ve şehâdet dahi ederiz deyu şehâdet-i şer'i iylediklerinde ba'de't-ta'dil makbule olub mezbur Mustafa bi-vech mu'arızadan men' olunub merkum Şa'bânın husus-ı mezkurda zimmetine hükm olunub mâ-hûvel-vâki' ketb olunduğu vakt-i hacetde kaşif mâcera ola fi evâhir-i şehr-i Şevvâli'l-mü'slim sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :9 Belge No:23

Mahmiyye-i Amasya muzâfâtından Bayındır nam karye sakinlerinden Âyşe binti Mustafa nam hatun meclis-i şer'-i hatır-ı lâzım'ul tevkîrde zevci Ömer bin Abdurrahman nam kimesne mahzarında bit'tav'ül-saf ikrâr ve i'tirâf idub zevcem mezbur Ömer ile beşyüz akce mehr-i mü'eccelimden ve nafaka-i 'iddetimden ve sâtr-i zevciyyete müte'allik cem'-i dâva ve mutâlibât ve münâzâ'at ve muhâsemâtdan fariğ olmak üzere muhallif iyleyub min-ba'd ol benden ve ben ondan kata' 'alâka ve tereke-i husumet ve nizâ' iyledi didikde merkum Ömer dahi vech-i meşruh üzere cari olan ikrarı

bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâfehe tahkîk iylemeğın mâhûvel-vaka'-i 'ali vukû' ketb ve imlâ ve yed-i talebe vaz' ve def' olundığı vakt-i hacetde kaşif mâcera ola fi evâhir-i şehr-i Şevvâli'l-mukattim sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :9 Belge No:24

Mahmiyye-i Amasya mahallatından Sarachâne mahallesi sakinlerinden Mehmed bin Mahmud mahfil kazada mahalle-i mezbure ahalisinden Himmet bin Abdusselam ve Osman bin Mehmed ve sa'irleri mahzarlarında bit'tav'üs-saf ikrâr ve i'tirâf idub bundan akdem babam Mahmud zümre-i yeniçeriyandan olub mahalle-i mezburede vaki' olan tekâlifi ahaliyle virmez imiş ba'd-u kât yedi sekiz sene mikdarı vâki' olan tekâlifi mahalle-i mezbure ahaliyle tahammülüm mikdarı edâ ideriz ba'de'l-yevm dahi mâdamki kayd-ı huyut ile mukayyed oldukca vaki' olan mütekâlifi tahammülüm mikdarı edâ iderim vechen-mine'l-vucûh kul oğlulukda 'alâkam yokdur didikde mukırr-i mezburun minvâl-i meşruh üzere sudûr ider kelâmını el-mukirinileyhim el-mezburdan vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk iylemeğın mâhûvel-vaka'-i 'ali vuku' bi't-taleb ketb olundığı vakt-i hâcetde kaşif mâcera ola fi evâhir-i şehr-i Şevvâli'l-mübârek sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :9 Belge No:25

Mahmiyye-i Amasya mahallatından Dere mahallesi sakinlerinden Ahmed bin İbdan ve Abdulkadir bin Hamid meclis-i şer'-i hatt-ı lâzımü'l-tevkirde mahle-i mezbure ahalisinden Hüseyin bin Ahmed ve Hüseyin bin Ali ve Rüsvan bin 'Abdu'l-lâh nam kimesneler mahzarlarında her birileri 'ali hiddet bit'tav'ül-saf ikrâr ve i'tirâf idub beyn'en-nas her birilerimize beşe ta'bir ve alınmağla zümre-i yeniçeriyandan olmamız tevehhüm ve zü'm olunmuşdur ve lakin vechen-mine'l-vucûh yeniçerilikde alakam ve müdâhalemiz olduğundan mâ'ada bu ana gelinceye dek mahle-i mezburede vaki' olan tekâlif-i örfiye visâkalı mezburlar ile me'en tahammülümüz mikdarı edâ itdik ve ba'de'l-yevm yineci oldukca tahammülümüz mikdarı vâki' olan 'örfiye visâkâmı edâ ideriz aslâ ve kat'â edâdan imtinâ'mız yokdur didiklerinde merkumun dahi mezburânı minvâl-i muharrer ve meşrûh üzere câri olan ikrarlarında vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk iylemeğın mâhûvel-vaka'-i 'ali vuku' ketb olunduğu vakt-i hâcetde kaşif mâcera ola fi evâhir-i şehr-i Şevvâli'l-mübârek sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :10 Belge No:26

Mahmiyye-i Amasya kazasına tabi' Kolay nam karye sakinlerinden Seyid Mustafa Bin Seyid Baki ve Seyid Ömer bin Seyid Ebubekir karındaşlar meclis-i şer'-i hatt-ı lâzımü'l-tevkirde kebir karındaşları olub kebir karındaşımız Seyid Osman bin Baki mahzarında takrîr-i kelâm-ı şer-i iyledilerki bizler üç karındaşlar kebir karındaşımız Osman Çelebi olmağın beyyinemizde karye-i mezbur turâbında bir harabe esyâb ocağımız var idi onunda ilm-i nikahı ve tevâb' ile kendimiz ırs-i şer'ile düşen hisselerimizi kebir karındaşımız Osman Çelebiye tefviz iyledük mezbur Seyid Osman Çelebi dahi esyâb-ı muk'âbelesinde kendi büyük oğlu yeri dimekle ma'ruf bir kıt'a bağ yeri hissesinden bizlere tefviz iyledi ve beş resm-i hakkından hissesini ikimize tefviz iyledi üç guruş aldı guruşu dahi birer buçuk guruşu herbirimize teslim ve ahz iyledüğümüz degirmandan tevâbi' ile bizler dahi hisse-i şer'iyemizi kebir karındaşımız seyid Osmana tefviz iyledik zikr olunan esyâb ocağında aslâ merhalemiz kalmadı mezbur Seyid Osman Çelebinin ba'd'el-yevm mülk-i müşterasıdır keyfe-mâ-yeşâ ta' mir idub mutasarrıf olundurub her birileri ikrâr ve i'tiraf iylediklerinden mukirri merkûmun minvâl-i meşruh câri olan ve sadr iden kelamla el-mukirri el-mezbur Seyid Osman Çelebide vechen tahkîk ve tasdîk iylemeğın hükm-i birle vesika-i 'ali mâhûvel-hakika ketb ve tahrir olunub ma-vâka' bi't-taleb ve men'olundu vakt-i hâcetde mâcera ola fi evâhir-i şehri Şevvâli'l-mübârek sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :10 Belge No:27

Mahmiyye-i Amasya muzâfâtından Yavru nam karye sakinlerinden Hüseyin bin Hasan nam kimesne mahfil kazada yine karye-i mezburede sakin Hasan bin Ömer mahzarında üzerine da'va ve takrir-i kelâm idub işbu mezbur Ömer bundan akdem her birimiz ile tagrim-i â'dd-i mustemiresi olan ehl-i 'örfi beni ganim idub hilâf-ı şer'-i şerif dokuz esedi guruşum aldırıldı su'al olunub cevabı tahrir ve lazım-ı icra olunub hala alandan alınmak mümkün olmamağla mezburun aliverilmesi matlubumdur didikde gibb'es-su'al mezbur Hasan merkum Hüseyinin cümle-i kelâmın inkâr ile mukâbele iyledikde müdde'i mezbur Hüseyinden sıdk-ı makaline beyyine talep olundukda ityan-ı bi'l-beyninden izhar-i acz idub istihlâf iylemekle mezbur Hasan müdde'-i merkum Hüseyini ehl-i örfi bi-vech ganim idub hilâf-ı şer'-i şerife dokuz esedi guruşu aldurmadığını yemin-i tekâlif olundukda alâ vakfi'l-mes'ul yemin billahi'l-aliyyu'l 'ali

iylemeğin mezbur Hüseyin bi-vech mu‘arızadan men‘ olunub husus-u mezkurdan mezbur Hüseyinin berat-ı zimmetine hükm olunub mâ-vaka’-i ‘ali vuku’ketb olunduğı vakt-i hacetde kâşif mâcera ola fi evâhir-i şehr-i Şevvâli'l-mübârek sene erba’ ve seb’in ve elf

AŞS. Sayfa :11 Belge No:28

Mahmiyye-i Amasya muzâfâtından Zire nam karye sakinlerinden Ahmed bin Mahmud ve İbrahim bin Ali ve Ahmed bin Mehmed ve İbrahim bin diğeri Mehmed ve Mehmed bin ‘Abdu’l-lâh nam kimesneler mahfil kazada karye-i mezbure ahalisinden İbrahim bin el-Hâc Mehmed ve Mehmed bin İbrahim ve sâirleri mahzarlarında herbirileri ‘ali hiddete bi’t-tav’ ikrar ve i’tiraf idub bundan akdem her birilerimize beşe deyu da’va olunduğundan yeniçeri olmamız z’um ve tevehhüm olunması ve lakin vechen-mine’l-vucûh yeniçerilikde ‘alâka ve medhalimiz olmaduğundan mâ’ada mirlivâ hassı re’âyasından olub sakin olduğumuz karye-i mezburede resm-i ra’iyyetimiz ve sâir tekâlif-i ‘örfiye visâkamızı bu ana gelinceye dek mezburdan ile edâ iderdik ve ba’d’el-eyvm yine hayutda oldukca resm-i ra’iyyetimiz sâ’ir tekâlif-i ‘örfiye visâkamızı tahammülüm mikdarı mezburdan ile edâ ideriz aslâ ve kat’â edâdan imtinâ’mız yokdur didiklerinde mezbur dahi minvâl-i meşruh üzere câri olan ikrarlarında el-mukirle el-merkumdan mûvacehe tasdîk ve tahkîk iylediklerinde mâhûvel-vaka’-i ‘ali vuku’ ketb olduğu vakt-i hâcetde kâşif mâcera ola fi evâhir-i şehr-i Şevvâli'l-mükerrem sene erba’ ve seb’in ve elf

AŞS. Sayfa :11 Belge No:29

Mahmiyye-i Amasya muzâfâtından Kuşcu nam karye sakinlerinden İsa verdi bin Hamza nam kimesne mahfil kazada hâlâ kâim-i makâm olan gayretlü ve sa’âdetlü Mustafa Paşa yed-‘Allahu te’âla mâ-yer-i yed ve ma-yeşâ hazretlerinin sarâcbaşısı olan Ramazan Ağa ibn Ömer mahzarında bi’t-tavü’s-sâf ikrâr ve i’tirâf idub karye-i mezburede vâki’ olub silk-i mülkümde münsalik olan bir haddi Şahinin oğlu mülki ve bir haddi Osman Çelebi bahcesi ve bir haddi tarîk-i ‘âmm ve bir haddi Ahmed ağa bahcesi ile mahdûd üç bab tahtânî ota ve bir ahur ve seküsü havlı-i müştemil mülk-i menzil-i çiftliğimi ve yine karye-i mezburede indâ’l-ahali ve’l-cirân ma’lumu’l-hudud tarlalarımı işbu mezbur Ramazan ağaya bey’-i bât-ı sahih-i şer’ ile dörd yüz esedi guraşa bey’ ve ta’vîz ve kabzımı ve teslim-i mebi’ ve ta’vîz ol-dahi iştirâ ve ta’vîz ve

teslim iyledi min-ba'd mülk-i müşterâ ta'vîzden keyfemâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırr-i mezburu minvâl-i meşruh üzere cari olan ikrarında el-mukırrle el-merkum bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâfehe tahkîk iylemeğın mârü'z-zıkr çiftlik ve maralarını mezbur Ramazan ağanın mülkine hükm-i birle heze'l vesika-i 'ali mâhûvel-hakika ketb ve yed-i talebe vaz' olundığı vakt-i hâcetde mâcera min'el-yevm ola sene evâhir-i şehr-i Şevvâli'l-mübârek sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :11 Belge No:30

Mahmiyye-i Amasya mahallatından Mehmed Paşa Mahallesi sakinlerinden Âişe binti Seyid Han Big nam mahfil kazâda sahibu'l-kitab zuhru'l-akran Osman Ağa zide kadruhu mahzarında bi'tav'üs-sâf ikrâr ve i'tirâf idub mahalle-i mezburede vâki' olub silk-i mülkümde münsalik olan hudud-ı sülusi mezbur Osman Ağa mülki ve bir haddi tarik-i hâss ile mahdûd olan mülk-i menzirim 'arazisi işbu mezbur Osman Ağaya yetmiş esedi guraşa bey'-i bât-ı sahih-i şer'i ile bey' ve teslim ol dahi teslim ve semeni olan meblağ merkum müşârün-ileyh ağa mahalle-i mezburede vâki' olub silk-i mülkümde münsalik olan bir haddi Mescid-i Şerif ve bir haddi merkum Osman Ağa mülki ve bir haddi zimmi mülki ile mahdûd iki bâb tahtânî ota ve havlı-i müştemil mülk-i menzirim bana bey' ve teslim-i mebi' ve ben dahi teslim ve iştirâ iyledim min-ba'd mülk-i müşterasıdır keyfe-mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırr-i mezbureyi minvâl-i meşrûh üzere câri olan ikrârında el-mukırrle el-merkum Osman Ağa bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâfehe tahkîk iylemeğın zıkr olunan 'arazi mezbur Osman Ağaya mülkiyete hükm-i birle mâ-hûvel-vâki'-i 'ali vuku'-i bi'l-ibkâ'-i ve't-taleb ketb ve imlâ ve yed-i talebe vaz' ve def' olundığı mezkur mâcera ve mübin-i mâmeza ola fi evâhir-i şehr-i Şevvâli'l-mübârek sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :12 Belge No:31

Beyt'ül-mâl-ı 'âmme emini olan Musa big tarafından Mahmiyye-i Amasyada Beyt'ül-mâl ahz-ı vekil olan ba'is'ül-kitâb İbrahim bin Ahmed meclis-i şer'-i şerife Ceribaşı mahallesi sakinlerinden menzil-i at'iz-zıkr-i mülk-i menzil ve mevrudatı olmak ve ra'iyyesiyle vaz'üy-yed olan es-Seyyid Osman bin es-Seyyid İlyas nam kimesnenin ihzar ve mahzarında üzerine da'va ve takrîr kelâm idub işbu mezbur Osman mahle-i merkumede vâki' bir haddi Peleng nam zimmi mülki ve bir haddi yeni müslüman Mehmed nam kimesne mülki ve iki haddi tarik-i 'âmm ile mahdûd bir bâb tahtânî ota ve

bir havli-i müstemil-i menzil bundan akdem müteveffa olan Mustafa nam kimesnenin mülki olup ve lakin tapuda vârisi olmamağla beyt'ül-mâl olmağın bivech vaz'uy-yed ider emanetlim hasebiyle mezburdan talep itdiğimde virmeden imtinâ' ider mucib'üş-şer'üş-şerife su'al olunub cevabı tahrir ve lazım-ı icra olunmak matlubumdur didikde gıbbe's-su'âl mezbur Osman cevabında menzil-i mezkurede mukaddemâ babam sakin olup ba'd vefâten bana ırs-i şer' ile intikâl itmekle zabt iderim deyu mükellef müdde-i mezburun kelâm-ı inkâr ile mukâbele iyledikde merkum müdde-i Osmandan sıdk-ı makaline beyyine talep olundukda 'udûl-i ricâlden Nasruh Efendi bin Sinan Efendi ve Hafız Mehmed Çelebi bin Halil nam kimesneler li-ecli's-şehâde hazirân olup ba'de'l-istişhâdü'ş-şerife fi'l-hakîka zikr olunan menzil mukaddema müteveffa-yı mezkur Mustafanın olup zâhirde vârisi olmamağla beyt'ül-mâl olmuşdur mezbur es-Seyyid İlyasın sekenesi bir vech ri'âyet idi mezburlar hususa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu edâ-i şehâdet-i şer'i iylediklerinde ba'de't-ta'dil ve't-tezkiye şehâdetleri makbule olmağın menzil-i mezkuru vekil-i emin İbrahim edâya ve teslime merkum Osmana hibe olunub mezbur İbrahimin emaneten zabt ve tasarrufuna hükm olunub mâ-hûve'l-vâki' bi'l-ibkâ ve't-taleb ketb olunduğu vakt-i hâcetde kâşif mâcera ola fi evâhir-i şehri Şevvâli'l-mübarek sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :12 Belge No:32

Mahmiyye-i Amasya mahallatından el-Hâc İlyas mahallesi sakinlerinden sahibü'l-kitâb el-Hâc Ahmed bin el-Hâc Ali mahfil kazaya Üçler mahallesi sakinlerinden el-Hâc Mustafa Bin Abdi nam kimesnenin ihzar ve mahzarında üzerine da'va ve takrir-i kelâm idub işbu mezbur el-Hâc Mustafaya tarih-i kitabdan on beş sene-i mukaddem kırk beş riyâl guruşu bir zerdeva kürkü bey' ve teslim ol dahi iştirâ ve teslim iyledi ve lakin bunun almaduğumla semeni olan meblağ-ı mezbur zimmetinde kalmışdır hala talep itdiğimde virmede te'allül ider mucüb'üş-şer'üş-şerife su'al olunub cevabı tahrir ve lazım-ı icrâ olunub ve meblağ-ı merkumun alıvirilmesi matlubumdur didikde gıbbe's-su'âl ve 'akîbü'l-inkâr müdde-i mezbur el-Hâc Ahmedin sıdk-ı makâline beyyine talep olundukda 'udul-ı ricâlden olup mahle-i mezbure el-Hâc İlyas sakinlerinden Mehmed bin Şa'ban ve Zülfikâr bin 'Abdu'l-lâh nam kimesne li-ecli'ş-şehâdet hâzirân olup gibb'el-istişhad'üş-şer'i cevablarında fi'l-hakîka müdde-i mezbur el-Hâc Ahmed merkum Mustafaya tarih-i mesfûrede kırk beş riyâl guruşa bir zerdeva kürk huzur-u mezburede bey've teslim-i mebi' ol-dahi iştirâ ve teslim iyleyub hala semeni olan

meblağ merkum zimmetinde vacib'ül edâ-i deyindir bu hususa şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyu edâ-i şehâdet-ı şer'îye idub gıbbe't-ta'dîl ve't-tezkiyye şehâdetleri makbule oldıktan sonra mezbur el-Hâc Mustafa tekrar da'vaya tasdîk idub merkum el-Hâc Ahmedin alunan kürkü bana Mehmed Efendi bin İbrahim Efendiye isâl ile deyu virub bendahi mezbur Mehmed Efendi ol kürkü risâlet-i edâ iyledim beyyinlerinde ben Resul idim didikde gıbb'es-su'âl mezbur el-Hâc Ahmed risalet-i merkumesini aluncak merkum el-Hâc Mustafadan müdde'âsına muvâfık beyyine taleb olundukda ityan-ı bi'l-beyinne izhâr-ı 'aciz itdikde talebiyle mezbur el-Hâc Ahmede zikr olunan kürkü merkum el-Hâc Mustafaya mezkur Mehmed Efendiye isâl ile deyu virub ve merkum el-Hâc Mustafanın resul olmadığına yemin-i tekâlif olundukda ol-dahi alâ vakfi'l-mes'ul halef billahi'l-aliyyu'l ala iylemekde mezbur el-Hâc Mustafaya zikr olunan akce-i merkum el-Hâc Ahmede edâya beyyine olunub mâhüve'l-vâki' gıbbe't-taleb ketb olunub yed-i talebe vaz'olunduğu ve vakti hacetde kâşif mâcera ola fi evâhir-i şehri Şevvâli'l-mükerrem sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :13 Belge No:33

Mahmiyye-i Amasya kazası muzâfâtından Kürtler nam karye sükkânından Mehmed bin el-Hâc Rübneddin bin Ahmed nam kimesneler meclis-i şer'-i hatırı lazım'üt-tevkirde yine karye-i mezbure ahalisinden Ömer Sufi bin Ali ve İbrahim bin Hasan ve Mehmed bin Mustafa ve sa'irleri muvâcehelerinde bi't-tav' ikrâr ve itirâf iylediler ki bizleri kul-ı zann ve ta'biri ile da'vet olunmuşken ve lakin kullukda aslâ ve kat'â 'alaka ve medhalimiz olmadığından mâ'adâ karyemiz Tımar Sipahi karyesi ve almağla bu ana gelince ağamıza resm-i ra'iyyetimiz virub vâki' olan tekâlif-i 'örfiye visâkamızı karye-i mezbure ahaliyeleri ile ma'ân edâ idub ve bade'l-yevm dahi ağamıza resm-i ra'iyyetimizi hayutda oldukca ve tekâlif-i 'örfiye visâkamızı ahaliyeler ile ma'ân viruruz aslâ tekalifimiz ve tereddüdümüz yokdur deyub ikrâr ve itirâf iylediklerinde mukırr-ı mezbure min-minvâl-i meşruh üzere cari ve sudur iden kelâmların el-mukırrle el-merkumun karye-i mezbure ahaliyesi vicâhen tahkîk ve şifâhen tasdîk iylediklerinde mâhüv'el-vaka'bi't-taleb ketb ve tahrir olundu vakti hacetde kâşif mâcera oluvirile fi evâhir-i şehri Şevvâli'l-mükerrem sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :13 Belge No:34

Mahmiyye-i Amasyada vâki' kal'a-i bâlâ muhafızlarından es-Seyyid Mehmed bin İsmâil nam kimesne mahfil kazada validesi Hadice nam hatun tarafından ikrar-ı ati'z-zikri bi-tasdîk şer'en vekil ve yine ikrâr-ı ati'l-beyanı bi-tahkîkde asıl olan sahib'ül-kitab Ali Beşe ibn el-Hâc Ali mahzarında bi't-tav'üs-saf ikrâr ve itirâf idub bundan akdem müteveffa olan babam mezbur İsmailin verâseti bana ve karındaşım es-Seyyid Emrullah ve kız karındaşım nam kimesnelere mahsure olduğu şer'en muhakkak ve zâhir olub müteveffa merkum İsmailin muhallefâtından validem mezbure Hadice zimmetinde olan 'akârât ve menkûlâtıdan hisse-i şer'îye ve şâyi'amı ve mutasarrıf olduğum tımar mahsulâtından merkum Ali Beşe zimmetinde olan hakkımı işbu mezbur Ali Beşeden asâlet-i vekâleti hasible taleb iylediğimde beyyinizde münâza'ât-ı keşide ve muhâsamât-ı şedide vâki' olmuş idi bi-hâletü-hazihi mâ-beyyinizde muslihûn-i müslimûn tevessut idub es-sulh-ı seyyidu'l-ahkam istidânece 'akârât ve menkûlâtıdan mezbure validem Hadice zimmetinde olan hisse-i şâyi'am mukâbelesinde 'ala-tarîki't-tehârüc'üş-şer'i on esedi guruşa bir mürekkebe ve yine on esedi guruşa bir tüfenki merkum Ali Beşe zimmetinde olan mutasarrıf olduğum tımar mahsulâtından hakkım mukâbelesinde otuz beş guruşa Dedem nam karye tarağında hala mutasarrıf olduğum indâ'l-ahali ve'l-cirân ma'lumu'l-hudud on bir kıt'â tarlalarının hak tasarrufunu izn-i sâhib-i arzla cem'an elli beş esedi guruşa mezbur Ali Beşe ile beyyinemizi ıslâh iylediklerinde bendahi sulh-u mezburu kabul ve bedel-i sulh olan cem'an elli beş guruşa eşyâ-i ma'dûdayı bi'l-asâlet ve vekâleti hasebiyle merkum Ali Beşe yedinden ahz ve kabz idub vekil-i mezkur Ali Beşenin müvekkilesi validem mezbure hadice zimmetlerini husus-u merkum mute'allik cem'-i dâ'va ve husumetden ibrâ-i tâm ile ibrâ ve ıskât-ı 'âmm iyledim ba'de'l-yevm husus-u meskure mute'allik senden da'va-i sâdire olursa ledi'l-hükkâmü'l-kirâm makbule ve mesmu' olmuş didikde mukirri mezburu kelimât-ı meşrûh sende bi'l-asâlet ve bi'l-vekâlet el-mukirre el-merkum bi'l-muvâcehe tasdîk iylemeğın mezkur Ali Beşenin husus-u merkumdan ber ırs-i zimmetine hükm olunub mâhüv'el-vaki'-i 'ali vukû'-i bi't-taleb ketb olundu yed-i talebe vaz' olunduğı vakt-i hacetde kâşif mâcera ola fi evâhir-i şehr-i Şevvâli'l-mübarek sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :14 Belge No:35

Mahmiyye-i Amasyada mütesellim olan Hüseyin Ağa mahfil kazaya gelub takrir-i kelâm idub Mahmiyye-i mezbure muhallafatından Mehmed Paşa mahallesi sakinlerinden Fatima nam hatun mahle-i mezburede vâki' kendu darı içinde mecrûhen ve maktulen bulunmağla üzerine varilub keşf ve tahrîr olunmak matlubumdur mezkure zeyl kitabede mestûre'l-esami olan müslimin ile üzerine varub nazar olundukda fi'l-vâki' mezbure-i mahlede kendu darı içinde merkume Fatima mecrûhen ve maktulen bulunub boynunun sol canibinde kılıç yarası olduğu müşâhede ve mu'âyene olundukda mâhûv'el-vâki'-i ala vukû' bi't-taleb ketb olundukda vakt-i hacetde kâşif mâcera ola fi evâhir-i şehri Şevvâli'l-mübarek sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :14 Belge No:36

Mahmiyye-i Amasya mahallatından Kamerü'd-din mahallesi sakinlerinden Emine ve Fatima ve Raziye binti Osman nam hatunlar taraflarından ikrâr-ı âtiü'l-beyâniye vekil olub bimâ hüve nehc'üş-subût şer'ân vekâletleri sabit olan zevceleri Receb bin Mehmed ve Osman bin Ömer ve Ramazan bin Mustafa nam kimesneler mahfil kazada merkumâtın li-ebeveyn karındaşları Bekir nam kimesne mahzarında bi-tav'ihâ i'tirâf idub müvekkileler mezkurât babaları mezbur Osman nam müteveffa metrukâtından olub mahle-i mezburede vâki' bir haddi Demürcü Ömer nam kimesne mülki ve bir haddi Kaya Beşe nam kimesne mülki ve bir haddi Raziye nam hatun mülki ve bir haddi tarîk-i â'mm ile mahdûd olan menzilden ve Kelkit boğazı nam mevzi'ide bir haddi İbrahim Efendi bin Taceddin Efendi bağı ve bir haddi Cebici oğlu nam kimesne bağı ve bir haddi nehr-i kebire ve bir haddi tarîk-i â'mm ile mahdûd olan bağdan kendülerine ırs-i şer'ile intikâl iden hisse-i şâyi'a ve meşru'uların işbu ba'is'ül-kitâb mezbur Bekirden taleb iylediklerinde beyyinlerinde münâza'ât ve kesîre vâk'i olmuş idi el-hâletü hazihi muslihun-i müslimun tevessut idub es-sulh-ı hayr-ı fehvâsınca mezbur Emine ve Fatimaya mezkur bağ ve menzilden hisse-i şer'iyeleri mukâbelesinde beşer esedi guruşu ve mezbure Raziye hissese mukâbelesinde üç esedi guruş beyyineden ıslâh iyleyub merkumât dahi sulh-ı mezburu kabul ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkuru mesfûr Bekir yedinden ahz-u kabz idub zimmetini husus-ı mezbure mute'allik cem'-i dâ'va ve husumetden ibrâ ve ıskât itmişlerdir min-ba'd müvekkilelerimiz merkumâtların husus-ı mezkure müte'allik dâ'va sâdire olursa ledi'l-hükkâm ve'l-kirâm mesmu' olmuş

didikde bi'l-vekâlet-i makrun mezbur dahi el-mukirre el-merkum bi'l-muvâcehe tasdik iylemeğin mâhüve'l-vâki'-i 'ali vukû' bi't-taleb ketb olundığı vakt-i hâcetde kâşif mâcera ola fi evâ'il-i şehri zilka'de'ş-şerife sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :15 Belge No:37

Mahmiyye-i Amasyada beyt'ül-mâl emini vekili olan İbrahim bin Mehmed nam kimesne mahfil kazada Çeribaşı mahallesi sakinlerinden sâhib'ül-kitab Nasuh Efendi bin Sinan Efendi mahzarında bi't-tav' ikrâr ve i'tirâf idub mahle-i mezbure mahallatından mahle-i mezburede vâki' bir haddi peleng nam zımmi mülki ve bir haddi Zinnur zımmi mülki ve haddini tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub beyt'ül-mâl olan menzili vekâletim hasebiyle işbu mezbur Nasuh Efendiye seksan esedi guraşa bey'-i bât-ı sahih-i şer'ile bey' ve kabz-ı semen ve teslim-i mebi' ol-dahi iştirâ ve teslim iyledim min-ba'd mülk-i müşterasıdır keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde vekil-i mezbure minvâl-i meşrûh üzre câri olan bi'l-vekâlet ikrârında el-mukirre el-merkum Nasuh Efendi bi'l-muvâcehe tasdik ve bi'l-müşâfehe tahkîk iylemeğin mâ-hüve'l-vâki'-i 'ali vukû' bi't-taleb ketb ve yed-i tâlebe vaz' olundığı vakt-i hâcetde kâşif mâcera ola fi evâ'il-i şehri zilka'de'ş-şerifesene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :15 Belge No:38

Mahmiyye-i Amasya mahallatından Devehane mahallesi sakinlerinden Nazenin binti 'Abdu'l-lâh nam hatun tarafından i'tâk-ı ati'z-zikri ikrâra vekil olub mezbure bi-muvakkat-ı şer'iyeye ile 'ârifân olan Mustafa bin Mahmud ve Hasan bin Mehmed nam kimesneler şehâdetleri ile sâbitü'l-vekâlet olan Mehmed bin Mustafa nam kimesne meclis-i şer'-i şerifede merkume Nazenin abd-i memlûki olan bâis'ül-kitâb orta boylu ala gözlü açık kaşlı Rusiü'l-asl Ken'an bin 'Abdu'l-lâh nam zi-lhiye mahzarında bi'l-vekâlet ikrâr-ı sahih-i şer'i ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'am idub müvekkilem mezbure Nazenin abd-i memlûki olan mevsuf merkumu tarih-i kitabdan beş sene-i mukaddem beyyine hâlise-i vâfiye ve taviyyet-i tayyibet-i sâfiye hasbeten lillah-i te'âla tahrir ve i'tâk idub mülkinden izale ve ihrâc ve silk-i ahrâr-ı aslıyyet-i idrâc iyledi min-ba'd mezbur Ken'an saîr-i ahrâr-ı aslıyyesinin ki hür olub üzerinde mevâlimûn şer'ân sabit olan hak olandan gayri hakkı kalmadı didikde vekil-i mezburu bi'l-vekalet ikrâr-ı meşruhda merkum Ken'ân gıbbü't-tasdik vicâhen mâhüve'l-vâki' bi't-taleb ketb

olunduğı vakt-i hâcette kâşif mâcera ola fi evâ'il-i Şehr-i zilka'de'Ő-Şerife sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :16 Belge No:39

Mahmiyye-i Amasya mahallatından Helkis mahallesi sakinlerinden Mustafa bin İbrahim nam kimesne meclis-i Şer'-i Şerifede mahle-i mezbure beyt'ül-mal emini vekili olub muhallefât-ı eminin nısfına vaz'uy-yed olan İbrahim bin Mehmed nam kimesne mahzarında takrîr-i kelâm idub Şamlular mahallesi sakinlerinden olub vefât itmekle nısf-ı muhallefâtı emin-i mezkur yedinde mazbût olan Şakire binti 'Abdu'l-lâh nam hatun mukaddemâ emmim Mehmed bin Ali Big nam kimesnenin cariyeye memlûkisi olub hal-i huyutunda i'tâk itmişdi hala merkume Şakire vefât idub zevci Rûsvan bin 'Abdu'l-lâh ile benden gayri ve vâris-i aharı olmamağla nısf-ı muhallefâtı bi-tariki'l-evla bana intikâl itmişdir vârisetim hasebiyle vekil-i mezburdan talep iderim su'âl olunub cevabı takrîr ve lazım-ı icrâ olunmak matlubumdur didikte gıbbe's-su'âl ve eŐerr'ül-inkar müdde'ı mezbur Mustafadan sıdk-ı makâline beyyine talep olundukda 'udûl-i ricâlden el-Hâc Osman bin Hüseyin ve Mustafa bin 'Abdu'l-lâh nam kimesneler li-ecli'Ő-Şehâdet hâzirân olub halâ mahle-i mezbure Őamlularda vefât idub nısf-ı muhallefâtı vekil-i mezbur yedinden mazbût olan Şakire binti 'Abdu'l-lâh nam hatun bundan akdem mezbur Mustafanın emmisi Mehmed bin Ali Beğ nam kimesnenin cariyeye-i memlûkisi olub i'tâk iyleyub hala zevce-i mezbur Rûsvân ve Mustafadan gayri ve vâris-i aharı olmamağın nısf-ı muhallefâtı min-cihet'ül-evlâ' ırs-i Şer'ile mezkur Mustafaya intikâl itmişdir bu husûsa Şâhidleriz ve Şehâdet dahi ederiz deyu edâ-i Şehâdet-ı Şer'i itdiklerinde gıbbe ri'âyete Şerâitü'l-kabûl makbule olub mezbur Mustafa müteveffât merkum Őakirenin min-cihet'ül-evlâ-i varisi olub emin-i mezkur yedinde olan nısf-ı muhallefâta müstehâk itduğune hükm olunub mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olunduğu vakti hacette kâşif mâcera ola fi evâ'il-i Şehr-i zilka'de'Ő-Şerife sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :16 Belge No:40

Mahmiyye-i Amasya muzâfâtından Yukarı Amasya nam sakinlerinden İsa bin Mustafa nam kimesne meclis-i Şer'-i hatt-ı lâzımü'l-tevkirde karye-i mezbure ahalisi bâ'is'ül-kitâb Mehmed bin Mustafa ve Koray bin Mehmed ve Hüseyin bin Hasan ve sâirleri mahzarlarında bi't-tavü's-sâf ikrâr ve itirâf idub târih-i kitabdan mezkûr

mu'arref sadri oğlum Mustafa nam sagir karye-i merkum kürbünde harman iden canib-i nehrin kenarında gusl iderken bi-emrullah-i te'âla garik-i fevt olan asla ve kat'â mezburun ile tahrîk-i merkumun dahi ve zimmetine mute'allik da'vâ ve nizâ' olmuş ve münâzâ'at ve muhâsemâtdan ibrâ ve iskât iyledim denilub mezburun talebiyle ketb olundığı vakt-i hâcette kâşif mâcera ola fi evâ'il-i şehri-i zilka'de'ş-şerife sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :17 Belge No:41

Mahmiyye-i Amasya mahallatından Yakutiyye mahallesi sakinlerinden Erzurumlu Hatun dimekle ma'rûfe Raziye nam hatun tarafından hibe-i ityan'üz-zikri ikrâra vekil olub mezbure bi-ma'rifet-i şer'îye ile 'ârifân olan Hasan bin Mehmed ve İsmail bin Abdulkani nam kimesneler şehâdetleriyle sâbit'ül-vekâlet olan Ahmed bin Abdulfettah nam kimesne mahfil kazada merkumenin mu'tekası Zeman nam hatunun sadriye kızı sahib'ül-kitâb Emine nam hatun mahzarında bi'l-vekâlet i'tirâf idub müvekkilem mezbure Raziye târih-i kitabdan bir sene-i mukaddem mahle-i mezburede vâki' olub silk-i mülkünde münsalik olan bir haddi mescid-i şerife ve bir haddi Kuyumcu nam zimmi mülki ve bir haddi benim mülkim ve bir haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan mülk-i menzilin den orta kabudan gatına varıncaya dek cümle ve yine silk-i mülkünde münsalik olub Kurnaz nam karyede vâki' bir haddi Mustafa Ağa mülki ve bir haddi Battaloğlu nam kimesne mülki ve bir haddi Degirmencioğlu nam kimesne mülki ve bir haddi çay ile mahdûd olan mülk-i çiftliğin cem'-i tevabi' ve'llevahikle ve tasarrufunda olan kırdlu ve böcekli yer ve kara ağaç dalı ve Kurnaz yedinde depe dalı ve Halil Efendi yedinde küb önü dimekle ma'ruf 'indâllâhe bi-ve'l-cirân ma'lûmu'l-hudud beş kıta' tarlaların izn-i sâhib-i arz ile esâs beytinden bir ibrik ve bir sac ve bir tabe ve bir şam'dan ve bir fener ve bir sofrâ ve bir peşkiri iki kapaklı tas ve bir sini ve iki lengiri ve iki kahve tabağı ve bir hamam tası ve bir buhurdan ve bir su altı ve bir masa ve bir ersün ve iki sanduk-ı sabit ve bir küçük sandık ve iki tahbure ve iki saçayak ve iki katife yasduk ve iki yemeni yasduk ve bir yemeni yorgan ve bir kumaş yorgan ve bir kumaş döşek ve bir zemin döşegi ve iki yan keçesi ve iki kalı ve iki minder ve bir yük berdesi bu mezkuratı işbu mezbure Emineye hibe-i sahih-i şer'îye ile hibe ve teslîm ve ol-dahi kabz ve kabul iyledikten sonra mukâbele bir mushaf-ı şerif-i 'arz virub müvekkilem dahi zikr olunan mushaf-ı şerifi hibe-i merkumeden 'arz alub kabul ve kabz iyledi min-ba'd telif'üz-zikr eşya-i mezbure Eminenin mülki mev'hûbdur keyfe mâ yeşâ' ve yehtâr

mutasarrıf olsun didikde mukırr-i mezburu bi'l-vekâlet ikrâr-ı meşruhdâ el-mukırrle el-merkum bil-muvacehe tasdîk iylemeğın mâhüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundığı vakt-i hâcetde kâşif mâcera ola fi evâ'il-i şehri zilka'de'ş-şerife sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :17 Belge No:42

Mahmiyye-i Amasya mahallatından Yakutiyye mahallesi sakinlerinden Erzurumlu dimekle ma'rûf Raziye nam hatun tarafından hibe-i ityan'üz-zikri ikrâra vekil olub mezbure ma'rifet-i şer'ıye ile 'ârifân olan Hasan bin Mehmed ve İsmail bin Abdulkani nam kimesneler şehadetleriyle sabit'ül-vekâlet olan Ahmed bin Abdulfettah nam kimesne mahfil kazada merkumenin mu'tekası Zemane nam hatunun sadri oğlu el-Hâc Mehmed mahzarında bi'l-vekâlet i'tirâf idub müvekkilem mezbure Raziye tarih kitabından bir sene-i mukaddem mahle-i mezburede vâki' olub silk-i mülkinde münsalik olan bir haddi mescid-i şerife ve bir haddi kuyumcu nam zımmi mülki ve bir haddi benim mülkim ve bir haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan mülk-i menzilinden zükâk kabusundan orta kabusuna varıncaya dek cem'-i tevabi' ve'llevahıkla 'indâllâhe bi-ve'l-cirân ma'lûmu'l-hudud bir harman yeri ve bir bağ yeri ve bir ahur yeri ve Soya nam mevzi'de iki örenler yeri ve yelkenli yeri nam mevzi' ve altında çok tarla cem'an dörd tarlaların sâhib-i arz-ı izniyle esâs-ı beytinden ve bir yük tenceresi ve iki tencere ve bir fener ve bir maşa ve bir ersün ve bir ibrik ve bir el leğeni ve bir bakraç ve iki şerbet tası ve bir kahve ibriği ve dörd sahan ve bir tabe ve beş lengeri ve bir sofrâ ve bir peşkiri ve bir sırca gül ve bir kapaklı tas ve bir şam'ıdân ve bir kahve tabağı ve bir süt sandukı ve üç yasduk ve iki yemeni yorgan ve bir yemeni döşek ve bir zımmi döşegi ve bir çift yan keçesi ve bir çift öküz ve bir çift kara tafra ineği bu mezkuratı işbu mezbur el-Hâc Mehmed hibe-i sahih-i şer'ıye ile hibe ve teslim ol-dahi ittihab ve kabz ve teslim iyledikten sonra mukâbelesinde bir mushaf-ı şerif 'arz virub müvekkilem dahi zikr olunan mushaf-ı şerifi hibe-i merkumeden arzı ahz ve kabul iyledi ba'de'l-yevm eşyâ-i mezbure merkum Mehmedin mülk-i mevhubudur keyfe-mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olunsun didikde mukırr-i meburun bi'l-vekâlet ikrâr-ı meşrûhunda el-mukırrle el-merkum vicâhen tasdîk şifâhen tahkîk iylemeğın mâ-hüvel-vâki'-i 'ali vukû'-i bi't-taleb ketb ve yed-i tâlebe vaz' olundığı vakt-i hacetde kaşif mâcera ola fi evâ'il-i şehri zilka'de'ş-şerife sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :18 Belge No:43

Mahmiyye-i Amasya muzâfatından Çorlu nam karye sakinlerinden Ayşe binti Mustafa nam hatunun zevci tarafından husus-u ati'l-beyânı da'vâya vekil ve bimâ hüve nehc'es-subût şer'ân sâbit'ül-vekâlet olan sâhib'ul- kitâb Mehmed bin Hüseyin nam kimesne mahfil kazada karye-i mezbure sakinlerinden Hızır bin İbrahim nam kimesne mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idub müvekkilem mezbure Ayşenin babası mezbur Mustafadan tefvîz-i intikâl idub on beş sene tasarrufunda olan Kırkhak nam mevrâ'a nehri sahilinde 'indâllâhe bi-ve'l-cirân ma'lûmu'l-hudud bir öküzlük arz-u hala işbu mezbur Hızır tasarrufına mani' olur su'al olunub cevabı tahrîr ve lâzım-ı icrâ olunmak matlubumdur didikde gıbbe's-su'âl mezbur Hızır cevabında fi elvâki' arz-ı merkuma mezkure Ayşenin babası Mustafadan intikâl itmişdir ve lakin hala sipâhi olandan tapu ile tefviz iyledim ana binâen mâni' olurum didikde müdde'i merkum bir kıta' fetvâ-i şerife ibrâz idub nazar olunub kurra'it olundukda zeber-i müteveffânın tarlalarını kızı hüdâ-i minvâline üç sene ta'til itmedikce hala bahası bîkr-i tabuya virmeğe kadir olurmu cevabında olmaz buyurulmağın bir mûcib-i fetvâ-i şerife mezbur Hızır bivech muâ'razaden men' olunub mâhüve'l-vâki'-i 'ali vukû'u bi't-taleb ketb olunduğu vakt-i hâcetde kâşif mâcerâ ola fi evâ'il-i şehri zilka'de ş-şerife sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :18 Belge No:44

Mahmiyye-i Amasya muzafatından Zahirre nam karye sakinlerinden Hatuni veled-i asl nam zımmi tarafından ber nehc-i şer'îye da'vaya vekil olan nezci Tutor veled gorki nam zımmi meclis-i hatır-ı lâzım'ul- tevkîrde yine Mahmiyye-i mezbure muzâfatından Zühne nam karye sakinlerinden olup mezburenin emicesi olan bâ'is'ül-kitâb Girasi veledi Gorki zımmiyenin tarafından da'vâya vekil olup bimâ-hüve nehcü's-subût şer'ân vekâletleri sabit olan zevci Murad veledi Yuvân nam zımmi mahzarında bi'l-vekâlet da'vâ takrîr-i kelâm idub bundan akdem müvekkilem zevcim mezbure hatunun babası merkum ve asli anası karye-i mersûme kürbinde vâki' Yazıyar bağı dimekle ma'rûf mevzi'de bir haddi Gök Mehmed nam kimesnenin bağı bir haddi Hasan Beşeoğlu Bağı ve bir haddi Sekibeşeoğlu Bağı ve bir haddi Cebel ile mahdûd olan bağın nısf-ı hibe ve temlîk idub mezbur ve asldan müvekkilem mezbure mucib'ul-erş-i intikâl itmeğın işbu velik merkumun müvekkilesi ve zevci mersûm Girasi bivech müdâhele ider su'âl

olunub cevabı tahrir ve lâzım-ı icrâ olunmak matlubumdır didikde gıbbe's-suâl ve 'akibu'l-inkâr vekil-i mezbur Muraddan su'âl cevabında fi elvâka' müvekkile-i merkume hatunun babası ve asli anası mevzi'-i mu'hîdde zikr olunan bağın nisf-ı hibe idub ve lakin takdîm ve ifrâz ve teslim ve tesellüm bulunmadan rucû' idüb oğlu mezbur ve asl-ı muvâcehesinde on beş sene-i müstakbele zabt ve tasarruf eyledi deyu da'va-i rucû' iyledikde gıbbe's-su'âl ve 'akib'ül-inkâr mezbur Muraddan sıdk-ı makâline beyyine taleb olunduktan sonra karye-i mezbureden Nikole veled Murad ve Cebeoğlu nam zimmiyle li-ecli's-şehadet hâzirân olub eser'ül-istişhad'üş-şer'-i fi'l-hakika merkum ve aslen validesi zikr olunan bağın nisfini kendu hibe itmiş idi ve lakin kıble't-taksîm ve'l-ifrâz rucu' idub on beş seneden mutâcaviz müstakbele zabt ve tasarruf iyledi deyu edâ-i şehâdet-i şer'iyeye iyledüklerinde hıyye-i kabulde vâki' olduklarında ve lakin mersûm Tutor bir kıta' fetvâ-i şerife ibrâz idub mezmununda hazihi hâl-i hayatında oğlu Ömere beni ölünceye dek beslersen bağın nisfı bana nisfı senin olsun deyub lakin makâm ve ifrâz ve teslim ve tesellüm bulunmadan hazihi mezbure rucû' idub oğlu Ömerin muvâcehesinde bi'l-imzâ' on beş seneden mutecâviz müstakbele zabt ve tasarruf idub on beş seneden beru zimmetin tasarrufunda iken hala Ömerin kızı Hadice mücerredâbem mukaddemât nisfini babam Ömer ve müteveffâta hibe itmiş deyu da'vâya kâdre olurmu cevabında olmaz buyurulmağın bir mûcib-i fetvâ-i şerife vekil-i mezbur Tutor müvekkilesi merkum hatunu bi-vech mu'ârızadan men' olunub mâhüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olunduğu vakt-i hâcetde kâşif mâcerâ ola fi evâhir-i şehr-i zilka'de's-şerife sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :19 Belge No:45

Mahmiyye-i Amasyada beytü'l-mâl emini vekili olan İbrahim ağa mahfil-i şer'ide Yakutiye mahallesi sakinlerinden olub müteveffîye olan Erzurumlu hatun dimekle ma'rûfe Raziye nam hatunun mu'tekası Zemâni nam hatunun sulbi oğlu el-Hâc Mehmed ve sulbiye kızı Emine nam mukirr ve sâhibu'l-kitâbların kıbel-i şer'den mensub vasiyeleri olub mezbure hatunun muhalledfâtına merkumlardan bi'l-vesâit va'zü'l-yed olan Ahmed bin Abdulfettah nam kimesne mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idub müteveffa-i mezbure Raziyenin zâhirde vârisi olmayub cem'-i muhalledfâtı beytü'l-mâl olmağla vekâletim hasebiyle mezbur Ahmedden taleb iylediğimde edadan imtinâ' ider su'âl olunub cevabında müteveffîye-i mezbure Raziye târih-i kitabdan bir sene-i mukaddem hâl-i hayutda ve kemâl-i sıhhatde cem'-i emvâl ve

erzakdan ma-mülki vasiyyeleri olduğum mezbur ve mezbure el-Hâc Mehmed ve Emineye hibe-i sahih-i şer'iyeye ile hibe ve teslim ve mezburlar tarafından ittihâb ve kabz ve kabul olundu didikde gıbbe's-su'âl ve 'akib'ül-inkâr 'udul-ı ricâlden Mustafa Çelebi bin Mehmed ve Abdi bin Mehmed nam kimesneler li-ecli's-şehâdet hâzırân olub fi'l-hakika mezbure-i müteveffiye Raziye târih-i kitâbdan bir sene mukaddem hal-i huyutda ve kemâl-i akl-ı sıhhatinde cem'i emvâl ve erzakdan ma-mülki sagir-i mezburlara huzurumuzda hibe-i sahih-i şer'iyeye ile hibe ve teslim ve mezburlar tarafından kabz ve kabul olundu bu hususa şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyu eda-i şehâdet-i şer'iyeye iylediklerinde gıbbe't-tâdîl vâki'olmağın vekil-i mezbur İbrahim bi-vech mu'ârazadan men' olunub ma-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olunduğu vakt-i hacetde kâşif mâcerâ ola fi evâhir-i şehr-i zilka'de's-şerife sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :19 Belge No:46

Mahmiyye-i Amasyada beyt'ül- mâl emini olan İbrahim ağa meclis-i şerifede müteveffa el-Hâc Mahmud nam kimesnenin muhalledâtına mülk ve mâl mevhumu olmak ile vâz'üy-yed olub müteveffa mezburun mevlâ ve mu'teka olan bâ'is'ul-kitâb Yusuf bin 'Abdu'l-lâh nam kimesne mahzarında üzerine bi'l-vekâlet da'va ve takrîr-i kelâm idub müteveffa-i mezbur el-Hâc Mahmudun zâhirde vârisi olmayub muhalledâtı olan menzil ve esâs-ı beyt ve nukûd-u beyt'ül-mâl olmağla bi'l-vekâlet işbu mezbur Yusufdan taleb iylediğimde edâdan imtinâ' ider mucib'üş-şer'üş-şerife su'al olunub cevabı tahrir ve lâzım-ı icrâ olunmak matlubumdır didikde gıbbe's-suâl merkum Yusuf cevabında mevlâ ve mu'tekam müteveffa-i mezbur el-Hâc Mahmud târih-i kitâbdan yedi sene-i mukaddem ma-mülki olan menzil ve esâs beyt ve nukûd-u bi'l-cümle bana hibe ve teslimi bendahi ittihâb ve kabz ve kabul ve teslim ve ta'viz iyleyub hiyan-ı hibeden zikr olunan eşyâ-i mülk ve mâl-ı mevhum olmak üzere tasarrufumdadır didikde gıbbe's-su'âl ve 'akibu'l-inkâr 'udul-ı ricâlden el-Hâc Ahmed bin İbrahim ve Mehmed bin Mehti nam kimesneler li-ecli's-sehâdet hâzırân olub fi'l-hakika müteveffa-i mezbur el-Hâc mahmud ma-mülki olan menzil ve esas-ı beyt ve nukûdu merkum Yusufu huzurumuzda târihi mezbure hibe ve teslim ol dahi kabz ve kabul ve teslim ve ta'viz idub hass-ı hisseden eşyâ-i mezkur mülk ve mâl mevhumuna olmak üzere tasarrufundadır bu hususa şahidlerdir şehâdet dahi ideriz deyu eda-i şehâdet-i şer'iyeye iylediklerinde gıbbe't-tâdîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbule ve mergûbe olmağın vekil-i mezbur İbrahim ağa bi-vech mu'ârazadan men' olunub mâ-hüv'el-vâki'-i 'âli vuku'

bi't-taleb ketb olunub yed-i talebe def' olundığı vakt-i hacetde kâşif mâcerâ ola fi evâhir-i şehr-i zilka'de'ş-şerife sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :20 Belge No:47

Mahmiyye-i Amasyada beytü'l- mâl emini vekili olan İbrahim ağa mahfil-i şer'ide Acem Ali mahallesi sakinlerinden olub müteveffa olan el-Hâc Mahmud nam kimesnenin mu'tekası olan sâhib'ül-kitâb Yusuf bin 'Abdu'l-lâh nam kimesne mahzarında bi't-tav'ül-sâf i'tirâf idub müteveffa-i mezburun mu'tekası Yasemin nam hatun müteveffıye olub muhallafâtı beytü'l-mâl olmağla ve yine müteveffa-i mezbur el-Hâc Mahmudun işbu mezbur Yusufu hibe iylediği menzil ve esâs beyt ve nukuddan mâ'ada muhallafât buyururlar merhum Yusufun yedinde olub vekâletim hasebiyle taleb iylediğimde beyyinizde münâza'ât-ı kesire vâki' olmuş idi el-hâlet hâzihi beyyinizde muslihun-i müslimun tevessut idub mezkure müteveffıye Yasemin muhallafâtı ve merhum müteveffa el-Hâc Mahmudun hibe iylediği menzil ve esâs-ı beyt ve nukuddan mâ'adâ muhallafâtı mukâbelesinde yüz esedi gurus ıslâh idub bedel-i sulh olan meblağ mezbura mersûm Yusufdan ahz ve kabz idub mesfurenin zimmetini husus-ı merkume mute'allik dâ'va ve husumetden ibrâ ve iskât iyledim min-bâd husus-ı mezbure mute'allik vekâletim hasebiyle benden ve müvekkilemden da'va-i sâdire olursa lede'l-hükkâmü'l-'izâmü'l-kirâm mesmu' olsun didikde mukırr-i mezburun minvâl-i meşrûh üzere câri olan ikrârında el-mukırrle el-merkum bi'l-muvâcehe tasdik iylemeğin mezkûr Yusufun husus-u merkumdan sirâyet-i zimmetine hükm olunub mâhüv'el-vâki' bi't-taleb ketb olundığına vakt-i hacetde kâşif mâcerâ ola fi evâhir-i şehr-i zilka'de'ş-şerife sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :20 Belge No:48

Zile voyvodası tarafından perâkende re'âyadan resûm-u re'iyet tahsilata vekil olan Kürd Hüseyin ağa mahfil-i şer'ide Mahmiyye-i Amasya mahallatından Hızır Paşa mahallesi sakinlerinden bâ'is'ül-kitâb İsmail bin İsa nam kimesne mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idub işbu mezbur İsmail müvekkilem Zile voyvodası ra'iyeti ve ra'iyesi evhali olub vekâletim hasebiyle merkumdan baş harcı ve resm-i ra'iyeti taleb iylediğimde edâdan imtinâ' ider mucib'üş-şer'üş-şerife su'al olunub cevabı tahrir ve lazım-ı icra olunmak matlubumdur didikde gibbe's-su'âl ve 'akibetü'l-inkâr müdde-i mezbur vekil Hüseyin ağadan suret-i defter taleb olundukda yedinde suret ve defter

bulunmayub ve lakin talebiyle mersûm İsmail Zile voyvodası ra'iyyeti ve ra'iyyesi evhali olmayub bu edâdan voyvodaya resm-i ra'iyyet virmeduğune yemin-i tekalif olundukda ol dahi ali rufeku'l-mes'ûl yemin billahi'l-aliyyu'l 'ali iylemeğın vekil-i merkum Hüseyin Ağa bi-vech-i mu'ârazadan men' ve def' olunub işbu vesika-i 'ali mâ-hûve'l-hakika ketb olundığına vakt-i hacetde kâşif mâcerâ ola fi evâhir-i şehr-i Zilka'de'ş-şerife sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :21 Belge No:49

Mahmiyye-i Amasya muzâfâtından Zire nam karye sakinlerinden Fatma binti Ahmed Evren Zulesva nam zımmi mahzarında üzerine da'va ve takrir-i kelam idub işbu mezbur Evren tarih-i kitabdan üç gün-ü mukaddem karye-i mezburede vâki' bunâre suya vardığımda bana fi'il-i şeni' kasdi üzere altıda bir guruşu olub gösterdi ve bundan mâ'adâ tarih-i merkum kendisi evim açılıb boğça esvâbım sirkat olunduğu fi'il-i şeni' kasdi müşâhede iylemekle mıntıkam mezbur üzerindedir mucib'üş-şer'üş-şerife su'al olunub cevabı tahrir ve lazım-ı icra olunmak matlubumdur didikde gibbe's-su'âl ve 'akib'ul-inkâr ve esr-i 'acz-ı izhârî'l-beyyine talebiyle mezkûr Evrene müdde-i merkume Fatimanın onu görmeyub binâr önünde fi'il-i şeni' kasdiyle guruşu göstermedüğünü yemin-i tekalifi olunub ol-dahi 'ali rufeku'l-mes'ul yemin billahi'l-aliyyu'l ellezi inzâl'il-incil-i 'ali İsa salavatu's-s'ali nebiyyina ve 'aliye iylemeğın mezkure Fatima bi-vech mu'ârazadan memnû'a olub mâhûv'el-vâki' bi't-taleb ketb olundığına vakt-i hacetde kâşif mâcerâ ola fi evâhir-i şehr-i zilka'de'ş-şerife sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :21 Belge No:50

Mahmiyye-i Amasya muhallafâtından Sarachâne mahallesi sakinlerinden olub yahudiyân tâ'ifesinden Arslan veledi Yasif nam yahudi mahfil-i şer'ide yine yahudiyân tâ'ifesinden olub Mahmiyye-i Haleb sakinlerinden diger Arslan veledi Sabık nam bâisü'l-kitâb mahzarında bi't-tav'üs-sâf ikrâr ve itîrâf idub mahle-i mezburede vaki' olub silk-i mülkümüzde münsâlik olan bir haddi Hamza Efendi mülki ve bir haddi Abacıoğlu Hıdır nam yahudi mülki ve bir haddi es-Seyyid Ahmed oğlu Mustafa beyin mülki ve bir haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub ve bir fevkâni ve iki tahtâni otaları havli ve müstemil olan mülki mülk-i menzilimi işbu müşârün-ileyh Arslana yüz seksan esedi guruşa bât-ı bey' ve kabz-ı semen ve teslim-i mebi' ol dahi iştirâ ve teslim iyledi

ba'd-el-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırr-i mezburun minvâl-i meşrûh üzere câri olan ikrârında el-mukırrle el-mezbur şifâhen tasdık iylemeğın sahih-i bey' ve şerâya hükm-i birle işbu vesikât'ül-enikatühü 'alâ-mâ-hüvel-vaki' ketb ve yed-i talebe vaz' olundığı vakt-i hacetde kaşif mâcera ola fi evâhir-i şehri Zi'l-hicce's-şerife sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :22 Belge No:51

Mahmiyye-i Amasya mahallatından Kübcügez mahallesi sakinlerinden olub vefât iden Hasan bin Süleyman nam müteveffânın sulbi oğlu Hasan nam sagîrin validesi ve mürebbiyesi Ümmihan nam hatun mahfil-i şer'-i şerife gelub takrîr-i kelâm idub sagîr-i mezbura babası müteveffa merkum Hasandan muhallefatdan ırs-i şer'ile intikâl iden malından nafaka ve kisvesi ve sâ'ir mühimmât-ı lazimesi için yevmi dörder akçe takdîr olunmak taleb iderim didikde hâkim-i mevki' kitâb-ı müstetâb vech-i meşrûh üzere sagîr-i mezburun babası müteveffa merkumdan intikâl iden malından nafaka ve kisvesi ve sâ'ir harc-ı lâzım-ı için tarih-i kitâbdan yevmi dörder akce takdîr idub 'inde'l-mahmiyye istidânesi ve vakt-ı zaferde rucû'a mezbure Ümmühana izn virmeğın mâhüv'el-vâki' bi't-taleb ketb olunub yed-i tâlebe vaz' olundığı vakt-i hacetde kâşif mâcerâ ola fi hurre-i Muharremi'l-harâm sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :22 Belge No:52

Mahmiyye-i Amasya mahallatından Karataş mahallesi sakinlerinden Halil Big ibn Ali Big canibden menzil-i ati'z-zikri bey'e vekil olub ber nehc-i şer'-i vekâleti sâbit olan el-Hâc Rüsvan bin 'Abdu'l-lâh nam kimesne meclis-i şer'-i şerifede bâ'is'ül-kitâb Kasım Big ibn Mustafa nam kimesne mahzarında bi't-tav'üs-sâf i'tîrâf idub müvekkilem mezbur Halil Bigin silk-i mülkünde münsalık olan mahle-i merkumede vâki' bir haddi Mehmed Big mülki ve bir haddi el-Hâc 'Abdu'l-lâh nam kimesne mülki ve bir haddi nehr-i kebir ve bir haddi tarîk-i 'amm ile mahdûd olan iki bâb fevkâni ve ve iki bâb tahtâni beytleri ve bir anbar-ı müştemile mülk-i menziline zorda olan selamlığı ile bi'l-vekâlet işbu mezbur Kasım Bige dördyüz esedi guruşa bâtâ bey' ve teslim-i mebi' ve kabz-ı semen ol-dahi iştirâ ve teslim iyledi min-bâ'd mülk-i müşterâsıdır keyfe-mâ-yeşâ ve yehtar mutasarrıf olsun didikde mukırr-i mezburun minvâl-i meşrûh üzere câri olan bi'l-vekâlet ikrârında el-mukırrle el-merkum bi'l-muvâcehe tasdık iylemeğın sahih-i bey' ve şırâya hükm-i birle işbu vesika-i 'ali mâ-hüve'l-hakika ketb

ve yed-i tâlebe def' olundığı vakt-i hacetde kâşif mâcerâ ola fi hurre-i Muharremi'l-harâm sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :23 Belge No:53

Mahmiyye-i Amasya muhallafatından Bayezid Paşa mahallesi sakinlerinden sâhib'ul-kitâb Hadice binti Mustafa nam hatunun zevci olub canibinden da'vâya şer'ân sabit'ül-vekâlet olan Ömer ağa bin 'Abdu'l-lâh nam kimesne mahfil kazada mahalle-i mezbure sakinlerinden Mustafa bin Musalli nam kimesne mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idub bundan akdem zevcim müvekkilem mezburenin Ömrügüzel dimekle ma'rûfe diger Mustafa bin 'Abdu'l-lâh nam kimesne fevt olub ve verâseti zevcim müvekkilem merkumeye ve müteveffa-i mezburun zevcesi Ömrügüzel nam hatuna mahsure olduğu şer'ân mutasarrıf ve zabt olduktan sonra müteveffa-i mezburun muhalledâtında olub mahle-i mezburede bu mezbur Mustafanın sakin olduğu menzilden zevcim müvekkilem mezburenin hisse-i şer'isini talep iyledikde bi-veche mâni' olur sû'âl olunub cevabı tahrîr ve icrâ olunmak matlubumdur didikde gibbe's-sû'âl mezbur Mustafa cevabında fi'l-hakika hâla sakin olduğum menzil muteveffa-i mezbur Mustafanın muhalledâtında olub vekilin zevcesi merkume Ömrügüzel hatunun mihri ve hissesi mukâbelesinde mezbure ta'yîn ve temlîk olunur mersûme Anya babam merkum Musalliyeye bey' idub babam mezbur Musallinin menzilinden hakkıdır bilâ-nizâ' zabt idub ba'd-u kât-ı bana ırs-i şer'le intikâl idub bu ahz bilâ-nizâ' yigirmi senedir bilâ-nizâ' mutasarruf ve zabtım didikden sonra min-kat'a fetva-i şerife ibrâz idilmek mezmûnunda ziyadesinden semen-i malûme izn ider ki müteveffa yigirmi sene mutasarrıf olub fevtinden sonra oğlu vâsinin menziline bilâ-da'va ve bilâ-nizâ' mutasarrıf itmişken zimmetini mihr-i mü'eccel merkûm emmim mülk ider deyu da'va itmek kâdre olurmu cevabı olmaz buyurulmağın bu mucib-i fetvâ-i şerife da'va-i mezbûr bi-vech mu'ârizadan men' olunub mâhûvel-vâki' ketb olunub yed-i tâlebe def' olundığı vakt-i hacetde kâşif mâcerâ ola fi evâil-i şehr-i Muharremi'l-harâm sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :23 Belge No:54

Mahmiyye-i Amasya muhallafatından Gök Medrese nam mahalle sakinlerinden Emine binti Suphi nam hatunun li-ebeveyn karındaşı olub mezburenin cenâbından kerem-i ati'z-zikri beyâna sâbit'ül-vekâlet olan Mustafa Nam kimesne meclis-i şer'de ka'im-i makam Mustafa Paşa hazretlerinin mirâhoru zuhru'l-emâsil Hüseyin Ağa zîde

mecdihu nam sahibu'l-kitâbın mahzarında bi'l-vekâlet ikrâr-ı sahih-i şer'i ve itirâf-ı sarîh-i meri idub müvekkilem hemşirem mezbure Eminenin silk-i mülkünde münsalik olub Kemeru'd-dîn mahallesinde vâki' bir haddi Hasan Efendi bağı ve bir haddi Açıanük nam kimesne ve bir haddi nehr-i kebîr ve bir haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bağın işbu müşârün-ileyh Hüseyin Ağaya ikiyüz altmış esedi guruşa bât-ı bey' ve kabz-ı semeni ma'dûd teslim-i mebi' mahdûd ol-dahi iştirâ ve tesellüm iyledi min- ba'd mülk-i müşterâsıdır keyfe-mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı mezburu minvâl-i muharrer üzerine câri olan olan bi'l-vekâlet ikrarında el-mukırrle el-merkûm bi'l-muvâcehe tasdik itmeğın sahih-i bey' ve şerâya hükm-i birle mâhûvel-vâki' ketb olunub yed-i talebe def' olundığı vakt-i hacetde kâşif mâcera ola fi evâ'ili şehr-i muharremi'l-harâm sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :24 Belge No:55

Mahmiyye-i Amasya mahallatından Temenna mahallesi sakinlerinden Satılmış bin Ebil nam kimesne mahfil-i şer'de kala'-i Zile kethüdası zuhru'l-akran Mehmed Ağa zide mecdihu nam sahibü'l-kitâbın mahzarında bi't-tavü's-sâf îkrâr ve 'itirâf idub kara ağaçlar dimekle meşhûr ve mute'âref mevzi'de vâki' bir haddi Bekir Efendi bağı ve bir haddi Ayşe hatun bağı ve bir haddi târîk-i 'âmm ve bir haddi Ata Zukakı ile mahdûd olan mülk-i bağımyı işbu müşârün-ileyh Mehmed Ağaya yüz on sekiz esedi guruşa bey'-i bât ile bey' ve kabz-ı semeni ma'dûd ve teslim-i mebi' mezkur mahdûdu ol-dahi kabul ve iştirâ ve tesellüm iyledi min-ba'd mülk-i müşterâsıdır keyfe-mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı mezburu minvâl-i muharrer üzerinde câri olan ikrarında el-mukırrle el-merkum bi'l-muvâcehe tasdik ve tahkîk iylemeğın sahih-i bey' cevâz-ı şerâya hükm-i birle işbu vesikâtü'l-enikatühü 'alâ-mâ-hüvel-hakîka ketb olunub bi't-talebe def' olundığı vakt-i hacetde mâcera ola fi evâ'il-i şehr-i muharrem'ül-haram sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :24 Belge No:56

Mahmiyye-i Amasya kürbinde Şeyh Cevai Kuddusi sırrihü'l-'azizin zaviyesine evladiyete ve berât-ı Şehriyâr ile Zaviyedar olan Yusuf bin İbrahim nam kimesne mahfil-i şer'-i hatır-ı lâzımu't-tevkîrde mahmiyye-i mezbure muzâfatından Yağmur nam karye malikanesine mülkiyet üzere mutasarrıf olan ba'isul-kitab Mahmud bin Allahverdi nam kimesne mahzarında üzerine takrir-i da'vâ idub Akbalık dimekle

meşhûr ve mute'âref mevzi'de olan tarlalar zaviyedar olduğum 'aziz-i müşârün-ileyhin zaviyesi evkâfi toprağında iken işbu mezbur Mahmud yigirmi otuz senedir bi-veche 'öşrünü ahz ider su'âl olunub cevabı tahrir ve mûcib-i şer'isi icra olunmak matlubumdur dimekle gıbbe's-su'al merkur Mahmud cevabında zikr olunan tarlalar malikanesine mutasarrıf olduğum karye-i mezbur toprağındandır Ebucedd öşrünü bizler aluruz deyu müdde-i mezburun kelâmını inkar ile mukabele idub müdde-i mezburdan tabak-ı mütekasına beyyine taleb olunub bir ay mikdarı emhâl olundukda ityan-ı bi'l-beyyineden 'âcz ve kasr olmağın mersûm Mahmudun yigirmi otuz sene mezkur tarlanın 'öşrünü ahz idub tasarrufundan ma'ada 'udul-u ricâlden olub zikr olunan tarlayı zirâ'at ve hirâset ider Mehmed bin Yusuf ve Yusuf bin Hasan ve Veli bin Ali ve Receb bin Halil ve Osman bin İbrahim nam kimesneler seksan tokuz seneden beru mâru'z-zikr tarlaların öşrünü Ebucedd mersûm Mahmudun tarafından alınub mezbur Yağmur nam karyenin toprağından husus-ı mezburu minvâl-i muharrer üzere bildirir deyu 'alâ-tarikü's-şehadet ihbâr iylediklerini mezbur Yusuf bi-vech-i mu'ârazadan men' olunub merkur Mahmuda zikr olunan tarlaların 'öşrünü tamamen ahza hükm olunub mâ-hüve'l-vaki' ketb olunduğu vakt-i hacette kâşif mâcera ola fi evâ'il-i şehr-i muharrem'ül-haram sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :25 Belge No:57

Mahmiyye-i Amasya mahallatından Devehane mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem murâd olan Tursi nam zımminin sulbi oğlu diger Tursi ve sulbiye kızları Meyrem ve Kader nam sagir ve sagirelerin kibel-i şer'den mensub vasiyyeleri ve cedleri olan Batusi veled Hacusi nam zımmi mahfil-i kazada sahib'ul-kitab Murad veled Hayati ve zevcesi Anya nam zımmi ve zımmiyye mahzarlarında takrir-i kelâm idub ve de mezburun mahle-i merkumede bir haddi Habeşoğlu nam zımmi mülki ve bir haddi Başcioğlu mülki iki haddi târik-i 'âmm ile mahdûd 'uluv-i ve sufli beytleri müştemil-i menzili oğlu sagir mezbur ve kızları sagirtân-ı merkumtâna intikâl idub ve lakin mürid-i mezbur medyûnâ merd olub zikr olunan menzilden gayrı deynine vefâ ider malı olmadığını 'udul-u malımızın cemm-i gafir ve cem'-i kesir hayr virmeğın mezkur menzilin zaruret-i din için bey'i 'arz olundukda mevki'-i kitab olan hakimü's-şer' bey'e izn ve icâzet virub bey'e 'arz olundukda doksan esedi guruşa karar idub ziyade ile bir ferd taleb ve rağbet olunub ve menzil-i mezkûrun semeni ve kat-ı 'akd-i semeni misli olmağın zikr olunan menzil cem'-i tevâbi'i levahıkıyla vasiyetim hasebiyle nisf-i

mezbur Murad ve nısf-1 ahirini merkume Anyaya kırk beşer esedi cem'an doksan esedi guruşa bey'-i bât-1 sahih-i şer' ile bey' idub ve kabz-1 semeni ve teslim-i mebi' ve onlar dahi iştirâ ve tesellüm iylediler min-ba'd nısf-1 mezbur muradın ve nısf-1 ahzı merkume Anyanın mülkü müşterâsıdır keyfe-mâ-yehtâran ve yeşâ mutasarrıf ve mutasarrıfe olsunlar didikde bi'l-vesâyet mukırr-1 mezburu vech-i meşruh câri olan ikrarında el-mukırunileyan el-merkuman bi'l-muvâcehe tasdîk itdiklerinde sahih-i bey' ve şırâya hükmi birle işbu vesikât'ül-enikatühü 'alâ-mâ-hüvel-hakîka ketb olundığı vakti hacetde kâşif mâcera ola fi evâsıt-1 şehr-i muharrem'ül-haram sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :25 Belge No:58

Mahmiyye-i Amasya mahallatından Kurşunlu mahallesi sakinlerinden Mehmed bin Mustafa mahal-i hükm ve kazada iftihâr'ül-emsâl ve'l-akran sahib'ül-kitab Osman ağa zide Mücdan mahzarında ikrâr-1 sahih-i şer'i ve itirâf-1 sârih-i mer'i idub harrat mülkümde münharit olub Ahu Ökü dimekle marûf mevzi'de bir haddi Saclı Emiroğlu Es-Seyyid İbrahim nam kimesne mülkü ve bir haddi İlksan nam zımmi mülkü ve bir haddi nehr-i kebir ve bir haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bağıımı işbu mezbur Osman Ağaya altıyüz yetmiş esedi guruşa bey'-i bât-1 sahih ile bey' ve kabz-1 semeni ve teslim-i mebi' ve ol-dahi iştirâ ve tesellüm iyledi min- ba'd müşterâ ve mahzdır keyfe mâ yeşâ' ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırr-1 mezburu kelimât-1 meşruhesinde el-mukır'ul-merkum bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâfehe tahkîk iylemeğin sahih-i bey' şerâya hükmi birle işbu curûf-u parsel-i me'luf ketb ve imlâ ve yed-i talebe def' olundığı mezkur mâcera ve mes-i mâmeza ola fi evâsıt-1 şehr-i muharrem'ül-haram sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :26 Belge No:59

Mahmiyye-i Amasyada vaki' merhûme Bayezid Paşa bana iylediği cami'i şerife-i vekâfiye bi'l-evlâ ve'l-adabbed ve'l-meşrutıyyet mütevellî olan ba'isu'l-kitab Derviş Çelebi ibn Mehmed nam kimesne meclis-i şer'de kala'-i bâlâ sakinlerinden Mehmed bin Zuat nam kimesne mahzarında üzerine takrîr-i da'va idub Mehmed mezbure kürbünde Ayvasu dimekle ma'ruf ve meşhûr mahallede işbu Mehmedin 'arsası mukâta'a ve tapulu ve kurum-1 mülki olan 'indâllahe ve'l-cirân ma'lum'ul-hudud bir kıta' bağı vakf-1 mezbur toprağından olub murûr-1 eyyâm ve kurûr-1 a'vâm ile harab aslen ve kat'an eser-i kurum kalmayub biri zirâ'at-1 sâlih olmağın ve mukaddimâ-i mezbur Mehmed

nufus itmemele ahza tevfiiz-i murâd ve kasd itdiğimde merkum Mehmed bi-vech mâni' olur su'al olunub cevabı tahrir-i mezburun kasrıdane beyyine olunub ve bana tevfiiz-i izn virilmesi matlubumdur dimekte gibbe's-sû'al mezbur Mehmed cevabında zikr olunan arz-ı 'arsası mukata'alı ve kurum-ı mülk bağım idi ve vakf-ı merkumun toprağındadurlar bi-tav' i'tirâf iyledikde mütevellî mersûm Derviş Çelebi hala Şeyhülislam Süleyman Sela bin Mahi Efendi hazretlerinden bir kıta' fetvâ-i şerife ibrâz idub mazmun-ı şerif ve mefhum-ı menfa'atde zebren 'arazisi mukâta'a ve tapulu ve kurum-ı mülk olan bağı murur-ı esâmiyle harâb olub asla göbeklerinden eser kalmayub biri zirâ'iyeye sâlih oldukdan sonra hala 'arsa mütevellisi Ömer zide ol bağı mülk oldukda birine minval midir tefviz itmiş olmayacak birini tevâbla virmeğe kader olur mu cevab bi-savâblarında olur el-mukırr bir husus-ı fetvâ-i şer'ife mezbur Mehmedin kasrıdane beyyine ve merkum Dervişe tefvizine izn virile işbu vesikât'ül-enikatühü 'alâ-mâ-hüvel-hakıka ketb ve yed-i talebe def' olunduğı vakti hacetde kâşif mâcera ola fi evâhir-i şehri muharrem'ül-haram sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :26 Belge No:60

Mahmiyye-i Amasya mahallatından el-Hâc İlyas mahallesi sakinlerinden Mehmed bin Beyri nam kimesne meclis-i şer'-i şerife-i nebevi ve mahfil-i din-i münif Mustafa sallallahu te'âla-i 'ali şâri'de bağı komşuları ba'is'ul-kitab Hüseyin bin Ahmed ve Ahmed bin Eş-şeyh ve İbrahim bin el-Hâc Hasan ve sairleri bâ-cem'hüm mahzarlarında bi't-tav'üs-sâf ikrâr ve i'tirâf idub Kuru dimekle meşhûr ve müte'ârif mevzi'de bağı içinde nehr kenarında sadriye kızım Ayşe nam murâhhime-i esvâb gusl iderken bi-emrullah-i te'âla nehre düşüb garikâ-i fevt olub meyyiti dahi zuhûr itmeden asla komşularım mezburun ile kızım garik-i mezburenin dumur-u beyyine müte'alik da'va ve nizâ'm yokdur bâ'is'uş-şer' ba'de'l-yevm benden veya vekilimden husus-u mezbure-i müte'alik da'va ve husumât-ı müsadere olursa ledi'l-hükkâm'ül-kirâm makbule ve mesmu' olunub yed-i talebe def' olunduğı mezkuru mâcera ve mesmu' ve mâmeza ola fi evâhir-i şehri muharrem'ül-haram sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :27 Belge No:61

Mahmiyye-i Amasya Mahallatından Helkis mahallesi sakinlerinden sahib'ül-kitab Es-Seyyid Halil Efendi ibn Hüseyin nam kimesne mahfil-i şer'-i şerifede Pervane Bey mahallesi sakinlerinden olub vefât iden Hacı nam hatunun zevci el-Hâc Musalli bin

Mehmed nam kimesnenin Sadri oğlu olub canibinden husumete ber nehc'üş-şer'-i vekalet-i sabite olan Mehmed Çelebi nam kimesne mahzarında takrir-i kelim ve ta'bir-i min'el-merâm idub müteveffât-ı mezbure Hacenindi zevci ve vârisi Ömer zide Enmer ceddin 'Abdu'l-lâh ile müteveffât-ı mezbure Hacenin validesi Esmahan li-ebeveyn karındaşlardır babanın ismi Tefvik ve analarının ismi Eminedir müteveffât-ı mersûmenin vârisi Enmer ile zevci müvekkil-i merkum el-Hâc Musalliyeye mahsuredir varis-i ahri olmamağın muhaleffâtı mezkurede nisf-ı bi-tariki'l-ers'üş-şer'-i bana intikâl iylemişdir taleb derim didikde gıbbe's-su'âl ve'l-inkâr ve şer'ül-istihâd 'udul-u müslimiyyeden Süleyman bin Ahmed li-ecli'ş-şehadet hâziran olub müdde-i mezbur Halil Çelebi müteveffât-ı merkume Hacenindi zevcim ve vârisler zirâ müdde-i mezburun cediti 'Abdu'l-lâh ile müteveffât-ı merkumenin anası Esmahan li-ebeveyn karındaşlardır baba ismi Tefvik ve analarının ismi Eminedir müteveffât-ı mezburenin verâseti müdde-i merkumdan ile zevci müvekkil-i mersûm münhasiredir ve ırs-i ahz yokdur biz bu hususa şâhidleriz şehâdet dahi iderim deyu edâ-i şehâdet-i şer'-i idub gıbbe ri'âyete şerâitü'l-kabûl hisse-i kabulde vâki' olub kaza-i Ladikden Hüseyin bin Yusuf ve Mahmud bin Ahmed nam kimesneler li-ecli'ş-şehâdet hâziran olub hala mahle-i mezbure Helkisten olub muhaddirât ve müstevirâtdan olmalarıyla meclis-i şer'-i huzurları mûna'zir ve gayrı mümkün olan Ayşe ve Emine nam hatunlar müdde-i mezbur Halil Çelebi müteveffât-ı merkumenin anası Ümmühan li-ebeveyn karındaşlardır babanın ismi Tefvik ve analarının ismi Eminedir mezbure Hacenin verâseti müdde-i merkum Halil ile zevci müvekkil-i mersûm mahsuredir vâris-i ahr yokdur bizler bu hususa şâhideleriz şehâdet dahi ideriz bizler dahi şahid olub bizim lisanımızda şehâdet iyeleriz deyu bizi eşhâd itdiler biz dahi husus-u mezbure mekumatân Ayşe ve Emine lisanlarından şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyu edâ-i şehâdet-i şer'-iye iylediklerinde şehâdetleri ba'de'l-'add şerâit'üş-şehâdet hisse-i kabulde vâki' olub müdde-i mezbur müteveffât-ı merkumenindi zevci ve vârisi ve muhaleffâtından nisf-ı müstehak olub teslim olmasına hükm-i birle mâhûvel-vaka'-i 'ali vuku' bi't-taleb ketb olunub yed-i talebe def' olunduğu vakt-i hâcetde kaşif mâcera ola fi evâhir-i muharrem'ül-haram sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :28 Belge No:62

Mahmiyye-i Amasyada bi'l-fi'il mütesellim olan zuhr'ul-akran Hüseyin Ağa zide kadruhu mahfil-i şer'-i mahmiyye-i mezbure mahallesinden el-Hâc İlyas mahallesi

sakinlerinden Mehmed bin Beyri nam kimesnenin ihzâr ve mahzrârında üzerine takrîr-i kelâm idub işbu mezbur Mehmedin sagir-i mürehhime kızı Ayşe ölmüş mucib'uş-şer'iş-şerife mevlâ olmayub cevabı tahrîr ve lâzım-ı inza'sı icrâ olunmak matlubumdur didikde gıbbe's-sû'âl mezbur Mehmed cevabında Kurb nam mevzi'de 'indâllâhe bi-ve'l-cirân ma'lum'ul-hudud olan bağında nehr kenarında esvab-ı gusl iyledikde düşüb bi-emrullah-i gark oldu didikde müşârün-ileyh mütesellim ağa huzurunda minvâl-i meşrûh üzere sadr olan kelâmının oluncak sıdk-ı makâline beyine taleb olundukda udûl-u müsliminden ve sikât-ı mû'ahhidinden Ali bin İbrahim ve Ahmed bin Mehmed nam kimesnelerin ecli'ş-şehâdet hâzirân olub gibb'el-istişhad'uş-şer'i'l-şerife fi'l-hakika zikr olunan bağın yanında bağında gusul iderken merkûme-i murahhime mezkûr bağda esvabı gusl iderken nehre düşüb garik oldu böyle gördük bu hususa şehâdet dahi ideriz deyu edâ-i şehâdet-i şer'i iylediklerinde ba'de'l-ta'dîl makbule olmağın muma-ileyh bi-vech mu'ârizadan men' olunub mâhûvel-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi evâsıt-ı saferi'l-hayr sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :28 Belge No:63

Mahmiyye-i Amasya mahallatından el-Hâc İlyas mahallesi sakinlerinden el-mümâsil ve el-mukırrân Nuzuh ağa bin Süleyman Çelebi mahfil-i şer'iyeye gelub mahle-i mezburede vâki' olub hala tasarrufumda olan bir haddi el-Hâc Mustafa mülki ve bir haddi Ömer Çelebi Mülki ve bir haddi nehr-i kebir ve bir haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd ve mümtâz olan bağında muntehi iki fevkâni ota ve bir sofa ve bir kelâm-ı hadıme ve müştemil olub ba'de-inkırazi'l-evlâd mahle-i mezburede vâki' meclis-i şerifede imam olan vakf ve şart olan mütevellinin kibel-i şer'iden üzerine nâ'ib ve mukavvim-i irsâl olunub nufusum olunması merâmımdır didikde câiz-i şer'ide nâ'ib Mehmed Ağamız ve ustaz mimârlardan ve usta Hasan ve sâ'ir zeyl kitabdan mestûr'ul-esami olan bi-garzi müslimin ile menzil-i merkûmı olunmuş beş esedî gurûşu tanzîm olunub ziyâde kıymet itmediği tahmîn olunduğu müşârün-ileyh nâ'ib ve mezbûr usta Hasan gelub ihbâr iylediklerinde ba'de'l-yevm curûf-u sebîl me'luf ketb olundu fi evâsıt-ı saferi'l-hayr sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :29 Belge No:64

Mahmiyye-i Amasyada bi'l-fi'il mütesellim ve voyvoda ve odalık Mukâta'sı mültezimi olan iftihâr'ül-emâsil ve'l-akran Hüseyin ağa mahfil-i şer'ide işbu hazır bi'l-

meclis olan orta boylu ala gözlü saruşun Dilaver bin ‘Abdu’l-lâh nam emred mahzarında takrîr-i da’va idub mezbûr Dilaver Günyüzü nam kaza sakinlerinden Mehmed ağa nam kimesnenin abd-ı müşterâsı olub mülkimde ukba-ibakı iylediği istima’ olunmağın ahz ve meclis-i şer’i ihzâr iyledim su’âl olunub bana teslim ve nafaka ta’yin olunmak matlub ve merâmımdır didikde gıbbe’s-su’âl mezbur Dilaver veche meşrûh üzre ukba-ibakı itirâfla cevab virmeğın teslim olunub tarih-i kitabdan kendüye ve bir daş kırsrağına yevmi otuz akce nafaka ta’yin olmağla işbu heze’l vesika-i ‘ali mâhûvel-hakika ketb ve imlâ ve yed-i tâlebe def’ ve i’tâ olunduğı mezkur mâcera ve mübin-i mâmeza ola fi evâ’il-i muharrem’ül-haram sene hamse ve seb’in ve elf

AŞS. Sayfa :29 Belge No:65

Amasyada mütesellim ve beyt’ül-mâl mukâtası mültezimi olan Hüseyin Ağa zide kadruhu’l-tevki’-i ‘âli gâib ‘ani’l-beld Encili nâ’ib hükmen meselesi kendi mü’bininde mestûre olduğı üzere hala ahr-i diyârda sakin olub mahmiye-i mezbûre mahallatından Kazgancı mahallesi sakinlerinden gâ’ib-i ‘ani’l-meclis küçük ustaoğlu dimekle ma’rûf Mezsi Serki nam zımmının mahle-i mezbûrede vâki’ bir haddi orta külliye ve bir haddi tarîk-i hâs ve bir haddi Helvacızâde Mustafa Çelebi dükkanı ve bir haddi tarîk-i ‘âmm ile mahdûd ve mümtâz bir kıta’ arazi ve odalık olub mezbûr Serkinin zevcesi Encelü binti Tursi nam zımmiyenin mahfil kazaya ihzâr ve mahzarında üzerine takrîr-i da’vâ idub zikr olunan arazi bundan akdem Agub nam zımmının mülki olub mezbûr Agub Karabaş dimekle ma’rûf rehâna yüz yigirmi esedî gurûşa bey’ ve kabz-ı semen idub mezbûr Karabaş dahi bilâ evlâda müşâhid olub zikr olunan arazi beyt’ül-mâl oldukdan sonra mezbûr Agub arazi-i mezkûreyi Fuzuli Big zâde nam ağaya bey’ ol-dahi mezkûre Serki bey’ iylemiş meclisi’l-şer’i bey’-i sâni câ’iz olunub emânetimiz hasebiyle cânib-i mîri için ahz ve kabz murâd iylediğimde mezbûr Encelü mani’ ve mezâhim olub kendi mutasarrıf olur sû’al olunub cevabı tahrîr ve mezbûrenin kasridane takrîr-i mîri cânibine ahz ve kabz olunmasına hükm olunması merâmımdır didikde gıbbe’s-sû’âl mezbûre Encelü cevabında zikr olunan arazi mezbûr Agub Bigzâde nam Ağaya bey’ ol-dahi zevcim merkûme Serkiye bey’ hala zevcim mülk-i müşterâsı olmasına binâ’en zabt ve tasarruf iyledum deyu mezbûr Agubun müşârün-ileyh Bigzâdeden mukaddem Kara Köbrü başı arazi-i mezkûreyi bey’ idub kabz-ı semen iylediğı münkire oluncak müdde’i muma-ileyh Hüseyin Ağadan sıdk-ı makâline beyyine taleb olundıkda ‘udul-u ricâlden El-Hâc Mehmed bin Mahmud ve Hüseyin bin Zü’l-fikâr ve diğeri Hüseyin bin Derviş

nam kimesneler hâl-i ecli'ş-şehâdet hâzirân olub gıbb'el-istişhad'uş-şer'i fi'l-hakîka müdde-i mezbûr Agub zıkr olunan arazi-i mezbûr Bigzâdeden mukaddem merkûm Karabaş yüz yigirmi gurûşa Fuzuli mezbûr kabz-ı semen iyleyub merkûm Karabaş bâlâ ve ırs-i murâd olunmuşdur bu hususa minvâl-i muharrer üzere bildirur şâhidleriz şehâdet ideriz edâ-i şehâdet-i şer'i idub ba'de'l-'add şerâit'uş-şehâdet makbule olmağın mezbûr Fuzulinin beyyine ve arazi-i mezbûrenin cânib-i mîriye zabt ve ahz olunması hükm-i birle işbu vesikât'ül-enika-i 'alâ-mâ-hüvel-hakîka ketb ve beyyine tâleb def' olundığı vakt-i hâcetde kâşif mâcera ola fi evâhir-i safer'ül-hayr sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :30 Belge No:66

Livâ-i Mahruse-i Amasya mahallatından Gök Medrese nam mahalle sakinlerinden Emine binti Veli nam hatun tarafından vakf-ı ati'z-zikri't-te'cîli ber nehc şer'i sâbit'ül-vekâlet olub mahle-i mezbure sakinlerinden Abdulkadir bin Turhasan nam kimesne mahfil-i şer'i-i nebevide Yörgüç Paşa mescid-i şerifinde imam olan Abdu'l-latif bin Bekir nam kimesne mahzarında bi'l-vekâlet ikrâr ve itirâf idub müvekkilem mezbure Emine bundan akdem zevci olan Mehmed Dede nam kimesneden on sekiz riyal guruşu iştirâ idub hala mutasarrıf olduğu mahmiyye-i mezbure muzafatından İlarıslan nam karyenin malikanesi nisf-ı merhûm müşârünileyh Yörgüç Paşa mescid-i şerifinde imam olanlara bahr-ı yevm 'akib-i salavat-ı mücerrede berat-ı şerif-i sâlavat idub ecr ve savabını zevcine ihdâ ve i'tâ iylemeğın şartı üzerine vakf ve ta'yin iyledi didikde mukırr-ı mezbura su'âl-i meşrûh üzere câri olan bi'l-vekâlet ikrârında el-mukirle el-merkum bi'l-muvâcehe tasdik itmeğın sıhhat-i vakfe hükm olunub mâhûvel-vâki ketb ve yed-i tâlebe def' olundığı vakt-i hacetde kâşif mâcera ve mübin-i mâmeza ola fi evâhir-i safer'ül-hayr sene hamse ve seb'in ve elf min hicreti men lehü'l-i'zzü ve'ş-şeref

AŞS. Sayfa :30 Belge No:67

Medine-i Amasya mahallatından Devehane mahallesi sakinlerinden Ahmed bin el-Hâc Mehmed mahfil kazada li-ebeveyn karındaşı sâhib'ül-kitab Osman Çelebi nam kimesne mahzarında üzerine takrîri da'va ve bast-ı merâm idub işbu mezbur Osman hala mutasarrıf olub zîr-i zabtında olan menzilinden bir mikdar mukatasını bana bey' itmişdir hala zabt-ı merâm iylediğimde bi-veche mâni' olur mucib'uş-şer'i'ş-şerife su'âl olunub cevâbı tahrîr ve mucib'uş-şer'iyi icrâ olunmak matlub ve meramımdır didikde

gıbbe's-su'âl mezbur Osman Çelebi cevâbında merkum Ahmed müdde'isi olan mikdarı sana bey' iyledim deyu edâ iyledim şer'ide mu'ayyer olan icâb ve bey' ile icâb ve bey' iylemedim deyu bey'i münkir olunmak müdde'ie mersûmun müdde'âsı olan mikdarı icâb-ı mu'ayyer ile kenduye icâb itduğune beyyine taleb olundukda ityan-ı bi'l-beyneden 'âcz-i ve kasrı olmağın istihlâf iyledükde mezbur Osman müdde'ie merkumun müdde'âsı olan mikdarı mezbura icab ve bey'-i mu'ayyer-i şer'i itmediğinde yemin-i tekâlif olundukda ol-dahi alâ vakfi'l-mes'ul yemin billahi'l-aliyyu'l 'ali itmeğın mezbur Ahmed bi-vech mu'arızadan men' olunub mâhûvel-vâki gıbbe't-taleb ketb olunur sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :31 Belge No:68

Mahruse-i Amasyada bi'l-fi'il mütesellim ve beyt'ül-mal emini olan iftihâr'ül-emâsil ve'l-akran zide Hüseyin ağa zide gurre bâ'is'ul-kitab Mukırdıç nam zımminin mahfil kazaya ihzâr ve mahzarından üzerine takrîr-i da'va idub Medine-i mezbure mahallesinden Kazgancı nam mahallede vaki' olub hala işbu mezbur Mukırdıç tasarrufunda indâ'l-cirân ma'lumu'l-hudud bir mutaf dükkânı ve halefinde bir mikdar arz-u hâle beyt'ül-mâl olmağla emanetim hasebiyle cânib-i mîri için ahz ve zabt-ı murâd iyledikde merkum Mukırdıç bi-veche mâni' olub kendu tasarruf ider su'âl olunub cevabı tahrîr ve mucibi icrâ olunub kasr-ı yedine beyine ve cânib-i mîri için ahz olunmasına hükm olunmak matlubumdur didikde gıbbe's-su'âl mezbur Mukırdıç cevabında zikr olunan dükkân ve arsa bundan akdem mahle-i mezbure sakinlerinden olub mütevâkibi Delâni Mehmed Beşe ibn Ali nam kimesnenin mülki olub müteveffa-i mezbur Mehmed Beşe babam Mürid-i merkum Mukırdıç üç bin ikiyüz elli akceye bey' ve kabz-ı semeni idub mersûm babam Mukırdıç kırk sene mutasarrıf olur ba'de bana intikâl ve bendahi yigirmi d-tokuz senedir tasarruf iderim mülk-i mevrûs ve meşkalimdir deyu altmış tokuz tarihiyle Ferruh ve Mehmed nam nâ'ibü's-şer'i imzasıyla mameza cihet-i şer'ie ibrâz idub fi'l-cümle kelâm-ı cihet-i merkumede mestur ve mukayyed ve müddet-i mezbure babası mürid-i merkum Mukırdıç zabt idub ba'de yigirmi tokuz sene mersûm Mukırdıçın tasarrufu tâhir ve mubin olmağın merkum Hüseyin Ağa bi-veche mu'arızadan men' olunub mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb ve yed-i tâlebe def' olındığı vakt-i hacetde kaşif mâcera ola fî rebî'ül-evvel sene hamse ve seb'in ve elf.

AŞS. Sayfa :31 Belge No:69

Mahruse-i Amasya mahallatından Dere mahallesi sakinlerinden sahib'ül-kitab es-Seyyid Hüseyin bin Seyyid Ali nam kimesne mahfil kazada li-tevki'-i 'âli gâib 'ani'l-beld Encili nâ'ib hükmen işbu nâsihe hala ahr-i diyârda sakin olub mahmiye-i mezbûrede Kazgancı mahallesi sakinlerinden gâ'ib-i 'ani'l-meclis Asvazdar nam zimminin mahle-i mezbûrede 'indâllâhe bi-ve'l-cirân ma'lûmu'l-hudud menziline vâzu'y-yed olub mutasarrıf olub gâ'ib-i mezbûrun zevcesi Nazlı binti Fezâl nam zimminin ihzâr ve mahzarında üzerine takrîr-i da'va idub târih-i kitabdan beş sene-i mukaddem gâ'ib-i mezbûr Asvazdar 'ala tarîki'l-garz toksan dörd riyâl guruş virub bir seneden sonra taleb iylediğimde ol tarihte silk-i mülkinde menzil-i mezkûrun bana toksan 'aded riyâl gurûşa bâta bi't-tav' bey' idub bendahi işbu iyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûrun kendi zimmetinde olan toksan 'aded riyâl gurûş hakkım takâs idub dörd seneden beru sabuku'z-zikr menzil mülk-i müşterâm olmağla malikâne-i tasarruf iylediğimde işbu mezbûre Nazlı mâni' olub kendi tasarruf idub sû'âl olunub cevabı tahrîr ve lâzım-ı icrâ olunmak matlubumdur didikde gibbe's-sû'âl mezbûre Nazlı cevabında fi'l-hakika zikr-i mezbûr iden menzilde merhûm mezkûr Asvazdar ve Nazlının mülki olduğunu ecelden sakine olurum ve lakin tarih-i mezbûrede meblağ-ı merkûm Asvazdarmı Es-Seyyid Hüseyine toksan 'aded riyâl gurûşa bey' idub semeni olan meblağ-ı mezbûrun kendi zimmetinde merkûm Hüseyinin Toksan 'aded riyâl gurûş hakkımı takas iylediği ma'lûmum değildir didikde müdde'-i mezbûr Hüseyinden sıdk-ı makâline beyyine taleb olundıkda 'udûl-ı ricâlden İbrahim Çelebi bin Ali ve Mehmed bin diger Ali nam kimesne li-ecli's-şehâdet hâzirân olub fi'l-hakika mezbur Asvazdar menzil-i merkûm-ı Es-Seyyid Hüseyine tarih-i mezbûrda toksan 'aded riyâl gurûşa bey' idub semeni olan meblağ-ı mezbûrun müşârün-ileyh Hüseyinin kendi zimmetinde olan toksan 'aded riyâl gurûş hakkım takas iyledi bu hususa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu edâ-i şehâdet-i şer'i iylediklerinde ba'de'l-ta'dîl makbule olmağın mezbûre Nazlı kasırdane beyyine olunub menzil-i mezbûrun mezkûr Hüseyinin mülkine hükm-i birle işbu vesikât'ül-enikatühü 'alâ-mâ-hüvel-hakîka bi't-taleb ketb olundı yed-i tâlebe def' olındığı vakt-i hâcette kâşif mâ-cerâ ola fi gurre-i rebi'ül-evvel sene hamse ve seb'in ve elf.

AŞS. Sayfa :32 Belge No:70

Amasya mahallatından Buzahane mahallesi sakinlerinden Bogos nam zımmi mahfil kazada takrîr-i kelam ve bast-ı merâm idub babam Sadud nam zımmi zimmeti ve kâr ve kesbi ‘adem-i kudreti olup pir olmağla mine’l-vucûh nafakaya ihtiyacı olur ve lakin mûsir ve gani olmağın nafaka ve kisvesi ve sâ’ir mühimmât-ı lâzimesi için kendu malından yüz on beş akce karz ve takdîr olunmak matlubumdur didikde tarihi kitabdan yüz on beş akce takdîr olunub inda’l-ihtiyâc istidâneye ve vakt-i zaferde mezbûr Sadudun malından ahza merkûm Bogosa izn virilub mâ-hüvel-vaki’ bi’t-taleb ketb olındı fi evâil-i rebi’ül-evvel sene hamse ve seb’in ve elf

AŞS. Sayfa :32 Belge No:71

Mahruse-i Amasyada mütesellim ve beytül-mâl emini olan iftihâr’ül-emâcid ve’l-akran Hüseyin zide kudrehu mahfil kazaya sahib’ül-kitab mefâhirü’l-emâsil Mehmed Ağa bin diger Mehmed Aga zide gurre mahzarında bi’t-tav’ ikrâr ve itirâf idub Kazgancı mahallesinde vaki’ bir haddi kendiye ve iki haddi tarîk-i ‘âmm ve bir haddi Helvacızade Mustafa Çelebi nam kimesne dükkânı ile Mahdûd ve mümtâz olup mucib’uş-şer’-i şerife beyt’ül-mâl olan havliyeti hasebiyle işbu mezbur Mehmed Agaya yüz esedi guruşa bâtâ bey’ ve kabz-ı semeni ve teslim ol-dahi iştirâ ve tesellüm iyledi min-ba’d mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı mezburu ikrâr-ı meşrûhunda müşârün-ileyh Mehmed Aga bi’l-muvâcehe tasdîk itdikde sıhhat-i bey’ ve şerâya hükmi birle mâ-hüvel-vaki’ bi’t-taleb ketb olındı fi evâil-i rebi’ül-evvel sene hamse ve seb’in ve elf

AŞS. Sayfa :32 Belge No:72

Mahsure-i Amasya mahallatından Câmî’-i Enderun mahallesi sakinlerinden sahib’ul-kitâb Sinan ve Sultan Şah Veledi Evasi nam zımmiler mahfil kazada li-ebeveyn karındaşları Eydbin nam zımmi mahzarında üzerine takrîr-i da’va idub mezbur babamız Evasi bundan akdem Ebfasil nam mevzi’de ‘indâllâhe bi-ve’l-cirân ma’lûmu’l-hudud bir mülk bağı turab’ idub üçümüz beyyinde her birimize birer hisse ma’iyyete hibe ve temlîk idub ve lakin ana veledi el-Hâc Hasan sınırına varıncaya dek bir hisse nefsiçün el komuş idi hala murad olındı hisse-i mümsik-i mezbûrun mucib’uş-şer’i’ş-şerife bi-vech-i beyyine tevzi’ ve taksîmi murâd iylediğimizde işbu mezbûr Eydbin bi-veche

mâni' olub kendusi müstakbele tasarruf ider sû'âl olunub cevabı tahrîr ol hissedenden kendi hissesinden gayrıdan kasrıdaneye beyyine olunması matlubumdur didiklerinde gıbbe's-sû'âl mezbûr Eydbin cevabında zikr olunan mikdar-ı ma'ıyyetim hissemnin muttasıl olmağla hissemnden olması ihtimâliyle müstakbele tasarruf iderim babamız mürid-i mezbûr ol hissemi kendu nefsiçün emsâl iylediğine beyyine taleb olundukda Gorgi veledi İvad ve Eskizer veledi İvadan nam zımmiler hazırân olub fi'l-hakika mürid-i mezbûr zikr olunan bağı oğulları merkûmlar yedinden tevzi' itdiği hissedenden hâzırlar yedin hisse-i münâza'-i fehâmi kendu nefsiçün emsâl iyledi bu hususa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu edâ-i şehâdet-i şer'i iylediklerinde huzurumuzda vâki' olmağın ol hisse-i mezbûrdan beyinde tevzi' olunması hükm-i birle mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâil-i rebî'ül-evvel sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :33 Belge No:73

Amasya mahallatından Fatihyye mahallesi sakinlerinden Ömer bin Mehmed nam kimesne mahfil kazada Bayezid Paşa mahallesi sakinlerinden olub kerem-i ati'z-zikre vaz'uy-yed ve mülk-i mevrûsiyyet üzere mutasarrıf olub sahib'ul-kitab Ayşe binti Muhiddin nam hatunun zevci ve tarafından husumete nehc'üş-şer'i üzere sâbit'ül-vekâlet olan Sefer bin 'Abdu'l-lâh nam kimesne mahzarında üzerine takrîr-i da'va olub bundan akdem babam mezbur Mehmed fevt olub verâseti bana zevcesi müvekkile-i mezburenin anası Rabia nam hatunun müteveffata mahsure olduğu şer'ân sâbit oldukdan sonra müteveffa-i mezburun muhalefâtında olub İlhak nam mevzi'de vaki' bir haddi Altunoğlu bağı ve bir haddi Mustafa bağı ve bir haddi nehr-i zafer ve bir haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bağdan husus-i şer'ıye bi't-taleb ve zabt murâd iyledikde işbu mezburemizin müvekkilesi merkume Ayşe mâni' olub müstakbele tasarruf ider su'âl olunur cevabı tahrîr ve lazım-ı icrâ olunmak matlub ve merâmımdır didikde gıbbe's-su'âl vekil-i mezbur cevabında zikr olunan bağı müteveffa-i merkum Mehmed yetmiş esedi guraşa zevcesi müteveffât-ı merkûme ile iştirân eder yine iştirâ idub altmış guraşunu müteveffât ve on guraşunun semenini edâ idub ba'd-u kât oğlu mezbur Ömer Hüseyin kısmetinde müteveffa-i merkumun ahre olan on gurûş deyn edâ iylemek üzere zikr olunan bağı müteveffâta virub ol vechle beyyinesinde musâlaha vâki' olmağla müteveffât-ı mezbure Ömerin muvâcehesinde bi'l-nizâ birkaç sene mutasarrıf olub ba'd-u kât mâ-kızı müvekkile-i mezbureye intikâl idub merkuma dahi mülk-i

mevrûsiyyeti olduğuna kâbine-i tasarruf ider didikde gıbbe's-sû'âl ve 'akibet'ül-inkâr vekil-i mezburun minvâl-i meşrûh üzerine mezbur Ömer ile müteveffât-ı merkume beyyinelerinde musâlaha ve şerâfi vâki' olduğuna beyine taleb olundukda 'udûl-u ricâlden Ömer bin İsmail ve Sinan bin Sefir nam kimesneler hâzirân olub fi'l-hakika Hüseyin kısmetinde mezbur Ömerin babası müteveffâ merkumun ahre olan on guruş deynini edâ iylemek üzere mersûm Ömer zıkr olunan bağı müteveffâta virub huzurumuzda musâlaha iylediler bu hususa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu edâ-i şehâdet-i şer'i itdiklerinde ba'de'l-ta'dîl makbule olmağın mezbur Ömer bi-vech mu'ârizadan men' ve zıkr olunan bağın merkume müvekkilemin mülk-i mevrûsiyyetine hükm-i birle mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâsıt-ı Rebi'ül-evvel sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :34 Belge No:74

Amasya muzafatından Zane nam karye sakinlerinden Yuan ve Bersi veled Enduz nam zımmiler mahfil kazada karındaşları Sava nam zımmiyenin zevcesi olub zevc-i aherinden olan Mukadder ve Meşkulema nam sagirelerin kıbel-i şer'iden mensube vasileri Güllü binti Yuan nam zımmiye mahzarında üzerine her birileri da'va ve takrîr-i kelâm idub bundan akdem murid olan karındaşımız mezbur Savanın vâriseti bizlere ve zevcesi merkume Güllüye mahsure olub muhallefâtından olub Kızıl yer dimekle ma'rûf mevzi'de vâki' 'indâllâhe bi-ve'l-cirân ma'lûmu'l-hudud bağdan hisse-i şer'imizi taleb iylediğimizde mezbure Güllü merkume sagireler tarafından müstakbele mutasarrıf olub mani' olur sû'âl olunub cevabı tahrîr ve lâzım-ı icrâ olunmak matlubumdur didiklerinde gıbbe's-sû'âl merkume cevabında zevcem murid merkum mezbur sagirelerin babalarından intikâl iden nukuddan on guruşu istikrâz idub mukabelesinde zıkr olunan bağı mezbure-i sagirelere hibe ve temlîk iyledi ol sagirelerin mülk-i mevhûb-ı mevzi'leridir didikde 'akib'ul-inkâr Hasan bin Ali ve Baba bin Demüri veledi Yasif nam kimesneler hâzirân olub fi'l-hakika murid-i mezbur Sava zıkr olunan bağı mezkure sagirelerin kendu zimmetinde olan on guruşu ledi mukabelesinde mezburelere hibe ve temlîk ve bizleri eşhâd iyledi bu hususa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu edâ-i şehâdet-i şer'i iylediklerinde makbule olmağın mezburân zımmiler bi-veche mu'ârizadan men' olunub zıkr olunan bağı merkume sagirelerin mülki mevhûbudur hükm olunur mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâhir-i Rebi'ül-evvel sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :34 Belge No:75

Mahruse-i Amasya mahallatından Birinçci mahallesi sakinlerinden bâ'is'ul-kitab Es-Seyyid Hüseyin Çelebi ibn Mustafa nam kimesne mahfil kazada Hallac zade Mehmed Aga nam müteveffânın vasi muhtarı Karatay mahallesi sakinlerinden el-Hâc İsmail nam kimesne mahzarında üzerine takrîr-i da'va idub Sagir Ekin nam mevzi'de vâki' bir haddi Dollabcı Ali bağı ve bir haddi Manin nam zımmi bağı ve bir haddi nehr-i kebir ve bir haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bağ Ümmiyeddin nam kimesnenin mülk-i müşterâsı olub ba'de vefâta sulbi oğlu Ahmed nam mefkûda intikâl itmeğle işbu mezbur el-Hâc İsmailin mevzisi müteveffa-i merkum Mehmed ağa emânete teslim olunub ol-dahi emânete tasarruf ider idi hala emânete ben zabta murâd iderim işbu mezbur el-Hâc İsmail sû'âl olunub cevabı tahrîr ve lâzım-ı icrâ ve emâneti bana teslim olunması matlubumdur didikde gıbbe's-sû'âl mezbur el-Hâc İsmail cevabında olan müdde-i mezbur Es-Seyyid Hüseyin mefkûd-ı mezkurun emmisi oğlu idiki vesâiyen zikr olunan bağ mefkûd mezburun babası merkûm idenin mülki müşterâsı olub müteveffâ-yı mezbur Mehmed Aganın yedinde emânet-i idiki ma'lûm değildir deyu inkâr ile mukâbele iyledikde müdde-i mevzim mezburdan sıdk-ı makâllerine beyine taleb olundıkda 'udul-u ricâlden İbrahim bin Cafer Beşe ve Mehmed bin Hamza nam kimesneler hâzirân olub fi'l-hakika müdde-i mezbur mefkûd-ı merkumun emmisi oğludur deyu müdde-i mezburun babası merkum Mustafa ile mefkûd-ı mezburun babası mersûm iden karındaşlardır babaları Ceşnici dimekle ma'rûfdur ve zikr olunan bağ mezbûr idenin mülki müşterâsıdır müteveffa-i mezbur Mehmed Aganın yedinde emânetdir deyu husus-ı tevbeyle yoludur şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu edâ-i şehâdet-i şer'i iylediklerinde ba'd'et-te'dîl makbule olmağın zikr olunan bağdan vasi-i mezburun kasrıdane ve müdde-i mezburun emâneti zabt ve tasarruf hükm-i birle mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâsıt-ı Rebi'ül-ahir sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :35 Belge No:76

Mahruse-i Amasya mahallatından Kamerüddin mahallesi sakinlerinden sahib'ul-kitâb Ahmed Beşe ibn Hüseyin nam râcil mahfil kazada Karatay mahallesi sakinlerinden olub merhûm Hallaczade Mehmed Aganın vasi muhtarı ve muhallefâtına bi'l-vesâyet vâz'uy-yed olan el-Hâc İsmail bin el-Hâc Mehmed nam kimesnenin ihzâr ve mahzarında da'va ve takrîr-i kelâm idub işbu mezbur el-Hâc İsmailin mevzisi

müteveffa merkûm Mehmed Agada cihet-i karzdan üçyüz ‘aded esedi guruşa hakkım olub ikiyüz esedi guruşu edâ idub hala yüz esedi guruş hakkım bâki kalmışdır işbu mezbura sû’âl olunub cevabı tahrîr ve lazım-ı icrâ ve müteveffa-i mezburun mülkünden edâsına hakkım olunmak matlubumdur didikde gıbbe’s-sû’âl ve ‘akibet’ül-inkâr müdde-i mezbur Ahmed Beşeden sıdk-ı makaline beyyine taleb olundukda min’el-‘udûl İbrahim Big ibn Mustafa Rusvan bin ‘Abdu’l-lâh nam kimesneler hazirân olub ba’de’l-iştihâd’üş-şer’i müteveffa-i mezbur Mehmed Aga müdde’-i merkum Ahmed Beşeden ‘ali sebil’ül-karz üçyüz aded esedi guruşu olub ikiyüz esedisini ibkâ ve teslîm hala zimmetimde mezbur Ahmed Beşenin meblağ-ı merkumdan yüz esedi guruşu hakkım vardır deyu huzurumuzda gayrımızda ikrâr ve bizleri eşhâd iyledi müteveffa-i mersûmun minvâl-i meşrûh üzere olan ikrârına şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu edâ-i şehâdet-i şer’i iylediklerinde ba’de’l-te’ dîl makbule oldukdan sonra tekrar zikr olunan yüz esedi guruşu hakkım ikrârından sonra müteveffa-i mezbure istiklâl-i ahz iylemedüğünü müdde-i merkum Ahmed Beşeye yemin-i tekâlif olundukda ol-dahi alâ vakfi’l-mes’ul halef-i billahi’l-aliyyu’l ‘ali iylemeğin meblağ-ı mezbur yüz esedi guruşu müteveffa-i merkumun malından mersûm Ahmed Beşeye edâya vasi mezkure hükm-i birle mâ-hüvel-vaki’ bi’t-taleb ketb olındı fi evâsıt-ı Rebi’ül’-ahir sene hamse ve seb’in ve elf

AŞS. Sayfa :36 Belge No:77

Mahruse-i Amasya sakinlerinden olub merhûm Bayezid Paşa cami’ imâreti evkâfından berât-ı padişahıyla zevâ’id-i havârinü’s-seyyid Mustafa bin El-celal ve Es-Seyyid Ahmed bin Mehmed ve İbrahim ve Mehmed İbni Salih Dede ve Mehmed bin Osman ve Hasan bin Hüseyin ve Es-Seyyid Abdulkerim bin Mehmed ve sâ’irleri meclis-i şer’i evkâf-ı mezbureye bi’l-evlâdiyet ve’l-meşrutıyyet berât-ı şehir-iyârıyla mütevellî olan sahib’ul-kitab Derviş Çelebi ibn Mehmed nam kimesne ihzâr ve mahzarında üzerine her biri da’va ve takrîr-i kelâm idub evkâf-ı mezbureden kendumuze berât-ı padişahıyla bir mikdar vazife ihdâs itdirub birkaç sene berâtımızda ta’yin olunan vazifelerimizi ahz idub bu sene dahi işbu mezbur Dervişden taleb iylediğimizde bi-veche edâdan imtinâ’ ider sû’âl olunub cevabını takrir ve lazım-ı icrâ olunmak matlubumdur didiklerinde gıbbe’s-sû’âl mezbur Derviş cevabında ceddîm müşârün-ileyh merhûm Bayezid Paşa vakfiye ma’mul bahâsında ta’yin itdiği vezâifeden ma-fazl ve zevâid-i evlâdan vakf ve ta’yin itmiştir ve bundan mâ’adâ yedimde vakfiye

mucibince şeyh'ül-islâm Süleyman Abdu's-selâm hazretlerinden bir kıta' fetvâ-i şerife ve vukfunca bir emr-i şerifem vardır bir cümleye nazar olsun didikde nazar olunub fi'l-hakika ve vakfiye ma'mul bahâda ta'yin olunan vezifeden ma-fazl ve zevâid-i evlâdan ta'yin olunduğı mestûr ve mukayyid bulunub ve emr-i şerifede dahi Mehmed sanin vakfına fermân olunmağın ve fetvâ-i şerifenin mezmûnunda evkâf sahihinden olan bir vakfın zevâ'id-i evlâda meşrût olmağla evlâda vakf-ı zevâ'id vakf-ı mutasarruflar iken zeyd-i zeva'id merkûmeden kendune bir mikdar akce vazife ta'yin itdirub berât iderse hala berât-ı mûcibince zevâ'id-i vakfdan vazife-i merkumeye almağa kader olurmu cevabında olmaz buyurulmağın bu mucib-i fetvâ-i şerife ve emr-i 'âla ve vakfiye ma'mûl bahâ muhaddisun mezburun mu'ârızadan men' olunub mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâsıt-ı Rebi'ül-ahir sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :36 Belge No:78

Medine-i Amasyada vâki' Bayezid Paşa Cami'-i şerifi evkâfına bi'l-evlâdiyet ve'l-meşrûtiyyet ve berât-ı şehr-i yâr ile müteveli olan sahib'ul-kitab Derviş Çelebi ibn Mehmed nam kimesne mahfil kazaya gelub takrîr-i kelâm iylediğı müteveli olduğum câmi'-i mezburun bağızı yeri harâbe-i müşerref ve ta'mire eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olub savb-ı şer'iden üzerine varılıb keşf ve ne-mikdar akce ile ta'mîr olunur tahmîn olunub mal-ı vakfdan harc ve sarfına izn virilmesi matlubumdur didikde cânib-i şer'iden Mevlana nâ'ib Mehmed Efendi ve üstâd mi'mârlardan üstâd Hasan nam kimesneler irsâl virub onlar dahi zeyl kitabede esamiyeleri mestûre olan bi-garz-ı müslimîn ile mir-i mezkure varub müşâhede iylediklerinde kubbe için altı bin akce ve mesbah için bin akce ve katli için bin akce ve iki yüz semân kurşun için tamamı birer esediye olmak üzere yigirmi altı bin akce ve istidâya ve kedd için altı bin akce cem'ân ta'mîriye kırk bin akce tahmîn olunduğı Mevlana-i müşârün-ileyh mahal-i mezburede tahririnde meclis-i şer'ide ihbâr- takrîr itmeğın ta'mîr ve mal-ı evkâfdan harc ve sarfına merkum müteveliye izn virilub mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâsıt-ı şehr-i Rebi'ül-ahir sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :37 Belge No:79

Medine-i Amasyada vâki' merhûm Bayezid Paşa evkâfına bi'l-evlâdiyet ve'l-meşrûtiyyet ve berât-ı şehr-i yâr ile müteveli olan sahib'ul-kitab Derviş Çelebi ibn Mehmed nam kimesne mahfil kazaya gelub takrîr-i kelâm idub evkâf-ı mezbureden

olub Bazar Sofili kürbinde vâki' Sinan oğlu nam hamamın kurna üzerinden kaza'-i savuk su harban idub hala mecrâsı harab olmağla cereyandan fâ'ide olub ve külhanı dahi harabe-i müşerref olub ta'mîre muhtac ve zikr olunan hamamın üzerine cörk lâzım olmuştur savb-ı şer'iden üzerine varılıb keşf ve zikr olunan harabata ne-mikdar akce gider tahmîn olunub mal-vakfdan ta'mîrine izn virmesi matlubumdur didikde üstâd mi'mârlardan üstâd Hasan zeyl-i kitabede mestûr'ul-esami olan müslimin ile ol hamamın üzerine varılıb zikr olunan harabatın ta'mîr ve termîme beş bin beş yüz toksan tokuz akce tahmîn-i sahih ile tahmîn olunmağın mütevellî mezbura mâl-ı vakfdan harc ve sarf ve ta'mîr izni virildikten sonra mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâsıt-ı şehr-i Rebi'ü'l-ahir sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :38 Belge No:80

Amasya kazasına tabi' Zire nam karye sakinlerinden bundan evvel Murâd olan İvad nam zımminin sulbi oğlu Mihail nam sagirin validesi ve mürebbiyesi ba'is'ul-kitâb Nazlı nam zımmiye mahfil-i şer'iyeye gelub sagir-i mezbure babası murid-i merkum muhallelâtından ırs-i şer'ile intikâl ve isabet iden malda nafaka ve kisvesi ve sâ'ir mühimmât-ı lâzimesi için yevmi dörder akce takdîr olunmak taleb iderim didikde hakim mevki'-i kitab müstetâb vech-i meşrûh üzere sagir-i mezbure babası merkumdan intikâl ve isâbet iden nafaka ve kisvesi ve sa'ir harc-ı lazıma için tarih-i kitabdan yevmi dörder akce takdîr idub indâ'l-ihtiyâc istidâneye ve vakt-i zaferde rucû' merkume Nazlı izn virmeğın mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi 'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ışrın min Zilhicetü'ş-şerîfe sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :38 Belge No:81

Merzifon sakinlerinden olub bundan mukaddem murid olan Akub veled Bihabbar nam zımminin oğlu İlkan nam sagirin validesi ve mürebbiyesi sahib'ul-kitab Melike nam zımmiye mahfil kazada takrîr-i kelâm idub sagir-i mezbure babası murid-i merkumdan ırs-i şer'ile isâbet iden malından nafaka ve kisvesi ve sa'ir zarûret-i lazimesi için yevmi beşer akce takdîr olunmak matlubumdur didikde hâkim mevki'-i kitâb müstetâb sagir-i mezbure babası murid-i merkumdan ırs-i şer'ile isâbet iden malından nafaka ve kisvesi ve sâ'ir emr-i lazıme için tarih-i kitâbdan yevmi beşer akce takdîr idub vakt-i zarurette istidaneye ve vakt-i zaferde rucû' mezbure Melike izn

virmeğin mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fî evâhir-i Zilhiccetü'ş-şerîfe sene erba' ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :38 Belge No:82

Amasya mahallatından Gök Medrese mahallesi sakinlerinden Abre binti Mustafa nam hatun meclis-i şer'ide Ahi Sadeddin mahallesi sakinlerinden sahib'ul-kitâb Ayşe ve Hanım Yeti el-Hâc Banu nam hatunlar tarafından ikrâr-ı ati'z-zikri tasdîke vekiller olub vekâletleri ber nehc-i şer'-i sâbit olan mezburtânın zevceleri Hüseyin Çelebi ibn Hasan ve Mehmed bin 'Abdu'l-lâh nam kimesneler mahzarlarında bi't-tav' ikrâr ve itirâf idub Ömer dede kürbünde vâki' bir haddi el-Hâc 'Abdu'l-lâh bağı ve bir haddi Kara Abdi ve bir haddi nehr-i kebîr ve bir haddi târîk-i 'âmm ile mahdûd olan mülk-i bağ hissemi eşcâr-ı müsmîre ve gayrı müsmîresiyle işbu mezburların müvekkileleri merkumtâna altmış esedi guruşa 'ali'l-iştirâsı bâtâ bey' ve teslim ve kabz-ı semeni onlar dahi iştirâ ve teslim iylediler min- ba'd mezburtânın mülk-i müşterâlarıdır keyfe mâ yeşâ'ân mutasarrıf olsunlar didikde mukire-i mezbure bi-vech-i meşrûh üzere olan ikrarında el-mukirlehâma el-mekûmân bi'l-vekâlet tasdîk ve tahkîk itmeğin sıhhat-i bey ve şerâyâ hükm-i birle mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı rebi'ü'l-ahir sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :39 Belge No:83

Mahruse-i Amasya kalâ'-i Bâlâ sakinlerinden sahib'ül-kitab Es-Seyyid Emrullah Çelebi ibn İsmail nam mahfil kazada karındaşı Es-Seyyid Ahmed Çelebi mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idub bundan akdem babamız mezbur İsmail vefât idub verasiyeti bana ve karındaşım merkum Es-Seyyid Ahmed ve kız karındaşım Cemile nam hatun münhasire olduğu şer'ân sâbit ve zâhir oldukdan sonra muhallefât-ı beyyinizde bi'l-farîzeti'ş-şer'iyye tevzi' ve taksîm olunub muhallefât-ı mezburenden hisse-i şer'iyem için bağallar içinde vaki' ol muhallefâtdan bir haddi el-Hâc Mustafa dükkanı Gök Öbekli Hasan Beg dükkanı ve bir haddi târîk-i 'âmm ve bir haddi Habuce Mehmed nam kimesne hanı ile mahdûd olan bir bâb dükkan bana ta'yîn ve temlik olunub Hüseyin kısmetden ila bu menen haza zikr olunan dükkanı ber veche istiklâl-i tasarruf itmişken halâ işbu mezbur Es-Seyyid Ahmed bi-veche mu'ârıza idub hisseye iddi'â ider sû'âl olunur cevabı takrîr ve lâzım-ı icrâ olunmak matlubumdur didikde gibbe's-su'âl ve 'akibet'ül-inkâr müdde-i mezburdan sıdk-ı makaline ittihâd olundıkda

mine'l-'udûlî'y-yed Ömer Çelebi ve Es-Seyyid Ahmed Çelebi İsa Çelebi nam kimesneler hazirân olub fi'l-hakika zikr olunan muhallefât taksîm olunduğı çünde müdde-i mezbure dükkan-ı mezbur hisse-i şer'iyyesi için huzurumuzda ta'yîn ve temlik olunub merkum Es-Seyyid Ahmed ve mezbure Cemile dahi vech-i mezkure razı oldular bu hususa şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyu edâ-i şehâdet-i şer'ie iylediklerinde bade't-te'dîl makbule veche kabûle mevzû'le olmağın mezbur Ahmed bi-vech mu'ârizadan men' olunub zikr olunan dükkan-ı mezbur Emrullahın menkal-i mülkine hükm-i birle mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı Cemâziye'l-evvel sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :40 Belge No:84

Amasya mahallatından Bayezid Paşa mahallesi sakinlerinden Fatma binti el-Hâc Hüsrev nam hatun mahfil kazada Hâlzadesi sahib'ül-kitâb Mehmed ibn Asım nam kimesne mahzarında bi't-tav'üs-sâf ikrâr ve itirâf idub Zire Köbrüsü kürbünde vaki' haddini Arpacızade Mehmed Efendi bağı ve bir haddi kala' kethüdası Halil ağa bağı ve bir haddi el-Hâc Osman bağı ile mahdûd ve mümtaz olan bir tahte mülk bağımanı eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmiresiyle ve yine silk-i mülkümde münsalik olub mahle-i mezburede vâki' 'abde'l-hayran mâlum'ul-hudud bir otalı müştemil ve havî menzilimi işbu mezbur Mehmede hibe-i sahih-i şerife ile hibe ve teslîm ve ol-dahi meclis-i hibede ittihad ve kabz ve kabûl ve ta'vîz iyledi min- ba'd mezkur bağ ve menzil-i mülk mevhubdur keyfe mâyeşâ' mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı mezburu menzil-i meşrûh üzere cârî olan ikrârında el-mukırrle el-merkum bi'l-muvâcehe tasdik ve tahkik itmeğın sıhhat-i hibe ve ittihadba hükm-i birle fi evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :40 Belge No:85

Mahruse-i Amasya mahallatından Saray mahallesi sakinlerinden Ümmühan binti el-Hâc Hüseyin nam hatun mahfil-i şer'ide Ulvi nam karye sakinlerinden sahib'ul-kitab Osman turâbı nam kimesne mahzarında bi't-tav'ihâ ikrâr ve itirâf idub mahle-i mezburede vâki' bir haddi Kerkör zımmi mülki ve bir haddi el-Hâc Müsli mülki ve haddini târîk-i 'âmm ile mahdûd olub zevcimden mihrim mukâbelesinde bana temlik olunan fevkâni üç ota ve bir içöri müştemil mülki menzilimi cemi'-i tevabi' ve'llevahikle işbu mezbur Osmana yüz yigirmi altı esedi guruşa bâtâ bey' ve teslîm ve

kabz-ı semeni ve ol-dahi iştirâ ve tesellüm iyledi min- ba'd mülk-i müştêrâsıdır keyfe mâyeşâ' mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı mezbureyi ikrâr-ı meşrûhunda el-mukırrle el-merkum bi'l-muvâcehe tahkîk ve tasdîk itmeğın sıhhat-i bey' ve şerâya hükm-i birle mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :40 Belge No:86

Mahruse-i Amasya mahallatından Kurşunlu Mahallesi sakinlerinden sahib'ül-kitab kıdvet'ül-kuzât veziret'il-evlât Halil Efendi ibn Mehmed Efendi zide fazlehu mahfil-i şer'ıye mahmiyye-i mezbure mahallatından Seyfeddin mahallesi sakinlerinden olup sipahiyandan olan Mehmed Beg ibn İlyas nam müteveffânın li-ebeveyn karındaşı ve ebnâ min kibel-i şer'iden mensûb vasi ve muhallefâta bi'l-vesâyete vaz'uy-yed olan Hafız Mustafa nam kimesnenin ihzâr ve mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idub bundan akdem müteveffâ-yı mezbur Mehmed Medine-i Halebden gelürken yolda nehb ve gâret olunub menziline kidumundan sonra benden istikrâz idub ben dahi bin riyal guruş ikrâz itdum hala meblağ-ı mezbur bin riyal guruşu müteveffâ-yı merkum Mehmedin zimmetinde hakmıdır işbu vasi-i mezbur Hafız Mustafaya sû'âl olunub cevabı tahrîr ve mucîb-i şer'-i icrâ olunur müteveffâ-yı mezburun muhallefâtından edâsına hükm ve beyyine olunmak matlubumdur didikde gıbbe's-sû'âl vasi-i mezbur Hafız müdde-i müşârün-ileyh Efendinin cümle kelâmın inkâr ile mukabele iyledikde müdde-i mezburdan sıdk-ı makali ve vakf-ı munbagâsına beyyine taleb olundukda min'el-'udül el-Hâc Ali bin Abdulkadir ve İbrahim Big ibn diger Ali nam kimesneler hâziran olub fi'l-vâki' müteveffâ-yı mezbur Mehmedin yolda nehb ve gâret olunub kidumunda müdde-i mumaileyh Halil efendiden istikrâz idub müdde-i mezbur dahi huzurumuzda müteveffân merkuma bin riyal guruşu ikrâz iyledi bu hususa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu edâ-i şehâdet-i şer'ı iylediklerinde bade'l-ta'dîl makbule veche kabûl oldukdan sonra tekrar vasi-i mezbur talebiyle müdde-i merkum Halil Efendiye hibe ma-'ivazühü ve sulh ma-birle ve istifâden bir sene ile müteveffâ-yı mezburun zimmetini ibrâ ve iskât iylemeduğın için tekâlif olunub ol-dahi alâ vakfi'l-mes'ul halef-i billahi'l-aliyyu'l 'ali iylemeğın vasi-i mezburun muhallefât-ı merkumeden meblâğı mezbur bin riyal guruşu müdde-i merkum Halil Efendiye edâsına hükm-i birle mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :41 Belge No:87

Mahruse-i Amasyada bi'l-fi'il mütesellim ve Emin-i beyt'ül-mâl olan zuhr'ul-akran Hüseyin Aga zide kadrehu tarafından ati'z-zikri ikrâr ve tescile vekil olub ber nehc-i şer'-i sâbit'ül-vekâlet olan Hüseyin Çelebi ibn Taceddin Efendi mahfil kazada ba'is'ul-kitâb fazâ'il-i şî'âr ve'l-mefâref-i disâr medine-i mezburede bi'l-fi'il mukayyid olan Ebusuud Efendi hazretleri zide fazlehu tarafından tasdîke vekil olub 'ali'l tarîk'uş-şer'-i sâbit'ül-vekâlet olan Mustafa Çelebi ibn Ali nam kimesne mahzarında bi'l-vekâlet ikrâr ve itirâf idub bundan akdem müvekkilem emin-i mezbur Hüseyin Aganın bi'l-emânet ahz iyleduğu reis'ül-asl Dilaver nam 'abdu'l-baki'nin bir mûcib-i kanun şehr-i yârı müddet-i arifiyesi tamam olmağla kıbel-i şer'iden bey'ine istidane olundukda izn ve icâzet virilmiş idi el-haletü hâze mezkur Dilaver sevk-i sultanide beyne't-talib ve'r-râgıbince eyyâm-ı merâmında olunub rağbet-i bes bi'l-külliyeye münazat olundukdan sonra otuz bir esedi guruşdan Efendi müşârün-ileyh üzerinde karar idub ziyade ile ahz-ı taleb ve rağbet zuhur itmemeğin müvekkilem emin-i mezbur Hüseyin Aga merkur Dilaveri emaneti hasebiyle işbu mezbur Mustafa Çelebi müvekkile mumaileyh Efendi hazretlerine meblağ-ı mezbur otuz bir esedi guruşu kıymetli bir tavari bargîr ile ve altı guruşu kıymetli bir alaca batrik el-mukâyaza bey' idub her birileri kabz-ı müşterâ ve teslim-i mebi' iylediler min- ba'd zikr olunan 'abd-ı mezbur efendinin mülki ve mezkur müvekkilem merkur Hüseyin Aganın bi'l-emânet mülkidir didikde mukırr-ı mezbur bi'l-vekâlet ikrâr-ı meşrûh ve muharrerinde el-mukırrle el-merkur bi'l-vekâlet tasdîk itmeğin sıhhate hükm-i birle mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olunub yed-i talebe def' olunduğı vakt-i hacetde ihticâc idile fi evâhir-i Cemâziye'l-evvel sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :42 Belge No:88

Mahmiyye-i Amasya mahallatından Seyfeddin mahallesi sakinlerinden olub vefât iden merhûm Mehmed Beg ibn İlyas nam müteveffânın sulbi oğulları Ali ve Osman ve sulbiye kızı Aliye nam sagirler ve sagirenin kıbel-i şer'iden mensûb vasileri ve müteveffâ-yı mezburun li-ebeveyn karındaşı Hafız Mustafa nam kimesne mahfil kazada Kurşunlu mahallesi sakinlerinden sahib'ül-kitâb Hasan beşe ibn el-Hâc Kasım nam kimesnenin karındaşı ve tarafından tasdîke vekil olub 'ala tarîk'us-subût'uş-şer'-i vekaleti sabite olan Mustafa beşe mahzarında bi'l-vesâyet ikrâr ve takrîr-i kelâm idub

merhûm-ı mezburun Akabelli nam mevzi'de vaki' olan bir haddi Yusuf aga bağı ve bir haddi Mehmed Ali bağı ve bir haddi nehr-i kebir ve bir haddi tarîk-i 'amm ile mahdûd olan bağı oğulları mezburân ve kızı mezbureye intikâl idub ve lakin müteveffa-i mezbur medyûnât vefât idub nukud ve menkûlden deynine vefâ ider malı olmaduğun 'udul-u müsliminden cemm-i gafîr ve cem'-i kesîr ihbâr idub zikr olunan bağın zaruret-i dîn için bey'i lazım oldukda savb-ı şer'ide bey'ine izn ve icâzet virilub bey'e arz olunmağın işbu mezbur Mustafa Beşe müvekkili merkur Hasan Beşe üzerinde altıyüz on esedi guruşda karar idub ziyade ile taleb-i ahr-u râgib gayrı olunmayub mezkur bağın semeni misli olundukda vesâyetim hasebiyle mezbur bağı cemî' tevâbi' ve levâhıkla ve hukuk-u murâfiki ile müvekkil-i merkur Hasan Beşeye meblağ-ı merkur altı yüz on esedi guruşa heftede üç yüzbeş ile bâtâ bey' ve teslim-i mebi' ve kabz-ı semeni ve oldahi iştirâ ve teslim iyledi min- ba'd mülk-i müşterâsıdır keyfe mâyeşâ' mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı mezburu bi'l-vesâit ikrârında el-mukırrle el-el-merkur bi'l-vekâlet tasdîk ve tahkîk itmeğın sıhhat-i bey' ve şerâya hükm-i birle mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı evâhir-i Cemâziye'l-evvel sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :42 Belge No:89

Medine-i Amasya mahallatından Şamlular mahallesi sakinlerinden olub kerem ati'z-zikri evlâdiyyet ve meşrutiyet üzere tasarruf iden Allahverdi bin Mezbu nam kimesne mahfil kazada sulbiye kızı sahib'ul-kitab Esmahan nam hatunun zevci ve tarafından tasdîk-i vekil ve vekalet-i 'ala tarîk'us-subût'uş-şer'-i sâbit olan es-Seyyid Mehmed bin 'Abdu'l-lâh nam kimesne mahzarında ikrâr ve itirâf idub mahmiyye-i mezbure kürbinde vâki' bir haddi Ahmed Big bağı ve bir haddi Danişmendoğlu bağı ve bir haddi nehr-i kebîr ve bir haddi tarîk-i 'amm ile mahdûd olan bağı evlâd evlâd evlâda vakf ve meşrût olub evlâdan olduğumla nevbet-i tasarruf bana isâbet idub tasarruf iderdim ve lakin zikr olunan bağı harabe-i müşerref olmağla icâresi enfa' olub işbu mezbur Es-Seyyid Mehmedin vekili ve zevcesi kızım mezbure Esmahan otuz esedi guruşa ahret-i mu'accele ve senevi yigirmi beş akce ahret-i mu'accele ile taleb ve râgibe oldukda mezkur bağın Dollabbaşı nam mevzi'den 'azami on iki kulac ve tülani tarîk-i 'âmmndan nehr-i kebîr-e müntehi oluncaya dek tarih-i kitabdan toksan tokuz sene tamamına değın otuz üç senede bir 'akd olub sâninin istidâsı 'akd olan ittihabı olmak üzere otuz üç 'akd ile icâre toblamı icâre iden meşâyih-i kirâm 'aleyhimi'l-rahman ve'l-rûsvân mine'l-takrîrû'l-kelâm kûl-ı şerifleri üzere müvekkilem mumaillehyaya ahret-i

mu'accele mezbure otuz esedi guruşu ve ahret-i mucible merkumesinin yigirmi beşer akceye icâru zikr olunan ahret-i mu'accele-i mezbure otuz esedi guruşu mezbure Esmahan bundan kabz itdim mezbure dahi veche meşrûh üzere Esmahana mesûl ve meblağ marû'l-zikr otuz esedi guruşu bana edâ ve teslim iyledi didikde vekil-i mezbur Es-Seyyid Mehmed Çelebi bi'l-vekâlet tasdik ve tahakkuk itmeğın mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâ'il-i Cemâziye'l-ahir sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :43 Belge No:90

Mahruse-i Amasya mahallatından Mehmed Paşa mahallesi sakinlerinden olub sefer-i nezaret-i esirede vefât iden Mehmed Beg nam kimesnenin sulbi oğlu Mustafa nam sagîrin tesviye-i umur için vasi-i nasb ve ta'yîni lazım olmağın ziver-i diyânetle araste ve hilye-i istikâmet ile piraste olan sagîr-i mezburun cediti işbu ba'is'ul-kitâb Ali nam kimesne savb-ı şer'iden nasb ve ta'yîn olub ol-dahi vesâit-i mezburemi kibel ve hidmet-i lazımasun edâya ta'ahhüd itmeğın mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb ve terkîm ve yed-i talebe def' ve teslim olındığı vakt-i hacetde ihticâc idile fi evâsıt-ı Cemâziye'l-ahir sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :43 Belge No:91

Mahruse-i Amasya mahallatından Şamlular mahallesi sakinlerinden sahib'ul-kitâb Allahverdi bin Mezbu nam kimesne mahfil-i şer'ide takrir-i kelâm ve ta'bir-i min'el-merâm idub Güzgülü magara nam mevzi'de vaki 'indâllâhe bi-ve'l-cirân ma'rufu'l-hudud bağ evlâd evlâd evlâda vakf ve meşrut olub evlâdan olduğunda nevbet-i tasarruf bana isâbet idub hidâmât-ı ikâmetden 'aciz olub iktidârım olmağla harabe-i müşerref olub icâresi icrâ ve enfa' olmağın icâre-i tavîl ile icâre-i mu'accele ve muveccele ile icareme kibel-i şer'iden izn virilmesi matlubumdur didikde 'alası evlâd evlâd evlâda vakf ve meşrûte olan bağ harabe-i müşerref oldukda nevbet-i tasarruf isâbet iden kimesnenin rây-ı hakemle icare meşrû' olmağın icâre mu'accele ve muvacele-i müsliye ile icâre-i tavîl ile mezkur bağı icâr-ı mezkur Allahverdiye izn virilub mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâhir-i Cemâziye'l-ahir sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :44 Belge No:92

Medine-i Amasya mahallatından Şamice mahallesi sakinlerinden olub tarîk-i beyt'ül-lahda vefât iden El-Hâc Mustafa nam kimesnenin sulbi oğulları İsmail ve Ali ve

Hasan ve sulbiyesi Hadice nam sagirunun valideleri ve mürebbiyeleri ve kibel-i şer'iden mensube vasiyeleri sahib'ul-kitâb Ayşe nam hatun mahfil-i şer'ide takrir-i merâm idum sagirun mezburun nafaka ve kisve ve zarûret-i lazımleri için babaları müteveffa-i merkumdan kendülere intikâl iden mallardan yevmi beşer akce cem'an yigirmi akce takdîr olunmasın taleb iderim didikde tarih-i kitâbdan sagirun-ı mezburun nafaka ve kisve ve harc-ı lazımleri için mâl-ı müntakîllerinden yevmi beşer akce cem'an yigirmi akce takdîr olunub vakt-i suretde istidâ ve vakt-i zaferde rucû'u mezbure Ayşeye izn virilub mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâhir-i Cemâziye'l-ahir sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :44 Belge No:93

Medine-i Amasya mahallatından Acem Ali mahallesi sakinlerinden olub vefât iden el-Hâc Musa nam müteveffanın sulbi oğlu Musa nam sagirin valide ve mürebbiyesi Anya nam hatun mahle-i şer'ide takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i min'el-merâm idub sagir-i mezburenin babası müteveffa-i mezburdan intikâl iden malından nafaka ve kisve ve zarurât-ı lazımesi için yevmi beş akce takdîr olunması matlubumdur didikde tarih-i kitabdan sagir-i merkuma nafaka ve kisve ve harc-ı lazımı için mâl-ı müntakilinden yevmi beş akce takdîr olunur vakt-i zaruretde istidâya ve vakt-i zaferde mezbure Anyaya rucu'-i izn virilub mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâil-i Cemâziye'l-ahir sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :45 Belge No:94

Mahruse-i Amasya mahallatından Mehmed Paşa ve Karatay nam mahalleler sakinlerinden Hadice ve Havva binti Mehmed Ağa nam hatunlar câbinden husus-u ati'z-zikrden ibrâya vekîl olub vekaletleri ber nehc-i şer'-i sâbite olan Mehmed Çelebi ibn Mustafa ve Es-Seyyid Osman Çelebi ibn 'Abdu'l-lâh nam kimesneler mahfil kazada Elmacu sahib'ul-kitâb Musalli Ağa mahzarında bi'l-vekâlet i'tirâf idub işbu mezbur Musalli Ağanın zevcesi ve mülk-i menzili içinde maktûlet-i vefât iden müvekkileler mezburtânın kız karındaşları Fatma nam hatun veraseti merkum Muselli Ağa ve müvekkilelerimiz merkumtân-ı mahsure olmağın muhalefâtından olub minvâl ve 'akar ve mihr ve zimmetinden müvekkilelerimiz hisse-i şâ'iyâ'-i şer'iyeleri mukâbelesinde 'ala tarîki'l-harci'ş- şer'i vekâletimiz hasebiyle mezbur Musalli Ağadan yigirmi sekiz bin cem'ân elli altı bin akce ahz ve kabz idub zimmetine ibrâ ve iskât iyledik min- ba'd

müteveffât-ı mezburenin muhalledfât ve diyet-i müte'alik mezbur Musalli Ağa ile da'va ve nizâ' kalmadı didiklerinde mezburânı bi'l-vekâlet câri olan ikrârlarında el-mukırrle el-merkum Musalli Ağa bi'l-muvâcehe tasdik itmeğın berâ'it-i zimmetine hükm-i birle mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâhir-i Cemâziye'l-ahir li-sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :45 Belge No:95

Mahruse-i Amasya mahallatından Mehmed Paşa mahallesi sakinlerinden sahib'ul-kitâb Hadice nam hatunun vekîli ve vekâleti ber nehc-i şer'i sâbite olan Es-Seyyid Osman Çelebi ibn 'Abdu'l-lâh nam kimesne mahfil-i şer'ide mahle-i mezbure sakinlerinden Musalli Ağa mahzarında takrîr-i kelâm idub işbu mezbur Musalli Ağanın zevcesi ve müvekkilem merkume ve Havva nam hatunlara mahsure olmağın Hadicenin kız karındaşı müteveffât Fatma nam hatunun veraseti mezbur Musalli Ağa ve müvekkilem merkume ve Havva nam hatunlara mahsure olmağın muhalledfâtımı bilenlerinden hesâb olunub her birileri hisse-i şer'iyelerin istifâ idub birbirinde kati' da'va ve fasl-ı husumet iyleyub bade'l-yevm mezbur Musalli Ağa müvekkilem merkume Hadice ile birbirinde da'va sâdre olunub ledi'l-hükkâm mesmu' olsun deyu akd-i musalli iylediler merkum Musalli Ağadan sût'âl olunub cevabı tahrîr ve kelâm-ı takrîr olunması matlubumdur didikde mezbur Musalli Ağa cevabında fi'l-hakika müvekkilem merkume ile husus-u mezbure mute'alik da'va ve husumetde birbirimizin zimmetini ibrâ iyledik deyu bi't-tav' mukırr olmağın hafz'ul-me'âl mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâhir-i Cemâziye'l-ahir li-sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :46 Belge No:96

Medine-i Amasya mahallatından Buzahane mahallesi sakinlerinden olub tarih-i kitab senesinde sefer-i humâyunda olan İbrahim Beşe ibn Ali nam râcil tarafından menzil-i ati'z-zikr beyana vekil olub vekaleti Hasan Beşe ibn İbrahim ve Ahmed Beşe ibn Hamid nam kimesneler şehâdetleriyle şer'ân sâbit olan Mustafa Beşe ibn el-Hâc Kasım nam râcil mahfil-i şer'ide sahib'ul-kitâb Mehmed Beşe ibn 'Abdu'l-lâh nam kimesne mahzarında bi'l-vekâlet i'tirâf idub mahle-i mezburede vâki' iki haddi Mahzar Yusuf mülki ve bir haddi Sarraf Ali Beyoğlu Hüseyin mülki ve bir haddi Müslim Ağa mülki ve bir haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub müvekkilem mezbur İbrahim Beşenin mülki olan fevkâni ve tahtâni iki ota-i havi ve müştemil-i cemi' tevâbi ve levâhıkla bi'l-

vekâlet işbu mezbur Mehmed Beşeye yüz altı esedi guruşa bey' ve teslim ve kabz-ı semeni ve ol-dahi iştirâ ve tesellüm iyledi min- ba'd mülk-i müşterâsıdır keyfe mâyeşâ' mutasarrıf olsun didikde mukırr-i mezburun bi'l-vekâlet câri olan ikrârında el-mukırrle el-merkum bi'l-muvâcehe tasdîk itmeğın sahih-i bey' ve şerâya hükmi birle mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâ'il-i receb li-sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :46 Belge No:97

Mahruse-i Amasya mahallatından Bayezid Paşa mahallesi sakinlerinden Es-Seyyid Mehmed Ali bin Sinan Beşe karındaşı Es-Seyyid Mustafa nam sagirin vasi-i şer'isi Es-Seyyid Mehmed nam kimesneler mahle-i kazada Merzifon kazası sakinlerinden ba'is'ul-kitab Mehmed ve 'Abdu'l-lâh ibn Dilaver Ağa nam kimesneler mahzarında bi'l-asalet ve bi'l-vesâ'it ikrâr ve i'tirâf idub Kemiş kazasına bağı Bağluca nam karyede 'indâllâhe bi-ve'l-cirân ma'lûmu'l-hudud tasarrufumuzda olan bir öküzlük ve İçeri nam karyede 'indâllâhe bi-ve'l-cirân ma'rûfu'l-hudud bir öküzlük tarlaları harabe ev yeri ve degirmen ocağını ve bâki tasarrufumuzda olan tarlaları izn-i sahib'ul-arz ile işbu mezbureye kırk beş esedi guruşa bey' ve furuht ve kabz-ı semen ve onlar dahi kabul ve iştirâ iylediler min- ba'd mülki müşterâlarıdır keyfe mâyeşâ' mutasarrıf olsun didikde mukırrân-ı bi'l-asâlet ve bi'l-vesâit câri olan ikrarlarında el-mukırrunıleyh'ul-merkumân bi'l-vicâhen tasdîk ve tahkîk iylemeğın mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâ'il-i receb li-sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :47 Belge No:98

Mahruse-i Amasya kazasına tabi' Ölüsu nam karye sakinlerinden Mehmed Beg ibn Muzaffer Ağa mahfil kazaya yine karye-i mezbure sakinlerinden olub ber veche nevbet-i sefer itmek üzere karye-i mezbure tımarına mutasarrıf olan bâ'is'ul-kitâb Osman bin Temru ve Abdi bin Hasan ve Mustafa bin Hüseyin ve Mehmed bin Kaya Çelebi nam kimesnelerin ihzâr ve mahzarlarında üzerlerine takrîr-i da'va idub karye-i mezbûrede magara önünde viran degirmen kürbünde vâki' tahminen on beş kil tohum ihâta ider Beşkatu tarla ve Hırkaltı nam mevzi'de ve Kayabaşı arası nam mevzi'de tahminen iki kil tohumu isti'âb ider ve kale çayı nam mevzi'de tahminen beş kil tohum ihâta ider cem'ân yigirmi iki kil tohumu ihata ider tasarrufumuzda olan tarlaların bu sene bi-vech işbu mezbûrun tasarruf ve zira'ât itmişler su'âl olunub cevapları tahrîr ve lâzım-ı icrâ ve kasr-ı yedlerine tebeyyüne olunması matlubumdur didiklerinde gıbbe's-sû'âl

mezbûrun cevablarında zikr olunan tarlalar mutasarrıf olduğumuz karye tımârı sipahiye hassa kayd olunub hassa olmak üzere yine tasarruf olunur ve yedimizde olan mevkûfâtıdan müstahrec suret-i defter-i merkûm Mehmed Begın mûvâcehesinde kırâ'at olunub karye-i mezbûrede sipahiye dörd öküzlük arsa zikr olunan tarlalar olduğu münkir oluncak mezbûrun maraladığı tarlalar sûret-i defterde mukayyed olan hassa olduğuna beyyine talep olundukda 'udûl-ı ricâlden Osman bin El-Hâc Ömer ve Ömer bin Mustafa ve Musa bin Veli nam kimesneler hâzirun olub gibbe'ş-şehâded fi'l-hakika sûret-i defterde hassa kayd olunduğu mestûr olan dörd öküzlük arsa zikr olunan tarlalardır mezbûr Mehmed Beg gelinceye dek hassa olmak üzerine tasarruf olunurdu mezbûr Mehmed Begın tasarrufı tağallübdür böyle biluruz şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyu edâ-i şehâdet-i şer'i iylediklerinde ba'd'et-te'dîl makbule olmağın mezbur Mehmed Beg bivech mu'ârızadan men' olunub zikr olunan tarlaların hassa olmak üzere yine tasarruflarına mezbûrûn hükm-i birle mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi fi evâ'il-i recebi'l-ferd sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :47 Belge No:99

Medine-i Konstantiniyye sakinlerinden olub bundan akdem vefât iden Ali Ağa nam müteveffanın vasi-i muhtarı olub vesâyeti ihtiyâriyyesi ber nehc-i şer'-i sâbit olan sa'âdetlü vezir Rûşen Zamir Mehmed Paşa hazretleri taraf-ı 'aliyyesinde husus-ı ati'z-zikr da'vaya vekîl olub vekâlet-i 'ala tarîki's-subûtu'ş-şer'-i sabite olan Kenan Big ibn 'Abdu'l-lâh nam kimesne mahfil-i şer'ide mahmiyye-i Amasya mahallatından Hızır Paşa mahallesi sakinlerinden sahibu'l-kitâb Hadice binti Hüseyin Beg nam hatunun li-ebeveyn karındaşı ve tarafından da'vada husûmete vekîl olub vekâleti mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyeye ile 'ârifâne olan 'Abdu'r-rahim Big ibn Mahi ve Mustafa bin Süleyman nam kimesneler şehâdetleriyle sâbit olan Hasan Big nam kimesne mahzarında üzerine bi'l-vekâlet da'va ve takrîr-i kelâm idub müvekkilem müşârün-ileyh vezirin vasi-i muhtarı olduğu müteveffât-ı merkûm Ali Ağa işbu merkûm Hasan Bigın müvekkilesi mezbûre Hadiceye nâmzed olub yanında bağzı eşyâ-i idâ' iylemiş hala ol eşyayı talep ittiğimde müvekkile-i mezbûre virmede te'allül ider su'âl olunub cevabları tahrîr ve lâzım-ı icrâ olunmak matlubumdur didikde gibbe's-sû'âl mezbûr Hasan Big cevabında fi'l-hakika müteveffa-i merkûm Ali Ağa müvekkilem mezbûre Hadicenin yanında iki süm raht ve bir resim ve bir süm guded ve bir eyer ve bir çift zengi ve iki halebi kırmuzu darağı ve altı sahan ve bir tencere ve bir lengiri ve bir güğüm ve iki

yasdik yüzü ve bir seccade ve yine bir resim ve yigirmiüç meşkâl bir çift altun bilesik ve iki kırmızı velense ve bir cariyeye ve bir hemâil bu mezkûrâtı îdâ' iylemiş ve lakin müvekkilem merkûm müteveffa Ali Ağaya elli bin akce mihr ile mezkûrdan kıymetleri mikdarına takâs olunması matlubumdur didikde mezbûr Kenan Big nikâhı ve mihrî olmakda olduğu münkir oluncak merkûm Hasan Bigden merkûme Hadiceye müteveffa-i merkûm Ali Ağaya zikr olunan elli bin akcenin akd-i nikâh olunduğuna beyyine talep olundukda 'udul-ı ricâlden Mustafa bin Bali ve Hızır bin Mehmed nam kimesneler Hâzîrân olub fi'l-hakika müvekkilem merkûme Hadice müteveffa-i mezbûr Ali Ağaya zikr olunan elli bin akçe mihr üzerine huzurumuzda akd-i nikâh olundu bu hususa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu edâ-i şehâdet-i şer'i iylediklerinde ba'd'et-ta'dîl makbule oldukdan sonra zikr olunan eşyâ-i ehl-i cebîr yigirmi iki bin yedi yüz elli iki akce ile teferrug itmekle zikr olunan elli bin akce mihrden olmikdariya tâkas olunur tekrar mezbûr Kenan Ağa talebiyle müvekkilem merkûmeye müteveffa-i merkûmun îdâ' iyleduğu zikr olunan eşyâdan ziyâde olmaduğuna yemîn-i tekâlif olunub ol-dahi vefk'il-mesûl halef billa'hi'l-'ali iylemeğın mezbûr Kenan Big zikr olunan eşyâdan ziyâde talebiyle mu'ârızadan men' olunub vakt-i zaferde takâs olunan meblağ mezbûr yigirmi iki bin yedi yüz elli iki akceden mâ'adası istifâ ve talebiyle müvekkile-i merkûmeye beyyine olunub mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâsıt-ı recebi'l-ferd sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :48 Belge No:100

Hamd-ı mevîr ve şükr-i nâ-mahsûr ol vakf-ı umûr ve kâşif-i üstaz-ı cumhûr cânibine mu'ayyen ve maksûrdurki ve erhabânı 'imâl-ı ihsân erbâbına lutf ve ihsân iyledi ve salavât ol seyyiden tebâ'it ve mefhâr-ı mevcûdât makbûldür hâk ola muharrem halvet min allahu Muhammed Resûlu'l-lâh hazretlerinin merkad-ı münevver ve meşhed-i mu'attarına îsâr olunur ki tarîk-i hayrâta beyân ve sebl-i mîrâsı 'ayân iyledi ve dahi zümre-i ol evlâd ve fırka-i ashâb ve ahfâdları şâhidin nisâr olunurki her biri vâkf-ı esrâr-ı şerâyi' ve ahkâm ve kâşif-i üstâz-ı hakayık-ı dinini 'aliyyi's-selâm olmağla nücum-ı semâ-i sa'âdet ve kevâkib-i felek gurur-ı fevt rıdvânı'l-lahu aleyhim ecma'in ve ba'd-ı dâ'î tahrîrât-ı mensûr ve bâdi ve bâ'is-i tastîr-i sutûr budurki mahruse-i Amasya mahallatından Kocacık mahallesi sakinlerinden sahibü'l-hayrât ve kâtibu'l-muberrât Hasan Ağa ibn Hüseyin vakten ki bu dâr-ı dünya-i medâr fennen ve mefreganen olub ni'am-ı zill-i zâ'il ve makam-ı zayf râcil vücuduna 'adem lazım ve

sihhat-ı sakam-ı mulazim iduğuna yakinen ‘âlem ve cezm olmağla inşâ-i hayr itmeğ
‘âzm olub niyet-i safî ve taviyyet ve afiyet ile hasbetu’l-lah taleben silk-i mülkinde
münsalik ve münharit ve semt-i zabt ve tasarrufuna menâsimât ve münazabt olub
mahle-i mezbûrede vâki' bir haddi demurcu dükkanları ve bir haddi vakf-ı mezbûr
Hasan Ağanın zaviyesi Raziye hatun mülki ve iki haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd bir bâb
fevkâni beyt ve bir bâb tahtâni beyt ve hudûd-ı mezkure dahilinde bir bâb sabunhaneli
havî olan menzilimi ve yine mülk-i sahih-i sarîhi olub mahmiye-i mezbûre kürbinde
sûf-i bekâr dimekle ma'rûf mevzi'de vâki' bir haddi Es-Seyyid Mehmed Çelebi bağı ve
bir haddi dede bağı ve bir haddi Ümmühan nam hatunu bağı ve bir haddi Osman nam
kimesne bağı ile mahdûd eşcâr-ı müsmire ve gayrı müsmireli müştemil bir kıta' mülk
bağını vakf-ı sahîh-i müvesir ve hisse-i sarîh-i muhalled ile vakf idub şerâtiylediği
menzil-i mezbûru hal-i huyutda menzil ve bağ ve sabunhaneyi mahle-i mezbûre
sakinleri oldukça kendu kendu sakin olub zikrleri murad iden bağı ve sabunhaneyi
keyfe-mâ-yeşâ ve yehtâr tasarruf iyleye bâ-mersûmu'l-mülki'l-mis'âl bir dar fenâdan
saray-ı bekâya intikâl ve irtihâl iyledikde zikr olunan menzil ve bağ ve sabunhaneyi
mahle-i mezbûre sakinlerinden Es-Seyyid Mustafa Çelebi ve Es-Seyyid Mehmed Çelebi
İbn Es-Seyyid Hüseyin Çelebi nam karındaşlar ‘ala vechi'l-iştirâsı es-senevi mutasarruf
evladı ba'd-u vefâ tahminen mezbûrân Mustafa ve Mehmed Çelebinin evladı ve evlad
evladı ve evlad evlad evladı Battal ba'd bi-tav vakf-ı nâ'ib-i asl zükûr ve inâs-ı
'aliyyü's-seviyy mutasarruf ve sabunhane ne münâfi' görüm ve eşcâr-i muta'lik
Medine-i mezbûrede sakin olan fukaraya muraffa olsun ve mutasarrıf olanlar her gün
rûh-i vakıf için üç süre-i ihlâs-ı şerife salavat iyleye deyub menzil-i mezbûru ve bağ-ı
mezkûru ve sabunhaneyi li-ecli't-tescîl mütevellîi nasb iyledi el-Hâc Bilal bin Ali nam
kimesneye teslim iyledim ol-dahi vakf üzere kabz ve tesellüm iyledi deyub meclis-i
şer'ide bi't-tav'ü'ss'âf ikrâr ve i'tiraf iyledikde mütevellî-i mezbûr dahi vakf-ı mezbûru
kelimât-ı meşrûhesinde bi'l-muvâcehe tasdîk iyledikden sonra vakf-ı mezbûr mütevellî-
i mezkûr mahzarında takrîr-i da'va idub vakf-ı 'akâr hazret-i imâm-ı 'azam ve himâm-ı
ifhâm katlarında gayrı lazım ve sair dahi gayrı câiz olmağla itdiğim kefareti rucû' idub
kemâkân mülkimi idhâl murâd iderim dirken mütevellî-i merkûm dahi muhâsama ve
nizâ' idub mevki'-i kitâb tevabıyla Hasan Mab hazretleri huzurunda murâfa' olundukda
hakim-i muma-ileyh müsâil evkâfında esmai's-salâvatiyeinde cârî olan hilâf-ı 'âlem
olmağla canib-i vakfin azli ve aslini görüb vakf olunmasını hayırhah idub vakf-ı

mezbûrun sahib ve sâniyâlar zimmetine hükm olunduktan sonra evkâf-ı mezbûre vakf-ı sahih-i şer'i ve hisab-ı sarih-i mer'i olur ba'z ve mutasarrıf-ı mihâl ve tefsîr ve tebdîline imkân-ı 'ademü'l-ihtimâl oldu fermân-ı birle ba'du mâ- semi'-i 'ala'd-din tebdilüne ina'l-lah semi-i aleyhim carî delik ve hirz fi evâsıt-ı recebi'l-ferd sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :49 Belge No:101

Oltu nam kasaba sakinlerinden Veli Big ibn Kurd nam kimesne mahfil-i şer'ide mahmiye-i Amasya mahallatından Yakutiyye mahallesi sakinlerinden olub bundan mukaddem müteveffa olan Erzurumlu Hatunun mu'tekası Zemané nam hatunun sulbi ve sulbiyyesi Emine ve El-Hâc Mehmed nam sagirlerin kıbel-i şer'iden mensûb vasiyyeleri Ahmed Efendi ibn Abdu'l-fettah nam kimesne mahzarında bi't-tav'üs-sâf i'tirâf idub mezbûre Erzurumlunun verâseti min-ciheti'l-vasiyyeti'l-nebiyye bana münhasire olduğu şer'ân sâbit olduktan sonra mezbûre Erzurumlu hâl-i hûyutda ba'z mâ-mülkini işbu mezbûr Ahmed Efendinin vasi olduğu sagirân-ı mezbûrâna hibe-i sahih ile hibe idub dâire-i hibeden haricen olan muhallelât için sagirân-ı mezbûrân malından işbu vasi-i mezbûrun yedinden bir râsi katır ve iki bin akce ahz idub zimmetini ibrâ ve iskât iyledim min-ba'd husus-ı mezbûre müte'alik da'va ve nizâ'm sâdre olursa ledi'l-hükkâmi'l-kirâm mesmû' olsun didikde vasi-i mezbûr dahi bi'l-muvâcehe tasdik ve tahkik itmeğin mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâhir-i recebi'l-ferd sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :50 Belge No:102

Gümüş muzafatından Bağluca nam karye sakinlerinden bâ'is'ul-kitâb Hasan bin Süleyman ve Mehmed bin Yusuf nam kimesneler mahal-i şer'i mahmiyye-i Amasya mahallatından Ya'kub Paşa mahallesi sükkânından es-Seyyid Mehmed bin Sinân Beşe ve karındaşı es-Seyyid Mustafa nam sagirin kıbel-i şer'iden mensûb vasisi es-Seyyid Mehmed nam kimesneler mahzarlarında takrîr-i kelâm ve ta'bir-i min'el-merâm idub karye-i mezbûrede vâki' 'indâllâhe bi-ve'l-cirân ma'lûmu'l-hudud bir öküzlük arsa ve Bulâk tobrağında vâki' ledi'l-ahâli ma'rûfi'l-hudud üç kıta' tarla ve asberi nam karyede vâki' ledi'l-habîrân müte'ârefi'l-hudud bir öküzlük arazinin mezbûrân es-Seyyid Mehmed ve es-Seyyid Mustafaya babalarından isâbet itmişdir bi'l-âsâlet ve bi'l-vesâyet kırk beş esedî gurûş izn-i sahib-i arz ile bize bey' ve tefvîz ve biz dahi iştirâ ve ta'vîz

itmişdik halâ ahre bey' itmişler sû'âl olunub cevabları tahrîr ve lâzım-ı icrâ ve yedimizde olan fetvâ-i şerife mucibince bey'-i sâniyenin 'adem-i cevâzına hükm olunması matlubumdur didiklerinde gibbe's-sû'âl mezbûrân es-Seyyid Mehmed ve diger es-Seyyid Mehmed bi'l-vesâ'it ve bi'l-asâlet cevablarında fi'l-hakika meblağ-ı mezbûr kırk beş esedî gurûş zikr-i mûrad iden arz-ı izn sâhib-i arz ile mezbûrâna bey' ve ta'vîz itmişdik ve lakin sagir-i mezbûr es-Seyyid Mustafanın hissesinde bey' câ'iz değildir zu'mmiler tekrar bey' iyledik didiklerinde müdde'inân-ı mezbûrânın bir yedinde olan fetvâ-i şerife nazar olunub mazmûnunda karındaşlar olan Zeyd ve Ömer ve babalarından intikâl idub müşâ' ve müşterek oldukları tarlaların ma'rifet-i sâhib-i arz ile temîn-i ma'lûm Zeyd ve Veli Ömer ve yeniden bey' iylediklerinden sonra Ömer ve sagir olmağla tasnif hissesinde bey' câ'iz değildir deyu Zeyd kendu ve hissesi ve Ömer ve sagirin vasisi Ömer ve mezbûrun hissesi tekrar ahzdan beşere bey' ve ta'vîz itmeleri câ'iz olurmu cavabında olmaz sorulmağın bir mûcib fetvâ-i şerife bey'-i sâniyenin 'adem-i cevâzına hükm olunur mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâhir-i recebi'l-ferd sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :50 Belge No:103

Mahruse-i Amasya mahallatından Üçler mahallesi sakinlerinden 'Â'işe binti Mustafa nam hatun mahfil-i şer'ide sahibu'l-kitâb Mehmed bin Mehmed nam kimesne mahzarında bi't-tavühâ i'tirâf idub silk-i mülkimde münsalik olub Kocacık nam mahallede vâki' bir haddi eski bezistân ve bir haddi Tabuoğlu Mehmed mülki ve bir haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd ve mümtâz bir bağ ve tahtani beyt ve bir çar-ı ahura mahsûs olan menzilizimizi cem'i tevâbi ve levâhıkla işbu mezbûr Mehmede seksan yedi esedî gurûşa bey'-i bât-ı kat'i ile bey' ve teslîm-i mebi' ve kabz-ı semeni ve ol-dahi iştirâ ve tesellüm iyledi min-ba'd mülk-i müşterâsıdır keyfemâ yeşâ ve yehtâr mutasarruf olsun didikde mukır-i mezbûr bi-vech üzere câri olan ikrârında el-mukırrle el-merkûm bi'l-muvâcehe tasdîk itmeğın sahih-i bey' ve şerâya hükm-i birle mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâhir-i recebi'l-ferd sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :51 Belge No:104

Çayköyü nam karye sakinlerinden Ali bin Mustafa nam kimesne kendu tarafından asâlet ve karındaşı Osman nam sagirin vasi-i şer'isi olmağla vesâyâ mahfil-i şer'ide karye-i mezbûr sakinlerinden bâ'isâti'l-kitâb Asiye ve 'Â'işe ve Döndü nam hatunlar

mahzarlarında ikrâr ve i'tirâf idub babam müteveffa-i mezbûr Mustafadan isâbet idub karye-i mezbûrede vâki' 'indâllâhe bi-ve'l-cirân ma'lûmu'l-hudud bir kıta' arâziyi tasarruf ider iken işbu mezbûrân dahi babalarımız yedinden deyu nizâ'dan hâli olmadıkları için mâ-beytimizde muslihun-i tevessut idub zikr olunan arâzinin nısfını onlar ve nısfını bizler tasarruf itmek üzere beyyinizde musâlaha olunmuşdur min-ba'd mezbûrân bizden ve biz onlardan kat'a 'aslâ 1 husûmet iyledik didikde mukırr-i mezbûrun bi'l-asâlet ve bi'l-vesâyet câri olan ikrârında el-mukırrle el-merkûm bi'l-muvâcehe tasdîk itmeğin mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâhir-i recebi'l-ferd sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :51 Belge No:105

Mahmiyye-i Amasya mahallatından Köprü Başı mahallesi sakinlerinden bâ'is'ul-kitâb Busi hatun nam zimmiyenin zevci ve tarafından husus-ı ati'z-zikri da'vaya vekîl olub vekâleti ber nehc şer'-i sâbit olan Sefer veledi Vartursi nam zimmi mahfil-i şer'i yine mahle-i mezbûre sakinlerinden olub mezbûrenin evsa anası ve Aratrı binti Murad nam zimmiyenin ihzâr ve ve mahzarında üzerine takrîr-i da'va idub bundan akdem Kazar nam zimmiye murâd olub verâseti sulbiyyesi müvekkilem mezbûre Busi hatun ve zevci meşrûh Sinan nam gâ'ib zimmiye münhasire olduğu şer'ân sâbit ve zahir olduktan sonra muhallefât-ı merkûmeden olub müvekkilem mezbûre Busi hatuna ırs-i şer'ile intikâl iden bir altun zincir ve fevk-i meşkal beş para bilesik ve sekiz meşkal boğmak ve bir incili nezkib ve bir kuzu tenceresi ve bir sedir ve bir kat örtü ve döşek bu eşya'-i mezbûre Vartursinin zimmetinde kalmağla müvekkilem istedikde virmede te'allül ider sû'âl olunub cevabı takrîr ve lazım-ı icrâ olunmak matlubumdur didikde gibbe's-sû'âl ve 'akibu'l-inkâr vekîl-i mersûmdan sıdk-ı makâline beyyine taleb olunub Musa bin Hasan veled Bahti nam kimesneler hazirân olub fi'l-hakika müvekkilem mezbûrenin anası merkûme kadrimizde olundukda zikirleri murûr iden eşyâ müvekkileye isâbet itmişdi ve lakin merkûme Vartursi evsa anası olub mürebbiye olmağla kızı zimmetinde kalmışdır bu hususa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu edâ-i şehâdet-i şer'i iylediklerinde ba'd'et-ta'dîl makbule olmağın mezbûre Vartursinin zikr olunan eşyâyı müvekkilem mezbûre Busi hatun edâsına hükm-i birle mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi gurre-i Şa'bâni'l-mu'azzam li-sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :52 Belge No:106

Mahruse-i Amasya muzafatından Karabekir nam karye sakinlerinden Davud bin Halil nam kimesne fevt olub sulbi oğlu Zu'l-fikar nam sagiri terk idub müteveffa-i mezbur sagir-i mezburun tesviye-i umuru için vasi-i nasb itmemekle vasi-i nasb ve ta'yîn olunmadan lazım olunmağın ziver-i emânetlediyânetle araste ve hilye-i diyânetle ile piraste olub sagir-i mezburun akrabasından olan işbu râfi'ül-kitab Hüseyin nam kimesne savb-ı şer'iden sagir-i mezbur için vasi-i nasb ve takyîz olunub ol-dahi vesâit-i mezbureyi kabul ve hıdmet-i lâzimesin edâya te'ahhür ve iltizâm itmeğın mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâil-i şehr-i Şa'bâni'l-mu'azzam li-sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :52 Belge No:107

Mahruse-i Amasya mahallatından Şamlular mahallesi sakinlerinden ba'is'ül-kitâb Hüdaverdi bin Mezid nam kimesne mahfil-i şer'ie gelub takrîr-i kelâm idub Güzgülü Magara nam mevzi'de vâki' bir haddi el-Hâc Mehmed oğlu İbrahim bağı ve bir haddi Ahmed Big bağı ve bir haddi nehr-i kebîr ve bir haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bağ evlad evlad evlada vakf ve meşrûte olub hala nevbet-i tasarruf bana isâbet iyledi ve lakin ol bağ hârabe-i müşerref olmağla icâre toblı ile icâr murâd iderim savb-ı şer'iden üzerine varılıb hakikat-i hâl-i müşâhide ve keşf olunması matlubumdur didikde savb-ı şer'iden Nâib Mehmed Efendi irsâl ve ol-dahi zeyl-i kitabda mestûr'ul-esami olan bigarız-ı müslimîn ile zikr olunan bağın üzerine varub müşâhid iylediklerinde fi'l-hakika hârabe-i müşerref olub mertebe-i eşrâfi bir hadde bi'l-ga olmuşki onı ta'mîre mübâşeret olunması bir seneye dek mera'ya mülhak olacağı tahmîn-i sahih iylediklerini mevlâna-i müşârün-ileyh meclisde tahrîr ve meclis-i şer'ide ahbâr ve takrîr itmeğın mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi gurre şehr-i Şa'bâni'l-mu'azzam li-sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :52 Belge No:108

Osmancık Kazâsına tâbi' Dodurga nâm karye sâkinlerinden bâ'isü'l-kitâb Hadice binti Mehmed nâm hatun tarafından husûs-ı atî'z-zikri da'vâya vekîl olub vekâleti ber nehc-i şer'î sâbite Hasan bin Şa'bân nâm kimesne mahfil-i kazâyâ mahrûse-i Amasya muzâfâtından Yenice nâm karye sâkinlerinden olub nebl-i âti'z-zikre vâz'ü'y-yed olan

el-Hâc Hasan nâm kimesne mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüb bundan akdem müvekkile-i mezbûru işbu hâzîrû'l-meclis koyu katırın ... olub yine hâzîr-ı bi'l-meclis diğêr Hasan bin Mehmed'e bey' ve teslim ve mezbûr el-Hâc Hasan dahi yine hâzîrû'l-meclis diğêr Hasan'a bey' ve teslîm iyledikden sonra merkûm el-Hâc Hasan mülkûmden sâlih oldu deyü da'vâyı istihkâk idüb şer'an mezbûr Hasan'ın yedinden almağla mezbûr Hasan merkûm diğêr el-Hâc Hasan'a mürâca'at ve ol-dahi müvekkileme mürâca'at eyledi ve lakın ol-kâtîr müvekkilemin kısrâğı nitâcdır su'âl olunub cevâbı tahrîr ve lazım-ı icrâ görölmesin matlûbumdur didikde gıbbe's-su'âl mezbûr el-Hâc Hasan cevâbında olkatır mülkûmden zâyi' olub şer'an mezbûr Hasan'ın yedinden aldım müvekkile-i mezbûrenin kısrâğı nitâc olduğı ma'lûmum değıldir didikde mersûmdan sıdk-ı makâline beyyine taleb olundukda udûl-i ricâlden Hasan bin Mustafa ve diğêr Hasan bin Osman nâm kimesneler hâzîrân olub fi'l-hakîka mezkûr har-ı müvekkilenin kısrâğı nitâcdır merkûm diğêr el-Hâc Hasan'ı men' iyledi bunu bilürüz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye iylediklerinde ba'de't-ta'dîl makbûle olmağın bu makulede bi-hasebi'ş-şer'i'ş-şeri'at beyyine netâc-ı evlâ olmağla zıkr olunan katır merkûm vekîle redde hüküm birle mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi evâsıt-ı şehr-i Şa'bâni'l-mu'azzam sene hamse ve sittin ve elf.

AŞS. Sayfa :53 Belge No:109

Medine-i Amasya mahallatından Seyfeddin mahallesi sakinlerinden Ahmed ve Mehmed ibni Seyyid nam kimesneler mahfil-i şer'ide mahle-i min-mezbureden Hoca Süleyman mahallesi sakinlerinden sâhibet'ül-kitâb Fatma binti Yusuf nam hatun mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idub bundan akdem İmam Mehmed nam kimesne vefât idub verâseti bizlere ve zevce-i metrukesi işbu merkum Fatmaya mahsure olduğı şer'an sâbit oldukdan sonra terekesinden olub Ayancak nam mevzi'de vâki' 'indâllâhe bi-ve'l-cirân ma'lûmu'l-hudud olan dörd tahtani bağı üç tahtanisinde hisse-i şer'iyeye mir-i taleb iylediğimizde merkum Fatma mâni' olub kendusi tahtani mutasarrıf olur su'âl olunub cevâbı tahrîr ve lâzım-ı icrâ olunmak merâmımdır didikde gıbbe'su'âl mezbure Fatma cevabında müteveffa-i mezbur beni tezevvüc iylediğı hissesinde zıkr olunan üç tahtani bağı mihr-i mü'eccel ve muvecelem mukabelesinde ta'yin ve temlîk idub üzerine 'akd-i nikâh olmuşdur mülkim olmağla tasarruf iderim didikde müdde'iyân-ı mezburân münkirân olunacak merkume Fatmadan sıdk-ı makaline beyine

taleb olunur ‘udul-u ricâlden Abdu’r-rahim bin Ahmed ve ‘Abdu’l-lâh bin Osman nam kimesneler hâzirân olub fi’l-hakika müteveffa-i mezbur merkum Fatmayı tezevvüc iylediği hasebiyle mihr-i mü’ecceli ve müvecceli mukabelesinde zikr olunan üç tahtani bağı huzurumuzda merkume Fatmaya ta’yîn ve temlîk idub üzerine ‘akd-i nikâh olmuştur bu hususa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu edâ-i şehâdet-i şer’i iylediklerinde ba’d’et-ta’dîl makbule olmağın müdde’iyân-ı mezburân Ahmed ve Mehmed bivech mu’ârızadan men’ olunur mâ-hüvel-vaki’ bi’t-taleb ketb olındı fi evâsıt-ı şehr-i Şa'bâni'l-mu'azzam li-sene hamse ve seb’in ve elf

AŞS. Sayfa :53 Belge No:110

Mahruse-i Amasya mahallatından Şamlular mahallesi sakinlerinden Allahverdi bin Mezdî nam kimesne mahfil-i şer’ide Karatay mahallesi sakinlerinden sahib’ül-kitâb Agub veledi Kızar nam zımmi mahzarında ikrâr ve i’tirâf idub Güzgülü magara nam mevzi’de vâki’ olub ‘indâllâhe bi-ve’l-cirân ma’lûmu’l-hudud olan bağ evlad evlad evlada vakf ve meşrûte olub hala nevbet-i tasarruf bana isâbet idub tasarruf iderim velakin zikr olunan bağ hârabe-i müşerref olmağla savb-ı şer’iden üzerine varulub mertebe-i eşrâfi keşf olunub icârı ona ve enfâ’ olmağın oğlu icâreme izn virilmişdi binâ-i ‘ali hizâ mezkur bağdan bir haddi Danışmend damadı İbrahimin hazine-i müstaciresi ve bir haddi Danışmendin oğlunun hazine-i müstaciresi ve bir haddi tarîk-i ‘âmm ve bir haddi nehr-i kebir ile mahdûd olan bir tahtani bağı otuz üç esedi guruşa icâzet-i mu’accele ve senevi elli beş akce icâzet-i mûhile ile tarih-i kitab müstetâbdan toksan tokuz sene tamamına her üç senede bir ‘akd olub ‘akd-i sâniyen ibtidâsı akd olki intihâsı olmak üzere otuz üç ‘akd ile icâre tavîlin icâre iden meşâyih-i kirâm ‘aleyhimi’l-rahman ve’l-rûsvân mine’l-takrîrû’l-keîâm kûl-ı şerifleri üzere işbu mezbur ‘Agub icâr idub zikr olunan otuz üç esedi guruş icâzet-i mu’acceleyle yedinden bi’l-tamam ahz iderim ol-dahi minvâl-i muharrer-i meşrûh üzere isticâr ve kabul iyledi didikde mukırr-ı mezburu ikrâr-ı meşrûhda el-mukırrle el-merkum Agub zımmi bi’l-muvâcehe tasdîk ve bi’l-muşâfehe tahkîk itmeğın sahih-i icâr ve eshâr hükm-i birle mâ-hüvel-vaki’ bi’t-taleb ketb olındı fi evâhir-i şehr-i Şa'bâni'l-mu'azzam li-sene hamse ve seb’in ve elf

AŞS. Sayfa :54 Belge No:111

Mahruse-i Amasya mahallatından Karatay mahallesi sakinlerinden olub mukaddemâ kala’ Kethüdası Hallac zâde Mehmed Ağa nam müteveffanın vasi muhtarı

ba'is'ül-kitâb el-Hâc İsmail bin el-Hâc Mehmed nam kimesne mahfil şer'iyeye bundan akdem müteveffa olan İdbin nam kimesnenin bir vech inhisâr-ı vârisi ve muhallefâtına bi'l-verâset vâz'uy-yed olan es-Seyyid Hüseyin bin Mustafa nam kimesne mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idub bundan mukaddem müteveffa mezbur İdbin hâl-i huyut ve kemâl ve sıhhatde silk-i mülkümde münsalik olub Sagir Egreni nam mevzi'de vâki' 'indâllâhe bi-ve'l-cirân ma'lûmu'l-hudud bağın serd-i bân dibindeki ana veledi Mütvek nam zimmi sınırına varunca vasi muhtârı olduğum müteveffa-i mezbur Mehmed agaya hibe-i sahih-i şer'iyeye ile hibe ve teslîm ve mezbur Mehmed ağa ittihâb ve kabz ve tesell-üfîm idub on sene kadar tasarruf itdikten sonra halâ işbu mezbur Es-Seyyid Hüseyin bi-veche vaz'uy-yed idub bi'l-vesâyet tasarrufuma mani' olur sû'âl olunub cevabı takrîr ve lazım-ı icrâ olunmak matlubumdur didikde gibbe's-sû'âl mezbur Es-Seyyid Hüseyin cevabında müdde'ân olan hibe-i mezbureyi münkir olub müdde'i mezbur el-Hâc İsmailden sıdk-ı makaline beyyine talep olundukda 'udul-uricâlden Abdu'r-rahman bin el-Hâc Ömer ve Emir bin Yari nam kimesneler hâzirân olub fi'l-hakika müteveffa-i mezbur İdbin zikr olunan bağdan mikdâr-ı mu'ayyen merkûm huzurumuzda müteveffa-i mersûm Mehmed Ağaya hâl-i huyutunda hibe ve teslîm ve ol-dahi ittihâb tesellüm ve müddet-i mezbure tasarruf iyledi bu hususa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu edâ-i şehâdet-i şer'i iylediklerinde ba'de'l-ta'dil makbule olsun mezbur Es-Seyyid Hüseyinin mezkur bağdan zikr olunan mukaddema kasridane hükm-i birle mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâhir-i şehri Şa'bâni'l-mu'azzam li-sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :54 Belge No:112

Mahruse-i Amasya mahallatından Karabek nam karye sakinlerinden olub bundan akdem vefât iden Davud bin Halil nam müteveffanın sulbi sagir oğlu Zülfikarın vasi-i şerifesi Hüseyin bin Ali Fakı ve zevce-i metrûkesi Asiye binti Mehmed nam hatunun canibinden bey-i ati'z-zikre vekil olub vekaleti ber nehc-i şer'i sâbit olan 'abdu'l-baki' bin El-Hâc Musalli nam kimesneler mahfil-i şer'ide Medine-i mezbure mahallatından Helkis mahallesi sakinlerinden sahib'ul-kitâb Mustafa bin Süleyman nam kimesne mahzarında her birileri bi'l-vesâyet ve bi'l vekâlet ikrâr ve itirâf idub merhûm-ı mezburun mahle-i mezburda vâki' bir haddi işbu mezbur Mustafa mülki ve bir haddi Es-Seyyid Ali mülki ve bir haddi tarîk-i hâs ve bir haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan mülk-i harabe-i menzil yeri oğlu sagir-i mezbur ve zevcesi merkum Asiyeye intikâl idub

ve lakin müteveffa-i mezburun düyûn-i müsbetesi zuhur idub tereke-i menkûleden deynine vefâ ider mâli olmamağla zikr olunan menzilin zarûret-i din için bey'i lazım olundukda savb-ı şer'iden bey' olunmasına izn virilur sevk-i sultaniden karâra ve murazâtında ve müzayede olunub ri'ayyet-i nâ'ibi bi'l-mükelliye-i münkati' oldukdan sonra mezbur Mustafanın üzerinde elli yedi esedi guruşa karar idub ziyâde ile ahz-ı talep ve rağbet olmağın mezkur-u menzil yerin vesâyet-i muhakiye ve vekâlet hasebiyyemiz hasebiyle merkum Mustafa yine meblağ-ı mezbur elli yedi esedi guruşu bey'-i kati' ile bey' ve teslim ve kabz-ı semeni ve ol-dahi iştirâ ve tesellüm iyledi min-ba'd mülk-i müşterâsıdır keyfemâ yeşâ' mutasarrıf olsun didiklerinde mukırrân-ı mezburanı bi'l-vesâit ve bi'l-vekâlet câri olan ikrârlarında el-mukırrle el-merkûm bi'l-muvâcehe tasdik itmeğın sıhhat-i bey' ve şerâya hükm-i birle mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâhir-i şehri Şa'bânî'l-mu'azzam li-sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :55 Belge No:113

Amasya muzâfatından Zire nam karyeden sahib'ul-kitab Hüseyin bin Murad nam kimesne mahfil-i şer'i yine karye-i mezbureden Ömer bin Mehmed nam kimesnenin ihzâr ve mahzarında üzerine takrîr-i da'va idub silk-i mülkümde münsalık olub Bilekin toprağında vâki 'indâllâhe bi-ve'l-cirân ma'lûmu'l-hudud yed-i inzâr bağımu işbu mezbur Ömere ikiyüz esedi guruşa bey' ve ol-dahi iştirâ ve kabûl itdikden sonra bağın üzerine varub müşâhede iyleyub yine kabul iyledi hala semeni olan meblağ-ı mezbur ikiyüz guruşu talep iylediğimde edâdan imtinâ' ider su'âl olunub cevabı takrîr ve lazımı ı icrâ olunmak matlubumdur didikde gibbe's-sû'âl mezbur Ömer cevabında fi'l-hakika merkum Hüseyin zikr olunan bağı meblağ-ı mezbure bana bey' iyledi ve lakin ma'lumum olmamağla ba'de't-tevfiiye bey'-i mersûmu fesh iyledim kabul iylemedim deyu inkâr ile mukâbele iyleyub mezbur Hüseyinden merkum Ömerin zikr olunan bağı devrinden sonra kabul iylediğine beyine talep olunub 'udul-u ricâlden Mehmed bin 'Abdu'l-lâh ve Siyavuş bin 'Abdu'l-lâh nam kimesneler hâzirân olub mezbur Ömer zikr olunan bağı iştirâ itmemişdim ba'd'et-tevfiiye yine kabul iyledim deyu huzurumuzda gayrımızdan ikrâr ve itirâf iyledi biz minvâl-i muharrer üzere ikrârına şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu edâ-i şehâdet-i şer'i iylediklerinde ba'de't-ta'dîl makbule olmağın evvela bey'in sahih ve habârın bi't-taleb beyyine sâ'ıyan meblağ-ı mezburu merkum Hüseyine edâya mezbur Ömere talebine virile mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâ'il-i şehri ramazân'ul-mübârek sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :56 Belge No:114

Amasya mahallatından Acem Ali mahallesi sakinlerinden Abdu'l-nabi ve Mehmed ibn Ali nam kimesneler mahfil-i şer'-i şerifede valideleri sahib'ul-kitab Şah Beşe binti Hızır nam hatun mahzarında her birileri bi't-tav'üs-sâf itirâf idub validemiz işbu mezbure Şah Beşenin babamız müteveffa-i merkum Ali zimmetinde kâr ve sâbit olan sekiz bin akce mihr-i mü'eccel hakkı için terekesunden olub mahle-i mezburede vâki' bir haddi El-hafız mülki ve bir haddi kör İbrahim mülki ve iki haddi tarîk-i 'amm ile mahdûd olan menzili mezbureye ta'yîn ve temlîk iyledi min- ba'd mülk-i mahzur ve sarfdır didiklerinde mukırrân-ı mezburân vech-i meşrûh üzere cereyân iden kelimâtında el-mukırrunileyh el-merkum bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l-muşâfehe tahkîk iylemeğin mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olunub yed-i talebe vaz' ve def' olunduğı vakt-i hacetde ictimâ' ideriz fi evâ'il-i şehr-i ramazân'ul-mübârek li-sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :56 Belge No:115

Mahruse-i Amasya mahallatından Sofular mahallesi sakinlerinden Erdoğan bin Ali Kaya nam kimesne mahfil-i şer'ide sahib'ul-kitab Es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn Ali Çavuş nam kimesne mahzarında bi't-tav' ve'r-rızâ la bilikrah-ı ve'l ezâ ikrâr ve itirâf idub silk-i mülkimde münsalik olub mahle-i mezburede vâki' bir haddî Emir Hüseyin Çelebi mülki ve bir haddi Divane Mustafa mülki ve iki haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub iki bâb fevkâni ve bir bâb tahtâni beytleri hâvi ve müştamil-i menzilimiz cem'i tevâbi' ve levâhıkla işbu mezbur Es-Seyyid Mehmed Çelebiye altmış üç esedi guraşa bey'-i bât-ı kati' ile bey' ve teslim ve kabzımız ol-dahi iştirâ ve tesellüm iyledi min- ba'd mülk-i sarfidır keyfemâ yeşâ' ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı mezburu kelimât-ı meşrûhesinde el-mukırrle el-merkûm bi'l-muvâcehe tasdîk ve tahkîk iylemeğin sıhhat-i bey' ve şerâya hükm-i birle mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâsıt-ı şehr-i şehr-i ramazân'ul-mübârek sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :56 Belge No:116

Mahruse-i Amasya mahallatından Hızır Paşa mahallesi sakinlerinden ba'is'ul-kitâb Nazenin binti Mustafa Big nam hatunun tarafından husus-ı ati'z-zikri da'vaya vekil olub vekâleti ber nehc şer'-i sâbit olan mezburenin zevci Zülfikar Big nam kimesne meclis-i şer'iyeye mahallat-ı mezbureden Sofular mahallesi sakinlerinden câriye-

i Ayşeye vâz'uy-yed olan ahur kethüdası dimekle ma'rûf Ali Big nam kimesne mahzarında üzerine takrîr-i da'va idub işbu mezbur Ali Big târih-i kitâbdan elli sene-i mukaddem müvekkilemin validesi merhûme Reftardan iştirâ iylediği cariyesi benim mülk-i müşterâmdır deyu edâ' ve tarih-i mezbur zilka'desi evâsıtında hakimi'ş-şer'i huzurunda murâfaa' olub müdde'isi isbâtdan acz olmağla müvekkilem mezbureye yemîn virilub merkum Ali Big bi-vech mu'ârizadan men' olunmuşken tekrar tarikine sâlik olub mezkure cariyemi bi-vech ahz ve zabt iylemiş deyu kelimât-ı meşrûhesine mütâlaa' ve muharrer üzere takririni Nâtika Mevlana Mehmed Efendi nam hakimi'ş-şer'inin hatt-ı humayun-ı müştemil ve tarih-i mezbur ile bi-vech hüccet-i şer'-i ibraz idub gıbbe's-sû'âl mezbur-u 'alinin hakk-ı mezkurenin mezmunu bi-tav' mutasarruf olmağın zikr olunan cariyeyi müvekkile merkume tarafından hükm-i birle mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâ'il-i şehri-i şehri-i şevvâl'ül-mükerrem li-sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :57 Belge No:117

Mahruse-i Amasya mahallatından Bayezid Paşa mahallesi sakinlerinden Hadice binti Mustafa Big nam hatun tarafından ibrâ ve iskât ati'z-zikri ikrâr ve i'tirâfa vekîl olub vekâlet-i mezbureyi ma'rifet-i şer'iyeye ile 'ârifâne olan el-Hâc Ahmed bin Mustafa ve 'Abdu'l-lâh Çelebi ibn Abdi nam kimesneler şehâdetleriyle sâbit olan el-Hâc İbrahim bin el-Hâc Ömer nam kimesne meclis-i hatır-ı lazımı't-tevkîrden merkumenin li-ebeveyn karındaşı sâhib'ul-kitâb Mehmed Çelebi nam kimesne mahzarında bi'l-vekâlet ikrâr ve itirâf idub merkum Mustafa Big vefât idub verâseti sadriyyesi müvekkilem merkum hadice ve sulbiye-i işbu mezbur Mehmed Çelebi ve zevce-i metrûkesi Ayşe nam hatuna münhasire olduğu şer'ân sâbit olduktan sonra müteveffâ-yı merkumun terekesinden olub menkûlât ve akârâtından irsen müvekkilem merkume Hadiceye isâbet iden sülüs-i hisse-i şer'iyesi mukâbelesinde ala sebil'üt-tehârici'ş-şer'i mezbur Mehmed Çelebi yedinden beşyüz gadar esedi guruşu ve Hatuniye mahallesinde vâki' 'indâllâhe bi-ve'l-cirân ma'lûmu'l-hudud menzili ve hala halin içinde vâki' ma'lûmu'l-hudud bâb-ı hallac dükkanlarını ahz ve kabz idub min- ba'd müteveffa-i mezburun muhallafâtına müte'alik merkum Mehmed Çelebiye ile da'vâ ve nizâ' kalmayub zimmetini ibrâ ve iskât iyledi didikde mukırr-ı mezburu bi'l-vekâlet ceryân iden kelimâtına el-mukırrle el-merkum bi'l-muvacehe tasdik itmeğın sahih-i Salih-i 'alâ sebil'üt-tehâric'üş-şer'iyeye

hükm-i birle mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâ'il-i şehri-i şehri-i şevvâli'l-mükerrem sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :57 Belge No:118

Mahrûse-i Amasya mahallatından Helkis mahallesi sakinlerinden bâ'is'ul-kitâb 'Abdu'l-baki' Çelebi ve kız karındaşları Ümmü ve Hadice binti Hasan çelebi ve hatunları Fatma nam hatunun sulbiye kızı Saliha nam hatunlar meclis-i şer'ide mahle-i mezbûre sakinlerinden Saliha nam hatun mahzarında üzerine her birileri da'va ve takrîr-i kelâm idub bizler işbu mezbûre Saliha ile batında mütevellidir zirâ mezbûre Salihenin anası Fatma hatunun babası Mehmed Çelebi bizim analarımız diger Fatma ve 'Â'işe nam hatunların babaları 'Abdu'l-bâki' Çelebi ile el-müeyyiden olub li-ebeveyn karındaşlardır o bile olunca el-müeyyidin batın ehline meşrûte olan Kurnaz nam karye ve mahalle-i mezbûrede vâki' 'indâllâhe bi-ve'l-cirân ma'lûmu'l-hudud bağceden hissemiz olub taleb iylediğimizde merkûme Salihe mâni' olub kendusi menkulete tasarruf ider ve bundan akdem validelerimiz mezbûre diger Fatma ve 'Â'işe el-müeyyide olan Mehmed Efendinin oğlu Mehti Efendinin vekil-i şer'isi Ahmed Çelebi ibn Mehmed Ağa ile muhasame idub Beğ yigirmi beş şevvâ'lin evâhirinde na'ibi-ş-şer'in huzurunda murâfa'a olub mezbûr Mehmed Çelebi li-ebeveyn 'emmileri olub merkûm Mehmed Efendinin oğlu merkûm Mehti Efendi ile batında müteveli olub zikr olunan karye ve bağceden hisseleri virilmek üzere hükm olunmuşdur deyu kelimât-ı meşrûhelerine mutâbakat ve vech-i meşrûh üzere mezbûre Salihenin cediti merkûm Mehmed Çelebi li-ebeveyn 'emmileri olub mezbûr Mehmed Çelebi merkûm Mehmed Efendiyle zikr olunan karye ve bağceyi mutasarruf idub merkûm Mehmed Efendinin oğlu mezbûr Mehti Efendiyle mezbûre 'Â'işe ve diger Fatma batında müteveli olub hisseleri virilmek üzere hükm olunmuş nâtika mevlânâ yedi'ş-şeri'i-şerife İbrâhim Efendinin hat ve hatım-i müştemile ve târîh-i mezbûr ile bi-vech sahih-i şer'-i ibrâ idub gıbbe's-sû'âl merkûme Salihe mezmûn-ı hisse-i mezbûre bi-münkire oluncak gıbbe'ş-şehâdet 'udûl-ı ricâlden Şa'bân bin Mehmed ve Mahmud bin Ahmed nam kimesneler hâzirân olub fi'l-hakîka mezbûre diger Fatma ve 'Â'işe vekil-i mezbûr Ahmed Çelebi ile murâfa'a olub ba'de'l-nizâ' mezbûre diger Fatma ve 'Â'işe mezbûr Mehmed Efendi ile batında müteveli olur zikr olunan karye ve bağceden hisseleri virilmek üzere hükm olunur bu hususa şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyu eda-i şehâdet-i şer'iyeye iylediklerinde ba'de't-tedîl makbûle olmağın müdde'i mezbûrun dahi min- ba'd ber

vech mezbûre Salihe batında mütevellî olur zikr olunan karye ve bağceden hisseleri virilmek üzere hibe olunur mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâ'îl-i şehri-i şehri-i şevvâli'l-mükerrem sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :58 Belge No:119

Mahrûse-i Amasya mahallatından Temannâ mahallesi sakinlerinden mütevellî işbu râfiü'l-kitâb Mustafa Çelebi ibn Ma'den Beşe nam kimesne mahfil-i şer'îye gelub hala mütevellîye olduğum mahallemiz çeşmesinin mecrâsından ba'zı mevâzi' harâb olub ta'mîr ve termîme eşedd-i ihtiyâc ile muhtacdır kıbel-i şer'iden üzerine varılıb ta'mîrine nemikdar akce kifâyet ider keşf ve tahmîn ve mâl-ı vakfdan ta'mîr-i izn virilmesi matlubumdur didikde üstâd mi'mâr İzariye nam zımmi ve zeyl kitâbede olan mevâzi' müşâhide olundukda cem'ân ta'mîrine yigirmi bin akce tahmîn ve ta'yîn-i sahih olunmağın mâl-ı vakfdan harc ve sarfle termîme mütevellî merkûm Mustafa Çelebiye izn-i birle mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâhir-i şehri-i şehri-i şevvâli'l-mükerrem sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :58 Belge No:120

Mahruse-i Amasya mahallatından Eski Kethüda mahallesi sakinlerinden İbrâhim Çelebi ibn 'Ali Çavuş nam kimesne meclis-i şer'ide mahle-i mezbûre sakinlerinden sâhibu'l-kitâb Meyrem binti el-Hâc 'Ali Bala nam hatunun tarafından tasdîke vekîl olub vekâleti ber-nehc-i şer'-i sâbite olan Mehmed Çelebi bin el-Hâc Musalli nam kimesne mahzarında bi-tav'i ikrâr ve i'tirâf idub Hamza Bencesi nam mevzi'de vâki' olub bir haddi Nu'mân Çavuş mülki ve bir haddi kal'alı Toncu mülki ve bir haddi tarîk-i 'âmm ve taraf-ı râbi' müvekkile-i mezbûre mülki ile mahdûd olan mülk-i bağım eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresiyle yüz esedi gurûşa işbu mezbûr Mehmed Çelebinin müvekkilesi merkûmeye bey'-i bât-ı kati' ile bey' ve teslîm-i mebi' ve kabz-ı semen ve ol-dahi minval-i meşrûh üzere iştirâ ve tesellüm eyledi min-ba'd mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı mezbûrun kelimât-ı meşrûhesinde el-mukırrla el-merkûm bi'l-vekâlet tasdîk itmeğın mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâhir-i şehri-i zi'l-ka'de'ş-şerife sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :59 Belge No:121

Mahrûse-i Amasya mahallatından Sofular mahallesi sakinlerinden Mustafa bin Halil nam kimesne mahfil-i şer'ide damadı sahib'ul-kitâb diğer Mustafa bin 'Ali Koca nam kimesne mahzarında bi-tav' ikrâr ve i'tirâf idub mahle-i mezbûrede vâki' olub bir haddi Cabi Kara Hasan mülki ve bir haddi Deli Hasan mülki ve bir haddi cebel ve bir haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan mülk-i menzilimin bir bâb otalı müştemil olan mezbûr Kara Hasan tarafından nısfı ba'de't-tahliyyeti'ş-şer'iyeye ve İlyas nam mevzi'de vâki' bir haddi Resûl Çavuş mülki ve bir haddi 'Alinin mülki ve bir haddi nehr-i kebîr ve bir haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bağımndan mezbûr Resûl Çavuş tarafından nısf-ı cem'i tevâb' ve levâhıkıyla işbu merkûm Mustafaya hibe ve teslîm ve ol-dahi ittihâb ve tesellüm iyledi min-ba'd zikr olunan nısfân mülk-i mevhûbdur keyfemâ-yeşâ' mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı mezbûrun kelimât-ı meşrûhesinde el-mukırrla el-merkûm bi'l-muvâcehe tasdîk itmeğin mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâ'il-i şehri zi'l-ka'de'ş-şerife sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :59 Belge No:122

Mahrûse-i Amasya mahallatından Kurşunlu mahallesi sakinlerinden olub gâ'ib olan Hüseyin nam kimesnenin Sulbi sagir oğlu İbrâhim vasiye-i şer'iyyesi 'ümmiyesi Emine nam hatunun tarafından menzil-i ati'z-zikri bey' ve fûrûhta vekîl olub vekâleti ber-nehci'ş-şer'-i sâbite olan zuhru'l-akran Mehmed Ağa mahfil kazâda sahib'ul-kitâb 'Ali bin Hüseyin nam kimesne mahzarında bi'l-vekâlet ikrâr ve i'tirâf idub müvekkilemin vasiyyesi olduğu sabî-i mezkûrun validesi 'A'îşe nam müteveffânın mahle-i mezbûrede vâki' olub bir haddi İbrâhim Efendi mülki ve bir haddi Bekir Alaybegi oğlu mülki ve haddini tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan menzil sagîr-i merkûma intikâl ve isâbet idub velakin merhûme-i mezkûre medyûne vefât idub tereke-i menkûlesinden deynine vefâ ider malı olduğun 'udul-ı müslimiyeden cemm-i gafîr cem'-i kesîr ihbâr itmeğin zikr olunan menzilin zarûret-i dîn için bey'i lâzım olundukda kanl-i şer'iden bey'e izn ve icâze virilub ziyâde ile tâleb-i âher olmayub ve temini dahi ve vakt-i 'akdde semeni misli olmağın menzil-i mezkûrun cem'i tevâb' ve levâhıkla vasî-i merkûmeden vekâletim hasebiyle müşârün-ileyh 'Aliye meblağ-ı merkûm elli beş esedîye bey'-i bât ile bey' ve teslîm ve kabz-ı semeni ve ol-dahi iştirâ ve tesellüm iyledi min-ba'd mülk-i müşterâsıdır keyfemâ-yeşâ' mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı mezbûru

bi'l-vekâlet ceryân iden ikrârında el-mukırrla el-merkûm bi'l-muvâcehe tasdîk itmeğın sahih-i bey' ve şerâya hükm-i birle mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâ'il-i şehr-i zi'l-ka'de's-şerife sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :59 Belge No:123

Mahrûse-i Amasya mahallatından Karatay mahallesi sakinlerinden olub müteveffa olan 'Abdu'l-lâh Çelebinin zevc-i metrûhesi bâ'is'ul-kitâb 'Abde nam hatunun tarafından husûs-ı ati'z-zikri da'vaya vekîl olub vekâleti ber-nehc-i şer'-i sâbite olan 'Abdu'l-kerim Çelebi ibn Hasan nam kimesne meclis-i şer'ide müteveffa-i mezbûrun mukırrla bi's-sabit-i müsebbet emmi oğulları olub verasetleri olan 'Ali ve 'Osman sagîrlerin valideleri ve vasiye-i şer'iyeleri Fatma nam hatunun tarafından husûmete vekîl olub vekâleti ber-nehc-i şer'-i sâbite olan Mehmed Çelebi ibn 'Osmân nam kimesne mahzarında bi'l-vekâlet da'va ve takrîr-i kelâm idub müvekkilem mezbûre 'Abdenin müteveffa-i mezbûr 'Abdu'l-lâh Çelebi zimmetinde yigirmi beş bin akce mihr-i mü'eccel hakkım olub hala terekesinden istifâ ve âhz-ı murâd iyledikde işbu mezbûr Mehmed Çelebinin müvekkilesi vasi-i merkume mâni' olur sû'âl olunub cevabı tahrîr ve lâzım-ı icrâ ve muhallefât müteveffa-i mezbûrdan istifâsına hükm olunması matlûbumdur didikde gibbe's-sû'âl vekîl-i mezbûr Mehmed Çelebi müvekkile-i merkûme 'Abdenin mihr-i mü'ecceli yigirmi beş bin akce mikdarı olduğı inkarıyla mukâbele idub vekîl-i mezbûr 'Abdu'l-kerimden müvekkilesi merkûmenin müteveffa-i mezbûr zimmetinde mihr-i mü'eccel hakkı yigirmibeş bin akce mikdarı olduğı beyine taleb olundıkda 'udûl-u müslimîn ve sikât-ı mü'ahhidînden Hafız Mustafa Efendi ibn Hasan Efendi ve 'Ali beğ ibn 'Abdu'l-lâh nam kimesne hâzirân olub müteveffa-i mezbûr 'Abdu'l-lâh Çelebi hâl-i hayât ve kemâl-i 'akl-i sıhhatde zevcem mezbûre 'Abdenin zimmetinde yigirmi beş bin akce mihr-i mü'eccel hakkı vardır deyu huzurumuzda kirâren ve mirâren ikrâr ve i'tirâf iyledi bizler minvâl-i meşrûh üzere ikrârına şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu edâ-i şehâdet-i şer'i idub ba'de'l-te'dîl makbûle olmağın müvekkile-i mezbûre 'Abdenin muhallefâtı müteveffa-i mezburdan meblağ-ı mezbûr yigirmi beş bin akce mihr-i mü'eccel hakkı istifâsına hükm-i birle mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâ'il-i şehr-i zi'l-ka'de's-şerife sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :60 Belge No:124

Mahrûse-i Amasya mahallatından Buzahane mahallesi sakinlerinden Mine'l-hisâr Sarısmavan veledi Münasi nam zımmi meclis-i şer'ide yine mahallat-ı mezbûrede Bayezid Paşa mahallesinden bâ'is'ul-kitâb Arslan veledi Agub nam zımmi mahzarında bi-tav' ikrâr ve i'tirâf idub işbu mezbûr Arslanın li-ebeveyn karındaşı olub mezbûrun mûrisâ mürid olan Avak nam zımmide cihet-i karzından beşyüz seksan beş esedî gurûş hakkım olub merkûm Arslan yedinden zıkr olunan akce için üçyüz elli iki gurûş ve bir çift girâr alub bakısından zimmetini ibrâ ve iskât iyledim min-ba'd benden veya vekîlimden husûs-ı merkûme mute'alike da'va sâdire olursa lede'l-hükkâmü'l-kirâm mesmu' ve makbule olsun didikde mukırr-ı mezbûru kelimât-ı meşrûhesinde el-mukırrle el-merkûm bi'l-muvâcehe tasdîk itmeğin mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâsıt-ı şehr-i zi'l-ka'de'ş-şerife sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :60 Belge No:125

Mahrûse-i Amasya mahallatından Buzahane mahallesi sakinlerinden İvan veled 'İsâmi nam zımmi mahfil-i şer'ide hazır-ı bi'l-meclis orta boylı şaruşın rusi'l-asl sahibu'l-kitâb İdin veledi Abdu'l-lâh nam 'abd-ı memlûki mahzarında bi-tav' ikrâr ve i'tirâf idub silk-i mülkimde münsalik olan işbu mezbûr İdini hasbetü'l-lâhi te'âla cem'i malımdan i'tâk iyledim sâir ahrâr-ı asliyyin gibi hürriyet olsun üzerinde hakk-ı evlâdan gayrı hakkım kalmadı didikde mukırr-ı mezbûrun kelimât-ı meşrûhesinde el-mukırrle el-merkûm bi'l-muvâcehe tasdîk itmeğin mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâsıt-ı şehr-i zi'l-ka'de'ş-şerife sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :61 Belge No:126

Mahrûse-i Amasya mahallatından Köbrübaşı mahallesi sakinlerinden Ömer Big ibn Bekir Big zide kadruhu meclis-i şer'ide mahallat-ı mezbûreden Devehane mahallesinden sahibu'l-kitâb Lefeber veled Kirar nam zımmi mahzarında bi-tav' ikrâr ve i'tirâf idub Memi Dede kürbinde vâki' olub bir haddi Cebezade Mehmed Çelebi mülki ve bir haddi Hamamcı Hüseyin Çelebi mülki ve bir haddi tarîk-i 'âmm ve tarîk-i râbi' nehr-i kebîr ile mahdûd olan mülk bağımlı eşcârı müsmire ve gayr-ı müsmiresiyle işbu mezbûr Lefeber zımmiye beşyüz on esedî gurûşa bey'-i bât kat'i ile bey' ve teslîm-i mebi' ve kabz-ı semeni ve ol-dahi minvâl-i meşrûh ve muharrer üzere iştirâ ve işbâ' ve

tesellüm iyledi min-ba'd mülk-i müştêrâsıdır keyfemâ-yeşâ' ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı mezburun kelimât-ı meşrûhesinde el-mukırrla el-merkûm bi'l-muvâcehe tasdîk ve tahkîk itmeğın mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındığı vakt-i hacetde ihtiyâc olsun fi gurre-i zi'l-hicce'ş-şerife sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :61 Belge No:127

Mahrûse-i Amasyada vâki' merhûm ve mağfûrle ebû el-hayrât Bayezid Paşa tâbe-i sarâh câmi'-i şerife evkâfından bi'l-evlâdiyet müteveli olan Derviş Çelebinin vekîli Mehmed Çelebi ibn el-Hâc Musalli nam kimesne mahfil-i şer'ide mahle-i mezbûre sakinlerinden sahibu'l-kitâb mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân gayretlü Ahmed Ağa zide kadruhu mahzarlarında ikrâr ve i'tirâf ve takrîr-i kelâm idub evkâf-ı mezbureden olub işbu mezbûr Ahmed Ağanın kâpusu önünde vâki' bir haddi değirmen ve bir haddi tarîk ve bir haddi tarîk-i hâs ve tarîk-i râbi' nehr-i kebîr ile mahdûd olub halîyen ve bi'l-kemâliyye harabe olan bir kıta' arsa mumâ-ileyh Ağanın beşyüz akce ahret-i mu'amele ve senevi yüz akce ahret-i mevhal ile tâleb ve veche meşrûh üzere îcâr-i cânib-i vakfe her vechile ola ve aheri ve infâ' ve münâsib olmağın arz-ı hâliyye mezbûre müteveli merkûmdan vekâlet-i muhâkîm hasebiyle meblağ-ı mezbûr bin beş yüz akce mu'âmesinde yüz akce mü'ecceli ile târîh-i kitâbdan toksan tokuz sene tamamına her üç senede bir mikdar olub 'akd-i sâniyen ibtidâsı 'akd olki intihâsı olmak üzere otuz üç 'akd ile icâre-i tavîle ile icâre iden 'ulemâ-i kirâm zîve'l-ihtirâm-ı aleyhimi'r-rahmanu'l-ma'kûl mine'l-mülki'l-'alâm hazretlerinin kûl-i münîfleri üzere müşârün-ileyh Ahmed Ağaya icâre ve yedinden meblağ-ı mezbûr bin beş yüz akceyi canib-i vakf için ahz ve kabz ve ol-dahi minvâl-i muharrer üzere kabûl ve isticâr iyledi didikde mukırr-ı mezbûru kelimât-ı meşrûhesinde el-mukırrla el-merkûm bi'l-muvâcehe tasdîk ve tahkîk itmeğın mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındığı mezkûr mâ-cerâ ve mübin-i mâmeza ola fi gurre-i şehr-i zi'l-hicce'ş-şerife sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :62 Belge No:128

Mahrûse-i Amasya mahallatından Şamice mahallesi sakinlerinden râfiü'l-kitâb Râbi'a binti Mehmed nam hatun meclis-i şer'-i şerifede li-ebeveyn karındaşı Pir Muhammed nam kimesne mahzarında da'va ve takrîr-i kelâm idub validemiz merkume olub verâseti bana ve mezbûr Muhammedin muhazırında olduğı şer'ân sâbite olduktan sonra terekemizden olub Kurşunlu mahallesinde vâki' 'indâllâhe bi-ve'l-cirân

ma'lûmu'l-hudud ve menzilinden süls-i hisse-i şer'iyemi taleb itdukde işbu mezbûr Muhammed mani' olub kendisi müstakbele zabt ve tasarruf sù'âl olunub cevabı tahrîr ve lâzım-ı icrâ olunmak matlubumdur didikde gıbbe's-sù'âl merkûm Muhammed zıkr olunan menzili validem mezbûre cemi'yet-i hitânında bana hibe iyledi mülk-i mevhûmumdur deyub gıbbe's-sù'âl müdde'i mezbûre Rabi'a merkûm Muhammedin inkârı ile idub mezbûr Muhammedden sıdk-ı makâline beyine taleb olunub üç gün mehl-i şer'i virilub isbât-ı bi'l-beyyineden 'âcz olmağın talebiyle mezbûre Rabi'a zıkr olunan menzili validesi merkume cem'iyet-i hitânında merkûm Muhammede hibe itdiğune 'alem-i li-hakk ol duğuna yemîn-i tekâlif olunur ol-dahi alâ vakfi'l-mes'ul halef-i billahi'l-aliyyu'l 'ali itmeğın zıkr olunan menzilden süls-i hissesine zabt ve tasarruf mezbûr Râbi'aya hükm-i birle mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındığı fi gurre-i zi'l-hicce'ş-şerife sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :62 Belge No:129

Mahrûse-i Amasya muzâfâtından Saru Alan nam merkûmede 'İsmâîl bin 'Abdu'l-latif nam kimesne mahfil-i şer'-i şerifede Ahali karye-i mezbûrede bâ'is'ul-kitâb İbrâhim bin 'Ali ve Pir Kelem bin Hamza ve 'Ali bin Hamza ve sâ'irlerin ihzâr ve mahzarlarında ikrâr ve i'tirâf idub târih-i kitâbdan murâd-ı mukaddem babam mezbûr Mehmed Abdullatif Taşrazâde kederim deyu atına binub kendi iyledi hâl-i hayât ve memâtından merâsi-i zuhûr için işbu mezbûrun-ı mezbûr mehmed Abdu'l-latifin dem-i ver beyyine mute'allik da'va ve nizâ'dan ve mu'arızadan evvel sikât iderim ve dahası mezbûra da'vam ve meramım kalmışdır didikde mukirr-i mezbûr kelimât-ı meşrûhesinde el-mukırla el-merkûm bi'l-muvâcehe tasdik itmeğın mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi gurre-i zi'l-hicce'ş-şerife sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :62 Belge No:130

Mahrûse-i Amasya mahallatından Devehane mahallesi sakinlerinden Râziye binti Bünyâd nam hatun meclis-i şer'-i şerife nebevi ve mahfil-i din-i münif Mustafa sallallahu te'âla-i 'alâ şâri'de karındaşı bâ'is'ul-kitâb Mustafa Çelebi mahzarında bi-tav'ihâ ikrâr ve i'tirâf idub Arslan Hane nam mevzi'de vâki' olub bir haddi Kobal Emir mülki ve bir haddi Eskezer oğlu el-Hâc Mehmed mülki ve iki haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan mülk-i bağım eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresiyle işbu mezbûr Mustafa Çelebiye elli esedî gurûşa bey'-i bāt-ı sahih ile bey' ve teslîm-i mebi' ve kabz-ı

semeni ve ol-dahi vech-i meşrûh üzere iştirâ ve tesellüm iyledi min-ba'd mülk-i müşerâ ve mahsûredir keyfemâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırr-e mezbûrun kelimât-ı meşrûhesinde el-mukırra el-merkûm bi'l-vekâlet tasdîk itmeğin sahih-i bey' ve şerâya hükm-i birle mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb ve 1 ve yed-i talebe def' ve teslîm olundığı vakt-i hacetde kâşif mâcera ola fi gurre-i zi'l-hicce'ş-şerife sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :63 Belge No:131

Medine-i Amasyada Bazar-ı süfliyyede vâki' merhûm Pir Hoca mescid-i şerife evkâfına evlâdiyet ve meşrûtiyyet üzere mütevellî olan Mustafa Efendi bin Hasan Halife nam kimesne mahfil-i şer'ide sahibu'l-kitâb el-Hâc es-Seyyid Ahmed Çelebi bin Hasan nam kimesne mahzarında bi-tav'i ikrâr ve i'tirâf idub vakf-ı mezbûr mutekâ'tından olub mescid-i merkûm önünde vâki' 'indâllâhe bi-ve'l-cirân ma'lum'ul-hudud olan üç bâb dükkan tahinlerinde olan mağâzilerle harâbe-i müşerref olub ta'mîre eşedd-i ihtiyâc ile muhtac olmağın biri icâre ve aherlerine harc ve sarf olunub ta'mîr lâzım geldikde işbu mezbûr Es-Seyyid Ahmed zikr olunan dükkanlardan kendi dükkanına mutassıl olan dükkana elli yedi esedî gurûşa icazet-i mü'eccele ve senevî yigirmi dörd akce icazet-i mü'eccel ile tâleb ve vech-i meşrûh üzere icâremiz ve cihetle cânib-i vakfe infa' ve münâsib olmağın dükkan-ı mezbûrun tevliyetim hasebiyle meblağ-ı mezbûr elli yedi esedî gurûşu mü'eccele ve senevî yigirmi dörd akce mü'eccel ile târih-i kitâb müstetâbdan toksan tokuz sene tamamına her üç senede bir 'akd olub 'akd-i sâniyen ibtidâsı akd olki intihâsı olmak üzere otuz üç 'akd ile icâre tavîleli tecvîz iden 'ulemâ-i zîve'l-i'tîbârın kûl-i şerîfleri üzere mumâ-ileyh Ahmed Çelebiye icâr ve ol-dahi vech-i meşrûh üzere isticâr ve mü'eccel-i mezbûreyi cânib-i vakf için yedinden bi't-tamâm ahz ve istifâ iyledim didikde mukırr-ı mezbûr kelimât-ı meşrûhesinde el-mukırra el-merkûm bi'l-muvâcehe tasdîk itmeğin sahih-i icâre ve isticâre hükm-i bi-rlle mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olundığı fi evâ'il-i zi'l-hicce'ş-şerife sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :63 Belge No:132

Medine-i Amasyada vâki' merhûm Piri Hoca mescid-i şerife evkâfına evlâdiyet ve meşrûtiyyet üzere mütevellî olan sahibu'l-kitâb Mustafa Efendi ibn Hasan Halife meclis-i şer'i köyüme gelub takrîr-i kelâm idub evkâf-ı mezbûreden olub Bazar-ı süfliyyede vâki' 'indâllâhe bi-ve'l-cirân ma'lum'ul-hudud iki bâb fevkânî ve iki bâb

tahtânî dükkanlar harabe-i müşerref olmağla ta'mîrinden lâzım olmağın savb-ı şer'iden üzerine varılıb keşf ve nemikdar akce ile ta'mîr olunur tahmîn ve mâl-ı vakf-ı mezbureden harc ve sarf ile termîme izn virilmesini talep iderim didikde cânib-i şer'iden mevlânâ nâib Mehmed Efendi irsâl olunub ol-dahi üstâd mi'mârlardan üstâd Hasan ve zeyl kitâbede mestûru'l-esâmi olan müslimîn ile mahle-i mevhûda varub müşâhide iylediklerinde zikr olunan dörd bâb dükkanların cem'ân ta'mîr ve termîmi on beş bin akce tahmîn-i sahih ile tahmîn iylediklerini mevlânâ-i müşârün-ileyh mahallesinde tahrîre gelub meclis-i şer'ide ihbâr ve takdîr itmeğın muma-ileyh Mustafa Efendinin mâl-ı vakf-ı mezbûreden zikr olunan dükkanları ta'mîrine izn-i birle mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındığı fi evâ'il-i zi'l-hicce'ş-şerife sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :63 Belge No:133

Mahrûse-i Amasya muzâfâtından Yavru nam karye sakinlerinden Hasan bin İsmâ'il nam kimesne meclis-i şer'-i kavlimde sahibu'l-kitâb Bayram bin Hasan nam kimesne mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idub karye-i mezbûrede vâki' 'indâllâhe bi-ve'l-cirân ma'lum'ul-hudud olan bir kıta' bağ bundan akdem ceddım Mehmedin mülki olub ba'd-u kâtı oğlu babam mezbûr İsmâ'ile isâbet idub bad-u kât-ı ırs-i şer' ile bana isâbet itmiş mülk-i mevrûsum iken işbu mezbûr Bayram bi-veche zabt ve tasarruf ider sû'âl olunub cevabı tahrîr ve lâzım-ı icrâ ve yedine kasrıdane olunması matlubumdur didikde gıbbe's-sû'âl merkûm Bayram cevabında fi'l-hakika mezkûr bağ müdde-i mezbûr Hasanın cediti merhûm merkûm Mehmedin mülki idi velakin hâl-i huyûtunda mezbûr Mehmed zikr olunan bağı hatunu müteveffât Emineye ma'lûmu'l-mikdar mihr-i içün ta'yîn ve temlîk idub ba'd-u katında oğlu halâ gâib Hasana intikâl idub mezbûr Hasan dahi bana on dörd bi-hakk esedî gurûşa bey' iyledi mülk-i müşterâsıdır didikde gıbbe's-sû'âl müdde'-i mezbûr Hasan mezkûr Bayramın cümle kelâmını inkâr ile mukâbele idub mezbûr Bayramdan sıdk-ı makâline beyyine talep olundukda 'udûl-ı ricâlden Ömer bin Hasan ve Mustafa bin Dede nam kimesneler hâzirân olub fi'l-hakika müdde'-i mezbûr Hasanın cediti mezbûr Mehmed zikr olunan bağını hâl-i huyûtunda zevcesi mezbûre Emineye mihr-i içün ta'yîn idub mezbûre fevt odludan sonra oğlu gâib mezbûr Hasana intikâl idub mezbûr Hasan dahi mezkûr Bayrama meblağ-ı mezbûr on dörd bi-hakk esedî gurûşa bey' iyledi böyle biluruz şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu şehâdet-i şer'i iylediklerinde ba'de't-ta'dil makbule

olmağın müdde'-i mezbûr Hasan bi-veche mu'ârizadan men' olunub mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâsıt-ı şehr-i zi'l-hicce'ş-şerife sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :64 Belge No:134

Medîne-i Amasya mahallatından el-Hâc Hamza mahallesi sakinlerinden sahibu'l-kitâb 'Ömer bin Mustafa nam kimesne meclis-i şer'i şerife medîne-i mezbûrede mütesellim olan zahru'l-âkrân Hüseyin Ağa mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idub târih-i kitâbdan üç sene-i mukaddem işbu mezbûr Hüseyin Ağa kınca ile kulum önüne çöküb adamlarımı darb itmişsin deyu beni ahz ve habis idub bi-gayr-ı hakk-ı cerime namına yüz yigirmi beş esedî guruşımı aldı ve bu bâbda yedimize şeyhü'l-îslâm selimü's-selâm hazretlerinden bir kıta' fetvâ-i şerife ve emr-i 'âla vardır sû'âl olunub cevabı tahrîr ve lâzım-ı icrâ ve alivirilmesine hükm olunması matlubumdur didikde gibbe's-sû'âl mezbûr Hüseyin Ağa cevabında fi'l-hakîka târih-i mezbûrede merkûm 'Ömerden kınca ile adamlarımı darb itmişsin deyu yüz esedî guruşu cerimesin aldım deyu mukırr olub yigirmi beş esedî guruşu almadım deyu inkârıyla mukâbele iyledikde mezbûr 'Ömerden sıdk-ı makâline beyyine taleb olundukda 'udûl-ı ricâlden İbrâhim bin İbrâhim ve Mustafa Beşe ibn el-Hâc Kâsım nam kimesneler hâzirân olub fi'l-hakîka târih-i mezbûrda merkûm Hüseyin Ağa mersûm 'Ömerin kınca ile adamlarımı darb itmişsin deyu ahz ve habis idub bizler elimiz ile yüz yigirmi beş esedî gurûşu mezbûr Hüseyin Ağaya teslîm idub yedinden merkûm 'Ömeri tahlîs iden bu husûsa şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyu edâ-i şehâdet-i şer'iyeye iylediklerinde ba'de'l-te'dîl ve't-terkiye makbûle oldukdan sonra fetvâ-i şerife ve emr-i 'âla mezbûr Hüseyin Ağa muvâcehesinde kurra'it olunub fetvâ-i şerifenin mazmûnunda bir diyarım müslîm olan zide 'Ömerün ahz idub sen benim adamlarımı darb itmişsin deyu habis idub cerimesin namına yüz yigirmi beş esedî gurûşu aldın hâla 'Ömer meblağ-ı mezbûru zideden ister ve edâ ve ahza kader olurmu cevabı bâ-savâbında olur sorulub ve emr-i şerifenin mazmûnunda bade's-subûtu'ş-şer'i tevcîh iden hakkımı geru aluviresin sorulmağın bir mûcib-i fetvâ-i şerife ve emr-i hümâyûn mezbûr Hüseyin Ağanın zikr olunan yüz yigirmi beş esedî gurûş hakkım merkûm 'Ömere edâsına hükm-i birle mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâ'îl-i şehr-i zi'l-ka'de'ş-şerife sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :65 Belge No:135

Mahrûse-i Amasya mahallatından Mehmed Paşa mahallesi sakinlerinden sahibu'l-kitâb Bedrûsi veledi Meltan nam zımmi meclîs-i şer'îye Kurusi ve Arslan veledi Şehribâr nam zımmiyeler mahzarlarına üzerlerine da'va ve takrîr-i kelâm idub Çırçır Binâr nam mevzi'de vâki' 'indâllâhe bi-ve'l-cirân ma'lûmu'l-hudûd olan bağım işbu mezbûrân Kurusi ve Arslanın bağlarına muttasıl olub benim bağımın sınuru mirûr itdüğümüz kapunun nısfından ve anavilik nısfından olub Anavil kürbinde bağım tarafında olan piyâde tarîkimden bi-vech murûr ve gayur idermi sû'âl olunub cevabları tahrîr ve mûcib-i icrâ olunmak matlubumdur didikde gıbbe's-sû'âl mezbûrân Kurusi ve Arslan cevabında fi'l-hakîka mezbûr Bedrûsinin bağımın sınuru kabrinin ve Anavilik nısfındandır deyu bi-tav'ihâ mukırrân ve mutasarıfân olduklarında zikr olunan piyâde tarîkimden mezbûrân Kurusi ve Arslan murûr ve gayurdan men' ve def' olunub mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâhir-i şehr-i zi'l-hicce's-şerîfe sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :65 Belge No:136

Medine-i Amasya muzâfâtından Bulduklı nam karye sakinlerinden Habib nam kimesne meclis-i şer'-i hatırda takrîr-i kelâm idub karındaşım müteveffa Murtazanın sulbi oğlu Resûl nam şabbe emru's-sekin tarâğında zira'i hasad ider iken bi-emrullah-i te'âla üzerine sa'ife-i nâzile olub helâk oldı savb-ı şer'iden varılıb keşf ve tahrîr olunması matlubumdur didikde savb-ı şer'iden nâib Mehmed Efendi irsâl olunub oldahi mütesellim Ağa tarafından mübâşir ta'yîn olunan Bayezid Ağa zeyl kitâbede esâmi-i mestûre olan müslimîn ile mahal-i mezkûre varub nazır ve müşâhede iylediklerinde fi'l-hakika üzerine sâ'ife-i nazile olub üzerinde eser-i sâ'ifeden gayrı eser olmayub nazile-i 'aliyye's-sâ'ife helâk olduğunu mevlânâ müşârün-ileyh mahalinde keşf ve tahrîr ve meclis-i şer'ide gelub ihbâr ve takrîr itmeğın mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâhir-i şehr-i zi'l-hicce's-şerîfe sene hamse ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :65 Belge No:137

Ba'zı Geldiklân kazâsına tâbi' Estagul nam karye sakinlerinden Şeyh oğlu Mustafa Çelebi nam kimesne meclis-i şer'-i hatır-ı lâzımu'l-tevkîrde mahrûse-i Amasya mahallatından Eski Kethüda mahallesi sakinlerinden gayretlü ve sa'âdetlü ve zahru'l-

akran sahibu'l-kitâb el-Hâc Efendizade Mehmed Ağa mahzarında bi-tav' ikrâr ve i'tirâf idub Akbalık nam mevzi'de vâki' bir haddi işbu mezbûr Mehmed Ağa mülki ve bir haddi Halitam Fatma hatun mülki ve bir haddi nehr-i kebîr ve bir haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub validem müteveffât Hadice nam hatunun irs-i şer'ile intikâl iden mülk bağımı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire ve cem'i tevâbi' ve levâhıkla mezbûr Mehmed Ağaya dörd yüz elli esedî gurûşa ve dörd bi-hakk endaze çerçiye bey'-i bât ile bey' ve teslîm-i mebi ve kabz-ı semeni ve ol-dahi vech-i meşrûh üzere iştirâ ve tesellüm iyledi min-ba'd mülk-i müşterâsıdır keyfemâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı mezbûrun kelimât-ı meşrûhesinde el-mukıri'il-merkum bi'l-muvâcehe tasdîk itmeğın mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fî evâ'il-i şehri muharremi'l-haram sene sîtte ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :66 Belge No:138

Medîne-i Amasya'da Emîn-i Beytü'l-mâl ve mütesellim olan zuhru'l-akrân Hüseyin Ağa zîde kadrühü meclis-i şer'-i hatîrda mahallât-ı mezbûreden Buzahâne Mahallesi sâkinlerinden sâhibü'l-kitâb Kareyed veled-i Mika'il nâm zimmînin ihzâr ve mahzarında üzerinde da'vâ ve takrîr-i kelâm idub işbu mezbûr Karayed mahalle-i mezbûrede vâki' mülk dârı duvarını yıkub mücerred ibnâ itmek murâd itdükde duvarı içinde bir mikdâr altun ve bir mikdâr incü bulmuş hâlâ emânetim hasebiyle talep itdügümde virmede ta'allül ider su'âl olunub cevâbı tahrîr ve lâzımı icrâ olunması matlûbumdur didikde gıbbe's-sû'âl mezbûr Karayed cevâbında fî'l-hakîka mülk darım duvarı içinde bir mikdâr altun ve bir mikdâr incü buldum ve lakin Beytü'l-mâlın alakası olmaduğun yedimde fetvâ-yı şerîfem vardır deyü ibrâz ve emîn-i mezbûr müvâcehesinde kırâ'at olunub muslimûndan Zeyd zimmî babasından irs-i şer'ile intikâl iden mülk evinin duvarını yıkub mücerred ibnâ itmek murâd itdükde duvarı içinde bir mikdâr altun ve bir mikdâr incü bulmuşdu Zeydin mülkünde bulunan kendünün iken beytü'l-mâlın alakası olur mu cevâbında olmaz buyurulub sûret-i mezbûrede zimmî tarafından bulduğı me'an zarfında hüccet yoğiken zimmî-i mezbûrun mülk duvarı içinde bulduğından emîn-i beytü'l-mâl Hasan talebine kâdır olur mu olmaz buyurulmağın ber-mûcib-i fetvâ-yı şerîfe emîn-i müşârün-ileyh bî-vech mu'ârazadan def' olunub mâ-hüve'l-vâki' ketb olundu fî evâ'il-i Muharemme'l-harâm sene 1076.

AŞS. Sayfa :66 Belge No:139

Mahrûse-i Amasya mahallatından Kılıçcı mahallesi sakinlerinden Receb Ağa ibn 'Abdu'l-lâh nam kimesne meclis-i şer'ide sahibi'l-kitâb 'Ali Beğ ibn Mahmud nam kimesne mahzarında bi-tav'i ikrâr ve i'tirâf idub Bayezid Paşa mahallesinde vâki' bir haddi Mustafa Beğ mülki ve bir haddi Mehmed mülki ve iki haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd bir bâb tahtâni beyt ve bir çartak ve bir ahûr ve bir sofusu hâvi olan mülk-i menzilimi işbu mezbûr Ali Beğe yüz on esedî gurûşa bey'-i bât ve teslîm-i mebi' ve kabz-ı semeni ve ol-dahi vech-i meşrûh üzere iştirâ ve tesellüm iyledi min-ba'd mülk-i müşterâsıdır keyfemâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı mezbûrun kelimât-ı muharreresinde el-mukırle el-merkûm bi'l-muvâcehe tasdîk itmeğin mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâsıt-ı muharremu'l-haram sene sîtte ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :67 Belge No:140

Mahrûse-i Amasya mahallatından Sabiku'ddîn mahallesi sakinlerinden 'A'îşe binti Mahmûd nam hatun meclis-i şer'-i şerifede Önigözü sahibi'l-kitâb Fatma binti Mehmed nam hatun mahzarında bi-tav'ühâ ikrâr ve i'tirâf idub mahal-i mezbûrede vâki' bir haddi Arslan mülki ve bir haddi Haydar oğlu mülki ve iki haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir bâb tahtâni beyt ve bir çartak hâvi mülk-i menzilimi ve cuzvi ve kl-i esâs beytimden her nege varar zikr olunan beyte koyub kaldurub ölüncek beni görmen şartı üzere işbu mezbûre Fatmaya hibe ve teslîm ve ol-dahi meclis-i hibede ittihâb ve kabz ve tesellüm iyledi min-ba'd mülk-i mevhûbudır keyfemâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırre-i mezbûrenin kelimât-ı meşrûhesinde el-mukırlehâma el-merkûm bi'l-muvâcehe tasdîk itmeğin mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâsıt-ı muharremu'l-haram sene sîtte ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :67 Belge No:141

Medine-i Zile sakinlerinden Fatma binti İbrâhim Beğ nam hatun meclis-i şer'-i hatırda Çıracı mahallesinden sahibi'l-kitâb Es-Seyyid İbrâhim Çelebi ibn Yusuf nam kimesne mahzarında bi-tav'ühü ikrâr ve i'tirâf idub mahal-i mezbûrede vâki' bir haddi Kapıl zımmi mülki ve bir haddi Orhan oğlu mülki ve bir haddi ekber kızım 'A'îşe nam 'ümmyân ile nizâ' iylediğim arz ve bir haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan mülk-i

menzil yerimi işbu merkûm Es-Seyyid İbrâhim seksan beş esedî gurûşa bât-ı bey' ve teslîm iyledi min-ba'd mülk-i müşterâsıdır keyfemâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukirre-i mezbûrenin kelimât-ı meşrûhesinde el-mukırle el-merkûm bi'l-muvâcehe tasdîk itmeğin mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâhir-i muharremu'l-haram sene sîtte ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :67 Belge No:142

Mahrûse-i Amasya kazâsına tâbi' Bulduklu nam karyeden 'Abdi bin Ahmed nam kimesne meclis-i şer'ide zevcesi sâhibet-i haze'l-kitâb Fatma nam hatun mahzarında bitav'i ikrâr ve itirâf idub karye-i mezbûrede vâki' bir haddi Abdal oğlu mülki ve bir haddi Tarık oğlu mülki ve iki haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd bir bâb tahtâni beyt ve bir yazlığı hâvi olan mülk-i menzilimi ba'de't-tahliyyetü's-şer'iyye ve yine mezbûrede vâki' bir haddi Davad zımmi mülki ve bir haddi Zü'l-fikâr oğlu mülki ve bir haddi Hızır mülki ve bir haddi 'Abdu'l-hân oğlu mülki ile mahdûd olan mülk bağımlı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresiyle ölünce beni görmek şartı üzerine işbu zevcem mezbûre Fatmaya hibe ve teslîm ve ol-dahi meclis-i hibede ittihâb ve tesellüm iyledi min-ba'd mülk-i mevhubdır keyfemâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukirre-i mezbûrun kelimât-ı meşrûhesinde el-mukırlehâma el-merkûm bi'l-muvâcehe tasdîk itmeğin mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâsıt-ı saferi'l-muzaffer sene sîtte ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :68 Belge No:143

Mahrûse-i Amasya mahallatından Pervane Beğ mahallesinden olub sefer-i hümayunda şehadetinden ölen Şahin Osman Beg nam müteveffânın sulbi kızları Hadice ve Aişe nam sagîrelerin valide ve mürebbiyeleri Emine nam hatun meclis-i şer'ide takrîr-i kelâm idub savb-ı şer'iden sagirtân-ı mezbûrtanın nafaka ve kisve ve zarûret-i lazimesi için babası müteveffa-i mezbûrdan irsâ intikâl iden mallarından yevmi her birilerine dörd akce takrîr olunması taleb iderim didikde mevki'-i 'âla haze'l-kitâbu'l-müstetâb sagirtân-ı mezbûrtanın nafaka ve kisve ve zarûret-i lazimesi için babaları müteveffa mezbûrdan intikâl iden mallardan yevmi her birilerine dörd akce takrîr olub ve fevt-i mezbûrdan istidâne vakt-ı zaferde rucû'a mezbûre Emineye izn verilmeğin mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâhir-i şehir-i saferi'l-muzaffer sene sîtte ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :68 Belge No:144

Mahrûse-i Amasya mahallatından Pervane Beğ mahallesi sükkânından olub sefer-i hümayunda şehadetinden ölen Şahin Osman Beg nam müteveffânın verâseti sagir kendi oğlu Ali Beg ve sagir oğlu Ömer Beg ve sagire kızları Hadice ve Aişe ve zevce-i metrûkesi sagirün mezbûrun vasiyyesi ve valideleri Emineye münhasire olduğu şer'ân sabit oldukları mezbûr Ali ve vasiyyesi merkûm Emine mahle-i şer'ide işbu bâ'isu'l-kitâb Hızır beg ibn Osman nam kimesne mahzarında her birileri asâleti ve vesâyeti ikrâr ve takrîri kelâm idub mersûm müteveffa-i mezbûr Osman Beg bin yetmişdört ve bin yetmişbeş senelerinde tımarına işbu merkûm Hızır savb-ı şer'-i şerife ta'yîn idub değer olunan senelerde merkûm Hızır begden cemi' ve tahsîl ve ahz ve kabz itduğu tımar-ı mezbûr akcesinden elli sekiz bin akceden otuz dörd bin akce sagire irsâl idub mersûm-ı mezbûr Osman beg ahz ve kabz idub diğer yigirmi dörd bin akcesinden ahz ve kabz itduğu zimmetinde timâr-ı mezbûr akcesinden her akce ve her hisse Hızırımı kalmışdır didiklerinde sagiran-ı mezbûr kelimât-ı kelimât-ı meşrûhesinde el-mukırle el-merkûm bi'l-muvâcehe tasdik itmeğin mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâhir-i şehri saferi'l-muzaffer sene sîtte ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :68 Belge No:145

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'âdenü'l-fezâ'il ve'l-keâm Amasya Sancâğında vâki' olan kâdîlır zîde fazlühüm tevkî' refî' hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki Amasya Sancâğının zu'amâ ve erbâb-ı timârı Divân-ı hümâyûnuma arz-ı hâl idub bunların vâki' olan umûr-ı şer'iiyeleri kânûn ve kadîm üzre Alaybeğileri ma'rifetiyle şer'ile görüle gelmişken hâlâ Mir-i mirân ve mezbûr tarafından ahz ve habs olunub te'addî ve tecâvüz iylediklerini bildirüb men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ iyledikleri ecilden kânûn ve kadîm üzre vâki' olan umûr-ı şer'iiyeleri alay beğileri ma'rifetiyle görülmek emrim olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfim vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîli'l-kadrim mûcibince amel idub dahi livâ-ı mezbûrun zu'amâ ve erbâb-ı timârının umûr-ı şer'iiye ve ahz ve habs ve te'dîb lâzım geldikde şer'ile alay beğileri ma'rifetiyle görüleb min-ba'd mîr-i mîrân ve mezbûr ve sâ'ir ehl-i örf tâ'ifesin dahl ve rencîde itdirmeyüb men' ve def' iyleyesin memnû' olmayanları yazub bildirüb husûs-ı mezbûr için tekrâr-ı emr-i şerîfim varmağa muhtâc iylemeyesin

şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın fi evâ'il-i şehri Muharremi'l-harâm sene sitte ve seb'in ve elf.

AŞS. Sayfa :69 Belge No:146

Mahrûse-i Amasya mahallatından Hatuniyye mahallesi sakinlerinden Sette binti Mehmed Beğ nam hatunun tarafından husûs-ı ati'z-zikre vekîl olub vekâlet-i mezbûre ma'rifet-i şer'iyye ile 'ârifân olan Mehmed Çelebi İbn Mustafa ve Hasan Beşe ibn İbrâhim nam kimesnelerin şehâdetleriyle sâbite olan İbrahim Ağa ibn Hüseyin nam kimesne meclis-i şer'ide işbu bâ'is'ul-kitâb Mustafa Beşe ibn el-Hâc Kasım nam kimesne mahzarında bi'l-vekâlet ikrâr ve i'tirâf idub müvekkilem mezbûre Settenin silk-i mülkinde olub Kurşunlu mahallesinde vâki' bir haddi Pir Mehmed Efendi mülki ve bir haddi Kezir Mehmed Ağa mülki ve bir haddi sahil-i nehr-i kebîr ve bir haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd iki bâb fevkâni beyt ve bir bâb tahtâni beyt ve bir matbah ve bir hamâm-ı hâvi olan menzilin mezbûr Pir Mehmed Efendi tarafından sahil-i nehr-i kebîrden tarîk-i 'âmma müntehî olunca 'arzânî dörd zirâ'in işbu mezbûr Mustafa Beşeye hibe ve mâ'adası cem'i tevâbi' ve levâhıkla beş yüz elli esedî gurûşa bey' ve teslîm-i mevhub ve bey' ve ol-dahi sıdk-ı makaline ittihad ve kabz iyledikten sonra benim olan mallar mevhubdur beşyüz elli esedî gurusı benden mallarım için mutasarruf iyledim ba'd mülk-i mevhubdur yehtar ve keyfemâ yeşa' zabt ve tasarruf olsun didikde mukırr-i mezbûre minvâl-i meşruh üzere cari olan ikrarın el-mukırrle el-mezbûr vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk iylemeğın mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâ'il-i şehri rebi'ü'l-evvel sene sîtte ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :69 Belge No:147

Medine-i Amasya mahallatından Kurşunlu mahallesi sakinlerinden Mustafa Beşe ibn el-Hâc Kâsım nam râcil meclis-i şer'-i hatırda sâhib-i hâze'l-kitâb zuhru'l-abât ve'l-akrân 'azimetli Nuru'l-lah Efendi hazretleri mahzarında bi't-tav' ikrâr ve i'tirâf idub mahle-i mezbûre de vâki' bir haddi Kezer Mehmed Ağa mülki ve bir haddi Pir Mehmed Efendi mülki ve bir haddi sahil-i nehr-i kebîr ve bir haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub iki bâb fevkâni beyt ve bir bâb tahtâni ve bir bâb dabahhane ve bir hamâm-ı hâvi ve müştemil olan mülk-i menzil-i müşterâmı müşârün-ileyh Nuru'l-lah Efendiye beşyüz toksan 'aded esedî gurûşa bâtâ bey' ve teslîm-i mebi' ve ol-dahi vech-i meşruh üzere iştirâ ve tesellüm itdikden sonra semeni olan meblağ merkûm beşyüz toksan 'aded esedî

guruşu yedinden bi't-tamâm ahz ve kabz itdim min-ba'd mülk-i mahzıdır keyfemâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırr-i mezbûrun ikrâr-ı meşrûhesinde el-mukırle el-merkûm bi'l-muvâcehe tasdık itmeğın mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâ'il-i şehri-rebi'ü'l-evvel sene sîtte ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :69 Belge No:148

Mahruse-i Amasya mahallatından Köbrübaşı mahallesi sakinlerinden Â'işe nam hatunun zevci ve tarafından husus-ı ati'z-zikre vekıl olub vekaleti ber nehc-i şer'-i sâbit olan Ömer Beğ bin Bekir Beğ nam Ağa meclis-i şer'-i hatırda Gümüşlüzade mahallesi sakinlerinden işbu sahibu'l-kitâb İbrahim ibn Ahmed nam kimesne mahzarında bi't-tav' ikrâr ve i'tirâf idub müvekkilemin mülkünde olub debbağhane nam mevzi'de kahvehaneliğinde tebdıl olunmuş bir haddi sarachane mescidi ve bir haddi Emir Ali mülki ve bir haddi yine müvekkilem mülki ve bir haddi tarık-i 'âmm ile mahdûd olan bir bâb debbâğ dükkanımı ve encirde iki sele ve üç tavlasuz ile işbu merkûm İbrahime yüz kırk beş esedî gurûşa ve bir Yusuf nam rusi'l-isâl abde bey'-i bât ile bey ve teslîm-i mebi' ve kabz-ı semen ve ol-dahi vech-i meşrûh üzere iştirâ ve teslîm iyledi min-ba'd mülki müşterâsıdır keyfemâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırr-i mezbûrun kelimât-ı meşrûhesinde el-mukırle el-merkûm bi'l-muvâcehe tasdık itmeğın mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâsit-ı şehri-rebi'ü'l-evvel sene sîtte ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :70 Belge No:149

Mahruse-i Amasya mahallatından Eski Kethuda mahallesi sakinlerinden kudretü'l-emâsil el-Hâc Efendizade gayretlü Mehmed Ağa zide kadruhu meclis-i şer'-i hatırda işbu sahibu'l-kitâb kudreti'l-efâzıl ve'l-ekrem gayretlü ve sa'âdetlü Mehmed Efendi zide fezail mahzarında bi't-tav' ikrâr ve i'tirâf idub Ahi Sa'âde'd-din mahallesinde menzil-i nüvâz ceribaşında vâki' olub bir haddi Ali Kul mülki ve bir haddi hamam ve bir haddi tarık-i 'âmm ve bir haddi nehr-i kebîr ile mahdûd üç bâb fevkâni beyt-i müştemil olub işbu hazır bi'l-meclisi olan el-Hâc Mehmedden iştirâ itdüğim mülk-i menzilimi merkûm Mehmed Efendiye yüz yigirmi esedî gurûşa bâtâ bey' ve teslîm-i mebi' ve ol-dahi vech-i meşrûh üzere iştirâ ve tesellüm itdüğünde semeni olan meblağ-ı mezbûr yüz yigirmi esedî gurûşu mezbûr Mehmed Efendidin zimmetini ibrâ-i tâm ve iskât-ı 'âmm ile ibrâ ve iskât iyledim min-ba'd mülk-i sarf ve mahzıdır keyfemâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırr-i mezbûrun kelimât-ı meşrûhesinde el-

mukirle el-merkûm bi'l-muvâcehe tasdîk itmeğın mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâhir-i şehri-rebi'ü'l-evvel sene sîtte ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :70 Belge No:150

Medine-i Amasya mahallatından câmi'-i Enderun mahallesi sakinlerinden A'îşe binti İbrahim Efendi nam hatunun zevci ve tarafından husus-ı ati'z-zikrde baş vekîl olub vekaleti ber nehc-i şer'-i sâbite olan gayretlü Ali Beğ ibn Ahmed zide kadruhu meclis-i şer'ide işbu sahibu'l-kitâb mahru'l-akran Hüseyin Ağa zide gurre mahzarında bi'l-vekâlet ikrâr ve i'tirâf idub müvekkilemin silk-i mülkinde münsalik olub Ferhad nam mevzi'de vâki' bir haddi Ali beşe mülki ve bir haddi Fatma hatun mülki ve bir haddi nehr-i kebîr ve bir haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan bağıımı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresiyle vekaleti işbu mezbûr Hüseyin Ağaya sekiz kıta' esedî gurûşa bâtâ bey' ve teslim-i mebi' ve kabz-ı semen ve ol-dahi vech-i meşrûh üzere iştirâ ve tesellüm iyledi min-ba'd mülk-i müşterâsıdır keyfemâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'-i sahih-i bey' ve şerâya hükm-i birle mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâhir-i şehri-rebi'ü'l-evvel sene sîtte ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :71 Belge No:151

Da'vâ-i ati'z-zikri mahalinde istimâ' ve fasl olunmak iltimâsı olunmağın mahall-i muhüde varulub 'akd-i muhlis olundıkda mahrûse-i Amasya kazasına tâbi' Karlı nam karye tımar ve malikanesine mutasarrıf olan sahibu'l-kitâb Hüseyin Ağa ibn Piri Efendi ve Derviş Çelebi ibn Mehmed nam kimesneler meclis-i şer'-i mezbûre yine mahrûse-i mezbûre muzâfâtından Bilar nam karye tımarına mutasarrıf olan Küçük Hüseyin zade Mehmed big nam kimesne ihzâr ve mahzarında üzerine her birileri da'va ve takrîr-i kelâm idub hala mutasarrıf olduğumuz Karlı nam karyenin tarağı sınırı Bilar yolu ve kışlık ve kızıl yer ve Günüyok ve Dogancı koyağı ve yurdundan gök oyuğundan yol ve kürd mezarı ve incirli depesi bu sınır dahilinde vâki' olan tarlaların 'öşr-ü mahsulünü yüz seneden beru Karlı tımarına mutasarrıf olanlar alıgelmişler iken hala işbu mezbûr Mehmed Big zikr olunan tarlaların 'öşr-i mahsulini bi-veche ahz ve kabz iyledi sû'âl olunub cevabı tahrîr ve lazım-ı icrâ olunmak matlubumdur didiklerinde gıbbe's-sû'âl mezbûr Mehmed Beğ cevabında zikr olunan sınır dahilinde olan tarlaların bozmasın kırk elli seneden beru mutasarrıf olduğum Bilar tımarına mutasarrıf olanlar alıgelub ve ben dahi tevcih olunan günden bu ana dek almağla 'öşr-i mahsuli dahi benimdir deyu

alırım Karlı tarağı sınuru zikr olunan yerlerin olub dahilinde vâki' olan tarlaların 'öşr-i mahsulini yüz seneden beru Karlı tımarına mutasarrıf olanlar alıgeldüğü ma'lûmum değıldir deyu inkâr ile mukâbele idub müdde'iyân-ı mezbûrân sıdk-ı makâline beyyine taleb olundıkda men ve ihtiyâr ve 'udûl-ı ricâlden olub Boğa nam karye sakinlerinden Hasan Efendi ibn el-Hâc Mehmed ve Ebu Din bin el-Hâc Mehmed ve Yavru nam karyeden Ali bin Behlud Bilar nam karyeden Hüseyin bin İbrahim nam kimesneler hâzîrân olub gıbbe'ş-şehâdi'ş-şer'-i fi'l-hakika Karlı toprağı sınuru zikr olunan yerlerden olub zikr olunan yerlerin dahilinde vâki' olan tarlaların 'öşr-i mahsulini yüz seneden beru Karlı tımarına mutasarrıf olanlar alurlar böyle biluruz şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu edâ-i şehâdet-i şer'iyeye iylediklerinde ba'de't-tedfil ve't-terkine makbule olmağın mezbûr Mehmed beğe zikr olunan sınır dahilinde vâki' olan tarlaların 'öşr-i mahsulini müdde'yân-ı mezbûrân bi-vech mu'arızadan men' olunub mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâhir-i şehri-rebi'ü'l-evvel sene sîtte ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :71 Belge No:152

Medine-i Amasya mahallatından Fatihyeye mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem vefât iden Davud bin Ömer nam müteveffânın sulbi oğlu Veli nam sagîrin vasiyye-i şer'iyeye ve validesi Fato binti Veli nam hatun meclis-i şer'-i hatır-ı lazımı't-tevkerde el-Hâc Hamza mahallesi sakinlerinden sahibu'l-kitâb zuhru'l-emâsil ve'l-akrân Bektaşî Ağa zide İzzet mahzarında bi'l-vesâyet ve bi'l-asâlet ikrâr ve i'tirâf idub müteveffâ-yı mezbûr Davuddan bana ve sagîr-i mezbûr Veliye irsâ intikâl idub mahle-i mezbûrede vâki' bir haddi mezbûr Bektaşî Ağa mülki ve bir haddi Osman Çelebi mülki ve iki haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir bâb tahtani beyt müştemil olan menzili müteveffâ-yı mezbûrun düyûn-ı müsbitenin zâhirde asl olub tereke-i menkûleden deynine vefâ ider malı olmamağla hâkim mevki' 'ala haze'l-kitâb bey'e izn ve icâzet idub bey'-i 'arz olundıkda yüz yigirmi esedî gurusda mezbûr Bektaşî Ağanın üzerine karar idub ziyade ile ahz-ı taleb olmayub ve semen-i mezbûr ve kat-ı 'akdden semen-i müselli olmağın mezbûr Bektaşî Ağaya menzil-i mezkûru vesâyeten ve asâleten meblağ-ı merkum yüz yigirmi esedî gurusı zarûret-i dîn için bâtâ bey' ve teslîm-i mebi' ve kabz-ı semen ve ol-dahi vech-i meşrûh üzere iştirâ ve tesellüm iyledi min-ba'd mülki müşterâ ve mahzdır keyfe mâ yeşâ' ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîki'şer'-i sahih-i bey' ve şerâyâ hükm-i birle mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâsıt-ı şehri-rebi'ü'l-ahir sene sîtte ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :72 Belge No:153

Meclis-i şer'î şerife Amasya mahallatından Kurşunlu mahallesi sakinlerinden Emine binti Mehmed nam hatunun sulbi oğlu sahibu'l-kitâb Abdu'l-lah bin Şa'bân nam emred mahzarında bi't-tav' ikrâr ve i'tirâf idub mahle-i mezbûrede vâki' bir haddi hassa mülki ve bir haddi gürgenci Osman mülki ve bir haddi Ramazan mülki ve bir haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir bâb tahtâni beyt ve bir bâb pâd leğen ve ahur-ı hâvi olan mülk-i menzilimi ba'de't-ta'dil ve't-tezkiye kazgancı mezbûr Abdu'l-laha hibe-i sahîh şer'îye ile hibe ve teslîm ve semeni ve ol-dahi meclis-i şer'ide ittihad ve kabz ve tesellüm ve mülk iyledi min-ba'd mülk-i mevhûbdur keyfemâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrîf olsun didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâhir-i şehri-rebi'ü'l-ahir sene sîtte ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :73 Belge No:154

Medine-i Amasya mahallatından Köbrübaşı mahallesi sakinlerinden Fatma nam hatun ve li-ebeveyn karındaşı Hüseyin big nam kimesne tarafından vekîl olub vekâleti Ali big bin Mahmud ve Mehmed big ibn Fehim nam kimesnelerin şehâdetleriyle sâbit olan Ali Beşe ibn Mustafa nam kimesne meclis-i şer'ide işbu bâ'isu'l-kitâb el-Hâc Mehmed Ağa ibn Ali nam kimesne mahzarında bi'l-asâlet ve bi'l-vekâlet ikrâr ve i'tirâf idub mahle-i mezbûrede vâki' bir haddi İlksen zımmi mülki ve bir haddi nehir ve bir haddi Mehmed mülki ve bir haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub iki bâb fevkâni beyt ve bir ahur-ı hâvi ve müstemil olan mülk-i menzilimi asâleten ve vekâleten mezbûr el-Hâc Mehmede üçyüz otuz esedî gurûşa bey'-i bât kat'i ile bey' ve teslîm-i mebi' ve kabz-ı semeni ve ol-dahi vech-i meşrûh üzerine iştirâ ve tesellüm iyledi min-ba'd mülk-i müşterâsıdır keyfemâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrîf olsun didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâ'il-i şehri-cemaziye'l-evvel sene sîtte ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :73 Belge No:155

Medine-i Amasya mahallatından Yakudiyye mahallesinde vâki' Bimarhane kürbinde vâki' merhûm Nuh Beğ evkâfından olub bundan akdem darbîz iken zarâb olan ma'lûmu'l-mikdâr 'arsayı icâr için min-mütevelli lazım-ı mühim olmağla sûb-ı şer'iden işbu bâ'is'ul-kitâb Mustafa Big ibn Mehmed Big husus-ı mezkûrede icâre mütevelli nasb

ve ta'yîn olunub ol-dahi tevliyye ve mezbûrânı kabûl itdikde mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâ'il-i cemziye'l-evvel sene sîtte ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :73 Belge No:156

Medîne-i Amasya mahallâtından Zire nâm karyede sâkin iken fevt olan Mustafa bin Ayni nâm müteveffânın sulbiye kızları Râbi'a ve Zahide ve Safiye nâm sagîrelere kibel-i şer'iden mensûbe vasî olan vâlideleri Meryem binti İsmail nâm hatun meclis-i şer'ide işbu bâ'isü'l-kitâb Hüseyin bin Mustafa nâm kimesne mahzaranda bi'l-vesâyet ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb hâlâ vasîleri olduğum sagîrân-ı mezbûrana diğêr mûrisimiz müteveffâ-yı mezbûr Mustafa'dan intikâl idüb karye-i mezbûre toprağında Yelken nâm mevzi'ide vâki' bir tarafı Emeksiz ve bir tarafı Ali nâm kimesneler mülklerine ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehi olub tahmînen dört ırgadlık bir kıt'a bağı harâbe-i müşerref olub görmeğe iktidârım olmadığından mâ'adâ sagîrân-ı mezbûrânın nafaka-ı mefrûzalarına vefâ ider menkûlâtı olmamağla ma'rifet-i şer'ile hudûd-ı mezkûre ile mahdûd olan bağı zarûret-i nafakaları için bey' olunub semeni istirbâc ve rehinden zarûret-i nafakaları def' olunmak evlâ ve enfa' olmağın ma'rifet-i şer'ile bağı mezbûr talâbe arz olunub ba'de'l-müzâyede yirmi sekiz guruşun mezbûr Hüseyin üzerinde karâr idüb ziyâde ile tâleb aher olmayub ve meblağ-ı mezbûr semen misli olmağın iki guruş dahi ziyâde ile otuz guruşa vesâyetim hasebiyle bağı mezbûru li-ecl-i zarûreti'n-nafaka mezbûr Hüseyin'e bey'-i bât ile bey' ol-dahi iştirâ itdikden sonra semen-i mezbûru yedinden bi't-temâm ahz ve kabz ve tesellüm ve menba'-ı mezbûru teslîm itdim ba'de'l-yevm hudûd-ı mezkûre ile mahdûd olan bağı mezbûr Hasan'ın mülk-i menbâ'ıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîk ketb olundu.

AŞS. Sayfa :74 Belge No:157

Medîne-i Amasya mahallâtından Kılıccı Mahallesinden olub arsa-ı âtiyyeyi îcâr icün savb-ı şer'den mütevellî olan Mustafa Bey ibn-i Mehmed Bey nâm kimesne meclis-i şer'-i hatırda işbu sâhibü'l-kitâb zahirü'l-emsâl Mehmed Ağa zîde kadrühü mahzarında ikrâr ve i'tirâf idüb Yakutiye Mahallesinde vâki' Timarhâne kurbünde merhûm Nuh Bey evkâfından olub bundan akdem dâr-ı kurâ iken harâb olan ma'lûmü'l-mikdâr arsayı ta'mîre vakfin müsâ'adesi olmayub her vechile îcârı vakfa evlâ ve aheri olmağın zikr olunan arsayı senevî kırk akçe icâre ile mezbûr Mehmed Ağa'ya îcâr ve üzerine mülkiyet üzre dâr-ı kurâ ihdâs ve binasına inz ve ihâza itdim ve ol-dahi vech-i

meşrûh üzere isticâr ve kabûl itdi didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î sıhhat-ı icâr ve isticara hükm olunub mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fî evâ'il-i Cemâziye'l-evvel li-sene sitte ve seb'în ve elf.

AŞS. Sayfa :74 Belge No:158

Hamd-ı mevfûr ve şükr-i nâ-mahsûr ol-vâkf-ı umûr ve kâşif-i estâr-ı cumhûr cenabına mu'ayyen ve ma'sûrdur ki dâr-ı hayâtı i'mâl-i hasenât i lutf ü ihsân iyledi ve salat ü selâm ol seyyid-i kâ'inât ve mefhar-i mevcûdât makbûl-i dergâh-i ilahi mahrem-i halvethâne lî ma'allah a'nî Muhammed Resûlüllâh Hazretlerinin merkad-i münevver ve meşhed-i mu'attarına enbâr oldur ki turuk-ı hayrâtı beyân ve sübûl-i merâmı ayân iyledi ve dahi zümre-i âl ve evlâd ve fırka-ı ashâb ve ahfâdları müşahidine nisâr olunur ki her biri vâkf-ı esrâr-ı şerâyi' ve ahkâm ve kâşif-i estâr-ı hakâyık dîn-i nebî aleyhi's-selâm olmağla mahrem-i nümâ-i sa'âdet ve kevâkib-i izzü ve rıf'at oldular rıdvânullahi te'âlâ aleyhim ecma'in ve ba'dü ba'is tahrîr-i vesîka ve dâ'i tastîr-i varaka-ı enîka mahrûse-i Amasya sükkânından kıdvet-i erbâbi'l-hayr ve'l-hasenât ve zübde-i ashâbi'l-birri ve'l-hayrat el-mahfûfu li-'inâyetillâhi'l-meliki'l-mevlâ Mehmed Ağa eş-şehîr kâmi Efendizâde ca'lallahü't-tavkâzâde vaktâki bu dâr ü dünya medâr-ı fenâ ve Mısır-ı Anna olub ni'meti zıllı zâyil ve mukîm-i zayf-i râhil vücuduna adem lâzım ve sıhhatine ni'am mülâzım idüğüne yakînen âlim ve câzim olmağla inşâ-ı hayr itmeğe âzim olub niyet-i sâfiyye ve taviyyet-i vâfiye ile meclis-i şer'-i hâtir-i lâzımı't-tevkîre vakf-ı âtiyü'z-zikr için li-ecli't-tescîl-i mütevellî nasb itdüğü Mustafa Bey ibn-i Mehmed Bey mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb silk-i mülkünde münsalik ve semt-i zabt ve tasarrufumda münsemit olub Yakutiye Mescidi kurbünde vâki' beş göz bir değirmen ve bazar sufli nihâyetinde vâki'a sekiz bâb dükkanımı hasbetenillâhi te'âlâ ve taleben rızâhü vakf-ı sahîh-i mü'ebbed ve habs-i sarîh-i muhalled ile vakf ve habs idüb şart iyledim ki mâdâm hayatda oldukça kendim mütevellî ola vefâtımdan sonra aslah evlâdım ve aslah evlâd-ı evlâdım ve aslah-ı evlâd-ı evlâd-ı evlâdım batnen ba'de batn ve fer'an an-ı asl-ı mütevellî ola ve ba'de'l-inkırâzi'l-ibâd bi'l-meliki'l-abbâs mahrûse-i mezbûrede müftî olanlar mütevellî ola ve yine şart iyledim ki zikr olunan beş gözün mezkûrundan hâsıl olan rub' müremmet için idhâr olunub vakt-i hâcette re'y-i hâkimle müremmet olunub bâ-fazl-ı re'y-i hakimle hıfz oluna ve bâkî dörd göz ile dükkan-ı mezkûrdan hâsıl rub'dan Mustafa Bey hamamı kurbünde binâ ideceğim dâr-ı kurâda Şeyh olana yevmî sekiz akçe virile ve yine ol mevzi'de kırâ't olunmak şartıyla on cüzhâna yevmî ikişer

akçe verile ve yine şart iyledim ki Şeyh-i mezbûr ta'lim-i kurân için dâr-ı merkûmeye varduğu eyyâmda mezkûr cüzhânlar meclisine hâzır olub ta'lim-i kur'ân ideler ve ahd-i cüzhân-ı mezkûre zikr olunan dârda kayyım ve noktacı olub yevmî bir akçe dahi verile ve yine rub'-ı mezbûrdan ayda iki kîle hinta mevlevîhânedede sâkin olan fukarâyaya virile zikr olunan değirmen ve dekâkini bâlâda mestûr olan li-ecli't-tescîl mütevellî nasb itdüğümüz mersûm Mustafa Beğ'e teslîm iyledim ol-dahi cümlesin vakfiyyet üzre kabz ve teslîm iyledi didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î vâkıf-ı mezbûr mütevellî-i merkûm mahzarında da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb vakf-ı akâr imâm-ı muhtâr kıdvetü'l-e'immeti'l-vazîfeti'l-kûmû [boşluk] hûrî-i bi'l-hayr ve kûmî hazretlerinin re'y-i müfîr ve mezheb-i hatîrlerinde gayr-i lâzım olmağla vakfiyyetden rücû' ve mülkûme istirdâda şürû' iyledim mütevellî-i mezbûr zikr olunan akârâtdan kasr-ı yed idüb bana teslîm iylemek talebi derim didikde mütevellî-i mezbûr dahi cevâb-ı savâbında vakf-ı mezbûr imâmeyn-i hüâmeyn Kamkameyn İmâm Ebu Yusuf-ı sâni ve imâm-ı sâlis Mehmîd bin Hasan Şeybânî hazretlerinin mezheb-i şerîflerinde sıhhat-ı vakf ile lüzûm-ı tûvânen ve mübtelâ-ı zemân olmağın re'y-i imâmeyn üzre vakf-ı mezbûrdan rücû' gayr-i meşrû'dur deyü reddet imtinâ' idüb hâkim-i mevki'î kitâb-ı tûbâ leh ve hüsn-i me'âb hazretleri temhîd-i kavâ'id hayrî evlâ ve teşyîd mebâlî vakfi ahrâ görüb âlimen bi'l-hilâf ve mürâ'ayen li-mahacîb ri'âyete li'l-hükm bi'l-evkâf lüzûm-ı vakf-ı mezbûre hükm-i sahîh-i şer'î ve kazâ-ı sarîh mer'î idüb min-ba'd vakf-ı mezbûr vakf-ı sahîh lâzım ve habs-i sârih mütemmim olub naks ve nakzına mecâl-ı mehâl ve temdîl ve ta'mîrine imkân adîmü'l-ihtimâl oldu fe men beddelehü ba'demâ semi'ahü fe emmâ ismihi ale'd-dîni yübeddilühü innallehe semî'un alîm ve ahirü'l-vâkıf ale'l-hayyü'l-havâri'l-kerîm hurîre fî evâ'il-i Cemâziye'l-evâil-i sene sitte ve seb'în ve elf. Min hicretihü men lehü'l-izzü li's-şeref

AŞS. Sayfa :76 Belge No:159

Medine-i Haleb sakinlerinden olub vefât iden Kasım Çelebi ibn Mehmedin sulbi kendi oğlu olub kendu tarafından asıl ve sıgâr karındaşları Meftun ve Hasan ve Şerifhan ve Merdem ve Fatma ve Meryem ve Hadicenin tesviye-i umuru için savb-ı şer'iden mensûb vasiyeleri olan Mehmed Çelebi meclis-i şer'-i hatırda mahrûse-i Amasya mahallatından Seyfe'd-din mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem vefât iden Mehmed Beg bin İlyas nam müteveffânın evlâd-ı sigâr-ı bâ'is'ul-kitâb Ali ve Osman ve

Halime ve Hadicenin tesviye-i umuru için kibel-i şer'iden mensûb vasileri ve zevcesi Aîşe nam hatunun tarafından vekil olub vekâleti ber nehc-i şer'-i sâbit olan Hafız Mustafa mahzarında bi'l-vekâlet ve bi'l-vesâyet da'va ve takrîr-i kelâm idub Karakadzade dimekle ma'rûf sâbıkâ-i Haleb Defterdarı olan müteveffa Mehmed Efendinin babam merkûm Kasım çelebiye ödediğine ve işhadihâlarından deyni olan on dörd bin beşyüz otuz yedi riyal guruşdan kabz itduğım bin beşyüz riyal guruşdan mâ'adâ on üç bin otuz yedi riyâl guruşı kalub Mehmed Efendinin sulbi oğlu Halil Efendi ile merkûm Mehmede kefil olmuş iken hala meblağ-ı mezbûru müteveffa merkûm Mehmed Begin kendinden talep iderim işbu vasi ve vekile su'âl olunub cevabı takrîr ve edâ-i şer'i olunmak matlubumdur didikde gıbbe's-sû'âl mezbûr vasi cevabında fi'l-hakika Mehmed Efendinin mezbûr Kasım Çelebiye olan deyni onüçbin otuz yedi riyâl guruşu mezbûr Halil Efendi ile merkûm Mehmed Bege kefil olmuşlar idi ve lakin Mehmed Efendi mezbûr Mehmed Beg Halebe mütesellim-i isâl itduğu zamandan mezbûr Mehmed Beg babam Kasım Çelebinin mütehallif-i lisândan ihrâc ve ibrâ itmedikce kismetim deyu 'azimetden 'imtinâ' itdukde mezbûr Kasım Çelebi ol mahle-i hanede olub mezbûr Mehmed Beg kefâletini ibrâ ve ihrâc iyledi deyub gıbbe'l-inkâr vasi-i mezbûrun sıdk-ı makâline beyyine talep olunub 'udûl-i müslimîn ve sikât-ı mû'ahhidînden Mustafa Beşe ibn el-Hâc Kasım ve İbrahim Beg ibn Ali kimesneler Hâziran olub istişhâd olunduklarında fi'l-vâki' mezbûr Mehmed Efendi Mehmed Beg Halebe mütesellim-i isâl idub mezbûr Mehmed Beg mâ-dam Kasım Efendi beni kefâletinden ibrâ ve ihrâc itmedikce kismetim deyu 'azimetden imtinâ itdikde mezbûr Kasım Çelebi ol mahle-i hanede olub huzurumuzda merkûmun kefâletinden ibrâ ve ihrâc iyledile bu hususa bu vech üzerine şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu edâ-i şehâdet-i şer'ie iylediklerinde bad-ı ri'âyete şerâitü'l-kabûl makbule olsun mezbûr Mehmed Çelebi mu'arızadan men' olunub mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olındı fi evâ'il-i Cemâziye'l-evvel sene hamse ve seb'in ve elf sene sîtte ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :77 Belge No:160

Mahruse-i Amasya mahallatından Devchane mahallesi sakinlerinden Anya hatun binti İbrahim meclis-i şer'-i şerifede işbu sahibu'l-kitâb kız karındaşı oğlu Mehmed bin Mali nam emred mahzarında bi-tav'iha ikrâr ve i'tirâf idub mahle-i mezbûrede vâki' bir haddi mi'mâr el-Hâc Mustafa Mülki ve bir haddi kısır zımmi mülki ve bir haddi Mahmud mülki ve bir haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir bâb fevkâni beyt ve bir

bâb tahtâni beyt-i müştemil olan mülk-i menzilimi ba'de't-tahliyye'ş-şer'iyeye mezbûr Mahmuda hibe-i sahih-i şer'iyeye ile hibe ve teslim ve ol dahi meclis-i hibede ittihâb ve tesellüm iyledi min-ba'd mülk-i mevhûbudur keyfemâ yeşâ yehtâr mutasarruf olsun didikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'i mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olundu fi evâhir-i Cemâziye'l-evvel sene hamse ve seb'in ve elf sene sîtte ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :77 Belge No:161

Mahruse-i Amasya mahallatından Acem Ali mahallesi sakinlerinden 'Âbde nam hatun meclis-i şer'i hatır-ı lazımu't-tevkirde işbu sâhib ve 'izâhimi'l-kitâb oğlu Mustafa Çelebi mahzarında bi-tav'ihâ ikrâr ve i'tirâf idub mahle-i mezbûrede vâki' bir haddi mezbûr Mustafa Çelebi mülki ve bir haddi kubba Hanı ve bir haddi dükkan ve bir haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir bâb fevkâni beyt ve iki bâb tahtâni beyt ve çartaki hâvi olan mülk-i menzilimi oğlum mezbûr Mustafa Çelebiye yigirmi beş şerif-i altuna bey' ve teslim-i mebi' ve ol-dahi vech-i meşrûh üzere iştirâ ve tesellüm itdikden sonra mezbûr Mustafa Çelebinin zimmetini meblağ-ı merkûmdan ibrâ-i iskât iyledim min-ba'd mülk-i mahsuredir keyfemâ yeşâ yehtâr mutasarruf olsun didikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'i sahih-i bey' ve şerâya ibrâ ve iskât hükm-i birle mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olundu fi evâhir-i Cemâziye'l-evvel sene hamse ve seb'in ve elf sene sîtte ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :77 Belge No:162

Mahruse-i Amasya mahallatından Kocacık mahallesi sakinlerinden Hasan Çelebi ibn nam kimesne meclis-i şer'i hatır-ı lazımu't-tevkirde zevcesi işbu bâ'is'ul-kitâb Raziye binti Mehmed nam hatun mahzarında bi-tav' ikrâr ve i'tirâf idub mahle-i mezbûrede vâki' olub bir haddi vakf-ı bâğce ve bir haddi es-Seyyid Mustafa ve Mehmed nam karındaşlar mülki ve bir haddi Server mülki ve bir haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan mülk bağımı zevcim mezbûre Raziyeye olan otuz bin akce mihr ve benim mukabelesinde merkûme Raziyeye ta'yin ve temlîk ve ol-dahi kabûl iyledi min-ba'd mülk-i mahsuredir keyfemâ yeşâ yehtâr mutasarruf olsun didikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'i mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olundu fi evâhir-i Cemâziye'l-evvel sene hamse ve seb'in ve elf sene sîtte ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :78 Belge No:163

Mahruse-i Amasya mahallatından Kocacık mahallesi sakinlerinden Raziye binti Mehmed nam hatunun tarafından hibe-i ityanı ikrara vekil olub vekâleti mezbûre ma'rifet-i şer'iyye ile 'ârifâne olan el-Hâc Bilal bin Ali ve Ömer Çelebi bin Kara Ali nam kimesnelerin şehâdetleriyle sâbit olan karındaşı Mustafa Çelebi ibn Mehmed nam kimesne meclis-i şer'-i şerifede işbu sahibu'l-kitâb Mustafa ve Mehmed nam karındaşların mahzarlarında bi'l-vekâlet ikrâr ve i'tirâf idub müvekkilem merkûme Raziye mahle-i mezbûrede vâki' olub bir haddi vakf-ı bağçe ve bir haddi mezbûrân mülki ve bir haddi Server mülki ve bir haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan mülk bağcesin mezbûrân Mustafa ve Mehmede 'ali'l-iştirâsı ledi hibe ve teslîm ve onlar dahi meclis-i hibede ittihâb ve tesellüm iyledi min-ba'd mülk-i mevhûbdur keyfemâ yeşâ'ân yehtârân mutasarruf olsunlar didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'i mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olundu fi evâhir-i Cemâziye'l-evvel sene hamse ve seb'in ve elf sene sîtte ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :78 Belge No:164

Mahruse-i Amasya mahallatından Şamlular mahallesi sükkânından Receb bin Bekir nam kimesne meclis-i şer'-i hatır-ı lazımu't-tevkirde Pervane Beg mahallesi sakinlerinden işbu sahibu'l-kitâb Bekir bin Veli nam kimesne mahzarında bi-tav' ikrâr ve i'tirâf idub İnfâsil nam mevzi'de vâki' bir haddi Abdi mülki ve bir haddi Bevbin zımmi mülki ve bir haddi el-Hâc Abdi mülki ve bir haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan mülk bağımı eşcâr-ı müsmire ve gayrı müsmiresiyle mezbûr Bekire elli esedî gurûşa bâta bey' ve teslîm-i mebi' ve kabz-ı semen ve ol-dahi iştirâ ve tesellüm iyledi min-ba'd mülk-i müşterâsıdır keyfemâ yeşâ ve yehtâr mutasarruf olsun didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'-i mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olundu fi evâhir-i Cemâziye'l-evvel sene hamse ve seb'in ve elf sene sîtte ve seb'in ve elf

AŞS. Sayfa :78 Belge No:165

Medine-i Amasya mahallatından Pirincci mahallesi sakinlerinden el-Hâc Hamza bin nam kimesne meclis-i şer'-i hatırda işbu sahibu'l-kitâb Şa'bân bin Mehmed nam kimesne mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idub mahle-i mezbûrede vâki' olub bir haddi Nasuh Big mülki ve bir haddi Ebil mülki ve bir haddi Mehmed Beşe mülki ve

bir haddi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub iki bâb tahtâni beyt-i müştemil olan menzil-i kâin otâm merhûm Şa'bân Beşenin mülki olub vefâtından sonra kızı zevcim 'Âbdeye intikâl idub mezbûre 'Âbde fevt oldukdan sonra bana intikâl itmişken zikr olunan menzilin hırkadan tarîk-i 'âmma müntehi olunca içindeki ota ile mezbûr Şa'bân fuzulâ kabz ve tasarruf ider sû'âl olunub cevabı tahrîr ve icrâ-i şer'i olunmak matlubumdur didikde gibbe's-sû'âl mezbûr Şa'bân cevabında zikr olunan menzil-i merkûm Hasan Beşenin mülki idi ve lakin mezbûr Hasan Beşe zikr olunan menzilden mevzi'-i mezkûru otasın tahliye-i şer'iyeye itdikden sonra bana hibe-i sahih ile hibe ve bendahi ittihâb ve tesellüm idub ana bu münâ-hezâ mülk-i mevhûbum olmak üzere tasarruf iderim didikde mezbûr el-Hâc Hamza hibe-i merkûmeyi inkâr idincek mezbûr Şa'bândan hibe talep olundukda 'udul-ı ricâlden Hızır bin Yak'ûb ve Hamza bin Mustafa nam kimesneler haziran olub iştihâd olunduklarında fi'l-vâki' zikr olunan mevzi' otanın meclis-i şer'iyeye itdikden sonra mezbûr Hasan Beşe huzurumuzda merkûm Şa'bâna hibe-i sahih ile hibe ve teslîm ve ol-dahi ittihâb ve tesellüm idub ana bu münâ-hezâ mülk-i mevhûbu olmak üzere tasarruf ider bu hususa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu birbirleri edâ-i şehâdet-i şer'i iylediklerinde ba'de't-ta'dil şehâdetleri makbule olmağın mûcible hükm olunub mezbûr el-Hâc Hamza mu'ârızadan men' olsun mâ-hüvel-vaki' bi't-taleb ketb olundu fi evâhir-i Cemâziye'l-evvel sene hamse ve seb'in ve elf sene sîtte ve seb'in ve elf

79(bu sayfada başlayan bir da'va yok)

80 (bu sayfa boş)

SONUÇ

Şer'iyeye sicillerini, Osmanlı toplumunun sosyal yapısını ortaya koyan belgeler olarak değerlendirebiliriz. Bu kayıtlar kaydedildikleri döneme ve vilayete ait sosyo-kültürel, ekonomik ve hukuki durumu ile dönemin toplumunun yaşantısı hakkında önemli bilgileri ortaya çıkarır. Şer'iyeye sicilleri kullanılarak Osmanlı Devleti'nin şehir yapısı ile alakalı tespitler yapılabilmektedir. Ayrıca Şer'iyeye sicilleri içerdiği kayıtlar itibarıyla gerek bir şehrin konumunun belirlenmesi, sosyal yaşantısı, üretimi, şehrin idari teşkilatı ve işleyişi gibi konulara dair analizler yapmaya olanak sunan birinci el yazılı tarihi kaynaklarımızdandır. Ayrıca dönemin siyasi, askeri, sosyal ve iktisadi meselelerine de açıklık getirmektedir. Aynı zamanda bu siciller incelenerek geçmiş ile bugünün ekonomik, sosyal bağlamda mukayesesini yapmakta çok doğaldır.

İncelediğimiz 15 Numaralı Amasya Şer'iyeye Sicili (H.1074-1075/ M.1664-1665) zabıtlarını, tarihsel dağılımına, da'va'ya konu olan mahallelere, Müslim-gayr-i Müslim teba'nın kayıt durumuna ve tutulan zabıtların konularına göre, ana başlıklar ve alt başlıklar altında değerlendirilmiştir. Ayrıca, incelediğimiz ana ve alt başlıklar içerisinde transkripsiyon yapılan zabıt kayıt örnekleri verilmiştir.

XVII. yüzyılın ikinci yarısında Amasya'nın kaza teşkilatlanmasında, Kadılar'ın adlî ve idari işlere baktıkları ön plana çıkmıştır. Kadıların aylık kayıt ve da'va durumu göz önüne alındığında, işlem yoğunluğunun yılın son üç ayı olduğu tespit edilmiş olmasına rağmen, Amasya mahkemesinin büyük bir iş yoğunluğunun olmadığını söyleyebiliriz. Ayrıca, defterin kapsadığı tüm dönemde en çok Şevval ayında, en azda Ramazan ayında kayıt tutulmuştur. Amasya'da bu bağlamda tutulan kayıtların miktarı, nüfusunun çoğunluğu müslüman olan Osmanlı Devleti için mübarek olan Ramazan ayında düşerken, Ramazan ayından sonra gelen Şevvâl ayında artış olduğu tespit edilmiştir.

Çalışmanın temel kaynakları olan şer'iyeye sicillerinin hukuki belgeler ve birinci dereceden kaynak olmaları nedeniyle, Amasya mahkemesi daha ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır. Davaların veya başvuruların neticelenmesinde keşif ve şahidler önem kazanmıştır. Kadı, bu keşif yaptırdıkları şahıs ve şahidlerin görüşleri ile da'va veya başvuruyu sonuca bağlamıştır.

Genel olarak kayıtlara bakıldığında Müslüman teba' ve gayr-i Müslim teba' aynı mahalle ve köyde oturmalarında bir sakınca olmadığı görüldüğü gibi, aralarındaki anlaşmazlıklar için Amasya Kadı'sına başvuru yapıldığı görülmüştür. Bu kayıtlar bağlamında şehir merkezi haricinde yaşayanların, o zamanların ulaşım durumu da göz önünde bulundurularak, zorunlu olmadıkça meselelerini hukuki boyuta getirmediikleri düşünülmektedir.

Kayıtların tutulduğu dönem içerisinde gayr-i müslim teba'ya ait kayıt sayısı az olmasına rağmen, kendilerine ait cemaat mahkemelerine başvurmadıkları gözlemlenmiştir. Bu bağlamda o döneme ait cemaat mahkemeleri'nin güveninin azalmaya başladığı düşünülmektedir.

Sicilde re'iyye, baş vergisi ve tekâlif-i örfiye vergileri gibi vergilerden bahsedilmiştir. Burada kişilerin kendilerini yeniçeri erbâbından olmadıklarını ispatlamaya çalışmaları ve tekâlif-i örfiye vergilerini ödediklerini ispat yoluna gitmeleri dikkatimizi çekmiştir. Bu da o döneme ait yeniçeri kayıtlarının düzgün yapıp yapılmadığı sorusunu aklımıza getirmektedir.

Bilindiği üzere kadınların özellikle nafaka, mihr-i müeccel hakkı, aile gibi doğrudan kendilerini ilgilendiren konularda mahkemeye genel olarak vekil tayin ederek mahkemeye geldikleri tespit edildiği gibi, tutulan kayıtlara bakıldığında, o dönemde kadınların da mirasta hak sahibi olduğunu gözlemlenmiştir. Ayrıca ihtiyaç sahibi çocukları için, ölen babaları mallarından kadınların direk mahkemeye başvurup nafaka istedikleri de tespit edilmiştir. Sadece ölen kişiden değil, babası hayatta iken bile durumu olmayan evladın, nafakaya bağlanabildiğini gözlemlenmiştir.

Ticarete baktığımızda tutulan kayıtlarda alış-veriş ön plana çıktığı gibi, Amasya'ya Halep şehrinde mal getirildiği de tespit edilmiş olup, ticaretin bu şehirle de yapıldığı gözlemlenmiştir. Ayrıca bağ-bahçe satışı ve arazi satışının fazlalığını göz önünde bulundurursak, zirai faaliyetlerin de o dönemde önemli bir yer tuttuğunu gözlemlenmiştir.

Döneme ait tutulan kayıtlarda Müslim-gayr-i Müslim ilişkisi, mahalle ve köy de yaşayanların başvuru sayıları ve konuları, insanlar arasındaki anlaşmazlıklar ve ticaret, insanların yaşadıkları yerde komşuluk ilişkileri ve aile içi anlaşmazlıklara değinilmiştir.

Kadı'ların tuttuğu kayıtlara bakıldığında, Kadılık makamı, bulunduğu şehrin hem mahkemesi, hem nüfus müdürlüğü, hem vergi dairesi, hem tapu müdürlüğü hemde evlendirme dairesi vb. konumunda olduğu gözlenmektedir. Bu çalışmamızda temel olarak Amasya şehir kayıtları incelenmiş olsa da, özel olarak Amasya tarihi, genel olarak Osmanlı tarihine bir katkıda bulunulmaya çalışılmıştır. Ayrıca o döneme ait zabıtlar ve şehirler tarihi üzerinde ve buna bağlı olarak Osmanlı Devleti tarihi çalışan araştırmacılara daha kolay bir kaynak sunmak amaçlanmıştır.

KAYNAKÇA

- Akgündüz, Ahmet, **Şer'îye Sicilleri II, (1. Basım)**, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul 1998.
- _____ “İslam Hukukunun Osmanlı Devletinde Tatbiki; Şer'îye Mahkemeleri ve Şer'îye Sicilleri”, **İslam Hukuku Araştırma Dergisi**, S.14, Ankara 2009, ss. 13-48
- Akdağ, Mustafa, “Genel Çizgileri ile XVII. Yüzyıl Türkiye Tarihi IV”, **Tarih Araştırmaları Dergisi**, Sayı 6, Mayıs 1966, ss. 201-248.
- Aktan, Hamza, “Miras”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi XXX**, Ankara 2005.
- Akyüz, Jülide, “Evlenme Sözleşmesinin Önemli Bir Ögesi Olan ‘Mehir’ Hakkında Bazı Düşünceler”, **Tarih Araştırmaları Dergisi**, Cilt 24, Sayı 37, 2005, ss. 213-230.
- Aşıkpaşazade, **Osmanoğulları'nın Tarihi**, Mas Matbaacılık, İstanbul 2003.
- Aydın, M. Akif, **Osmanlı Devleti ve Medeniyet Tarihi I**, ed. Ekmeleddin İhsanoğlu, İslam Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi, İstanbul 1994.
- Aydın, Mehmet Âkif, “Mehir”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, Cilt 28, 2003, ss. 389-391.
- Budak, Abdulhamit, **Bir Şehir Bir Tarikat Amasya ve Halvetilik**, Amasya Belediyesi Kültür Yayınları, Amasya 2015.
- Demir, Alparslan, “Konya Şer'îye Sicillerinde Rıza Senedi Örnekleri (1659-1749)”, **Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi (Prof. Dr. Enver Konukçu Armağanı ed. Dursun Ali Akbulut, Salim Cöhce, Osman Köse)**, Mart 2012.
- Duman, Ali, “Kadı defterleri mahiyetleri, muhtevaları ve İslam hukuku açısından incelemelerinin önemi”, **Ekev Akademi Dergisi**, S.33, 2007,ss.139-156
- Ekinci, Ekrem Buğra, “Osmanlı Devleti'nde Mahkemeler ve Kadılık Müessesesi Literatürü”, **Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi III**, S.5, 2005.
- Emecen, Feridun, “Amasya”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi III**, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1991.

- Ergenç, Özer, “XVII. Yüzyılın Başlarında Ankara’nın Yerleşim Durumu Üzerine Bazı Bilgiler”, **Osmanlı Tarihi Yazıları Şehir, Toplum, Devlet**, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2012, ss. 117-144.
- Ergenç, Özer, “Osmanlı Şehrinde Esnâf Örgütlerinin Fizik Yapıya Etkileri”, **Osmanlı Tarihi Yazıları Şehir, Toplum, Devlet**, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2012, ss. 85-93.
- Günay, Hacı Mehmet, “Vakıf”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi Cilt 42**, 2012, ss. 475-479.
- Imber, Colin, “Kadınlar, Evlilik ve Mülkiyet: Yenişehirli Abdullah’ın Behcetü’l-Fetâvâsı’nda Mehir”, **Modernleşmenin Eşiğinde Osmanlı Kadınları**, ed. Madeline C. Zilfi, İstanbul 2000, ss. 78-102.
- İnalçık, Halil, **Devlet-i Aliyye III**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2015.
- İnalçık, Halil, “Military and Fiscal Transformation in the Ottoman Empire (1600-1700)”, **Archivum Ottomanicum**, VI(1980), pp. 23-66.
- İnalçık, Halil, **Osmanlı İmparatorluğu Klâsik Çağ (1300-1600)**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2003.
- Karagöz, Mehmet, “*XVIII. Asrın Başlarında Kayseri (1700-1730)*”, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri 1993.
- Kavaklı, S., “*XVII. Yüzyılın İkinci Yarısında Amasya*”, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, Ankara 2011.
- Kenanoğlu, M. Macit, “Vergi”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi XLIII**, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 2013.
- Neşri, **Kitab-ı Cihannuma I**, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1949.
- Olca, Osman Fevzi, **Amasya Şehri**, Amasya Belediyesi Kültür Yayınları XIV.
- Ortaylı, İlber, **Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti’nde Kadı**, Kronik Kitap, İstanbul 2016.
- Öztürk, Temel, “Osmanlılarda Narh Sistemi”, **Türkler X**, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002.

Öz, Mehmet, “Viyana Seferine Kadar XVII. Yüzyıl”, **Türkler IX**, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002.

Taş, Kemaleddin, “Osmanlı Yönetim Sisteminde Şeyhülislamlık Kurumu-Sosyolojik Bir Çözümleme”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S.1, Ocak-Temmuz 2005, ss.81-102.

Pakalın, Mehmed Zeki, **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü I**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1993.

_____ **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü II**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1993.

_____ **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü III**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1993.

Şimşirgil, Ahmet, “16. Yüzyılda Amasya Şehri”, **Tarih İncelemeleri Dergisi**, S.11, 1996, ss.77-109.

_____, **Kayı VI, İmparatorluğun Zirvesi Ve Dönüş**, Timaş Yayınları, İstanbul 2014.